„O lectură obligatorie pentru orice creștin serios." - **Chuck Missler**

◆ ◆ ◆

JOEL RICHARDSON

AUTORUL CĂRȚII *ANTICRISTUL ISLAMIC*

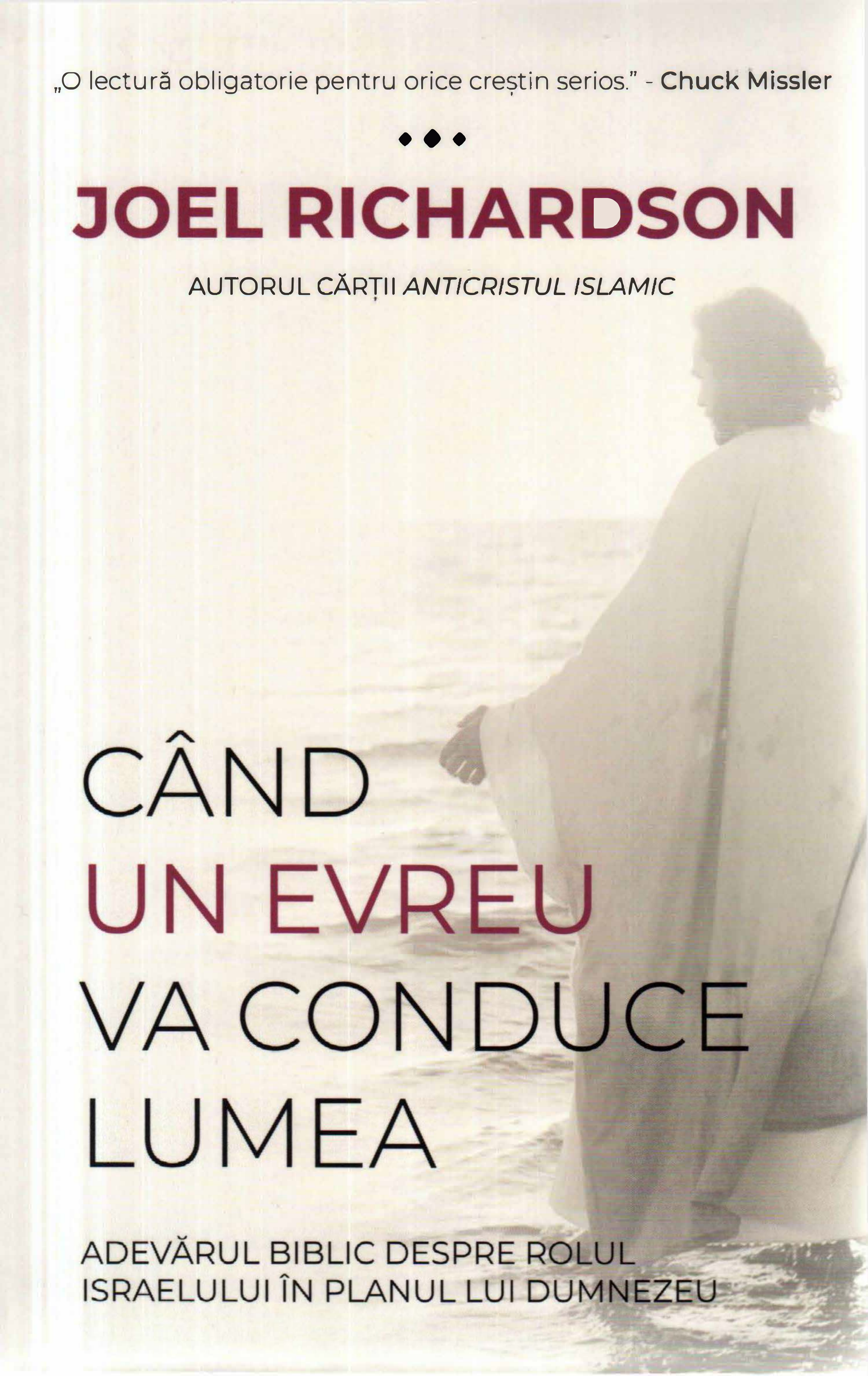

CÂND UN EVREU VA CONDUCE LUMEA

ADEVĂRUL BIBLIC DESPRE ROLUL ISRAELULUI ÎN PLANUL LUI DUMNEZEU

JOEL RICHARDSON

CÂND UN EVREU VA CONDUCE LUMEA

ADEVĂRUL BIBLIC DESPRE ROLUL ISRAELULUI ÎN PLANUL LUI DUMNEZEU

When a Jew Rules the World: What the Bible Really Says about Israel in the Plan of God
by Joel Richardson
©2017 by WND Books, Inc. All Rights Reserved.
Translated and Published in the Romanian language by Editura Soli Deo Gloria under license.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
RICHARDSON, JOEL
Când un evreu va conduce lumea: Adevărul biblic despre rolul Israelului în planul lui Dumnezeu / Joel Richardson. - Cihei: Soli Deo Gloria, 2017
ISBN 978-606-94414-2-8

2

Când un Evreu va conduce lumea: Adevărul biblic despre rolul Israelului în planul lui Dumnezeu
de Joel Richardson
©2017 WND Books, Inc. Toate drepturile rezervate
Tradusă și publicată în limba română de Editura Soli Deo Gloria
Copyright ©2017, Editura Soli Deo Gloria
www.editurasolideogloria.ro
editura@solideogloria.ro
Tel. 0728878087

Traducerea: Simona Mereu
Tehnoredactarea și coperta: Gabi Giulușan

Citatele biblice (unde nu este specificat altfel) sunt din Sfânta Scriptură, versiunea Dumitru Cornilescu

CUPRINS

Aprecieri 5
Mulţumiri 9

ADEVĂRUL BIBLIC DESPRE ROLUL ISRAELULUI ÎN PLANUL LUI DUMNEZEU

Avertismentul cu privire la ignoranţă şi aroganţă 13
Restauraționismversussupersesionism 21
Legământulavraamic 33
Legământul mozaic şi legământul davidic 51
Noul legământ 57
Cum ar trebui să se raporteze credincioşii dintre neamuri la evreii necredincioşi? 81
Împărăţia viitoare a lui Dumnezeu 91
Restaurarea Împărăţieievreilor 103

DOUĂ MII DE ANI DE SUPERSESIONISM ȘI URĂ FAȚĂ DE EVREI

Ura creştinilor faţă de evrei: de la început până în secolul al IV-lea 123
Ura creştinilor faţă de evrei: Din secolul al IV-lea până la Holocaust 147
Supersesionismul şi ura faţă de evrei 171
Supersesionismul islamic 179
Noul antisemitism creştin 185

ZILELE DIN URMĂ ȘI JUDECATA POPOARELOR

Întoarcerea evreilor în ţara lor a fost profeţită 207
Furia lui Satan faţă de atingerea plinătăţii evreilor 229
Necazul lui Iacov 241
Dietrich Bonhoeffer, Corrie ten Boom şi judecata popoarelor 257

APRECIERI

Joel Richardson a scris o carte foarte importantă şi provocatoare. Argumentele sale împotriva teologiei înlocuirii (numite şi supersesionism) sunt puternice şi solide. Personal, nutresc un optimism mai mare vizavi de sfârşitul veacului şi necazul cel mare. Oricum, ideea de bază a cărţii este corectă şi adevărată şi constituie o contribuţie minunată.
—DANIEL JUSTER, TH. D. TIKKUN INTERNATIONAL, IERUSALIM

Această carte a lui Joel Richardson împlineşte o nevoie disperată şi reprezintă o lectură obligatorie pentru orice creştin serios. De multă vreme era nevoie de o asemenea expertiză şi sârguinţă în abordarea unei perspective de o importanţă crucială pentru toţi cei ce cheamă Numele lui Cristos. Inevitabila apariţie a criticilor nu va face decât să sublinieze realitatea că aceste problematici stau în centrul tuturor doctrinelor credinţei creştine şi includ o reexaminare crucială a temelor escatologice din orizontul nostru imediat. Cu adevărat, o contribuţie fundamentală pentru noi toţi.
— CHUCK MISSLER, KOINONIA HOUSE

Cartea aceasta poartă cititorul prin problematici biblice şi istorice fundamentale privitoare la restaurarea poporului evreu, precum şi la istoria pătată şi, pe alocuri, glorioasă a Trupului lui Mesia în raport cu destinul Israelului. Profundă, plină de consideraţie, utilă şi edificatoare.
—AVNER BOSKEY, FINAL FRONTIER MINISTRIES, BEERSHEVA, ISRAEL

Sunt mai multe puncte de lumină ce iluminează pânza pe care este redată istoria Bisericii. Însă aceste puncte de lumină îşi arată strălucirea pe un fundal umbrit într-o nuanţă intensă de stacojiu. Veninul şi setea de sânge de care multe naţiuni au dat

dovadă față de poporul în care S-a născut Fiul lui Dumnezeu au estompat lumina lui Dumnezeu și au ascuns calea dragostei pe care Acesta a venit să o dezvăluie. În această lucrare, Joel expune rădăcinile istorice ale acestei uri, descoperind totodată și planul lui Dumnezeu pentru străvechiul Său popor ales – Israelul. Cartea de față îți va deschide ochii și îți va antrena inima să primești dragostea Lui pentru aceia pe care i-a ales mai întâi și i-a chemat potrivit cu planurile Sale.
— BURT YELLIN, PASTOR/RABIN, ROEH ISRAEL, DENVER

Într-o epocă în care delegitimizarea Israelului devine din ce în ce mai populară – în presă, în politică și chiar la amvoanele bisericilor – își face apariția această carte revigorantă, centrată pe Biblie și edificatoare pentru credința noastră, care îl va provoca pe cititorul onest să-și însușească dragostea neschimbătoare pe care Dumnezeu i-o poartă poporului Său.
—SCOTT VOLK, TOGETHER FOR ISRAEL

Dedic această carte poporului evreu, descendenţilor lui Avraam, Isaac şi Iacov. Mângâiaţi-vă cu gândul că Domnul Dumnezeu va veni cu putere şi braţul Lui va stăpâni pentru El. Răsplata Lui este cu El şi recompensa înaintea Lui.

MULȚUMIRI

Cele dintâi şi mai de seamă mulţumiri I se cuvin, firește, lui Isus din Nazaret, Împăratul împăraților, Domnul domnilor şi Cel după care tânjește inima mea. După Isus, nimeni nu merită recunoştinţa mea mai mult decât soţia mea. Eşti o femeie de o frumusețe, o tărie şi un caracter atât de profunde! Sunt binecuvântat. Cuvintele „Bine ai lucrat, rob bun şi credincios", pe care le vei auzi din gura Lui, vor întrece orice închipuire de-a ta. Trag mare nădejde că voi putea vedea expresia din ochii tăi în ziua aceea. Va fi nemaipomenit!

Multe mulţumiri şi celor care m-au susţinut şi m-au binecuvântat în ultimii câţiva ani. Voi sunteţi cei care, cu adevărat, aţi făcut posibilă apariţia acestei cărţi.

Mulţumiri şi lui Samuel Clough, Paul Blake, Shane Meredith, Stephen Holmes, Julie Loomis, Aaron Maendel, Dax Cabrera, Avner Boskey, Brock Hollett, Nick Uva şi Dan McCarthy pentru că v-aţi uitat peste primul manuscris şi mi-aţi împărtăşit părerile voastre.

În fine, aş vrea să-mi exprim adânca recunoştinţă faţă de Joseph şi Elizabeth Farah, pentru susţinerea voastră. Mulţumesc, de asemenea, întregii echipe de la editura WND. Mulţumiri lui Geoff Stone, director editorial, pentru toată munca ta, precum şi pentru ideile şi sfaturile pe marginea manuscrisului. Mulţumiri lui Renee Chavez şi Kelsey Whited, editorii mei. Mare este răsplata voastră în ceruri! Mulţumiri lui Mark Karis pentru contribuţia talentului tău în design. Realizările tale sunt întotdeauna remarcabile. Mulţumiri şi lui Michael Thompson şi Amanda Prevette, coordonatorii de marketing. A fost o plăcere să lucrez cu o asemenea echipă! Vă mulţumesc încă o dată şi vă doresc tuturor multe binecuvântări.

PARTEA I

ADEVĂRUL BIBLIC DESPRE ROLUL ISRAELULUI ÎN PLANUL LUI DUMNEZEU

CAPITOLUL 1

AVERTISMENTUL CU PRIVIRE LA IGNORANȚĂ ȘI AROGANȚĂ

Cu doar trei ani înainte de a muri, în 1546, Martin Luther, marele reformator protestant, a scris un tratat antisemit intitulat *On the Jews and Their Lies by Martin Luther* [Despre evrei și minciunile lor, de Martin Luther]. Timp de mai bine de o mie de ani, creștinii din lungul și latul Europei dezbătuseră între ei cum să îi trateze pe evreii care trăiau în mijlocul lor. În zilele lui Luther, unii susțineau că „problema" evreilor necesita o soluție definitivă, iar tratatul lui Luther prezenta, în termeni deloc ambigui, soluția pe care o oferea el. Voi lăsa propriile sale cuvinte să vorbească de la sine:

> Ce-ar trebui, deci, să facem noi, creștinii, cu această rasă damnată, lepădată, de evrei?... Mai întâi, ar trebui să dăm foc sinagogilor lor, iar tot ceea ce scapă mistuirii focului să fie acoperit cu țărână, pentru ca nimeni să nu mai vadă vreodată cenușa sau vreo piatră din ele. Iar lucrul acesta trebuie făcut pentru cinstea lui Dumnezeu și a creștinismului, pentru ca Dumnezeu să vadă că suntem creștini...
>
> În al doilea rând, casele lor ar trebui dărâmate și distruse în același fel. Căci săvârșesc în ele aceleași lucruri pe care le fac și în sinagogile lor. De aceea ar trebui puși sub un singur acoperiș sau într-un grajd, precum țiganii, ca să-și dea seama că nu sunt ei stăpânii în țara noastră, după cum se laudă, ci sunt doar niște captivi mizerabili...
>
> În al treilea rând, ar trebui să fie lipsiți de cărțile lor de rugăciuni și de Talmudurile lor care îi învață atâta idolatrie, minciuni, blesteme și blasfemii...

> În al patrulea rând, rabinilor lor să li se interzică, sub ameninţarea cu moartea, să mai dea învăţătură altora...
>
> Pe scurt, dragi prinţi şi nobili care aveţi evrei pe domeniile voastre, dacă acest sfat al meu nu vă este pe plac, găsiţi altul mai bun, pentru ca atât voi, cât şi noi să fim eliberaţi de această povară insuportabilă şi drăcească – evreii... În afară de diavol, creştinul nu are duşman mai înverşunat şi mai supărător decât evreul.[1]

Cei mai mulţi creştini care citesc pentru prima dată cuvintele lui Luther sunt şocaţi. În mod tragic, Luther n-a fost nici pe departe singura figură proeminentă a creştinilor care a nutrit o asemenea ură şi a înfăptuit un asemenea abuz faţă de evrei. După cum vom vedea, atitudinea lui era, de fapt, relativ obişnuită printre creştinii din majoritatea copleşitoare a istoriei Bisericii.

În mod şi mai tragic, la aproximativ 500 de ani după ce Luther şi-a scris odiosul tratat, Adolf Hitler avea să se bizuiască într-o bună măsură pe propunerile acestuia pentru a-şi formula propria „soluţie finală", care s-a soldat cu moartea a două treimi din cei aproape nouă milioane de evrei ce locuiau în Europa la acea vreme.

Cum s-a ajuns aici? Cum se face că religia creştină, ai cărei adepţi pretind că urmează un Mesia *evreu*, a devenit o religie dominată de *păgâni* care i-au persecutat pe evrei pe oriunde îi găseau? Cum se face că acei creştini care pretindeau că Îl venerează pe Dumnezeul lui Israel au ajuns să-i urască pe copiii lui Israel atât de profund, cu atâta patimă şi înverşunare? Ca să răspundem la această întrebare, trebuie să pornim de la cuvintele apostolului Pavel din Romani 11. În versetele respective, Pavel a emis un avertisment cât se poate de solemn – adresat în mod specific creştinilor ne-evrei. Mai întâi, Pavel i-a avertizat să nu fie *aroganţi* faţă de evrei, amintindu-le de chemarea şi alegerea permanentă a lui Israel – *inclusiv a Israelului necredincios* – de a fi poporul lui Dumnezeu. Apoi, i-a îndemnat să nu se îngâmfe cu poziţia lor înaintea lui Dumnezeu. Dimpotrivă, îi îndemna „să se teamă". Să citim avertismentul lui Pavel:

---

[1]Bruce Delmont, ed., *On the Jews and Their Lies by Martin Luther (1483-1546)* (Lulu.com), pag. 165-166.

> *...nu te făli față de ramuri.* Dacă te făleşti, să ştii că nu tu ţii rădăcina, ci rădăcina te ţine pe tine. Dar vei zice: „Ramurile au fost tăiate, ca să fiu altoit eu." Adevărat: au fost tăiate din pricina necredinţei lor, şi tu stai în picioare prin credinţă: *Nu te îngâmfa dar, ci teme-te!* Căci dacă n-a cruţat Dumnezeu ramurile firești, nu te va cruţa nici pe tine. Uită-te dar la bunătatea şi asprimea lui Dumnezeu: asprime față de cei ce au căzut şi bunătate față de tine, *dacă nu încetezi să rămâi în bunătatea aceasta; altminteri, vei fi tăiat şi tu.* (Romani 11:18-22, sublinierea adăugată)

Iată o declaraţie absolut profundă! Altfel spus, eşecul în a fi deopotrivă informat şi umil cu privire la Israelul necredincios ar putea tot atât de bine să aibă ca rezultat „tăierea" de către Dumnezeu a credincioşilor creştini ne-evrei. Cuvântul folosit de Pavel este grecescul *ekkopto*, pe care îl foloseşte şi Ioan Botezătorul în avertismentul dat celor care veniseră să fie botezaţi de el: „Iată că securea a şi fost înfiptă la rădăcina pomilor: deci orice pom care nu face rod bun va fi *tăiat şi aruncat în foc*" (Matei 3:10, sublinierea adăugată). În noaptea în care am venit la credinţă şi mi-am predat viaţa lui Isus, acestea au fost cuvintele de care S-a folosit Dumnezeu ca să mă confrunte cu păcatul meu, dându-mi convingerea că, dacă nu mă pocăiesc, destinul meu veşnic va fi în iad. Nu este surprinzător, deci, că Pavel îi chema pe credincioşii ne-evrei să fie conştienţi de „asprimea lui Dumnezeu" şi să mediteze la ea.

Pavel şi Ioan Botezătorul nu au fost singurii care au emis avertismente atât de severe. Isus Însuşi, în predica în care a rostit adevărul că „orice pom care nu face rod bun va fi *tăiat şi aruncat în foc*" (Matei 7:19, sublinierea adăugată), a făcut uz de acelaşi termen pe care îl folosise Ioan.

Astăzi, uitându-ne înapoi la avertismentul dat de Pavel în urmă cu două mii de ani, suntem înconjuraţi de o realitate terifiantă. Dacă analizăm cu onestitate istoria Bisericii creştine, dominată de ne-evrei, vedem că majoritatea credincioşilor au eşuat lamentabil în a da ascultare avertismentelor lui Pavel. Încă de la început, marea majoritate a Bisericii s-a aruncat, dinspre vârf începând, cu capul

înainte în idei greşite şi într-o atitudine de aroganţă faţă de Israelul necredincios. Cât de repede au dat uitării promisiunile lui Dumnezeu şi rolul permanent ce revine Israelului în planul Său! Iar rezultatele au fost îngrozitoare.

Un rezultat al ignoranţei Bisericii în ce priveşte rolul Israelului în planul lui Dumnezeu este profunda orbire a celor mai mulţi din Biserică cu privire la împlinirea profeţiilor. Mulţi creştini au auzit de „fiii lui Isahar", menţionaţi în 1 Cronici 12:32. Ni se spune că aceştia erau oameni care „se pricepeau la înţelegerea vremurilor şi ştiau ce trebuia să facă Israel". Astăzi, Biserica are nevoie disperată de o înţelegere a vremurilor şi de abilitatea de a răspunde corect. Profeţii evrei, apostolii şi Isus Însuşi ne-au făcut un dar atât de însemnat prin faptul că vorbele lor conţin o cantitate enormă de informaţii despre realităţile la care vom fi martori în zilele care ne stau înainte. Pe toate paginile Scripturii, viitorul, la fel ca trecutul, este înfăţişat în detaliu pe o linie cronologică a timpului, pe care Dumnezeu ne-a revelat-o. Înţelegerea vremurilor şi recunoaşterea punctului în care ne aflăm noi pe această linie cronologică a timpului sunt un beneficiu strategic extraordinar pentru Biserică, pe măsură ce aceasta caută să-şi ducă până la capăt mandatul încredinţat de Dumnezeu. Dar atunci când nu acceptă şi nu recunoaşte faptul că traseul poporului şi al ţării lui Israel urmează cu consecvenţă o linie cronologică a timpului, Biserica ajunge numaidecât incredibil de distorsionată, iar urmarea este că viziunea ei este acoperită de un nor gros de confuzie. În această stare se află Biserica în zilele noastre. Această linie cronologică a timpului şi acest mare plan strategic pe care Domnul l-a dat poporului Său au fost supuse unor mâzgăleli în locuri esenţiale şi au devenit ilizibile din cauza doctrinelor eronate ale unei Biserici dominate de ne-evrei. Nu doar că segmente importante ale Bisericii sunt în mod fundamental inconştiente de locul atribuit lor în prezent pe linia cronologică a timpului lui Dumnezeu, ci mulţi resping până şi ideea că o asemenea axă temporală clară ar exista. Dacă vrea ca negura confuziei să se împrăştie şi să-şi recapete vreodată claritatea şi spiritul profetic de care are nevoie ca să poată naviga în zilele întunecate care ne aşteaptă, Biserica trebuie deopotrivă să identifice şi să respingă în întregime acele doctrine false şi idei greşite care s-au strecurat în ea încă de la început. Procesul acesta de curăţire trebuie să înceapă

cu recunoaşterea faptului că Israelul reprezintă elementul esenţial al promisiunilor şi planului de răscumpărare al lui Dumnezeu, aflat acum în plină desfăşurare. Nădăjduiesc din tot sufletul că această carte va realiza lucrul acesta într-o manieră uşor de înţeles, luminând mintea oricui este dispus să acorde subiectului consideraţia pe care o reclamă confuzia acumulată în aproape două mii de ani de istorie.

Un alt rezultat negativ al ignoranţei Bisericii cu privire la Israel este relativa ei incapacitate de a articula corect mesajul deplin al Evangheliei, îndeosebi pentru poporul evreu. Mult prea mulţi creştini privesc Evanghelia, sau „vestea bună", în termenii cei mai minimalişti, ceva de genul: „Isus a murit pentru păcatele tale pentru ca, după ce mori, să poţi merge în cer pentru totdeauna." Realitatea este, însă, că vestea bună proclamată de Isus şi de apostoli era mult mai mult de atât. Ea cuprindea întreaga mărturie a lui Dumnezeu, de la creaţie la legămintele importante încheiate de Dumnezeu, la moartea ispăşitoare şi învierea lui Mesia, la întoarcerea Sa ca să judece pământul şi să restaureze Împărăţia lui Israel. Toate aceste lucruri şi multe altele sunt părţi integrante ale Evangheliei. Însă, din cauza minimalizării şi sterilizării mesajului Evangheliei de orice dimensiuni evreieşti, Biserica a uitat atât de mult din ceea ce proclamau, de fapt, Isus şi apostolii. Ca să spunem lucrurile pe faţă, după cum ne aminteşte şi titlul acestei cărţi, dacă Evanghelia pe care o predică cineva nu culminează cu un Evreu care conduce lumea, atunci ea nu este Evanghelia Noului Testament.

Evanghelia de azi a fost redusă la o formulă simplificată prin care o persoană ar putea „fi mântuită", dar a fost detaşată în mod fundamental de Împărăţia viitoare în care intrăm prin mântuire. Ori de câte ori predicau Evanghelia, Petru, Pavel şi Ştefan plasau ascultătorii în contextul imaginii biblice de ansamblu, o povestire foarte specific înrădăcinată în creaţie, în legămintele lui Dumnezeu şi în istoria şi suferinţa poporului evreu, şi care culmina cu Ziua Judecăţii şi cu Împărăţia viitoare a lui Dumnezeu. Până când nu recuperează întreaga naraţiune biblică ce i-a fost încredinţată şi până când nu recunoaşte rolul central şi permanent pe care îl joacă Israelul în această naraţiune, Biserica va rămânea relativ lipsită de putere în comunicarea eficientă şi deplină a adevăratei Evanghelii, mai ales în mijlocul poporului evreu.

Speranţa mea este că această carte va ajuta creştinii să înţeleagă mai bine Evanghelia în contextul ei evreiesc propriu-zis. Poate că tu însuţi eşti evreu şi nu crezi că Isus (Yeshua) este Mesia, dar ţi-a căzut în mână această carte sau ai primit-o de la cineva. Ai cuvântul meu că, dacă o citeşti până la capăt, vei găsi în ea mult mai multe lucruri cu care vei fi de acord decât ţi-ai închipuit.

Un al treilea rezultat al ignoranţei şi mândriei pe care o afişează Biserica faţă de Israel este lunga şi sângeroasa istorie de antisemitism, demonstrată nu doar de creştini individuali, ci adesea prin acordul oficial al Bisericii. Puţini creştini au dorinţa sau curajul de a fi confruntaţi cu acest fapt. Şi totuşi, după cuvintele lui Pavel, alternativa la a fi confruntaţi cu acţiunile păcătoase – adică complacerea în ignoranţă şi inventarea de scuze pentru acţiunile rele ale Bisericii – ne pune în pericolul de a fi „tăiaţi". Dimpotrivă, dacă Biserica doreşte să umble în plinătate şi în maturitate, atunci trebuie să înceapă să-şi confrunte trecutul ei antisemitic întunecat, căruia îi stau mărturie dovezi copleşitoare, şi să se pocăiască de el. Chemările la pocăinţă sunt, firesc, uşor de lansat, dar nu sunt primite tot atât de lesne. Deşi sunt absolut convins că una dintre nevoile prioritare ale Bisericii în ceasul acesta, când zilele din urmă sunt chiar la uşă, este o pocăinţă adâncă, generală şi amănunţită pentru îndelunga istorie înţesată de ură şi maltratare a poporului evreu, realitatea este că la rădăcina păcatelor noastre colective se află tocmai unele doctrine, idei şi teologii foarte specifice, cărora mare parte din Biserica de azi încă le mai dă crezare. Aceste idei greşite nu reprezintă doar fundamentul bisericilor tradiţionale din istorie, ci se regăsesc şi în însuşi fundamentul Reformei Protestante, fiind acceptate din toată inima de aproape toţi marii şi notabilii reformatori. Aceste doctrine – în mod specific supersesionismul, preterismul şi amilenismul, pe care le vom discuta mai târziu – nu vor înceta de la sine să existe şi nu vor fi date afară din Biserică fără lupte însemnate. Dar, din nou, trebuie să ne aducem aminte, cu toată seriozitatea, de alternativa despre care vorbeşte Pavel. Am încredere că, citind această carte pe îndelete şi acordându-i toată consideraţia pe care o merită, vei vedea de ce Biserica are datoria de a respinge în mod categoric aceste doctrine.

Din nefericire, aroganţa Bisericii faţă de Israel are consecinţe pe care urmează le vedem – fapte de răutate ce vor fi comise în viitor.

Dumnezeu a rânduit ca, în zilele din urmă, inimile tuturor oamenilor să fie testate prin răspunsul lor la „necazul lui Iacov", o vreme de suferinţe fără precedent pentru poporul evreu (vezi Ieremia 30:7). Oricât de trist ar fi să ne gândim la asta azi, nimeni nu poate tăgădui faptul că majoritatea copleşitoare a creştinilor europeni a dezamăgit poporul evreu în timpul Holocaustului. De ce ar gândi cineva că vom răspunde diferit în caz că o altă vreme de suferinţă s-ar abate vreodată asupra evreilor? Până acum, foarte puţini din Biserică şi-au luat angajamentul de a se îndeletnici cu dureroasa muncă de introspecţie sufletească, atât de necesară pentru a identifica şi pentru a smulge din rădăcini doctrinele şi atitudinile greşite pe care le-au găzduit vreme atât de îndelungată. Tocmai aceste vederi au îngăduit Bisericii să stea cu mâinile în sân şi chiar să dea din cap cu aprobare atunci când aceia pe care Domnul îi numeşte „lumina ochilor Săi" (Zaharia 2:8) erau, literalmente, măcelăriţi cu milioanele. Scripturile spun răspicat că în zilele din urmă evenimentele mondiale vor culmina cu furia lui Satan dezlănţuită fără oprelişti împotriva planului lui Dumnezeu de a restaura naţiunea Israelului. Simplu spus, dacă Biserica nu identifică şi nu elimină cu conştiinciozitate gândirea care a făcut-o să greşească atât de amarnic în timpul Holocaustului, atunci păcatele şi eşecurile viitoare le vor întrece cu mult pe cele ale trecutului. Bineînţeles, mă rog ca lucrurile nu să stea aşa.

Mă rog ca Biserica să se poarte corect în viitor. Rugăciunea mea cea mai fierbinte este ca această carte să îi deştepte pe unii ca să îmbrăţişeze o postură umilă înaintea Domnului faţă de poporul evreu şi să-i trezească pe mult mai mulţi ca să vadă responsabilitatea pe care o avem, ca urmaşi ai lui Isus, în zilele grele care ne stau înainte. Deşi trag nădejde că mulţi dintre cei ce vor parcurge această carte vor fi întăriţi în convingerile pe care le au deja asupra acestor chestiuni, găsind o mai mare claritate şi hotărârea de a face ce este bine în ochii lui Dumnezeu, mă rog ca şi alţii să fie mişcaţi şi provocaţi să-şi reconsidere poziţiile pe care le-au adoptat până acum faţă de poporul evreu şi care nu sunt în acord cu Scripturile. Fiindcă, mult dincolo de un schimb de argumente pe seama unor poziţii teologice, aş vrea ca această carte să schimbe practicile şi acţiunile Bisericii creştine. Dacă un singur cititor este schimbat şi o singură inimă e atinsă de dragostea inimii Tatălui faţă de poporul Său, atunci se va fi meritat din plin să

scriu această carte. Dacă un singur suflet aude mesajul acestei cărți și se căiește sincer de acele credințe despre care Pavel a avertizat că vor duce la „tăiere", atunci aceasta se va număra printre cele mai de seamă realizări ale mele.

CAPITOLUL 2

RESTAURAȚIONISM VERSUS SUPERSESIONISM

În ultimii două mii de ani, majoritatea copleşitoare a Bisericii creştine a împărtăşit convingerea că poporul evreu, din cauză că L-a respins pe Isus ca Mesia, a fost, la rândul lui, respins în mod colectiv de Dumnezeu ca popor al Său. Deşi au existat, într-adevăr, numeroase grupări, precum moravienii, numeroşi puritani şi diverşi pietişti luterani, care aşteptau o restaurare viitoare a Israelului şi mântuirea poporului evreu, aceste grupări sunt minoritare în istoria Bisericii. Una dintre cele mai importante mişcări care aveau să schimbe dramatic acest lucru a început în 1827, când mai multe grupări de creştini anglicani s-au întrunit în Dublin, Irlanda, pentru împărtăşanie şi studiu biblic informal. Având convingerea că Biblia este sursa decisivă de autoritate, această grupare a început să ţină adunări formale, care au dus, în cele din urmă, la înfiinţarea a ceea ce a ajuns să fie cunoscut sub denumirea de Fraţii de la Plymouth. Gruparea aceasta credea că Biserica Anglicană abandonase multe dintre doctrinele străvechi ale Bisericii apostolice, îndeosebi pe cele referitoare la rolul permanent jucat de Israel în planul lui Dumnezeu şi la viitoarea restaurare în glorie a poporului evreu şi a Împărăţiei lor. Această mişcare a traversat, în cele din urmă, oceanul ajungând în Statele Unite ale Americii, unde a devenit extrem de cunoscută. Cu timpul, mari segmente ale lumii creştine au ajuns să respingă ideea, încetăţenită de multă vreme, că Israelul a fost tăiat şi dispreţuit de Dumnezeu şi înlocuit cu Biserica creştină. De la renaşterea statului Israel, în 1948, rândurile acestora au crescut şi mai mult. În ultimii ani, însă, vechea controversă pare să fi fost reaprinsă şi va continua, fără îndoială, să răsune până la întoarcerea lui Isus. Capitolul acesta va introduce pe scurt şi va explica poziţiile acestor două tabere aflate în conflict.

TABĂRA RESTAURAȚIONISTĂ

Înainte de a defini principiile specifice ale conceptului pe care eu îl numesc „restauraționism", este important să explic cum privește și cum interpretează Biblia această tabără. Restauraționiștii pornesc de la convingerea că Biblia ar trebui înțeleasă la valoarea ei nominală. Ei susțin citirea directă, firească, a Scripturilor – un soi de literalism rațional, dacă vreți. Restauraționiștii cred că, în ciuda faptului că anumite pasaje ale Scripturii sunt uneori greu de înțeles, în mod cert aceasta nu depășește capacitatea de citire și înțelegere a unei persoane obișnuite. Nu este nevoie de un guru iluminat care să te învețe cum să înțelegi Biblia. Această poziție nu devalorizează importanța învățătorilor și a expertizei responsabile în Trupul lui Cristos – nu încape îndoială că avem nevoie de mai mulți învățați responsabili. Dar Biblia nu a fost scrisă exclusiv pentru teologi din turnuri de fildeș, care să se coboare apoi cu învățătura ei la omul de rând. Biblia a fost scrisă, în ultimă instanță, pentru orice credincios obișnuit care își pune inima, cu sârguință și umilință, să priceapă cuvintele, contextul și înțelesul ei. Din sânul acestei perspective asupra Scripturilor au luat naștere următoarele trei doctrine escatologice împărtășite de către restauraționiști:

> RESTAURAȚIONISM[1]. Această perspectivă crede că promisiunile făcute fiilor lui Israel prin marile legăminte urmează încă să fie împlinite. La întoarcerea lui Isus, tot Israelul va fi mântuit, iar Împărăția lui Israel va fi restaurată în țara care i-a fost promisă lui Avraam. Isus va domni peste poporul evreu ca împărat și va fi suveran peste tot pământul.
>
> FUTURISM. Această perspectivă consideră că accentul copleșitor al profeției biblice are de-a face cu

[1]Mulți ar folosi termenul de „covenantaliști" [de la cuvântul în limba engleză *covenant* – legământ – n.tr.] pentru a-i desemna pe cei ce cred că Dumnezeu urmează încă să împlinească promisiunile pe care le-a făcut în legământul avraamic și în cel davidic. În cartea aceasta, însă, am ales să folosesc termenul de „restauraționism" pentru a evita orice confuzie cu teologia reformată (a legământului), care, în mod ironic, neagă împlinirea viitoare și literală a legămintelor avraamic și davidic.

evenimente viitoare, ce gravitează în jurul întoarcerii lui Isus. Aceste evenimente ar putea fi împărțite în următoarele trei categorii: (1) evenimente ce precedă venirea lui Isus; (2) întoarcerea propriu-zisă a lui Isus; (3) așezarea Împărăției lui Isus pentru o mie de ani. Aceasta era perspectiva împărtășită de profeți, de Isus, de apostoli și de primii creștini.

PREMILENISM. Aceasta este concepția potrivit căreia toate descrierile biblice ale Împărăției viitoare a lui Dumnezeu ce va fi așezată aici, pe pământ, după întoarcerea lui Isus, trebuie înțelese în sens literal. După cum vom vedea, aceasta era, de asemenea, poziția îmbrățișată de profeți, de Isus, de apostoli și de primii creștini.

Restauraționiștii afirmă că Biblia, în general, și profețiile biblice, în particular, prind cu adevărat sens doar prin interpretarea Scripturilor prin lentilele acestor trei perspective. Ori de câte ori pierde înțelegerea israelo-centrică, restauraționistă, futuristă, premilenistă a Scripturilor, Biserica pierde imediat nu doar vederea corectă a calendarului profetic al lui Dumnezeu, ci și înțelegerea Evangheliei, deviind de la împlinirea mandatului ei primar pe pământ. Toate aceste lucruri le vom discuta mai amănunțit pe parcursul acestei cărți.

TABĂRA SUPERSESIONISTĂ

Într-un contrast strident cu adepții restauraționismului, futurismului și premilenismului sunt cei ce tind să adopte o abordare non-literală, alegorică a înțelegerii Scripturilor. Din sânul acestei perspective asupra Scripturilor au derivat următoarele trei poziții teologice îmbrățișate de această tabără:

SUPERSESIONISM. Cunoscută în mod obișnuit și ca „teologia înlocuirii", această concepție susține că Biserica creștină a înlăturat sau a înlocuit Israelul ca popor al lui Dumnezeu. De fapt, potrivit unui document renumit scris în 2002 și afișat pe site-ul Seminarului Teologic Knox, „promisiunile moștenirii

pe care i le-a făcut Dumnezeu lui Avraam... nu se aplică unui grup etnic în particular, ci Bisericii lui Isus Cristos, adevăratul Israel."[2] Documentul a fost semnat de sute de lideri, pastori şi profesori evanghelici proeminenţi.

Iată şi formularea lui Albertus Pieters, un supersesionist citat frecvent: „Întrucât Biserica Creştină Vizibilă este acum Israelul noului legământ, aceia pe care îi numim «evrei» sunt intruşi, ramuri tăiate, care nu mai au legătură nici cu promisiunile, nici cu profeţiile mai mult decât ar avea oricare alt grup etnic de ne-evrei. Aceia numiţi acum «evrei»... nu au... niciun destin profetic, cu excepţia continuării stării jalnice şi amare în care se găsesc... Cartea istoriei Israelului a fost închisă şi nu va mai fi deschisă."[3]

Deşi nu toţi supersesioniştii moderni sunt la fel de direcţi sau tranşanţi în articularea propriilor convingeri, Pieters a descris cu mare acurateţe poziţia supersesionistă istorică. În această perspectivă, în calitatea ei de „Israelul cel nou", Biserica devine moştenitoarea promisiunilor şi binecuvântărilor (dar nu şi a vreunuia dintre blesteme) date iniţial lui Israel. Supersesionismul afirmă că lipsa de credincioşie a Israelului faţă de Dumnezeu a fost atât de persistentă încât, în cele din urmă, Domnul l-a dezbrăcat definitiv de chemarea şi alegerea de care avusese parte în perioada Vechiului Testament. Alţi termeni folosiţi uneori pentru a descrie supersesionismul (de către cei care au căutat să creeze varietăţi mai puţin ofensatoare ale acestuia) sunt „teologia împlinirii" sau „teologia includerii". Supersesionismul se află la polul opus restaurationismului.

---

[2]Seminarul Teologic Knox, „O scrisoare deschisă către evanghelici şi alte părţi interesate: Poporul lui Dumnezeu, ţara Israelului şi imparţialitatea Evangheliei", *If Americans Knew* (blog), http://www.ifamericansknew.org/cur_sit/wdoor.html; accesat în 10 iulie 2014. Documentul a fost iniţial postat pe pagina de web a Seminarului Teologic Knox, în 2002. De atunci, a fost şters.

[3]Alberus Pieters, *The Ten Tribes in History and Prophecy* (Grand Rapids; Eerdmans, 1934), pag. 109.

PRETERISM. Acesta reprezintă convingerea că majoritatea copleşitoare a profeţiilor biblice s-au împlinit deja. Preterismul interpretează cele mai multe pasaje care vorbesc despre „zilele din urmă" sau despre „vremurile din urmă" ca găsindu-şi împlinirea în evenimentele din jurul anului 70, când legiunile romane au distrus Ierusalimul şi Templul evreilor. Nici preteriştii nu sunt toţi de acord cu privire la cât de multe profeţii s-au împlinit deja în trecut, motiv pentru care unii sunt adepţi ai „preterismului parţial", iar alţii, ai „preterismului total". Cel mai adesea, preterismul susţine ideea că nu va exista în viitor „necazul cel mare", nici „Anticristul", nici „semnul fiarei", nici o „lepădare de credinţă generalizată", nici multe din lucrurile asociate adesea cu zilele din urmă, dinainte de revenirea lui Isus. Toate aceste lucruri sunt văzute adesea ca fiind deja împlinite în anul 70. Preterismul total merge până acolo încât afirmă că întoarcerea lui Isus a avut loc, în chip metaforic, în acel an. Preterismul se află la polul opus futurismului, descris mai înainte.

AMILENISM. Adepţii acestei poziţii resping ideea că, după întoarcerea lui Isus, va fi o perioadă de un mileniu (o mie de ani) în care Isus va domni peste naţiuni de pe tronul lui David din Ierusalim, împlinind astfel promisiunile făcute de Dumnezeu poporului evreu prin legământul avraamic. Amilenismul interpretează alegoric sau spiritual diversele referinţe la perioada mileniului din Scripturi. Întrucât aceste pasaje nu sunt interpretate în sens literal, amilenismul susţine că Biserica se află acum, realmente, în mileniu. O versiune mai optimistă şi triumfalistă a amilenismului, numită *postmilenism*, susţine că Biserica trece, dincolo de persecuţia secolului întâi, într-o stare triumfală şi victorioasă, cucerind progresiv şi creştinând lumea înainte de revenirea lui Isus. Ambele perspective (amilenismul şi postmilenismul) se află în conflict direct cu premilenismul.

Este important să recunoaştem că, deşi fiecare dintre aceste poziţii doctrinare (supersesionism, preterism şi amilenism) se raportează la diferite problematici din Scriptură, în realitate ele sunt legate logic între ele şi inseparabile. Cine aderă la supersesionism – dacă este consecvent cu sine însuşi – va adera şi la preterism şi amilenism. De asemenea, este important să înţelegem că, deoarece aceste doctrine sunt atât de conectate între ele, dacă una este dovedită a fi în conflict clar şi direct cu Scripturile, atunci toate trei se prăbuşesc laolaltă. Să ne îndreptăm atenţia asupra relaţiei supersesionismului atât cu preterismul, cât şi cu amilenismul.

RĂDĂCINILE SUPERSESIONISTE ALE PRETERISMULUI

Dacă aderăm la noţiunea că, în esenţă, Dumnezeu a divorţat de Israel, luându-i statutul de popor ales al Său, după cum cred supersesionişti, se ridică imediat o seamă de dificultăţi bătătoare la ochi. De exemplu, toate războaiele şi bătăliile profeţite în Biblie ce au loc chiar înainte de întoarcerea lui Isus se petrec, în mod specific, în Ierusalim şi Israel şi în jurul lor. După cum vom vedea pe parcurs, o multitudine de versete stau mărturie a acestui fapt. Aceasta constituie o problemă insurmontabilă pentru supersesionism.

La urma urmei, ce rost ar avea ca naţiunile pământului, sub conducerea lui Satan, să pornească la război împotriva Israelului, o naţiune care nu mai are nicio relevanţă specială pentru Dumnezeu? Dacă Dumnezeu Şi-a încheiat socotelile cu Israelul, atunci de ce ar fi Satan atât de pornit să-i distrugă pe ei, în mod specific? Dacă supersesionismul ar fi adevărat, atunci Satan şi-ar îndrepta furia aproape exclusiv împotriva creştinilor, nu împotriva Israelului. Acest lucru nu numai că este dezminţit de prezenta realitate mondială, dar nu este nici pe departe povestea relatată de Scripturi.

Ca metodă de interpretare a Scripturilor, preterismul a fost creat din necesitatea de a susţine supersesionismul. Ea este, pur şi simplu, aplicarea supersesionismului la evenimentele ce precedă întoarcerea lui Isus. Preterismul caută să interpreteze scripturile profetice care vorbesc despre strângerea naţiunilor, în zilele din urmă, împotriva Ierusalimului ca şi când acest eveniment s-ar fi întâmplat deja în istorie, cel mai adesea în anul 70, când trupele romane au distrus

Ierusalimul şi Templul. În paradigma supersesionistă, evenimentele acelui an definesc momentul din istorie când Dumnezeu a făcut declaraţia finală de divorţ de naţiunea Israelului şi a transferat toată această favoare asupra Bisericii creştine. Dacă vei analiza diversele predici şi cărţi scrise de nenumăraţi învăţători supersesionişti-preterişti, vei găsi un accent extrem de disproporţionat asupra anului 70 şi aproape niciunul asupra „binecuvântatei noastre nădejdi" (Tit 2:13), întoarcerea lui Isus. În loc să scoată în evidenţă mântuirea viitoare şi restaurarea Israelului (Faptele Apostolilor 1:6-7; Romani 11:26), supersesioniştii-preterişti subliniază aşa-zisul divorţ de Israel şi disoluţia acestuia. Din acest motiv, dintre diversele denumiri pe care le-am putea folosi pentru a face referire la supersesionism, „teologia divorţului" ar fi una deopotrivă cinstită şi precisă.

Realitatea, firește, nu a uşurat lucrurile pentru adepţii supersesionismului preterist. Începând din 1948, aceştia au fost nevoiţi să înfrunte stânjenitoarea problemă a renaşterii miraculoase a statului Israel. Supersesioniştii preterişti trebuie să respingă orice sugestie că statul modern al Israelului nu are nicio legătură cu suveranitatea sau cu voia lui Dumnezeu. Fără îndoială, Israelul este, cu adevărat, un spin în coasta celor ce susţin această concepţie. Vom explora aceste chestiuni mult mai în detaliu în paginile ce urmează.

RĂDĂCINILE SUPERSESIONISTE ALE AMILENISMULUI

Amilenismul este şi el o prelungire logică a supersesionismului. În vreme ce preterismul este o simplă aplicare a supersesionismului la evenimentele ce se derulează înainte de revenirea lui Isus, amilenismul este aplicarea supersesionismului la evenimentele ce urmează întoarcerii lui Isus. Motivul este, din nou, clar. Cu toate că toţi profeţii vorbesc în detaliu şi foarte specific despre o vreme când Isus, Împăratul evreilor, va domni de pe tronul lui David din Ierusalim peste o Împărăţie evreiască restaurată, o asemenea realitate nu poate avea absolut niciun loc într-o lume supersesionistă, în care Israelul a fost respins definitiv de Dumnezeu.

Următoarea diagramă arată relaţia supersesionismului şi a restauraţionismului cu doctrinele corespunzătoare, pe care le pretind şi le determină pe cale logică:

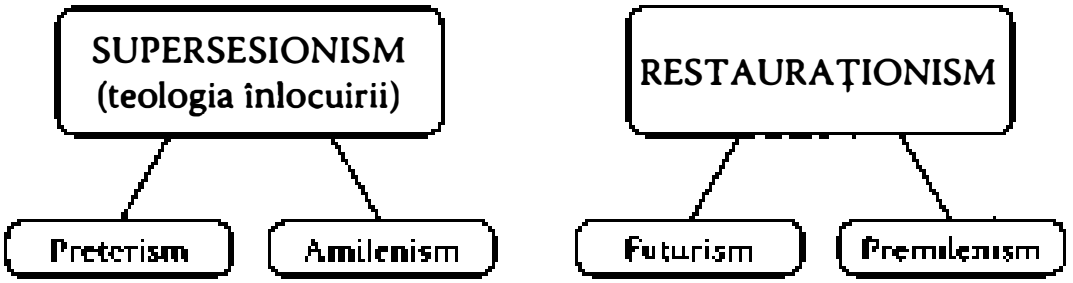

REINTERPRETEAZĂ NOUL TESTAMENT CELE SPUSE ÎN VECHIUL TESTAMENT?

O diferenţă esenţială între cele două tabere este maniera generală în care interpretează Biblia şi văd relaţia dintre Vechiul şi Noul Testament. După cum am afirmat mai înainte, restaurationismul abordează Biblia într-o manieră firească, conform cu modul şi ordinea în care a fost revelată. Restauraţioniştii consideră că, pentru a înţelege corect Noul Testament, trebuie să înţelegem mai întâi Vechiul Testament.

Metoda de interpretare supersesionistă, însă, se apropie de Biblie în sens invers. Ea porneşte de la Noul Testament, căutând să reinterpreteze sau să revizuiască complet sensul original al Vechiului Testament. Deoarece supersesioniştii pornesc de la ideea că Dumnezeu Şi-a încheiat socotelile cu evreii, atunci când dau peste multele promisiuni făcute poporului evreu în tot Vechiul Testament, ei văd un conflict clar cu Noul Testament. Ca să îl rezolve, se întorc spre metoda grecească de alegorizare sau de spiritualizare a oricărui pasaj ce contravine paradigmei lor supersesioniste.

Deşi supersesionismul afirmă că „Israelul" din Vechiul Testament trebuie reinterpretat ca o metaforă anticipată a Bisericii, procesul acesta de „reinterpretare" se aplică, de fapt, mai multor chestiuni interconectate, precum (1) ţara lui Israel, (2) Ierusalimul şi (3) Templul evreiesc. Luaţi aminte la cuvintele lui N. T. Wright, un proeminent teolog supersesionist, care îşi discută convingerea că Isus a schimbat sensul ţării lui Israel şi al Împărăţiei lui Dumnezeu:

> [Isus] nu venise ca să reabiliteze *simbolul ţării sfinte, ci ca să-l subsumeze unei împliniri diferite a Împărăţiei*, care avea să cuprindă întreaga creaţie... Isus Şi-a petrecut întreaga lucrare redefinind ce însemna Împărăţia. El a refuzat să renunţe la limbajul

> simbolic al Împărăției, dar l-a umplut cu un *conținut atât de nou* încât, după cum am văzut, *a răsturnat cu putere așteptările evreilor.*[4]

Comentând abordarea interpretativă a lui Wright, Dalton Thomas dezvăluie câteva implicații profunde:

> În opinia lui Wright, [promisiunea Vechiului Testament] a fost golită de substanța ei originală și „umplută" cu o alta; ceva „nou". Ceea ce i-a fost promis lui Avraam n-a avut niciodată menirea de a fi conceput în felul în care a fost declarat, ci mai degrabă ca „un simbol" ce a fost „redefinit". Această „redefinire" este atât de radicală încât mii de ani de „așteptări evreiești" în vederea împlinirii cuvântului și planului imuabil al lui Dumnezeu au fost „răsturnate cu putere".[5]

Conform *Merriam-Webster's Dictionary*, sensul de „a răsturna" este de „a întoarce pe dos, a demola din temelii" sau „a perverti, a corupe printr-o subminare... a credinței".[6] Deși foarte puțini supersesioniști admit cu plăcere acest lucru, paradigma la care aderă ei este întocmai asta: *un efort de a răsturna, de a submina și de a demola din temelii promisiunile Vechiului Testament pentru poporul evreu.* Nici nu mai este nevoie să spunem că Isus nu a venit ca să „răstoarne" promisiunile făcute de Dumnezeu în Vechiul Testament. Prima Sa venire a fost cu scopul de a aduce ispășire pentru omenire. La a doua venire, însă, va aduce la împlinire promisiunile făcute lui Avraam, Isaac, Iacov și David, transformându-le din simple promisiuni într-o realitate nestrămutată.

Am convingerea fermă că există o unitate fundamentală a Scripturilor, o consecvență între Vechiul și Noul Testament. Cele două nu sunt nicidecum în conflict. Același Dumnezeu care a inspirat

---

[4]N. T. Wright, *Jesus and the Victory of God* (London: SPCK: 1996), pag. 446, 471; sublinierea adăugată.

[5]Dalton Thomas, *The Divestment Theology of N.T. Wright*, lucrare nepublicată. Folosită cu permisiune.

[6]*Merriam-Webster Dictionary*, s.v. „subvert", http://www.merriam-webster.com/dictionary/subvert; accesat în 11 iulie 2014.

Vechiul Testament a inspirat şi Noul Testament. După cum se zice: „Noul în Vechiul este ascuns; Vechiul în Noul, descoperit". Noul Testament dezvoltă ceea ce a fost prezentat în Vechiul Testament şi aduce acele lucruri la o descoperire deplină. Lucrul acesta este absolut adevărat. Dar a spune că ceva ne-a fost prezentat doar prin câteva indicii în Vechiul Testament, dar explicat mai pe îndelete în Noul Testament este cu totul altceva decât a spune că Noul Testament schimbă, desfiinţează, „redefineşte", „răstoarnă" sau „demolează" promisiunile Vechiului Testament pentru Israel. Asupra acestui punct mă găsesc în deplin acord cu J. C. Ryle, comentatorul reformat din secolul al XVIII-lea, care a articulat perfect problema cu metoda supersesionistă de (re)interpretare a Scripturilor: „Lucrul împotriva căruia protestez eu este obiceiul de a alegoriza afirmaţii directe ale Cuvântului lui Dumnezeu cu privire la istoria viitoare a naţiunii lui Israel şi de a deslusi plinătatea conţinutului acestora astfel încât ele să fie adaptate la Biserica ne-evreilor. Consider că acest obicei nu este justificat de nimic din Scriptură şi atrage după sine un lung şir de consecinţe nefaste."[7]

Vom analiza aceste „consecinţe nefaste" pe parcurs. Deocamdată, însă, ajunge să spunem că slujba oricărui învăţător responsabil al Cuvântului lui Dumnezeu este să ajute credincioşii să înţeleagă mai bine şi mai clar sensul Scripturii – nu să demoleze, să reinterpreteze şi să modifice afirmaţii evidente. Daţi-mi voie să închei cu un alt comentariu din J.C. Ryle. Eu cred că acesta este un îndemn foarte potrivit pentru noi toţi şi unul la care vom urmări să aderăm în această carte:

> Cultivaţi obiceiul de a citi profeţiile cu un singur ochi la sensul literal al numelor proprii. Daţi la o parte vechea idee tradiţională că Iacov, Israel, Iuda, Ierusalim şi Sion trebuie să însemne întotdeauna Biserica ne-evreilor şi că predicţiile referitoare la A Doua Venire trebuie luate în sens spiritual, iar cele despre Prima Venire, în sens literal. Fiţi corecţi, oneşti şi cinstiţi. Dacă vă aşteptaţi ca evreii să înţeleagă Isaia 53 în sens

[7]J.C. Ryle, *Are You Ready for the End of Time?* (Fearn, Scotland: Christian Focus, 2001) pag. 107-108; retipărire a lucrării *Coming Events and Present Duties.*

> literal, asigurați-vă că și voi, la rându-vă, luați Isaia 54, 60 și 62 în sens literal.[8]

Altfel spus, dacă ne așteptăm ca evreii să înțeleagă literal profeția din Isaia 53, care vorbește atât de limpede despre un Mesia al suferinței, care face ispășire pentru păcatele poporului Său, atunci avem datoria de a fi consecvenți și de a lua profețiile din Isaia 54, 60 și 62, care vorbesc despre restaurarea viitoare a Împărăției evreilor, în aceeași manieră literală. Supersesioniștii se grăbesc să aplice Bisericii toate binecuvântările lui Israel, dar nu aplică Bisericii și judecățile lui Israel – sau măcar amenințarea cu judecata. În acest sens, supersesionismul este o metodă de interpretare a Bibliei profund inconsecventă.

În următoarele trei capitole, vom vedea că tabăra restauraționistă și cea supersesionistă interpretează promisiunile din cadrul marilor legăminte ale lui Dumnezeu în maniere radical diferite.

[8]Ibid., pag. 157-159.

CAPITOLUL 3

LEGĂMÂNTUL AVRAAMIC

Ca să putem înțelege cu adevărat sensul Noului Testament, sunt câteva chestiuni de bază în Vechiul Testament ce trebuie înțelese. De departe, locul de frunte în rândul acestora îl ocupă cele patru mari legăminte biblice. Mă refer la (1) legământul avraamic, (2) legământul mozaic, (3) legământul davidic și (4) legământul cel nou. În mod uimitor, deși aceste legăminte constituie fundamentul întregii narațiuni biblice, majoritatea creștinilor cunosc foarte puține lucruri cu privire la ele. Dacă Biserica ar fi informată așa cum se cuvine despre aceste mari legăminte biblice – care sunt scopurile lor, cum se raportează unul la altul și în ce anume sunt diferite – atunci întreaga dezbatere și controversă între restauraționism și supersesionism s-ar dizolva. Vom începe cu legământul dintâi, pe care sunt clădite toate celelalte.

DUMNEZEU A FĂCUT O PROMISIUNE

Ca să înțelegem nu doar unde a început povestea lui Israel, ci unde a început întregul plan de răscumpărare al lui Dumnezeu, trebuie să ne dăm seama că acesta se rezumă la o afirmație simplă: *Dumnezeu a făcut o promisiune*. Această promisiune, este corect să o spunem, reprezintă una dintre temele cele mai semnificative și fundamentale ale întregii Biblii, dominând în egală măsură paginile Vechiului și Noului Testament. Legământul avraamic nu este doar temelia planului de răscumpărare al Domnului, ci a ajuns să fie pivotul istoriei, principala forță motrice din spatele celui mai proeminent conflict spiritual și geopolitic mondial, în zilele noastre.

Promisiunea i-a fost făcută lui Avram, care mai târziu avea să fie numit Avraam – acesta fiind și motivul pentru care promisiunea a căpătat denumirea de „legământul avraamic". Sunt trei aspecte critice ale legământului avraamic ce trebuie recunoscute:

1. Legământul avraamic este o promisiune care a fost făcută în mod specific descendenţilor lui Avraam, prin Isaac şi, mai apoi, prin Iacov (numit ulterior Israel);
2. Accentul principal al promisiunii cade pe o bucată foarte specifică şi literală de pământ din lumea aceasta;
3. Promisiunea făcută în legământul avraamic este continuă, irevocabilă şi eternă.

Supersesionismul, se cade să menţionăm, neagă, într-o măsură sau alta, unul dintre aceste elemente ale legământului avraamic sau chiar pe toate trei. Dar, după cum vom vedea, mărturia generală a Scripturii cu privire la fiecare dintre aceste trei aspecte este clară, consecventă şi completă.

LEGĂMÂNTUL CU AVRAAM

Toţi cei ce cunosc naraţiunea ştiu că Domnul l-a chemat pe Avraam să iasă din ţara Ur, din Haldeea, sau, vorbind în termeni moderni, din Irak. La un moment dat, după ce a părăsit ţinutul Ur, ni se spune: „Cuvântul Domnului a vorbit lui Avram într-o vedenie şi a zis: «Avrame, nu te teme; Eu sunt scutul tău şi răsplata ta cea foarte mare»" (Geneza 15:1). Firește, auzind că îi va fi dată o răsplată „foarte mare", Avram L-a întrebat pe Dumnezeu cum o va obţine, întrucât nu avea niciun fiu căruia să-i dea mai departe răsplata. Domnul i-a răspuns şi l-a asigurat pe Avram că răsplata lui cea mare nu avea să-i fie dată vreunui simplu servitor din casa lui, ci avea să-i fie dată fiului născut din carnea şi din oasele lui, „care va ieşi din tine" (v. 4). Ceea ce se întâmplă în continuare este de o frumuseţe poetică. Domnul l-a scos pe Avram afară, sub cerul nopţii, şi l-a pus să-şi „ridice ochii spre ceruri" (v. 5). Îmi închipui că în acea noapte cerul era inundat de strălucirea a milioane de ambasadori sclipitori ai promisiunii. Acum vreo douăzeci de ani, am petrecut câteva nopţi cu o familie de arabi beduini din deşertul Iordaniei, în regiunea numită *Wadi Rum*. Numele înseamnă „Valea lunii", deoarece terasamentele ei reliefate dramatic arătau precum suprafaţa lunii. Dar, deşi văzusem stelele nopţii din locuri atât de diverse, de la piscuri montane aflate la mare depărtare de luminile oraşului, la o depărtare de kilometri întregi de mal, în inima Oceanului Atlantic, cu mult înainte de revărsarea

zorilor, niciodată nu mai văzusem un număr atât de spectaculos de stele ca atunci când stăteam întins pe podeaua deşertului din Wadi Rum. Acolo, stelele sunt tot atât de dense precum un fluviu impunător ce se revarsă peste vaduri, potopind în tăcere tot cerul. Îmi închipui că nici ceea ce a văzut Avram în noaptea respectivă nu era diferit. În mijlocul nenumăratelor stele ce străluceau deasupra lui, Domnul i-a zis lui Avram: „Cel ce va ieşi din tine, acela va fi moştenitorul tău... Uită-te spre cer şi numără stelele, dacă poţi să le numeri... Aşa va fi sămânţa ta" (v. 4-5).

Potrivit Scripturilor, în momentul acela Avram nu doar că L-a crezut pe Dumnezeu că va avea un fiu şi mulţi urmaşi, ci a avut încredere în Dumnezeu şi şi-a pus credinţa în cel ce va ieşi din coapsa lui, împlinind tot ceea ce Dumnezeu tocmai îi făgăduise. Ca rezultat al încrederii lui, Domnul „l-a socotit neprihănit" (v. 6). Acest episod a fost baza pe care apostolul Pavel şi-a construit argumentul, subliniind, în mod copleşitor, de-a lungul tuturor epistolelor sale, faptul că mântuirea se obţine prin credinţă (Romani 4:3; Galateni 3:6).

După aceea, Dumnezeu l-a pus pe Avram să-I aducă „o juncană de trei ani, o capră de trei ani, un berbec de trei ani, o turturea şi un pui de porumbel" (Geneza 15:9). Avram a adus aceste animale şi, respectând instrucţiunile, le-a „tăiat în două" (v. 10), aranjând jumătăţile faţă în faţă şi croindu-şi drum printre ele. Când soarele a asfinţit, „un somn adânc a căzut peste Avram şi iată că l-a apucat o groază şi un mare întuneric" (v. 12). Apoi, din întuneric, Domnul i S-a înfăţişat într-o formă ciudată a unui „fum de cuptor" şi a unor „flăcări" (v. 17) şi a umblat printre bucăţile de animale moarte.

Un aspect foarte important al acestei povestiri, care trebuie cunoscut de toţi creştinii, este că numai Dumnezeu a străbătut acel culoar. Pe când se petreceau aceste lucruri, Avram era căzut într-un „somn adânc" (v. 12). Ideea este că nu a fost un acord bilateral încheiat între două părţi, ci o promisiune unilaterală şi necondiţionată făcută de Dumnezeu descendenţilor lui Avraam. Ca atare, Dumnezeu va fi credincios promisiunii făcute. Credincioşia Lui nu depinde de credincioşia descendenţilor lui Avraam, cărora le-a fost dată promisiunea. Mai mult, deşi aceasta avea să treacă prin fiul lui, Isaac – şi prin fiul acestuia, Iacov – moştenitorul ultim al promisiunilor era,

de fapt, Isus, Mesia. El era Acela în care Avraam își pusese credința. Vom discuta mai detaliat acest lucru ulterior în carte.

Este interesant că, deși teologii creștini fac referire cel mai adesea la acest legământ cu denumirea de „legământul avraamic", între evrei el este numit adesea *Brit bein H'aBetarim*, care înseamnă „legământul dintre părți". Dar cu ce motiv a vrut Dumnezeu ca animalele să fie despicate în două și să umble printre ele? De ce a folosit El o imagine atât de grafică și de sângeroasă?

LEGĂMÂNTUL DE MOARTE AL LUI DUMNEZEU

Walter C. Kaiser Jr. este cu adevărat o lumină strălucitoare în mijlocul erudiților evanghelici conservatori care au scris despre Vechiul Testament. Autor al peste patruzeci de cărți publicate, dr. Kaiser a ocupat și funcția de decan și profesor de Vechiul Testament la Trinity Evangelical Divinity School, timp de peste douăzeci de ani, iar apoi pe cea de președinte al Seminarului Teologic Gordon-Conwell. Întrucât se bucură de stima întregii comunități teologice, a fost o mare cinste pentru mine să-l pot vizita și să discut cu el, printre altele, despre supersesionism/teologia înlocuirii și despre legământul avraamic.

Când am ajuns în parcarea fermei familiei Kaiser, aflată la mai puțin de o milă de țărmurile lacului Michigan, Walter și soția lui, Margaret, stăteau de vorbă pe veranda din fața casei, bucurându-se de o după-amiază splendidă de vară târzie. Prin curte hoinăreau mai multe lame colorate care, după câte se părea, erau de-ale casei.

Odată intrat în casă, spre marea mea încântare, Margaret m-a invitat să răsfoiesc biblioteca personală a dr. Kaiser. Cercetând din ochi șirurile de rafturi frumos ordonate, m-am dus cu gândul la impactul profund pe care acest bărbat îl avusese în domeniul studiilor pe Vechiul Testament și la nenumărații studenți care beneficiaseră de îndrumarea lui. Dr. Kaiser a intrat în încăpere, a ocolit în grabă rafturile și și-a făcut din nou apariția cu o copie a ultimelor sale două cărți. În pofida faptului că era pensionat din funcția formală de președinte al Seminarului Gordon-Conwell și ajunsese, de-acum, în a opta decadă a vieții, mintea, agerimea și productivitatea îi rămăseseră tot atât de concentrate ca întotdeauna. Ne-am dus în sufragerie și ne-am așezat.

În scurt timp, conversaţia s-a îndreptat spre tema legământului avraamic. Cu un surâs, a tras adânc aer în piept şi apoi, aidoma unui fascicul de lumină laser, a tăiat direct în inima problemei, vorbind despre maniera extrem de grafică şi emfatică în care Dumnezeu i-a făcut promisiunea lui Avraam: „În Geneza 15, Dumnezeu Însuşi a trecut printre jumătăţile de animale", a spus el. „Au tăiat un legământ. Cuvântul folosit pentru a încheia un legământ este «a tăia» un legământ. Şi au tăiat bucăţile, câte o jumătate de animal de o parte şi de alta, formând un culoar în mijloc. Erau, aşadar, trei animale şi două păsări. Iar Dumnezeu a trecut printre ele şi a spus, de fapt: «Fie ca Eu, Dumnezeu, să mor precum aceste animale dacă nu mă voi ţine de ceea ce am făgăduit aici.»

Deci, atunci când Biserica a primit în sânul ei teologia înlocuirii şi a îmbrăţişat mentalitatea supersesionistă, crezând că ea şade acum pe scaunul ce le-a aparţinut cândva lui Avraam, Isaac, Iacov şi descendenţilor lor, ea a luat ceea ce Dumnezeu făgăduise jurându-Se pe viaţa Lui!" S-a oprit o clipă, apoi a încheiat: *„Deci, eu cred că Dumnezeu are de gând să-Şi împlinească promisiunea făcută."*

Alegând să încheie legământul într-o manieră atât de grafică şi de sângeroasă, Domnul făcea o declaraţie profundă şi extrem de emfatică. Comentariile dr. Kaiser au confirmat tot ceea ce simţeam eu. Crezând că Dumnezeu va împlini promisiunile făcute lui Avraam, afirm însăşi integritatea, credibilitatea şi credincioşia lui Dumnezeu faţă de cuvântul Său şi faţă de promisiunile făcute. Simplu spus, dacă un creştin doreşte să fie numit *un copil al lui Avraam*, atunci cerinţa de bază este să creadă ce credea Avraam. (Vezi Romani 4:6; Galateni 3:7; 1 Petru 3:6.) Dumnezeu are de gând să dea ţara descendenţilor lui Avraam.

Dacă spunem că Dumnezeu nu-Şi va împlini, în sens literal, promisiunile făcute rămăşiţei credincioase din sânul poporului evreu, cum am putea noi, creştinii, să ne întoarcem spatele şi să pretindem că avem încredere în El pentru mântuirea noastră? Eu cred că Dumnezeu Îşi va împlini promisiunile. El Se ţine de cuvânt.

Dar ce anume a promis Dumnezeu, mai precis? Aşadar, este extrem de important să examinăm cu mare atenţie cuvintele Lui cu privire la această promisiune.

UNDE ESTE ȚARA PROMISĂ?

La sfârșitul ceremoniei de încheiere a legământului, Dumnezeu a definit regiunea pe care le-o dădea lui Avraam și descendenților lui. Granițele țării făgăduite erau incredibil de precise și cuprindeau o zonă mult mai extinsă decât bucata relativ mică de pământ numită astăzi statul Israel. Iată care era pământul specific promis de Dumnezeu: „De la râul Egiptului până la râul cel mare, râul Eufrat, și anume țara cheniților, a cheniziților, a cadmoniților, a hetiților, a fereziților, a refaimiților, a amoriților, a canaaniților, a ghirgasiților și a iebusiților" (Geneza 15:18-21).

Pe baza acestor descrieri și a altor pasaje în care sunt precizate granițele, este lesne să definim „țara promisă" după indicatorii naționali și naturali moderni. Țara promisă este definită după următoarele granițe:

Granița de nord-vest a țării promise este, pur și simplu, „Marea cea Mare" sau „Marea de Vest". Aceasta este, desigur, Mediterana (cf. Numeri 34:6; Ezechiel 47:20).

Granița de sud-vest a țării promise este definită de „râul Egiptului" (în ebraică: *Nachal Mitzrayim*). Erudiții au păreri împărțite privind identificarea acestui râu. Unele comentarii biblice îl identifică cu Wadi el-Arish sau „pârâul Egiptului", iar o seamă de pasaje paralele par a confirma acest lucru (Exodul 23:31; Ezechiel 47:19). Wadi el-Arish curge de la granița sudică a lui Taba, chiar la sud de orașul israelian modern Eilat, și se întinde la nord până la orașul Arish, pe malul Mării Mediterane, la aproximativ patruzeci de mile la vest de Fâșia Gaza, în Peninsula Sinai. Cu alte cuvinte, asta ar însemna că țara promisă nu include cea mai mare parte din Peninsula Sinai. Sunt, însă, câteva probleme cu această perspectivă și mult mai probabilă este ideea că pârâul Egiptului este ceea ce se numește brațul peluzian al Nilului – un braț care nu mai are apă. Dacă așa stau lucrurile, atunci țara promisă ar include aproape toată Peninsula Sinai.

Granița nordică a țării promise se întinde de la Marea Mediterană spre nord cel puțin până la Sidon (probabil până la Beirut), în Liban, și apoi, trecând prin Siria, spre est, până la râul Eufrat (cf. Geneza 15:18; Deuteronomul 11:24; Ezechiel 47:17; Iosua 1:4).

Graniţa estică a ţării promise pare a se întinde de la râul Eufrat în nord, spre sud-est prin Siria, de-a lungul coastei Mării Galileei (sau „lacul Chineret", tradus uneori şi ca „Marea Chineret" sau „marea răsăriteană"), incluzând mare parte din sudul Siriei şi Munţii Golan în întregime. Din capătul de sud al Mării Galileei, graniţa urmează râul Iordan până la vărsarea acestuia, la sud, în Marea Moartă (cf. Numeri 34:11-12; Ezechiel 47:18).

În diversele pasaje care detaliază graniţele ţării promise, sunt unele puncte de referinţă asupra cărora nu putem fi siguri în totalitate, dar parametrii generali sunt destul de clari. Şi, deşi cei mai mulţi cred că „ţara promisă" include doar prezentul Israel modern, adevărul este că promisiunea includea şi o parte însemnată din Deşertul Sinai, mare parte din actualul Liban, o bucată însemnată din sudul Siriei, mare parte din Iordania, toate înălţimile Golan, precum şi West Bank şi Gaza.

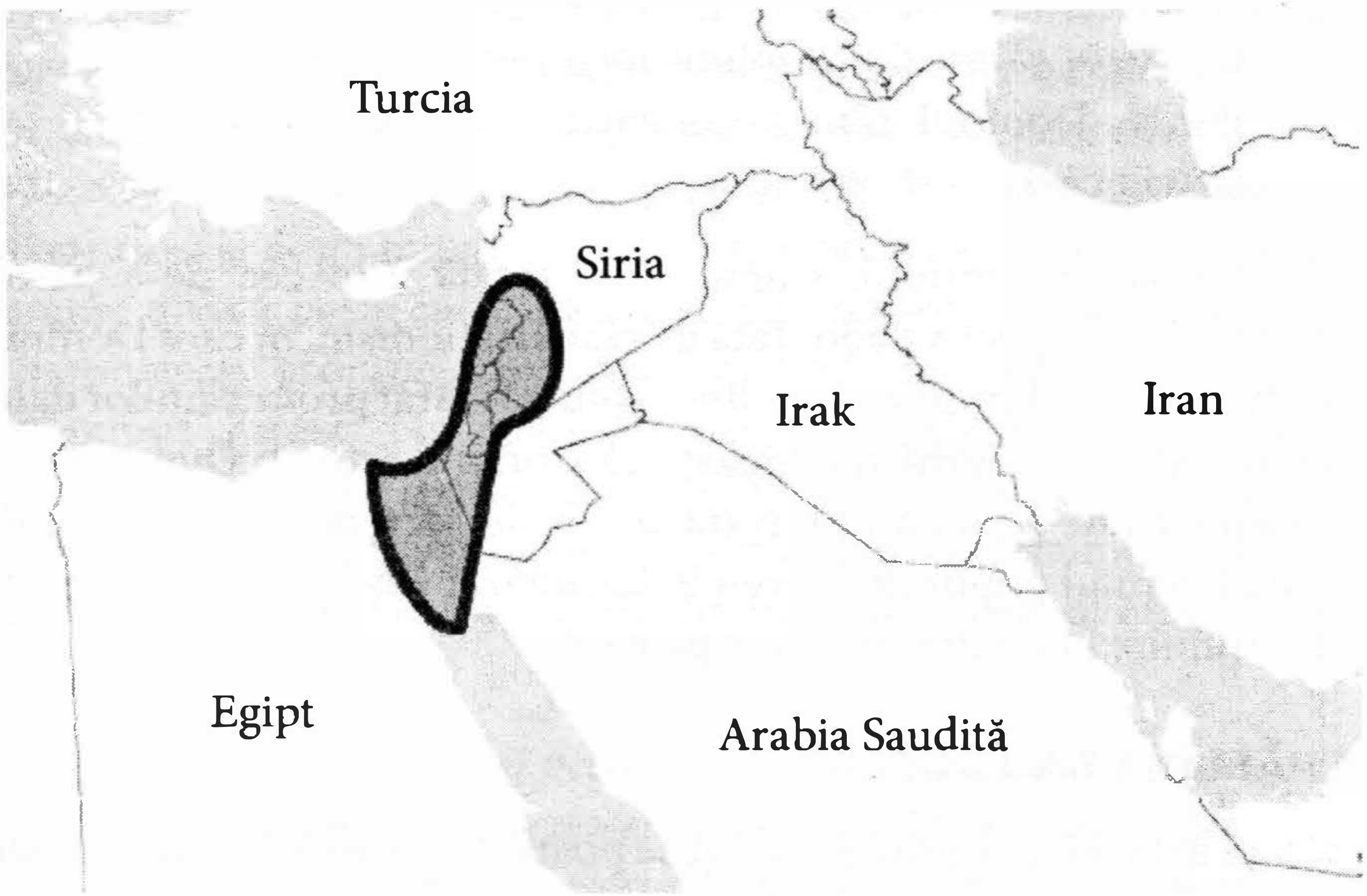

Fig. 1 Harta teritoriului promis propriu-zis

CÂND ŞI UNDE SE VOR ÎMPLINI PROMISIUNILE?

Toţi cei familiarizaţi cu geografia şi graniţele naţionale ale Orientului Mijlociu ştiu că, în realitate, poporul evreu n-a deţinut niciodată până acum, în istoria lui, tot teritoriul promis de Domnul prin legământul

avraamic. În lumina acestei profeții, așadar, credinciosul este pus față în față cu patru concluzii posibile:

1. Domnul nu a reușit, pur și simplu, să-Și țină promisiunile.
2. Domnul n-a avut niciodată de gând să împlinească aceste promisiuni în mod literal. Promisiunile privitoare la teritoriu au fost întotdeauna menite a fi înțelese în sens spiritual, ca referiri la binecuvântările ce vin din trăirea în Cristos.
3. Promisiunea nu va fi niciodată împlinită în mod literal după specificațiile date de Domnul, dar se va împlini, în schimb, în sens spiritual, în „cer" sau într-un soi de „pământ nou" ceresc, care nu are nicio corelație directă cu pământul actual sau cu vreuna dintre regiunile specificate în legământul propriu-zis.
4. Cu toate că nu și-a împlinit încă promisiunile în sens literal, Domnul rămâne angajat să o facă în viitor, atunci când va reveni.

Dintre aceste opțiuni, singura realizabilă este cea de-a patra. Aceasta este perspectiva adoptată de restauraționism, în care Domnul este văzut a fi un Dumnezeu credincios cu adevărat promisiunilor date. Doar această paradigmă recunoaște că Domnul este un Dumnezeu a cărui integritate și al cărui cuvânt pot fi de încredere. Promisiunile date de Domnul poporului evreu în legământul avraamic își așteaptă încă împlinirea în viitor, pe acest pământ.

PE PĂMÂNT SAU ÎN CER?

Puși față în față cu promisiunile cât se poate de clare ale lui Dumnezeu cu privire la țara făgăduită, supersesioniștii amileniști trebuie să efectueze un soi de contorsionare teologică. Mulți dintre amileniștii de școală veche susțin că Domnul nu are în plan să dea vreo bucată de pământ cuiva, ci va da „cerul" celor ce moștenesc promisiunile Lui. Un astfel de teolog „amilenist celest" este și Gary M. Burge, profesor la Colegiul Wheaton și propunător vehement al supersesionismului și amilenismului. În cartea sa, intitulată *Jesus and the Land* [Isus și țara],

Burge vorbeşte despre Ierusalimul la care Avraam îşi avea aţintite privirile ca fiind un loc „în cer – şi nu un oraş de pe pământ."[1] În sprijinul argumentului său, Burge citează Evrei 11:13-16:

> În credinţă au murit toţi aceştia, fără să fi căpătat lucrurile făgăduite, ci doar le-au văzut şi le-au urat de bine de departe, mărturisind că *sunt străini şi călători pe pământ.* Cei care vorbesc în felul acesta arată desluşit că sunt în căutarea unei patrii. Dacă ar fi avut în vedere pe aceea din care ieşiseră, negreşit că ar fi avut vreme să se întoarcă în ea. Dar doreau o patrie mai bună, adică *o patrie cerească.* De aceea lui Dumnezeu nu-I este ruşine să Se numească Dumnezeul lor, căci le-a pregătit o cetate. (sublinierea adăugată)

Are Burge dreptate? Ce vrea să transmită acest pasaj prin afirmaţia că Avraam era străin şi călător pe pământ, aflat în căutarea unei patrii „cereşti"? Răspunsul este, de fapt, relativ simplu. Paradigma evreiască sau biblică susţine că, la întoarcerea Sa, Isus va distruge sistemele păcătoase şi corupte actuale, precum şi domniile satanice care guvernează şi deţin puterea asupra pământului şi Îşi va aşeza propria domnie divină peste întreaga lume. Eliminarea acestor sisteme rele şi întemeierea propriei guvernări divine este ceea ce, în veacul viitor, este numit „ceresc". Nu este vorba despre locaţia împărăţiei viitoare, ci de natura acestei împărăţii ce va veni. Nu vă înşelaţi: Scripturile afirmă destul de răspicat că Isus va restaura şi va răscumpăra actualul pământ fizic. Gândiţi-vă cât de limpede a vorbit apostolul Pavel despre acest lucru:

> De asemenea, *şi firea* [în en. *creaţia*] *aşteaptă cu o dorinţă înfocată descoperirea fiilor lui Dumnezeu.* Căci *firea a fost supusă deşertăciunii* – nu de voie, ci din pricina celui ce a supus-o – cu nădejdea însă că *şi ea va fi izbăvită din robia stricăciunii, ca să aibă parte de slobozenia slavei copiilor lui Dumnezeu.* Dar ştim că, până în ziua de azi, toată *firea suspină şi suferă durerile*

[1]Gary M. Burge, *Jesus and the Land* (Grand Rapids: Baker Academy, 2010), pag. 98.

> *naşterii*. Şi nu numai ea, *dar şi noi*, care avem cele dintâi roade ale Duhului, *suspinăm în noi şi aşteptăm înfierea, răscumpărarea trupului nostru*. (Romani 8:19-23, sublinierea adăugată)

În cuvintele lui Pavel, *actuala creaţie fizică* suspină şi aşteaptă cu nerăbdare vremea în care nu va mai fi supusă „deşertăciunii", ci va fi, în schimb, „izbăvită... în slava copiilor lui Dumnezeu". Există o corelaţie directă între trupurile pe care le deţinem în prezent şi trupurile nemuritoare pe care le vom avea după întoarcerea lui Isus (vezi 1 Corinteni 15:35-44), după cum există o corelaţie directă şi între actualul pământ şi pământul viitor, peste care va domni şi pe care îl va „izbăvi" şi răscumpăra Isus. Pământul se va afla sub o nouă conducere; vechile sisteme pământeşti păcătoase vor lua sfârşit în clipa în care pământul intră sub stăpânirea şi controlul Împăratului ceresc. Acesta este înţelesul patriei „cereşti" după care tânjea Avraam. Asta nu înseamnă câtuşi de puţin că moştenirea lui Avraam va fi altundeva decât pe această planetă. Cei umili „vor moşteni *pământul*", spune Matei 5:5 (sublinierea adăugată). Dacă Domnul le-a promis descendenţilor lui Avraam ţinutul propriu-zis cuprins între râul Egiptului şi Eufrat, atunci exact asta le va da în veacul viitor.

SCHIMBÂND CUVINTELE LUI DUMNEZEU

Deşi viziunea celestă a lui Burge cu privire la împărăţia viitoare se bucură încă de popularitate în rândurile unor amilenişti, mulţi alţii, care sunt mai la curent cu problemele pe care le ridică amilenismul clasic, se autointitulează „amilenişti clasici". Ei susţin că Domnul va stăpâni, cu adevărat, peste pământ. Problema, însă, este că ei susţin şi că pământul peste care Isus va domni va fi *fundamental diferit* de ţara pe care a promis-o de fapt. În cartea *Kingdom Come* [Vie Împărăţia Ta], Sam Storms, renumitul autor şi pastor, afirmă despre legământul avraamic: „Eu cred că promisiunea aceasta va fi împlinită *literalmente*, dar nu doar şi nici măcar în primul rând în ţara Canaanului."[2] Citind

[2]Sam Storms, *Kingdom Come: The Amillennial Alternative* (Ross-shire, Scotland: Christian Focus Publications, 2013), 208. Sam este un fost profesor de-al meu şi toţi cei ce îl cunosc îl iubesc, inclusiv eu însumi, chiar dacă asupra acestui subiect ne aflăm într-un profund dezacord.

această afirmație, m-am scărpinat în cap. Cum adică promisiunile vor fi împlinite „în sens literal", dar *complet diferit* de cum a zis Dumnezeu? Este un oximoron. Amileniștii supersesioniști precum Storms cred că, după întoarcerea lui Isus, vom intra imediat într-o „stare eternă", fără a interveni vreo perioadă de tranziție. Moștenirea, în concepția lui Storms, nu va fi doar țara promisă, ci întregul pământ, fie el și unul foarte diferit de cel pe care ne găsim acum. Dar dacă așa stau lucrurile, dacă țara pe care o va da Domnul nu se corelează la modul literal cu ținutul specific promis, atunci de ce oare S-a deranjat Domnul să definească cu atâta precizie teritoriul acela, făcând uz de indicatori atât de literali și naturali ai granițelor precum Eufrat, Marea cea Mare și Râul Egiptului? De ce ar folosi acești indicatori atât de specifici, dacă ei nici nu vor mai exista? De exemplu, Storms spune că, imediat după întoarcerea lui Isus, nu va mai exista nicio mare propriu-zisă. Atunci, se impune întrebarea: de ce ar folosi Domnul, în mod specific, „Marea cea Mare" ca graniță distinctă pentru țara promisă, dacă aceasta nici nu va mai exista atunci când vor fi împlinite promisiunile Lui? Acest lucru nu are niciun sens. Am putea da alte câteva astfel de exemple. Acesta nu este decât un exemplu pentru a ilustra faptul că poziția amilenistă pur și simplu nu poate fi reconciliată cu mărturia biblică. Afirmând că Domnul nu va împlini la modul literal ceea ce a promis, amileniștii Îl prezintă pe Dumnezeu ca fiind ori incredibil de derutant, în cel mai bun caz, ori un înșelător și un călcător de cuvânt bun de gură, în cel mai rău caz.

În apărarea sa, Storms invocă un argument adus de G. K. Beale, un alt amilenist supersesionist de renume. În cartea *The Temple and the Church's Mission* [Templul și misiunea Bisericii], Beale pornește de la descrierea unui tată care, în anii 1900, îi promite tânărului său fiu că, atunci când va crește mare și se va însura, îi va cumpăra un cal și o trăsură. Ani mai târziu, când fiul său crește și se căsătorește, tatăl nu-i cumpără un cal și o trăsură, ci un automobil. Iată unde începe distorsionarea oricărui dram de logică sănătoasă:

> În primii ani de așteptare, fiul se gândește la dimensiunea trăsurii, forma și stilul ei, la neasemuitele canapele din piele și la mărimea și rasa calului care va trage la ea. Pesemne că tatăl avea cunoștință din

> primele experimente derulate altundeva că la orizont se preconiza invenţia automobilului, dar a îmbrăcat promisiunea făcută fiului său în termeni pe înţelesul acestuia. Ani mai târziu, când fiul se aşază la casa lui, tatăl le dăruieşte celor doi soţi un automobil, care între timp fusese inventat şi se producea în masă... Nu este oare aceasta o împlinire „literală" a promisiunii?[3]

Răspunsul este un răsunător *nu!* Aceasta nu poate fi considerată, nici pe departe, o împlinire „la modul literal" a promisiunii făcute. Daţi-mi voie să vă împărtăşesc o analogie mai precisă. Dacă i-aş promite, în mod specific, fiului meu toată zona Colorado Springs, dar i-aş da în loc tot statul Montana, ar însemna că nu mi-am împlinit promisiunea literalmente, chiar dacă darul meu ar fi cu mult mai mare. Dacă i-aş promite fiicei mele, foarte specific, un Ford Focus din 2006, dar i-aş dărui în schimb un Maserati din 2014, nu mi-aş împlini *la modul literal* promisiunea făcută. A face ceva mai măreţ sau mai bine nu înseamnă că e şi literal. Dacă Domnul le-a promis descendenţilor lui Avraam, la modul specific, ţara Canaanului „de la râul Egiptului" şi de la „Marea cea Mare până la Eufrat", dar le-ar da în schimb o cu totul altă lume – una în care nici măcar nu există ape – atunci El nu Şi-ar împlini promisiunile *în mod literal*. Şi totuşi, tocmai acest gen de argument înflorat, dar eronat, trece adesea drept unul *profund* în rândul celor ce caută să apere teologia supersesionismului şi amilenismului. Dincolo de aceasta, oricât de revoltătoare ar fi alterarea sensului promisiunilor Domnului, mai rău este că, după ce fac apel la astfel de argumente greşite, privesc cu dispreţ citirea directă a Bibliei. Eruditul britanic N. T. Wright batjocoreşte fără nicio jenă interpretarea literală a celor ce caută împlinirea literală a promisiunilor lui Dumnezeu, folosind în derâdere sintagma „literalism cras".

CUI AU FOST FĂCUTE PROMISIUNILE?

Acum că ştim *unde* vor fi împlinite promisiunile, trebuie să ne întrebăm *pentru cine* vor fi ele împlinite? Am văzut deja că promisiunile făcute

[3]G. K. Beale, *The Temple and the Church's Mission* (Chicago: IVP, 2004), pag. 352-353.

lui Avraam îi avea în vedere pe descendenţii trupeşti ai acestuia. Dar oare intrau în categoria aceasta *toţi*? Nu, întrucât Geneza 25 arată că Avraam a avut opt fii de toţi. Totuşi, potrivit Scripturilor, făgăduinţele au fost date doar urmaşilor fiului său Isaac (vezi Geneza 17:15-21; 21:9-13). Domnul i-a spus lui Avraam, în mod specific, că descendenţii lui aveau să moştenească ţara promisă, prin Isaac, nu prin Ismael. Mai târziu, promisiunea a fost extinsă şi asupra fiului acestuia, Iacov/Israel (vezi Geneza 28:13), dar nu şi asupra fratelui lui Iacov, Esau. Chiar dacă este clar că Domnul îi iubeşte şi pe urmaşii lui Ismael, promisiunile legate de pământ incluse în legământul avraamic au fost date în exclusivitate descendenţilor direcţi ai lui Iacov, familiei sau naţiunii lui Israel.

În efortul de a submina angajamentul neîntrerupt al lui Dumnezeu faţă de poporul evreu din zilele noastre, descendenţi ai lui Avraam pe linia lui Isaac şi a lui Iacov, mulţi supersesionişti şi activişti anti-Israel caută cu îndârjire să treacă sub tăcere sau să distorsioneze mărturia Scripturii asupra acestor chestiuni. Carl Medearis, un autor cunoscut, vorbitor căutat şi propunător făţiş al mişcării anti-Israel, ne oferă un bun exemplu de vandalism neobrăzat al Scripturilor. Pe blogul lucrării sale, la întrebarea: „Care este poziţia dumneavoastră faţă de Israel?", Medearis vine cu un răspuns şocant: „Ţara a fost dată descendenţilor lui Avraam – descendenţii acestuia sunt Isaac şi Ismael. La drept vorbind, în ţară locuiesc acum urmaşii lui Avraam. Deci Dumnezeu Şi-a împlinit această promisiune!"[4]

L-am întâlnit pe Carl în câteva rânduri. Este un tip deosebit de arătos şi un povestitor pe cinste, şi am încredere că Îl iubeşte pe Isus. Dar mă doare să o spun fără ocolişuri, teologia lui este cu adevărat abisală şi chiar periculoasă. Din nefericire, comentariul citat mai sus este doar un exemplu pentru genul de distorsiuni ale adevărului biblic, la care mulţi supersesionişti sunt nevoiţi să recurgă pentru a-şi justifica poziţia. Aşadar, a promis Dumnezeu, după cum pretinde Medearis, să dea ţinutul lui Israel deopotrivă lui Isaac şi Ismael? Până şi o lectură superficială a pasajelor care abordează aceste subiecte

[4]Carl Medearis, „Question #4: What is your position on Israel?" *Making Jesus Accessible* (blog), 23 iulie 2010, http://carlmedearis.com/2010/07/question-4-what-is-your-position-on-israel-as-youve-gotten-more-involved-there-im-often-concerned-that-you-may-be-anti-semitic/.

scoate la iveală un răspuns negativ. De fapt, dacă revenim la istorisirea din Geneza 17, vedem că Avraam a stăruit pe lângă Domnul pentru fiul său Ismael, cerându-I ca şi acesta să fie făcut părtaş promisiunilor Sale. Însă Domnul i-a respins cererea, categoric:

> Şi Avraam a zis lui Dumnezeu: „Să trăiască Ismael înaintea Ta!" Dumnezeu a zis: *„Cu adevărat, nevasta ta Sara îţi va naşte un fiu şi-i vei pune numele Isaac. Eu voi încheia legământul Meu cu el, ca un legământ veşnic pentru sămânţa lui după el.* Dar şi cu privire la Ismael te-am ascultat. Iată, îl voi binecuvânta, îl voi face să crească şi îl voi înmulţi nespus de mult: doisprezece voievozi va naşte şi voi face din el un neam mare. *Dar legământul meu îl voi încheia cu Isaac, pe care îl va naşte Sara la anul pe vremea aceasta."* (Geneza 17:18-21, sublinierea adăugată)

Ani mai târziu, când Ismael avea 14 ani şi Isaac nu era decât un bebeluş, Sara a văzut că Ismael îşi bătea joc (sau „îl prigonea", după cum s-a exprimat Pavel în Galateni 4:29) de fratele lui mai mic, Isaac. Ea i-a zis lui Avraam: „«Izgoneşte pe roaba aceasta şi pe fiul ei, căci fiul roabei acesteia nu va moşteni împreună cu fiul meu, cu Isaac.» Cuvintele acestea n-au plăcut deloc lui Avraam, din pricina fiului său" (Geneza 21:10-11). Dacă Ismael ar fi fost, într-adevăr, co-moştenitorul sau co-recipientul promisiunilor Domnului, atunci se înţelege că Domnul ar fi intervenit împotriva dorinţelor Sarei. În schimb, Scripturile arată că El a fost de acord cu Sara şi i-a poruncit lui Avraam să-i izgonească atât pe Agar, cât şi pe fiul ei, Ismael, pentru totdeauna din tabăra familiei: „Dar Dumnezeu a zis lui Avraam: «Să nu te mâhneşti de cuvintele acestea, din pricina copilului şi din pricina roabei tale; fă Sarei tot ce-ţi cere, căci *numai din Isaac va ieşi o sămânţă care va purta cu adevărat numele tău.* Dar şi pe fiul roabei tale îl voi face un neam, căci este sămânţa ta.»" (Geneza 21:12-13, sublinierea adăugată. Vezi şi Geneza 28:10-16.)

Cu greu am putea fi mai clari de atât. Domnul i-a spus lui Avraam, în repetate rânduri, că descendenţii săi vor moşteni pământul făgăduit prin Isaac, şi nu prin Ismael. Mai târziu, aceeaşi promisiune este făcută

şi lui Iacov/Israel (vezi Geneza 28:13), dar nu şi fratelui acestuia, Esau. Din nou, chiar dacă este clar că Dumnezeu îi iubeşte pe toţi oamenii, promisiunile legate de pământ din legământul avraamic se adresau doar familiei sau naţiunii lui Israel.

LEGĂMÂNTUL VEŞNIC

După cum am afirmat adineauri, cu greu am putea sublinia proeminenţa şi importanţa fundamentală acordată în naraţiunea biblică legământului avraamic şi promisiunilor cu privire la pământ incluse în acesta. Legământul avraamic este temelia pe care se clădeşte întregul plan de răscumpărare întocmit de Dumnezeu. Iată de ce, cu mult după moartea lui Avraam, promisiunile Domnului aveau să fie repetate de o mulţime de ori în Scripturi. După ce fiii lui Israel petrecuseră ani de-a rândul ca sclavi în Egipt, Dumnezeu le-a răspuns, în nefericirea lor, din credincioşie faţă de legământul Său. În mijlocul suferinţei lor, El i S-a prezentat lui Moise ca fiind Cel ce „li S-a înfăţişat lui Avraam, Isaac şi Iacov" şi a încheiat legământ cu ei că le va da „ţara Canaan, ţara călătoriilor lor sfinte, în care au locuit ca străini" (Exodul 6:3-4). Şi apoi, într-o manieră foarte clară şi directă, Domnul a promis să le dea aceeaşi ţară „fiilor lui Israel" ca să o ia în stăpânire pentru totdeauna (v. 5-8). Ulterior, în 1 Cronici 16:13-18 şi în Psalmul 105:6-12, ni se spune că legământul avraamic a fost încheiat cu „fiii lui Iacov, aleşii Săi". Mai important, legământul este descris ca fiind „făgăduinţele Lui făcute pentru o mie de neamuri de om... legământ veşnic pentru Israel". În 1 Regi 8:35-36, Israel este prezentat drept poporul Domnului, căruia El i-a dat ţara Lui de moştenire. În Isaia 14:1-3, se specifică faptul că promisiunea referitoare la pământ a fost făcută întregii „case a lui Iacov" şi „casei lui Israel". În Ezechiel 11, Domnul vorbeşte „întregii case a lui Israel, tuturor" – dintre care mulţi trăiau în exil – şi promite: „Vă voi strânge din mijlocul popoarelor, vă voi aduna iarăşi din ţările în care sunteţi risipiţi şi vă voi da ţara lui Israel" (v. 15, 17). Prin profetul Amos, Domnul a vorbit despre o restaurare escatologică a „poporului Meu Israel" în „ţara pe care le-am dat-o lor" (Amos 9:14-15), din care nu vor mai fi smulşi niciodată.

Ideea este că orice analiză a Vechiului Testament va da la iveală claritatea, specificitatea şi accentuarea viguroasă a promisiunilor

lui Dumnezeu, pe care le-a repetat la nesfârşit. În concluzie, doar în cartea Deuteronomul, Domnul a reiterat faţă de Israel de aproape şaptezeci de ori promisiunile referitoare la pământ. În total, acestea sunt repetate, într-un fel sau altul, de mai bine de două sute de ori pe paginile Scripturii. Nu încape îndoială asupra faptului că promisiunile legate de ţară, făcute copiilor lui Israel, se numără printre realităţile repetate şi subliniate temeinic în Biblie.

Înţelegând, aşadar, proeminenţa legământului avraamic în cadrul mărturiei biblice, suntem încă o dată uluiţi şi mâhniţi de comentariile lui Carl Medearis, ale cărui opinii provin mai degrabă dintr-un articol publicat online de CNN şi intitulat: *My Take: Jesus would support Palestinian statehood bid* [Părerea mea: Isus ar susţine pretenţiile de suveranitate statală ale palestinienilor]. Vorbind despre promisiunile incluse în legământul avraamic, care, după cum tocmai am văzut, domină mărturia biblică, Medearis întreabă: „În loc să dăm voie unor *promisiuni obscure ale Vechiului Testament* să ne dicteze politica externă, ce-ar fi să rămânem la poruncile clare date de Dumnezeu – iubeşte-ţi aproapele, duşmanul şi pe străinul din mijlocul tău – care apar în Exodul, Levitic şi în trei din cele patru evanghelii?"

În înţelegerea lui Medearis, legământul avraamic, în care Dumnezeul cerurilor şi al pământului S-a legat cu limbă de moarte, în mod literal, nu este decât ceva mai mult decât o „promisiune obscură din Vechiul Testament". O astfel de declaraţie este cu adevărat deplorabilă. Dacă punem preţ pe adevărul biblic şi pe cuvintele lui Dumnezeu, atunci promisiunile Domnului faţă de Avraam nu sunt deloc „obscure". Din nou, ele reprezintă fundamentul întregului plan de răscumpărare. De asemenea, Medearis urmăreşte să stârnească un conflict acolo unde nu există unul. Legământul avraamic şi porunca de a ne iubi aproapele şi duşmanii nu se bat cap în cap. A sugera că o fac este, pur şi simplu, o falsă dihotomie. Acelaşi Dumnezeu care a încheiat legământul avraamic a dat şi poruncile de a ne iubi aproapele. La o adică, comentariile lui Medearis nu ar trebui să ne surprindă, întrucât, după cum am amintit şi la începutul acestui capitol, majoritatea creştinilor sunt în mare măsură ignoranţi în ceea ce priveşte legămintele. Chiar dacă legământul avraamic le-ar putea părea multor creştini „obscur", accentul pus pe această promisiune fundamentală a lui Dumnezeu arată că numai obscur nu este. Iată de

ce este absolut esenţial ca Biserica să recupereze o înţelegere solidă a acestor chestiuni de o importanţă vitală.

CONCLUZIE

Rezumând, Dumnezeu Însuşi a făcut o promisiune printr-un legământ cu Avraam. Ulterior, a reiterat-o de sute de ori de-a lungul Scripturilor. Promisiunea fundamentală pe care a făcut-o era foarte specifică. Nu era abstractă, nici obscură şi nici formulată în termeni greu de înţeles. Dumnezeu a promis ţara cuprinsă între Marea Mediterană la vest, râul Eufrat la nord-est şi Râul Egiptului la sud-vest. Promisiunea a fost dată descendenţilor trupeşti de care Avraam avea să aibă parte prin fiul său, Isaac, şi apoi prin fiul fiului său Isaac, adică prin Iacov/Israel. În ciuda faptului că Dumnezeu a făcut acest jurământ pe viaţa Lui, amileniştii supersesionişti pretind că El n-a avut niciodată de gând să Se ţină de cuvânt. În schimb, susţin că Dumnezeu va oferi ceva foarte diferit de ceea ce a specificat sau că niciodată nu a avut în plan să dea „ţara" urmaşilor lui Avraam, ci unui cu totul alt popor. Am început acest capitol afirmând cât de important este pentru toţi credincioşii să înţeleagă legământul avraamic. Urmează acum să vedem dramaticele ramificaţii ale complacerii în ignoranţă asupra acestui element fundamental al imaginii biblice de ansamblu.

CAPITOLUL 4

LEGĂMÂNTUL MOZAIC ŞI LEGĂMÂNTUL DAVIDIC

LEGĂMÂNTUL MOZAIC

La 430 de ani după ce a încheiat legământul cu Avraam, Dumnezeu a mai făcut un legământ cu Israel, de astă dată prin intermediul lui Moise. Legământul mozaic a fost profund diferit de cel avraamic. Dacă legământul avraamic era o promisiune unilaterală şi necondiţionată din partea lui Dumnezeu, cel mozaic semăna foarte mult cu un acord legal bilateral între Domnul şi întregul Israel. Dacă legământul avraamic este definit de repetatele declaraţii „Eu voi..." ale Domnului, cel mozaic se defineşte printr-o suită de afirmaţii de tipul: „Dacă voi... atunci Eu...".

Unii cred, eronat, că în legământul încheiat cu Moise, Domnul a renegat cumva promisiunea ţării pe care o făcuse în legământul avraamic. Această credinţă nu este câtuşi de puţin întemeiată. Legământul mozaic cuprinde reglementări şi cerinţe nu doar pentru a intra în posesia ţării, ci şi pentru a rămâne în ea: „Acum, Israele, ascultă legile şi poruncile pe care vă învăţ să le păziţi. Împliniţi-le, pentru ca să trăiţi şi să intraţi în stăpânirea ţării pe care v-o dă Domnul, Dumnezeul părinţilor voştri. Să n-adăugaţi nimic la cele ce vă poruncesc eu şi să nu scădeţi nimic din ele, ci să păziţi poruncile Domnului Dumnezeului vostru, aşa cum vi le dau eu" (Deuteronomul 4:1-2).

Dacă, pe de altă parte, israeliţii încălcau diversele legi prezentate amănunţit în legământul mozaic, atunci Domnul avea să-i scoată *pentru o vreme* din ţară. De exemplu, în Deuteronomul 4, Moise i-a avertizat pe fiii lui Israel că, dacă se poartă corupt în ţară şi se dedau la idolatrie, atunci „veţi pieri de o moarte repede din ţara pe care o veţi lua în stăpânire dincolo de Iordan şi nu veţi avea zile multe în ea, căci veţi fi nimiciţi de tot. Domnul vă va împrăştia printre popoare

şi nu veţi rămâne decât un mic număr în mijlocul neamurilor unde vă va duce Domnul" (v. 26-27). Dar, *după* o astfel de perioadă de exil, declara Moise, cu timpul Domnul avea să-Şi aducă aminte de promisiunea pe care le-o făcuse prin legământul cu Avraam şi avea să-i aducă din nou în ţara lor: „Şi după ce ţi se vor întâmpla toate aceste lucruri în strâmtorarea ta, în zilele de pe urmă, te vei întoarce la Domnul, Dumnezeul tău, şi vei asculta glasul Lui, căci Domnul, Dumnezeul tău, este un Dumnezeu plin de îndurare, care nu te va părăsi şi nu te va nimici; *El nu va uita legământul pe care l-a încheiat prin jurământ cu părinţii tăi*" (v. 30-31, sublinierea adăugată). Acest punct este de o importanţă absolut crucială. Cu toate că rezidenţa permanentă a evreilor în ţară depindea de supunerea lor faţă de legile date în legământul mozaic, Domnul *niciodată nu Şi-a luat înapoi* darul ţării, pe care îl făcuse iniţial poporului Său Israel prin legământul cu Avraam. Dar ce se întâmpla dacă aceştia erau neascultători şi Domnul îi izgonea din ţară? Însemna că ţara nu mai era a lor? Nicidecum. Chiar dacă deveneau neascultători şi Domnul îi scotea afară din ţară, „necredinţa lor va nimici ea credincioşia lui Dumnezeu?... Nicidecum!", scria apostolul Pavel. „Dimpotrivă, Dumnezeu să fie găsit adevărat şi toţi oamenii să fie găsiţi mincinoşi" (Romani 3:3-4).

Ideea expusă de Pavel aici este simplă. Dumnezeu a făcut o promisiune necondiţionată, iar El nu poate să mintă. Ţara făgăduită aparţine fiilor lui Israel, nu din cauza bunătăţii sau a credincioşiei lor, ci datorită credincioşiei lui Dumnezeu. În ciuda prevederilor legământului mozaic, Domnul nu S-a răzgândit niciodată cu privire la promisiunile Lui şi nici nu le-a uitat. Istoria biblică arată că, prin invaziile asiriene şi babiloniene, descendenţii lui Avraam au avut parte într-adevăr de multe suferinţe ca urmare a neascultării lor şi au fost alungaţi din ţară, dar după un timp s-au întors în ea. Mai târziu, în anul 70, prin romani, evreii au fost din nou exilaţi din ţara lor. Am văzut, însă, chiar în zilele noastre, cum poporul evreu s-a întors încă o dată în ţara lui.

„VECHIUL LEGĂMÂNT"

Una dintre cele mai comune dovezi de ignoranţă a Bisericii cu privire la legăminte este combinarea legământului avraamic şi a celui mozaic

într-unul singur, generalizat, mixt, denumit „vechiul legământ". Treceți în revistă câteva discuții supersesioniste ale legămintelor și veți da peste multe afirmații vagi cum că noul legământ înlocuiește „vechiul legământ". Astfel de declarații, însă, trădează o fundamentală lipsă de cunoaștere a legămintelor propriu-zise. Să analizăm doar două exemple.

Alex Awad este pastor la Biserica Baptistă din Ierusalimul de Est, profesor la Colegiul Biblic Bethlehem și unul dintre principalii organizatori ai conferinței bianuale *Christ at the Checkpoint* [Cristos la punctul de control]. Întrebat fiind „Care este problema cu evanghelicii americani?", Awad a răspuns: „Sunt mai interesați să susțină statul Israel ca instrument profetic al lui Dumnezeu decât să denunțe nedreptățile făcute poporului palestinian. Mesajul creștinismului este universal și nu ține cont de etnie sau teritoriu. Noul legământ instituit prin venirea lui Mesia a făcut ca vechiul legământ să fie depășit."[1]

Observați referința vagă la faptul că „vechiul legământ" a devenit învechit din cauza celui nou. Gary Burge, profesor de Noul Testament la Colegiul Wheaton, vorbește în termeni similari despre „noul legământ care îl abrogă pe cel vechi", fără a enunța ce înțelege prin „vechi".[2] Nici Burge, nici Awad nu disting între legământul avraamic și cel mozaic – acestea sunt, pur și simplu, combinate într-un „vechi legământ". Oricum, întrucât atât Awad, cât și Burge discutau în mod specific problema teritoriului și a lui Israel, și nu reglementările legământului mozaic, trebuie să presupunem că ceea ce spun ei de fapt este că noul legământ l-a făcut pe cel avraamic să fie învechit. După cum am văzut deja, orice afirmație de acest gen este, pur și simplu, absurdă. Scriptura nu permite în niciun fel o asemenea interpretare. Și totuși, tocmai acest soi de analfabetism biblic este atât de des întâlnit în rândul celor ce sunt priviți drept voci conducătoare în sânul mișcării supersesioniste, anti-Israel, aflate în plină dezvoltare.

---

[1]Robert W. Nicholson, „Evangelicals and Israel: What American Jews Don't Want to Know (but Need to)", *Mosaic*, octombrie 2013, http://mosaicmagazine.com/essay/2013/10/evangelicals-and-israel/.

[2]Gary Burge, *Whose Land? Whose Promise? What Christians Are Not Being Told about Israel and the Palestinians* (Cleveland: Pilgrim, 2004), pag. 167.

S-ar putea spune, pe bună dreptate, că prin noul legământ reglementările legate de neprihănire din legământul mozaic sunt „învechite" (vezi Evrei 7:22; 8:13), dar Noul Testament nu lasă nicăieri loc pentru ideea că legământul avraamic a fost înlăturat sau abrogat. De fapt, Pavel a respins categoric şi foarte specific o astfel de poziţie: „Iată ce vreau să zic: un testament pe care l-a întărit Dumnezeu mai înainte nu poate fi desfiinţat, aşa ca făgăduinţa să fie nimicită de Legea venită după patru sute treizeci de ani. Căci dacă moştenirea ar veni din Lege, nu mai vine din făgăduinţă; şi Dumnezeu printr-o făgăduinţă a dat-o lui Avraam" (Galateni 3:17-18).

Dincolo de aceasta, după cum vom vedea în capitolul următor, noul legământ susţine până la capăt legământul avraamic. Prin acest nou legământ va fi împlinit legământul avraamic, dar vremea aceea nu a sosit încă. Înainte de a trece, însă, la noul legământ, este esenţial să ne oprim întâi asupra a ceea ce spune Biblia despre legământul davidic.

LEGĂMÂNTUL DAVIDIC

Legământul davidic a fost transmis prin profetul Natan regelui David. Asemenea celui mozaic, legământul davidic începe şi el cu o reiterare a promisiunii legate de ţară pe care o făcuse Dumnezeu prin legământul avraamic: „Am păstrat un loc pentru poporul Meu, pentru Israel, şi l-am sădit acolo ca să locuiască singur fără să mai fie tulburat şi fără ca cei nedrepţi să-l mai poată asupri, aşa cum făcuseră mai înainte, încă din zilele în care rânduisem judecători peste poporul Meu, Israel. Şi ţie îţi voi da odihnă din partea tuturor duşmanilor tăi" (2 Samuel 7:10-11, NTR). Dar cum va da Domnul odihnă Israelului, izbăvindu-l de toţi vrăjmaşii lui în ţara pe care i-a promis-o? Aceasta va veni doar prin Isus, Mesia. În continuarea cuvintelor de mai sus, Domnul a promis că un descendent al lui David va moşteni dinastia regală care va dăinui pentru totdeauna:

> „Şi Domnul îţi vesteşte că-ţi va zidi o casă. Când ţi se vor împlini zilele şi vei fi culcat cu părinţii tăi, Eu îţi voi ridica un urmaş după tine, care va ieşi din trupul tău, şi-i voi întări împărăţia. El va zidi Numelui Meu o casă şi voi întări pe vecie scaunul de domnie al împărăţiei lui. Eu îi voi fi Tată şi el Îmi va fi fiu. Dacă

> va face răul, îl voi pedepsi cu o nuia omenească şi cu lovituri omeneşti; dar harul Meu nu se va depărta de la el, cum l-am depărtat de la Saul, pe care l-am îndepărtat dinaintea ta. Ci casa ta şi împărăţia ta vor dăinui veşnic înaintea Mea şi scaunul tău de domnie va fi întărit pe vecie." (2 Samuel 11b- 16)

Mai târziu, legământul a fost rezumat în 1 Cronici 17:11-14 şi 2 Cronici 6:16. E de prisos să mai spun că acest legământ îşi va găsi împlinirea atunci când Isus, descendent pe linia lui David, va prelua tronul lui David din Ierusalim. Din acest motiv Evanghelia după Matei începe cu declaraţia că Isus este „fiul lui David" (Matei 1:1). Petru a predicat şi el că Isus este împlinirea legământului încheiat de Dumnezeu cu David (Faptele Apostolilor 2:29-36). Prin Isus, Mesia, promisiunile teritoriale din legământul avraamic şi cele despre un rege davidic îşi vor găsi împlinirea laolaltă. Astăzi, noi continuăm să aşteptăm această împlinire viitoare. Ar trebui să evidenţiem, de asemenea, faptul că şi legământul davidic este, precum cel avraamic, necondiţionat. Nu a fost anulat sau „împlinit". Certitudinea promisiunilor rezidă în exclusivitate în credincioşia lui Dumnezeu şi nu depinde deloc de ascultarea lui David sau a lui Israel. Împlinirea promisiunilor lui Dumnezeu este ceva ce El va înfăptui potrivit cu nesfârşita *Lui* credincioşie.

REZUMAT

În concluzie, legământul avraamic şi cel davidic sunt promisiuni necondiţionate, unilaterale, făcute de Dumnezeu omului, în vreme ce legământulmozaicesteunacordcondiţionat,bilateral,întreDumnezeu şi om. Este absolut esenţial ca Biserica să ajungă să recunoască diferenţa profundă dintre promisiunile făcute de Dumnezeu în legământul avraamic şi în cel davidic, pe de o parte, şi contractul bilateral din legământul mozaic, pe de altă parte. În cuvintele lui Carl Medearis, „făgăduinţele date de Dumnezeu lui Israel în Deuteronomul şi prin profeţi au fost întotdeauna condiţionate."[3] Lucrul acesta pur şi simplu nu este adevărat. Promisiunile pe care le-a făcut Dumnezeu

[3]Carl Medearis, „My Take: Jesus would support Palestinian statehood bid", *Belief* (blog), 21 septembrie 2011, http://religion.blogs.cnn.com/2011/09/21/my-take-jesus-would-support-palestinian-statehood-bid/, sublinierea adăugată.

lui Avraam, Isaac, Iacov și David – poporului Israel – nu sunt condiționate. Atunci când face o promisiune, Dumnezeu Se ține de cuvânt. Acordurile bilaterale pot fi condiționate, dar promisiunile unilaterale ale lui Dumnezeu nu sunt condiționate. Cerul și pământul pot trece, dar promisiunile lui Dumnezeu nu rămân neîmplinite.

Promisiunea inițială cu privire la teritoriu, făcută în legământul avraamic, a devenit fundamentul pe care se clădește orice alt legământ de atunci încoace. Legământul mozaic îi pune lui Israel la dispoziție condițiile și reglementările necesare pentru menținerea ocupației neîntrerupte a țării. Legământul davidic, zidit pe cel avraamic, promite un rege care va domni peste Israel la vremea când ea va intra în posesia moștenirii țării. După cum vom vedea în capitolul următor, noul legământ este zidit pe temelia legămintelor avraamic și davidic și a fost încheiat, de asemenea, în mod specific, cu poporul Israel.

La finalul acestui capitol, prezentăm o schiță simplă a deosebirilor dintre cele trei legăminte pe care le-am analizat până acum:

LEGĂMÂNT	ÎNCHEIAT CU	CLAUZE	CONDIȚIONAT SAU NECONDIȚIONAT	UNILATERAL SAU BILATERAL
Avraamic	Avraam și descendenții săi	Dumnezeu va da țara lui Israel poporului Israel pentru totdeauna și toate națiunile de ne-evrei vor fi și ele binecuvântate	Necondiționat	Promisiune unilaterală
Mozaic	Națiunea întreagă a lui Israel	Dumnezeu a emis condițiile care reglementează menținerea neîntreruptă a ocupației țării de către Israel	Condiționat	Acord bilateral
Davidic	Regele David	Dumnezeu va ridica un urmaș al regelui David care să șadă pe tronul lui Israel	Necondiționat	Promisiune unilaterală

CAPITOLUL 5

NOUL LEGĂMÂNT

Acum că am trecut în revistă legămintele avraamic, mozaic şi davidic, să ne îndreptăm atenţia asupra legământului final, cunoscut sub denumirea de „noul legământ". După cum vom vedea, noul legământ este punctul culminant al tuturor celorlalte legăminte. Noul legământ nu-l înlocuieşte pe cel avraamic şi nici pe cel davidic; dimpotrivă, el este clădit pe ele şi le consolidează. Prin noul legământ, Domnul va da poporului Său Israel o inimă nouă şi un duh nou pentru a putea primi făgăduinţele necondiţionate făcute în legământul avraamic şi în cel davidic.

Deşi mulţi ar putea presupune că noul legământ se găseşte doar în Noul Testament, în realitate acesta a fost vestit şi amintit de multe ori în Vechiul Testament de către profeţi precum Isaia, Ieremia şi Ezechiel.

NOUL LEGĂMÂNT ÎN CARTEA ISAIA

Prima vestire a noului legământ se găseşte în cartea profetului Isaia. În acest pasaj fascinant, înainte de a fi anunţat, noul legământ este precedat de o descriere apocaliptică în mare măsură a vremii întoarcerii Domnului, când El va face dreptate poporului Său Israel şi Se va răzbuna pe popoarele nedrepte: „Se îmbracă cu neprihănire ca şi cu o platoşă, Îşi pune pe cap coiful mântuirii, ia răzbunarea ca o haină şi Se acoperă cu gelozia ca şi cu o manta. El va răsplăti fiecăruia după faptele lui, va da potrivnicilor Săi mânia, va întoarce la fel vrăjmaşilor săi şi va da ostroavelor plata cuvenită!" (Isaia 59:17-18).

Primul element al profeţiei care ar trebui evidenţiat este faptul că aceasta cuprinde timpul „răzbunării" şi „răsplătirii" Domnului faţă de „vrăjmaşii Săi". În Isaia, limbajul acesta este folosit întotdeauna pentru a face referire, în ultimă instanţă, la întoarcerea Domnului şi la Ziua Domnului (vezi Isaia 34:8; 35:4; 61:2; 63:3-4). Răzbunarea Domnului

față de națiuni, însă, va avea un efect în bună parte răscumpărător. Isaia ne înștiințează că, în urma pedepselor Sale, națiunile se vor întoarce la El și se vor teme de Numele Lui: „Atunci se vor teme de Numele Domnului cei de la apus și de slava Lui cei de la răsăritul soarelui. Când va năvăli vrăjmașul ca un râu, Duhul Domnului îl va pune pe fugă" (Isaia 59:19). Din acest context Scripturile anunță pentru prima dată noul legământ. Deși nu este numit în mod specific „noul legământ", este, categoric, un legământ nou și viitor din perspectiva lui Isaia, eliminând astfel posibilitatea de a se referi la oricare dintre legămintele anterioare. Acest nou legământ era diferit de celelalte, în primul rând pentru că avea legătură cu viitorul Mesia, Răscumpărătorul care avea să vină pe Muntele Sion, și, în al doilea rând, pentru că avea ca urmare rămânerea Duhului Domnului pentru totdeauna cu poporul Israel. Acordați o atenție specială acestui pasaj, întrucât vom reveni asupra lui la sfârșitul capitolului:

> „Da, va veni un Răscumpărător pentru Sion, pentru cei ai lui Iacov, care se vor întoarce de la păcatele lor", zice Domnul. „Și iată legământul Meu cu ei", zice Domnul: „Duhul Meu, care Se odihnește peste tine, și cuvintele Mele, pe care le-am pus în gura ta, nu se vor mai depărta din gura ta, nici din gura copiilor tăi, nici din gura copiilor copiilor tăi, de acum și până-n veac", zice Domnul. (Isaia 59:20-21)

După cum vom vedea, atât profetul Ieremia, cât și profetul Ezechiel elaborează pe seama acestui legământ, descriindu-l în amănunt. Și de fiecare dată când amintesc sau fac aluzie la noul legământ, ei repetă anumite teme legate de faptul că Domnul așază Duhul Lui, cuvintele Sale sau inima Sa în Israel pentru mântuirea lui.

NOUL LEGĂMÂNT ÎN CARTEA IEREMIA

Prin profetul Ieremia, Domnul a dezvăluit că motivul din spatele încheierii legământului Său cu Avraam avea de-a face cu mult mai mult decât simpla posesiune a teritoriului. În profețiile date lui Ieremia, Domnul a folosit pentru prima oară, în mod specific, sintagma „noul legământ". În acest nou legământ, descoperim că motivul pentru care

Domnul a dat promisiunea ţării poporului evreu a fost acela de a le oferi un loc în care să poată trăi într-o părtăşie neîntreruptă cu El. Dar pentru ca acest lucru să devină realitate, Domnul a promis să scrie Legea Lui în inimile lor, astfel încât ei să-L poată sluji cu o supunere absolută şi completă. Să citim pasajul în întregime, întrucât este unul dintre cele mai importante din tot Vechiul Testament:

> „În vremea aceea", zice Domnul, „Eu voi fi Dumnezeul tuturor seminţiilor lui Israel, şi ei vor fi poporul meu... Iată, vin zile", zice Domnul, „când voi face cu casa lui Israel şi cu casa lui Iuda un legământ nou. Nu ca legământul pe care l-am încheiat cu părinţii lor în ziua când i-am apucat de mână să-i scot din ţara Egiptului, legământ pe care l-au călcat, măcar că aveam drepturi de soţ asupra lor", zice Domnul. „Ci iată legământul pe care-l voi face cu casa lui Israel după zilele acelea", zice Domnul: „Voi pune Legea Mea înăuntrul lor, o voi scrie în inima lor, şi Eu voi fi Dumnezeul lor, iar ei vor fi poporul Meu. Niciunul nu va mai învăţa pe aproapele sau pe fratele său, zicând: «Cunoaşte pe Domnul!» Ci toţi Mă vor cunoaşte, de la cel mai mic până la cel mai mare", zice Domnul, „căci le voi ierta nelegiuirea şi nu-Mi voi mai aduce aminte de păcatul lor." (Ieremia 31:1, 31-34)

Este esenţial să observăm că receptorii specifici ai acestui nou legământ sunt „toate seminţiile lui Israel", „casa lui Israel" şi „casa lui Iuda", la care Domnul mai face referire şi prin „poporul Meu". Dacă ne gândim la starea evreilor la nivel mondial în zilele noastre, când atâţia trăiesc în răzvrătire faţă de Dumnezeu şi marea majoritate nu-L slujesc pe Mesia al lor, este clar că această promisiune încă nu s-a împlinit. Domnul spune, specific, că noul legământ nu va fi precum cel mozaic, în care casa lui Israel a fost necredincioasă. Ci, la fel ca în cazul legământului avraamic, Domnul Însuşi va veghea şi asupra acestuia şi îl va împlini în sânul poporului Său. Întocmai ca legămintele avraamic şi davidic, noul legământ era şi el o promisiune necondiţionată făcută de Dumnezeu lui Israel. Domnul Însuşi urma să aşeze legea Lui în inimile

lor. Apoi, avea să le ierte păcatele şi să le uite nelegiuirile. Ca atare, aveau să „Îl cunoască pe Domnul... de la cel mai mic la cel mai mare". Prin noul legământ, Domnul îi dădea putere poporului Său să trăiască în acord cu sfinţenia cerută de părtăşia cu Dumnezeu.

În următorul capitol, Ieremia a profeţit încă o dată despre vremea când Israel avea să fie strâns din nou în ţara lui:

> Iată, îi voi strânge din toate ţările unde i-am izgonit în mânia Mea, în urgia Mea şi în marea Mea supărare; îi voi aduce înapoi în locul acesta şi-i voi face să locuiască în linişte acolo. Ei vor fi poporul Meu, şi Eu voi fi Dumnezeul lor. Le voi da *o inimă* [LXX: „inimă nouă"] *şi o cale* ca să se teamă de Mine totdeauna, spre fericirea lor şi a copiilor lor după ei. *Voi încheia cu ei un legământ veşnic*, că nu Mă voi mai întoarce de la ei, ci le voi face bine şi le voi pune în inimă frica de Mine, ca să nu se depărteze de Mine. Mă voi bucura să le fac bine, îi voi sădi cu adevărat în ţara aceasta, din toată inima şi din tot sufletul Meu. Căci aşa vorbeşte Domnul: După cum am adus peste poporul acesta toate aceste mari nenorociri, tot aşa voi aduce peste ei tot binele pe care li-l făgăduiesc. (Ieremia 32:37-42, sublinierea adăugată)

Luaţi aminte la puterea şi relevanţa acestei profeţii particulare. Ieremia descrie o revenire în ţară, care nu poate fi corelată nici cu starea în care se afla Israelul după întoarcerea din exilul babilonian, nici cu starea actuală a Israelului. Din cuvintele rostite de Ieremia reiese că va avea loc o strângere a evreilor în ţara lui Israel, care va fi însoţită, în mod specific, de următoarele condiţii:

- Israelul va locui „în linişte";
- Vor primi o „inimă nouă" (LXX);
- Se vor teme de Domnul întotdeauna;
- Domnul va „pune frica de El în inimile lor";
- Domnul Se va „bucura să le facă bine" şi îi va „sădi cu adevărat în ţara aceasta, din toată inima şi din tot sufletul" Lui.

Deşi în Israelul de azi există o rămăşiţă tot mai numeroasă de evrei credincioşi (mesianici), majoritatea copleşitoare nu au primit

„o inimă nouă" şi, mai mult, naţiunea nu are azi o inimă unită care se teme de Domnul. De fapt, când merg în Ţara Sfântă pentru prima dată, vizitatorii sunt adesea uluiţi să o găsească atât de similară altor naţiuni în crunta ei lipsă de sfinţenie. Unii ar putea fi surprinşi, de exemplu, să iasă din taximetru în Tel Aviv şi să se trezească înconjuraţi de cluburi de noapte, cluburi de striptease, tineri smintiţi de droguri şi prostituţie.

Nu mă înţelegeţi greşit, nu condamn Israelul ca fiind mai deplorabil în această privinţă decât propria mea naţiune sau decât atâtea altele; pur şi simplu, scot în evidenţă faptul că starea în care se găseşte Israelul azi, la mai bine de 65 de ani de la naşterea lui, nu se corelează nicicum cu revenirea în ţară de care vorbeşte Ieremia. Profeţia lui Ieremia legată de strângerea evreilor este făcută într-un context în mare parte escatologic, în care oamenii vor fi primit o inimă nouă şi, ca atare, Domnul spune că „va face cu ei un legământ veşnic". Ziua aceasta se află încă în viitor. Profetul Ieremia lega, în mod specific, posesiunea permanentă a ţării făgăduite lui Israel cu promisiunea unei inimi noi. În aceste pasaje, legământul avraamic şi cel nou sunt înfăţişate ca îmbinându-se într-un singur şi ultim scop al planului magnific întocmit de Domnul pentru răscumpărarea poporului Său.

NOUL LEGĂMÂNT ÎN CARTEA EZECHIEL

Mai târziu, profetul Ezechiel a vorbit şi el despre această vreme când naţiunea lui Israel avea să primească deopotrivă un duh nou şi o inimă nouă, precum şi dorinţa şi abilitatea de a umbla în supunere şi sfinţenie înaintea lui Dumnezeu: „Le voi da o altă inimă şi voi pune un duh nou în ei. Voi lua din trupul lor inima de piatră şi le voi da o inimă de carne, ca să urmeze poruncile Mele, să păzească şi să împlinească legile Mele, şi ei vor fi poporul Meu, iar Eu voi fi Dumnezeul lor" (Ezechiel 11:19-20).

Apoi, în capitolul 36, Ezechiel repetă încă o dată aceeaşi făgăduinţă. De astă dată, însă, precum Ieremia, Ezechiel leagă şi el, în mod clar, promisiunea teritoriului din legământul avraamic cu cea a inimii noi din noul legământ. Şi observaţi, din nou, că această făgăduinţă i se adresează „casei lui Israel":

> De aceea, spune casei lui Israel: „Aşa vorbeşte Domnul, Dumnezeu: «Nu din pricina voastră fac aceste lucruri, casa lui Israel, ci din pricina Numelui Meu celui sfânt, pe care l-aţi pângărit printre neamurile la care aţi mers. De aceea voi sfinţi Numele Meu cel mare, care a fost pângărit printre neamuri, pe care l-aţi pângărit în mijlocul lor. Şi neamurile vor cunoaşte că Eu sunt Domnul, zice Domnul, Dumnezeu, când voi fi sfinţit în voi sub ochii lor.
>
> Căci vă voi scoate dintre neamuri, vă voi strânge din toate ţările şi vă voi aduce iarăşi în ţara voastră. Vă voi stropi cu apă curată şi veţi fi curăţiţi; vă voi curăţi de toate spurcăciunile voastre şi de toţi idolii voştri. Vă voi da o inimă nouă şi voi pune în voi un duh nou; voi scoate din trupul vostru inima de piatră şi vă voi da o inimă de carne. Voi pune Duhul Meu în voi şi vă voi face să urmaţi poruncile Mele şi să păziţi şi să împliniţi legile Mele. Veţi locui în ţara pe care am dat-o părinţilor voştri; voi veţi fi poporul Meu şi Eu voi fi Dumnezeul vostru.»" (Ezechiel 36:22-28)

Acest pasaj aduce o înţelegere cu adevărat profundă asupra conceptului noului legământ în Noul Testament şi asupra interpretării pe care i-au dat-o apostolii şi primii credincioşi evrei. În timp ce atâţia teologi creştini văd noul legământ făcut prin sângele lui Isus ca unul ce aduce doar iertare de păcate, acest pasaj scoate la iveală cu putere faptul că noul legământ se leagă integral de promisiunea teritorială din legământul avraamic.

Inima cea nouă şi duhul cel nou promise prin noul legământ vor da putere poporului Israel să umble într-o manieră vrednică de moştenirea ţării promise lui Avraam. Scopul final al lui Dumnezeu a fost întotdeauna să aibă un popor care să-L iubească cu toată inima şi să-L slujească cu veselie şi bucurie, în mod specific în ţara pe care El a promis că le-o va da. Aceasta continuă să fie intenţia lui Dumnezeu şi azi, iar în zilele ce ne stau în faţă, Domnul va avea grijă ca toate aceste promisiuni să fie împlinite.

NOUL LEGĂMÂNT ÎN NOUL TESTAMENT

Deşi vestit încă din Vechiul Testament, inaugurarea propriu-zisă a noului legământ este consemnată în Noul Testament, atunci când trupul lui Isus, Mesia, a fost frânt pentru păcatele poporului Său:

> Şi a luat un pahar, a mulţumit lui Dumnezeu şi a zis: „Luaţi paharul acesta şi împărţiţi-l între voi, pentru că vă spun că nu voi mai bea de acum încolo din rodul viţei, până când va veni Împărăţia lui Dumnezeu." Apoi a luat pâine şi, după ce a mulţumit lui Dumnezeu, a frânt-o şi le-a dat-o zicând: „Acesta este trupul Meu, care se dă pentru voi; să faceţi lucrul acesta spre pomenirea Mea." Tot astfel, după ce au mâncat, a luat paharul şi li l-a dat, zicând: „Acest pahar este legământul cel nou, făcut în sângele Meu, care se varsă pentru voi." (Luca 22:17-20)

În noul legământ, avem marele apogeu profetic al făgăduinţelor şi al legămintelor încheiate de Domnul până atunci. Dacă Dumnezeu Însuşi a încheiat un legământ cu Avraam până la moarte, declarând cu emfază că El nu-Şi va retrage cuvântul dat, în noul legământ Domnul Însuşi a îndurat moartea, dându-Şi trupul omenesc ca jertfă şi făcând astfel posibilă împlinirea făgăduinţei. Deşi Dumnezeu a folosit diversele jertfe din legământul mozaic ca să-i ajute pe cei penitenţi să vadă înfiorătorul rezultat al păcatului şi preţul vieţii necesar pentru îndepărtarea acestuia, la cruce, Domnul Însuşi a făcut plata supremă pentru păcatele poporului Său Israel.

TAINA INCLUDERII NE-EVREILOR

Până în acest punct, am văzut că toate legămintele – inclusiv noul legământ – au fost făcute specific cu Israel şi pentru el. Niciunul dintre pasajele pe care le-am examinat până acum nu afirmă direct că neamurile ar fi beneficiarele primare ale promisiunilor. Deşi a fost întotdeauna posibil pentru neamuri să găsească mântuire (vezi Ezechiel 18:20-21), înainte de era apostolică, în afară de alăturarea la poporul Israel, acest lucru va fi fost extrem de rar. Descriind starea spirituală a neamurilor înainte de momentul crucii, apostolul Pavel a

spus că aceştia erau „vase ale mâniei, făcute pentru pieire" (Romani 9:22) şi erau „fără drept de cetăţenie în Israel, străini de legămintele făgăduinţei, fără nădejde şi fără Dumnezeu în lume" (Efeseni 2:12). Iată, aşadar, de ce deschiderea Evangheliei faţă de neamuri, aşa cum este aceasta consemnată în Noul Testament, a fost un concept atât de revoluţionar pentru mulţi. Iată de ce Petru şi toţi credincioşii evrei de la început au fost atât de şocaţi atunci când Duhul a fost turnat peste Corneliu şi casa lui de ne-evrei (vezi Faptele Apostolilor 10-11). Cu toate că mulţi dintre evreii credincioşi erau plini de îndoieli la început, după ce Petru le-a explicat că Duhul Sfânt fusese dat întregii case de ne-evrei a lui Corneliu, potrivit făgăduinţei noului legământ, ni se spune că scepticii „s-au potolit, au slăvit pe Dumnezeu şi au zis: «Dumnezeu a dat deci şi neamurilor pocăinţă, ca să aibă viaţa»" (Faptele Apostolilor 11:18). Chiar dacă profeţii făcuseră aluzii la adunarea neamurilor în legământul cel nou, până în acel moment nu fuseseră deschise cu adevărat porţile. Iată de ce Pavel vorbeşte despre includerea ne-evreilor ca fiind *„taina*... care n-a fost făcută cunoscută fiilor oamenilor în celelalte veacuri, în felul cum a fost descoperită acum sfinţilor apostoli şi proroci ai lui Hristos, prin Duhul. Că adică neamurile sunt împreună-moştenitoare cu noi, alcătuiesc un singur trup cu noi şi iau parte cu noi la aceeaşi făgăduinţă în Hristos Isus, prin Evanghelie" (Efeseni 3:4-6, sublinierea adăugată).

Vestea bună este că orice individ, fie el evreu sau ne-evreu, este binevenit în familia lui Dumnezeu prin pocăinţă şi punerea încrederii în Isus (Marcu 1:15; 6:12; Ioan 3:16; Faptele Apostolilor 2:21, 38; 3:19; 10:42-43; 17:30; 26:20). Convertirea la iudaism, circumcizia şi respectarea legii lui Moise nu sunt cerinţe obligatorii în vederea mântuirii (Faptele Apostolilor 15).

ROMANI 11: TAINA LUI ISRAEL

În acest punct, mulţi creştini devin confuzi în înţelegerea locului pe care îl ocupă Israelul în planurile lui Dumnezeu. Şi poate că e de înţeles să fie aşa, căci, potrivit Scripturilor, la momentul de faţă există două realităţi spirituale care ar putea părea în conflict. Mai întâi, Scripturile afirmă răspicat că doar o rămăşiţă a lui Israel va fi mântuită (vezi Romani 9:27). Dar, în acelaşi timp, mai este şi realitatea

că „tot Israelul va fi mântuit" (Romani 11:26). Doar o rămăşiţă va fi mântuită, şi totuşi tot Israelul va fi mântuit? Cum se rezolvă aceste două întrebări aparent contradictorii? Pavel a abordat problema oarecum direct în Romani 9-11, care sunt cele mai importante pasaje din Scriptură ce tratează în mod specific această chestiune. Soluţia lui Pavel la aceste două realităţi aparent contradictorii este a recunoaşte că, încă de pe vremea lucrării publice a lui Isus, Domnul a ales să îi împietrească parţial şi temporar pe majoritatea evreilor pentru ca aceştia să nu primească Evanghelia şi să nu recunoască identitatea propriului lor Mesia.

Însă la vremea cuvenită – mai specific, la întoarcerea lui Isus Însuşi – această împietrire parţială şi temporară va fi înlăturată definitiv şi „tot Israelul", la acel moment, va fi mântuit. Expunerea lui Pavel culminează cu o explicare crucială a „tainei" acestei realităţi în desfăşurare. Romani 11:25-27 se numără printre versetele cele mai importante din toată Scriptura şi trebuie pricepute pentru a înţelege corect planurile lui Dumnezeu atât pentru evrei, cât şi pentru ne-evrei. Pavel a început cu un avertisment pentru neamuri să nu cumva să rămână neinformaţi cu privire la această „taină":

> Fraţilor, pentru ca să nu vă socotiţi singuri înţelepţi, nu vreau să nu ştiţi taina aceasta: o parte din Israel a căzut într-o împietrire care va ţinea până va intra numărul deplin al neamurilor. Şi atunci tot Israelul va fi mântuit, după cum este scris: „Izbăvitorul va veni din Sion şi va îndepărta toate nelegiuirile de la Iacov. Acesta va fi legământul pe care-l voi face cu ei, când le voi şterge păcatele."

Sunt cinci componente importante ale mesajului lui Pavel pe care trebuie să le distingem:

1. Împietrirea lui Israel este parţială – nu îi afectează pe toţi evreii.
2. Această împietrire parţială a Israelului este temporară – nu este permanentă.
3. Această împietrire va fi ridicată la un moment foarte specific din viitor.

4. Ea va fi ridicată, în mod specific, atunci când „va intra numărul deplin al neamurilor".
5. Atunci, „tot Israelul va fi mântuit".

OBIECȚII SUPERSESIONISTE

În cartea *Kingdom Come* [Vie Împărăția Ta], Sam Storms, prezentând perspectiva supersesionistă tradițională, încearcă să demoleze ideea că asta vrea Pavel să spună cu adevărat și susține că, prin „tot", Pavel se referă doar la procentul relativ scăzut de evrei care au venit la credință de-a lungul istoriei. El neagă orice „viitoare restaurare în masă a evreilor etnici".[1] Storms își rezervă un întreg capitol – treizeci și două de pagini – ca să-și susțină pledoaria.

Grosul argumentului lui Storms gravitează în jurul învățăturii lui Pavel potrivit căreia nu tot poporul evreu reprezintă adevăratul Israel: „căci nu toți cei ce se coboară din Israel sunt Israel" (Romani 9:6). Argumentul său este că, deși ar putea avea loc cândva o trezire între evrei, starea lor prezentă, cu doar o mică rămășiță de credincioși, va fi, după toate probabilitățile, una permanentă.

Storms susține că este puțin probabil ca împietrirea Israelului să fie înlăturată la un moment specific de timp. În mod particular, el discută faptul că Pavel nu învață că „o întoarcere în masă a evreilor la credința în Cristos va avea loc în același timp cu revenirea lui Cristos la încheierea istoriei".[2]

Există câteva probleme de netrecut cu acest argument al supersesioniștilor. Peste tot în Romani 9-11, apostolul Pavel repudiază fără echivoc, sistematic și categoric orice afirmație cum că Dumnezeu a respins Israelul ca națiune și afirmă concepția că, la întoarcerea lui Isus, va avea loc o convertire masivă a „întregului Israel".

Să analizăm câteva dintre argumentele de inspirație divină pe care le aduce Pavel.

DILEMA LUI PAVEL

Ca să înțelegem Romani 11, trebuie să admitem că Pavel a urmărit să explice problema evidentă – ba chiar scandalul – starea poporului

---

[1]Sam Storms, *Kingdom Come: The Amillennial Alternative* (Ross-shire, Scotland: Christian Focus Publications, 2013), pag. 333-334.

[2]Ibid., pag. 334.

evreu în zilele lui, când majoritatea Îl respinseseră pe Isus, Mesia al lor cel profeţit. În timp ce mulţi *indivizi* evrei veneau la credinţă, legămintele propriu-zise vorbesc despre faptul că Domnul va mântui *tot Israelul în sens colectiv*. Pavel a avut de gând să abordeze dificultatea reconcilierii limbajului legămintelor cu scandalul necredinţei evreilor, discutând diferenţa dintre starea evreilor din zilele lui şi starea lor la sfârşitul veacului, când Se va întoarce Isus. Să luăm drept punct de plecare pentru această discuţie problema chemării şi mântuirii individuale faţă de cea colectivă.

Ca să înţelegem cu adevărat „taina lui Israel", este absolut crucial să înţelegem că, în zilele lui Pavel, ca şi în ale noastre, *oricine* – fie el evreu sau ne-evreu – vine la Domnul cu pocăinţă şi îşi pune încrederea în Isus va fi mântuit şi adus în familia lui Dumnezeu. De fapt, aceasta este singura cale prin care cineva poate fi mântuit. Dar Pavel mai ştia şi că formularea specifică a legămintelor vorbeşte despre o chemare adresată Israelului la nivel colectiv, naţional.

Această chemare se bazează pe descendenţii biologici ai lui Avraam, Isaac şi Iacov, întocmai după promisiunile date de Domnul în legămintele avraamic şi davidic şi în noul legământ. Promisiunile lui Dumnezeu n-au fost făcute unor indivizi, ci întotdeauna întregii naţiuni a lui Israel. În următoarele exemple, observaţi cui au fost făcute, mai exact, promisiunile:

- „fiilor lui Israel" (Exodul 6:2-8; Ezechiel 43:7; 44:9);
- „tuturor seminţiilor lui Israel" (Ieremia 31:1);
- „casei lui Israel" şi „casei lui Iuda" (Isaia 14:1-3; Ieremia 31:1; Evrei 8:8);
- „întregii case a lui Israel, tuturor" (Ezechiel 11:15; 20:40; 39:25; 45:6);
- „fiilor lui Iacov, aleşilor Săi" (1 Cronici 16:13-18; Psalmul 105:6-12);
- Casei lui David şi locuitorilor Ierusalimului (Zaharia 12:10-11).

Ar putea fi citate numeroase alte exemple. Atunci când Dumnezeu S-a jurat să ducă la îndeplinire mântuirea viitoare a lui Israel, cuvintele Sale erau îndreptate întotdeauna către întregul popor. Răspunsul lui Pavel la această problemă a fost să traseze o linie de demarcaţie între

zilele în care trăia el, când o mână de indivizi intrau în trupul lui Mesia, şi zilele din urmă, când Isus Se va întoarce şi întreaga casă a lui Israel va fi mântuită.

CÂND VA FI MÂNTUIT „TOT" ISRAELUL?

Structura argumentului lui Pavel din Romani 11 creează un contrast clar între starea prezentă a evreilor din zilele lui şi starea lor viitoare, la revenirea lui Isus. Aşadar, azi, putem spune şi noi împreună cu Pavel că „în vremea de faţă există o rămăşiţă datorită unei alegeri prin har" (v. 5). Cursul gândirii lui merge mai departe, însă, la un punct culminant clar, în care Pavel declară jubilând că, după ce va fi ridicată împietrirea temporară, „tot Israelul" va fi mântuit! Să discutăm câteva dintre motivele datorită cărora ştim că Pavel avea în minte o întoarcere masivă a copiilor lui Israel, în mod specific, la revenirea lui Isus.

RĂSCUMPĂRĂTORUL VA IEȘI DIN SION

Mai întâi, ştim că Pavel se referea la vremea întoarcerii lui Isus, pentru că a citat din Isaia 59:17-18, unde Dumnezeu a încheiat un legământ cu Israel, promiţând să pună Duhul Său înlăuntrul lor şi cuvintele Lui în gurile lor pentru totdeauna. Când a citat din acest pasaj, Pavel l-a legat direct de mântuirea întregului Israel. În Romani 11:26, după ce spune că tot Israelul va fi mântuit, Pavel citează imediat din Isaia 59:20-21, care, parţial, spune că: „Va veni un Răscumpărător pentru Sion, pentru cei ai lui Iacov, care se vor întoarce de la păcatele lor". Această secţiune a profeţiei din Isaia la care a făcut aluzie Pavel vorbeşte despre: (1) întoarcerea lui Isus; (2) izbăvirea de după aceea a Israelului de amândoi duşmanii lui; (3) izbăvirea celor din Israel de păcatele lor; şi, cel mai important, (4) Dumnezeu încheie un legământ cu cei din casa lui Israel, promiţând că Duhul Său Se va odihni peste ei şi nu va mai pleca niciodată. Acest legământ este, desigur, noul legământ, prin care Dumnezeu va da întregii case a lui Israel o inimă nouă şi un duh nou. Nici nu-i de mirare că Pavel a citat din acest pasaj!

ÎMPĂRĂȚIA RESTAURATĂ A ISRAELULUI

Profeţia, însă, nu se sfârşeşte aici. În capitolul 60, imediat următor, profeţia continuă să curgă direct, transformându-se într-o descriere a *restaurării viitoare a împărăţiei lui Israel!* Aţi citit bine. Imediat

după ce Mesia, Răscumpărătorul, va veni în Sion, Isaia prezintă o împărăţie a lui Israel restaurată şi glorificată, care va fi centrul domniei mondiale, la a cărei conducere vor fi atrase alte naţiuni: „neamuri vor umbla în lumina ta şi împăraţi în strălucirea razelor tale" (v. 3).

Popoarele de ne-evrei de pe tot pământul sunt înfăţişate ca venind să-şi plătească tributul, să arate cinste şi să aducă daruri împărăţiei lui Israel: „Când vei vedea aceste lucruri, vei tresări de bucurie şi îţi va bate inima şi se va lărgi, căci bogăţiile mării se vor întoarce spre tine şi vistieriile neamurilor vor veni la tine" (v. 5). Neamurile sunt descrise chiar punând umărul la însăşi restaurarea împărăţiei, oferind muncitori pentru restaurarea şi glorificarea ei: „Străinii îţi vor zidi zidurile şi împăraţii lor îţi vor sluji, căci te-am lovit în mânia Mea, dar, în îndurarea Mea, am milă de tine. Porţile tale vor sta veşnic deschise, nu vor fi închise nici zi, nici noapte, ca să lase să intre la tine bogăţia neamurilor şi împăraţii cu alaiul lor. Căci neamul şi împărăţia care nu-ţi vor sluji vor pieri şi neamurile acelea vor fi în totul nimicite" (v. 10-12).

Naţiunile învecinate vor ajuta până şi la reconstruirea Templului evreilor, unde ni se spune că Domnul va fi prezent în mod fizic: „Slava Libanului va veni la tine, chiparosul, ulmul şi merişorul (cimişirul), cu toţii laolaltă, ca să împodobească locul sfântului Meu Locaş, căci Eu voi proslăvi locul unde se odihnesc picioarele Mele" (v. 13). Cei ce înainte fuseseră duşmani ai Israelului vor veni şi se vor prosterna, recunoscând că Israelul este, cu adevărat, poporul ales al Domnului: „Fiii asupritorilor tăi vor veni plecaţi înaintea ta şi toţi cei ce te disprețuiau se vor închina la picioarele tale şi te vor numi *Cetatea Domnului, Sionul Sfântului lui Israel*" (v. 14).

Ajungând la dramatica concluzie a pledoariei sale pentru mântuirea viitoare a întregului Israel, Pavel a legat ridicarea în viitor a împietririi temporare a Israelului şi mântuirea lui viitoare de descrierile lui Isaia despre următoarele lucruri:

- Întoarcerea lui Isus;
- Izbăvirea Israelului de duşmanii săi şi ai Domnului;
- Izbăvirea Israelului de păcatele sale;
- Aşezarea Duhului Domnului peste popor pentru totdeauna;
- Mântuirea întregului Israel;

- Restaurarea de către Dumnezeu a împărăției lui Israel și a poporului evreu.

Toate aceste evenimente vor avea loc în aceeași perioadă de timp. Pavel nu putea să sublinieze mai bine această idee. Orice evreu din vremea aceea care avea oarecare educație asupra Vechiului Testament ar fi înțeles pe deplin argumentul lui.

SE VOR UITA LA CEL PE CARE L-AU STRĂPUNS

Un alt motiv fundamental pentru care știm că Pavel plasa mântuirea întregului Israel în viitor este că mântuirea colectivă, escatologică a evreilor fusese deja proclamată de către profetul Zaharia și de către Isus Însuși! Altfel spus, chiar dacă n-ar exista capitolul 11 din Romani, învățătura potrivit căreia întregul Israel va fi mântuit la întoarcerea lui Isus este coroborată fără niciun dubiu cu alte pasaje ale Bibliei.

Să începem cu profeția lui Zaharia. În primul pasaj, Zaharia vorbește despre o „odraslă", care, în înțelegerea tuturor comentatorilor creștini, face referire la Isus ca fiind Mesia. Zaharia merge mai departe declarând că această Odraslă va face ca păcatele țării lui Israel să fie curățite și ispășite într-o singură zi, după care imediat ni se spune că ziua aceea, acea perioadă specifică de timp, coincide cu mileniul de pace în Israel: „Ascultă dar, Iosua, mare preot, tu și tovarășii tăi de slujbă, care stau înaintea ta – căci aceștia sunt niște oameni care vor sluji ca semne. Iată, voi aduce pe Robul Meu, Odrasla. Căci iată că numai spre piatra aceasta pe care am pus-o înaintea lui Iosua sunt îndreptați șapte ochi; iată, Eu Însumi voi săpa ce trebuie săpat pe ea, zice Domnul oștirilor, și într-o singură zi, voi înlătura nelegiuirea țării acesteia. În ziua aceea, zice Domnul oștirilor, vă veți pofti unii pe alții sub viță și sub smochin" (Zaharia 3:8-10).

Ulterior în profeție, profetul prezintă în amănunt pocăința care va avea loc în rândul locuitorilor Ierusalimului și „casei lui David", pe măsură ce Îl recunosc pe Acela pe care L-au străpuns: „Atunci voi turna peste casa lui David și peste locuitorii Ierusalimului un duh de îndurare și de rugăciune și își vor întoarce privirile spre Mine, pe care L-au străpuns. Îl vor plânge cum plânge cineva pe singurul lui fiu și-L vor plânge amarnic, cum plânge cineva pe un întâi născut. În ziua aceea, va fi jale mare în Ierusalim ..." (Zaharia 12:10-11).

Profeţia lui Zaharia continuă descriind o pocăinţă colectivă care se răspândeşte în toată naţiunea lui Israel, la fiecare clan şi familie. Apoi, în aceeaşi direcţie, capitolul 13 Îl arată pe Domnul îndepărtând păcatele Israelului: „În ziua aceea, se va deschide casei lui David şi locuitorilor Ierusalimului un izvor pentru păcat şi necurăţie" (v. 1). Acesta este un mesaj profund. Copiii lui Israel se vor uita la Cel pe care ei (şi noi toţi) l-au străpuns şi vor jeli, fapt care va avea ca rezultat revărsarea duhului harului peste ei şi deschiderea unei fântâni spre iertarea păcatelor!

Chiar dacă Pavel n-ar fi scris niciodată Romani 9-11, Zaharia a stabilit deja faptul că, în mod specific la vremea întoarcerii lui Isus, porţile pocăinţei, iertării şi harului vor fi revărsate peste Israel! Şi totuşi, dacă s-ar găsi cineva dispus să susţină că Zaharia nu vorbea despre aceste lucruri, atunci interpretarea pe care o dă Isus Însuşi acestui pasaj ar trebui să rezolve disputa.

El a preluat profeţia lui Zaharia în discursul Său de pe Muntele Măslinilor şi, încă o dată, în cartea Apocalipsei, nelăsând absolut nicio urmă de îndoială asupra situării în timp a acesteia. Mai întâi, Isus a spus: „Atunci se va arăta în cer semnul Fiului omului, *toate seminţiile pământului se vor boci* şi vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere şi cu o mare slavă. El va trimite pe îngerii Săi cu trâmbiţa răsunătoare şi vor aduna pe aleşii Lui din cele patru vânturi, de la o margine a cerurilor până la cealaltă" (Matei 24:30-31, sublinierea adăugată).

Observaţi că, vorbind de revenirea Lui, Isus a citat un pasaj din Zaharia 12 care amintea faptul că toate seminţiile pământului, sau ale ţării, se vor boci când Îl vor vedea venind pe norii cerului. Observaţi, de asemenea, că Isus a rostit aceste cuvinte înainte de răstignirea Sa. Ba chiar dinainte de a fi arestat, El a ştiut că El era Acela înfăţişat în profeţia lui Zaharia drept Cel „pe care ei L-au străpuns".

Cuvintele lui Isus din cartea Apocalipsei leagă şi mai profund profeţia lui Zaharia de întoarcerea lui Isus: „Iată că El vine pe nori. Şi orice ochi Îl va vedea; şi cei ce L-au străpuns. Şi toate seminţiile pământului se vor boci din pricina Lui! Da, Amin" (Apocalipsa 1:7). Luate împreună, aceste trei pasaje dezvăluie faptul că următoarele evenimente sunt intercorelate:

- Isus va reveni pe nori (Matei 24:30; Marcu 13:26; Luca 21:27; Faptele Apostolilor 1:9-11);
- Toate seminţiile lui Israel Îl vor vedea revenind în glorie;
- Toate seminţiile lui Israel vor recunoaşte că Isus este Cel pe care ei (şi noi toţi) L-au străpuns;
- Seminţiile lui Israel se vor pocăi şi se vor boci;
- Duhul harului va fi revărsat peste ei;
- Domnul va curăţi păcatele acelei naţiuni „într-o singură zi".

Apostolul Pavel cunoştea profeţiile din Zaharia şi faptul că Isus le legase de întoarcerea Sa. Mai ştia şi că întoarcerea lui Cristos va avea ca rezultat revărsarea unui duh de pocăinţă şi de îndurare peste toate seminţiile lui Israel şi curăţirea naţională a păcatelor într-o singură zi (Isaia 27:9). Nu încape îndoială că, în Romani 11, Pavel prezenta, pur şi simplu, aceste adevăruri scripturale stabilite cu multă vreme înainte!

Dezamăgitor este că, în toate discuţiile sale pe marginea acestei chestiuni şi a capitolului 11 din Epistola către romani, Storms nu face referire nici măcar o dată la pasajele din Zaharia 12, Matei 24:30 sau Apocalipsa 1:7. Nu sunt oare toate aceste texte extrem de relevante pentru discuţia aceasta?

LOGICA DEFICITARĂ A LUI N. T. WRIGHT

În lumea evanghelică, academicianul britanic Tom „N. T." Wright este o vedetă veritabilă. Nu încape îndoială că este un gânditor profund elocvent, înzestrat şi inovator. Dar până şi mintea cea mai strălucită se află într-un dezavantaj profund atunci când apără ceva ce nu este adevărat. Din nefericire, Wright este un supersesionist neclintit, deşi, în mod ciudat, în diverse ocazii a respins această etichetă, iar în altele a apărat cu multă vigoare această poziţie.

Provocat fiind cu privire la supersesionismul său, Wright a făcut apel la Filipeni 3:3, unde Pavel afirma: „Căci cei tăiaţi împrejur suntem noi, care slujim lui Dumnezeu prin Duhul lui Dumnezeu, care ne lăudăm în Hristos Isus şi care nu ne punem încrederea în lucrurile pământeşti." Pornind de la această afirmaţie, a declarat triumfător: „Spre uimirea noastră, Pavel smulge sintagma «tăiere împrejur» de la Israelul etnic şi o revendică pentru cei ce sunt în Mesia... Acesta,

că tot veni vorba, este miezul răspunsului corect pe care îl dau celor ce sugerează că eu și alții ne facem vinovați de a-i impune lui Pavel ceva numit «supersesionism». Dacă acești critici ar dovedi că au citit Filipeni 3:3... poate că ar merita să fie luați mai în serios."[3]

Depășind minimalizarea pe care o face Wright celui ce s-ar încumeta să-i pună sub semnul întrebării propria perspectivă și trecând în revistă poziția exprimată de Pavel în Romani 11, care ați spune că este problema flagrantă a logicii lui Wright aici? Răspunsul este simplu. Wright a aplicat mustrarea pe care o adresase Pavel unui grup particular de evrei din vremea lui întregului „Israel etnic". Pavel însuși catalogheză o asemenea pretenție drept „aroganță", lăudăroșenie a mlădițelor de măslin sălbatic (neamuri), care au primit harul de a fi fost altoiți, față de mlădițele naturale, cultivate, care au fost tăiate (Israelul etnic).

El a avertizat că o asemenea atitudine arogantă are potențialul de a conduce la tăierea de la promisiunile lui Dumnezeu. De ce continuă Biserica, cu atâta îndârjire și perseverență, să refuze să ia seama la avertismentul lui Pavel? Deși este adevărat că mulți, dar nu toți, dintre evreii din zilele lui Pavel L-au respins pe Isus, acea împietrire colectivă a inimilor evreilor față de adevăr, după cum am văzut, este doar *parțială* și *temporară*.

Wright manipulează mustrarea adresată de Pavel *unora* dintre evreii din vremea lui, dându-i înțelesul că *tot* „Israelul etnic" a fost respins pentru totdeauna, până în cea din urmă zi, și că *însăși identitatea* acestuia i-a fost „smulsă".

Oricât de ofensator și, în mod clar, nebiblic este argumentul acesta, chiar dacă e construit prin răstălmăcire și cu o dibăcie de interpretare a scripturilor, mulți cad cu adevărat în minciuna josnică și satanică cunoscută sub numele de supersesionism.

PREAIUBIȚII DUȘMANI AI LUI DUMNEZEU ȘI CHEMAREA LOR IREVOCABILĂ

Afirmăm încă o dată că nimeni nu va fi mântuit în afara credinței în Isus. Domnul nu face nicio distincție între evreu și neamuri în ceea ce

[3]N. T. Wright, *Justification: God's Plan and Paul's Vision* (Downers Grove, IL: Inter-Varsity Press, 2009), pag. 120.

privește oferta mântuirii Sale. Aceasta este valabilă și pusă în mod liber la dispoziția tuturor: „...după cum zice Scriptura: «Oricine crede în El nu va fi dat de rușine.» În adevăr, nu este nicio deosebire între iudeu și grec, căci toți au același Domn, care este bogat în îndurare pentru toți cei ce-L cheamă. Fiindcă oricine va chema Numele Domnului va fi mântuit" (Romani 10:11-13). Dar tot Pavel ne înștiințează și că, deși majoritatea evreilor de azi sunt „vrăjmași" Evangheliei, aceștia „sunt iubiți" *datorită credincioșiei lui Dumnezeu față de legămintele făgăduinței Sale.*

Rămâne totuși o chemare specială, unică și irevocabilă făcută Israelului în mod colectiv, ca popor: „În ce privește Evanghelia, ei sunt vrăjmași, și aceasta spre binele vostru, dar în ce privește alegerea, sunt iubiți din pricina părinților lor. Căci lui Dumnezeu nu-I pare rău de chemarea și de darurile făcute" [în limba engleză – ...Căci chemarea și darurile lui Dumnezeu sunt irevocabile – n.tr.] (Romani 11:28-29).

Pavel nici că se putea să fie mai limpede de-atât. El a declarat în mod specific că alegerea Israelului este „irevocabilă". Nu vă înșelați: în conflict direct și nerușinat cu vorbele lui Pavel, supersesioniștii susțin că, în realitate, Dumnezeu Și-a revocat alegerea și chemarea făcută Israelului etnic în mod colectiv. De fapt, o altă expresie pe care ar fi cu totul cinstit să o folosim pentru supersesionism sau teologia înlocuirii ar putea fi „teologia revocării (anulării)", fiindcă asta și este.

Restauraționiștii afirmă în mod categoric cuvintele rostite de apostolul Pavel în recunoașterea unei restaurări viitoare a Israelului. Noi negăm că alegerea Israelului a fost revocată. În Romani 11, Pavel a repetat, în mai multe rânduri, că Dumnezeu nu Și-a încheiat socotelile cu Israelul ca popor: „Întreb dar: «A lepădat Dumnezeu pe poporul Său?» Nicidecum! Căci și eu sunt israelit, din sămânța lui Avraam, din seminția lui Beniamin. Dumnezeu n-a lepădat pe poporul Său, pe care l-a cunoscut mai dinainte... Întreb dar: «S-au poticnit ei ca să cadă?» Nicidecum!" (Romani 11:1, 2, 11).

Când a scris de două ori „Nicidecum!" (*mē ginomai*), Pavel a folosit de fapt cea mai puternică construcție posibilă în limba greacă pentru a confrunta absolutul ridicol al pretenției supersesioniste că poporul evreu ca întreg, ca națiune, a fost lepădat. În mintea lui Pavel, noțiunea că *Dumnezeul lui Israel* a lepădat pentru totdeauna *Israelul* era o absurditate totală.

SĂMÂNȚA LUI AVRAAM

Supersesioniștii obiectează, în mod repetat, că promisiunile nici măcar n-au fost făcute Israelului, ci exclusiv lui Isus. În sprijinul acestei idei, aproape întotdeauna vor cita din Galateni 3:16: „Acum, făgăduințele au fost făcute «lui Avraam și seminței lui». Nu zice: «Și semințelor» (ca și cum ar fi vorba de mai multe), ci ca și cum ar fi vorba numai de una: «Și seminței tale», adică Hristos." Înainte să explicăm ce spune cu adevărat Pavel, este important să explicăm ce nu spune. Pavel nu spune, în niciun caz, că ar trebui să ne uităm la fiecare ocazie din Vechiul Testament în care promisiunile lui Dumnezeu au fost exprimate față de „descendenții" lui Avraam și să citim la singular „descendent" sau „sămânță", cu referire doar la Isus. De fapt, eu chiar am întâlnit un om care susținea că, pe baza acestor cuvinte ale lui Pavel, am putea, pur și simplu, să căutăm numeroasele relatări din Vechiul Testament în care Dumnezeu a făcut promisiuni patriarhilor și ori de câte ori găsim cuvântul „sămânță" sau „urmaș" să-l înlocuim cu numele lui Isus. Gândiți-vă ce absurd ar fi acest lucru dacă chiar l-am pune în aplicare!

Când a încheiat legământul cu Avraam, Dumnezeu a profețit despre o vreme viitoare când „urmașii" lui Avraam pe linia lui Isaac și Iacov aveau să fie sclavi în Egipt: „Să știi hotărât că *sămânța* ta [urmașii tăi] va fi străină într-o țară care nu va fi a ei; acolo va fi robită, și o vor apăsa greu, timp de patru sute de ani. Dar pe neamul căruia îi va fi roabă, îl voi judeca Eu, și pe urmă va ieși de acolo cu mari bogății" (Geneza 15:13-14; sublinierea adăugată). Ce-ar fi dacă am introduce, pur și simplu, numele lui Isus în loc de „sămânța ta"? Ar fi o prostie. Nu Isus a fost sclav în Egipt, ci fiii din vechime ai lui Israel. Sau când Domnul i-a spus lui Avraam: „Uită-te spre cer și numără stelele, dacă poți să le numeri...Așa va fi sămânța ta" (Geneza 15:5), vorbea El doar de Isus sau de urmașii lui Avraam în mod colectiv? Răspunsul este evident. Ar putea fi citate nenumărate alte exemple.

Pavel în niciun caz nu zice că Domnul nu le-a făcut niciodată promisiuni lui Avraam, Isaac și numeroșilor descendenți biologici ai lui Iacov – adică Israelului național, colectiv. Este cât se poate de clar că El a făcut tocmai acest lucru, în multe rânduri. Am citat mai multe exemple. Ca un evreu deprins temeinic cu scripturile Vechiului Testament, apostolul Pavel era pe deplin conștient de acest lucru.

Aşadar, *ce* spune Pavel aici?

Mai întâi, Pavel stabileşte care dintre descendenţii specifici ai lui Avraam erau destinatarii promisiunii şi care nu. Învăţaţii sunt de acord asupra faptului că Pavel interpreta cuvântul ebraic *zera* („descendent" sau „sămânţă") ca un *singular colectiv*. Asta înseamnă că, deşi Avraam a avut un total de opt fii (Geneza 25), promisiunea lui Dumnezeu se adresa doar descendenţilor pe linia fiului său Isaac (Geneza 17:15-21; 21:9-13) şi apoi descendenţilor fiului lui Isaac, Iacov, adică Israel. Ca atare, când Pavel a spus că promisiunile au fost făcute „sămânţei" lui Avraam, şi nu „seminţelor", primul său gând era de a-i scoate din ecuaţie, în mod specific, pe ceilalţi descendenţi ai lui Avraam, cum ar fi fiul său Ismael sau nepotul său Esau, şi de a le aminti cititorilor cui îi fuseseră date promisiunile, şi anume „casei lui Israel".

În al doilea rând, Pavel a elaborat pornind de la această limitare a promisiunilor şi a evidenţiat faptul că promisiunile date lui Israel vor fi primite, în ultimă instanţă, doar de cei ce au credinţă în Isus (descendent al lui Avraam, Isaac şi Iacov), care va domni ca Împărat al evreilor atunci când aceştia vor intra, în sfârşit, în posesia moştenirii teritoriale pe care Dumnezeu le-a promis-o în repetate rânduri. Aşadar, descendenţii lui Avraam vor moşteni promisiunile legate de ţară, prin Isus, care este „sămânţa".

În cele din urmă, Pavel sublinia ideea că oricine poate veni să ia parte la bucuria binecuvântărilor Împărăţiei evreieşti viitoare, dacă dă dovadă de acelaşi fel de credinţă pe care a avut-o Avraam, punându-şi încrederea şi credinţa în Isus, Sămânţa făgăduită.

INTERPRETAREA SUPERSESIONIŞTILOR VERSUS INTERPRETAREA RESTAURAŢIONIŞTILOR

Pe măsură ce continuăm cu trecerea în revistă a diferenţelor izbitoare dintre viziunea supersesionistă şi cea restauraţionistă, trebuie să ne punem întrebarea care dintre acestea două depune mărturia cea mai corectă despre caracterul lui Dumnezeu. Care dintre ele surprinde mai bine credincioşia, perseverenţa şi îndurarea lui Dumnezeu?

Dacă este un lucru pe care cartea Faptelor Apostolilor îl exprimă cu claritate este acela că noul legământ a deschis uşile Împărăţiei viitoarea a lui Dumnezeu şi a pus moştenirea, fără oprelişti, la dispoziţia

tuturor oamenilor. Atât supersesioniştii, cât şi restauraţioniştii sunt de acord asupra acestui aspect. Însă restauraţioniştii afirmă că, deşi este adevărat că Domnul Şi-a deschis promisiunile şi binecuvântările faţă de toţi oamenii, a făcut acest lucru fără a respinge poporul Israel în mod colectiv. La o adică, ei sunt cei cărora le-au fost făcute aceste promisiuni de la bun început.

Restauraţioniştii afirmă că noul legământ reprezintă o extindere şi o înflorire a planurilor iniţiale ale lui Dumnezeu de a include şi neamurile. Promisiunile depăşesc cu mult imaginaţia noastră! În niciun caz, însă, nu putem spune că noul legământ reprezintă o abrogare sau o schimbare a planurilor Sale originale faţă de Israelul colectiv. Din nefericire, supersesionismul, deşi recunoaşte universalizarea binecuvântărilor, consideră şi că noul legământ aduce o abrogare radicală a promisiunilor legământului avraamic faţă de Israel. Să ne întrebăm cu toată onestitatea care dintre cele două viziuni Îl reprezintă mai bine pe Dumnezeu, care vorbeşte despre Sine ca fiind Dumnezeul lui Israel de mai bine de două sute de ori în Scripturi, şi care poziţie portretizează un Dumnezeu credincios şi demn de încredere? După cum am afirmat deja, prin afirmaţia că Dumnezeu a respins Israelul ca naţiune, supersesioniştii, fără intenţie, Îl acuză pe Dumnezeu ca fiind necredincios, capricios, unul care se răzgândeşte şi care Îşi încalcă cuvântul dat. Dacă citeşti aceste rânduri şi eşti adeptul vreunei forme de supersesionism, apelez la tine cu toată sinceritatea să reconsideri care este adevăratul mesaj transmis despre caracterul lui Dumnezeu, atunci când îmbrăţişezi concepţia că Dumnezeu nu a vorbit serios când a spus ceea ce a spus şi că vorbele Lui trebuie fundamental reinterpretate sau citite în limbaj figurativ ca să fie înţelese corect. Încearcă să-ţi imaginezi cum te-ar face să te simţi asemenea presupuneri dacă ai fi evreu. Te îndemn să iei în calcul poziţia restauraţionismului, simplă şi directă, cu mesajul ei despre un Dumnezeu credincios, care spune ceea ce gândeşte şi care poate fi absolut demn de crezare că va împlini tot ce a promis.

Supersesioniştii sunt nevoiţi să reinterpreteze nu doar cuvintele Vechiului Testament, ci şi să minimalizeze sau chiar să nege cuvintele lui Pavel privitoare la mântuirea întregului Israel şi să le reducă sensul la nimic altceva decât numărul neînsemnat al credincioşilor evrei care au pătruns în Biserică de-a lungul istoriei. Pentru ei, aceştia

ajung să însemne „tot Israelul". Ce reflecție fadă și goală a splendorilor descrise de Isaia! Cât de tristă ar fi fost interpretarea supersesionistă pentru cel ale cărui așteptări și viziuni asupra răscumpărării ar fi fost modelate de cuvintele deosebit de puternice ale profeților, care vorbeau despre o restaurare nespus de glorioasă a Împărăției evreilor! Contrastul dintre magnifica viziune a restauraționismului și satisfacția tristă cu statu-quoul supersesionismului nu este nicăieri mai izbitor decât în interpretarea pe care o dă fiecare dintre ele acestui capitol. Pe de o parte, după ce își rezervă un întreg capitol pentru a argumenta că actuala rămășiță a evreilor este, probabil, tot ce vom vedea vreodată intrând în Împărăția lui Dumnezeu, spre sfârșitul argumentării, concluzia cea mai izbutită la care ajunge Storms este aceasta:

> Romani 11 nu sprijină în mod explicit așteptarea ciudată ca numărul evreilor etnici ce vor fi în viață la cea de-a doua venire a lui Cristos să fie adus în Împărăția lui Dumnezeu... Așa cum înțeleg eu acest capitol, Romani 11 tace, pur și simplu, asupra chestiunii dacă o asemenea întoarcere masivă a evreilor la credința în Cristos va avea loc odată cu întoarcerea lui Cristos la finele istoriei sau nu. Putem, ba chiar *ar trebui*, cu siguranță, să ne rugăm ca acest lucru să se întâmple (așa cum ar trebui să ne rugăm și pentru convertirea tuturor grupurilor etnice din lume). Dar nu cred că Romani 11 ne dă un temei biblic pentru declarația că așa se *va* întâmpla.[4]

Ce uriașă dezamăgire! Nicăieri în cuvintele lui Pavel nu vom găsi pesimismul și resemnarea lui Storms. Dimpotrivă, după ce anunță vestea cea bună că, într-adevăr, „tot Israelul va fi mântuit", Pavel izbucnește într-o doxologie triumfătoare: „O, adâncul bogăției, înțelepciunii și științei lui Dumnezeu! Cât de nepătrunse sunt judecățile Lui și cât de neînțelese sunt căile Lui! Și în adevăr, «cine a cunoscut gândul Domnului? Sau cine a fost sfetnicul Lui? Cine I-a dat ceva întâi, ca să aibă de primit înapoi?» Din El, prin El și pentru El sunt toate lucrurile. A Lui să fie slava în veci! Amin" (Romani 11:33-36).

---

[4]Storms, *Kingdom Come*, pag. 333-334.

Orice credincios ar trebui să strige de bucurie alături de Pavel: „Amin şi amin!"

CONCLUZIE

Astăzi, Dumnezeu îi cheamă pe toţi oamenii la pocăinţă prin Isus Cristos, fie ei evrei sau neamuri. Şi mai minunat, însă, este faptul că în zilele ce ne stau în faţă, la întoarcerea lui Isus, El Îşi va împlini făgăduinţele făcute poporului evreu şi aceştia vor fi „toţi" mântuiţi, *întocmai după cum a spus El că se va întâmpla.* Domnul îi va lua pe cei care, de-a lungul istoriei, au fost, în atâtea feluri, „misiunea Sa imposibilă", „preaiubiţii Săi duşmani" şi prin ei Îşi va arăta credincioşia înaintea tuturor naţiunilor. De fapt, Pavel ne informează că venirea evreilor la credinţă va avea ca rezultat o trezire mondială, milenară: „... dacă, deci, alunecarea lor a fost o bogăţie pentru lume şi paguba lor a fost o bogăţie pentru neamuri, ce va fi plinătatea întoarcerii lor? ...căci, dacă lepădarea lor a adus împăcarea lumii, ce va fi primirea lor din nou, decât viaţă din morţi?" (Romani 11:12, 15).

Iată care va fi tiparul: Vom vedea mai întâi numărul deplin al neamurilor din acest veac intrând în Împărăţia lui Dumnezeu, apoi revenirea lui Isus, apoi mântuirea întregului Israel, după care va veni răscumpărarea întregului pământ. Contemplaţi frumuseţea, măreţia şi înţelepciunea planurilor Domnului! Deşi în prezent ar putea părea a fi un dans oarecum prelungit şi chiar confuz, dirijat de Dumnezeu, până la urmă nu doar tot Israelul – întâiul Său născut, poporul Său ales – Îl va sluji pe El, ci lui i se va alătura şi un număr nesfârşit de neamuri şi Îl vor sluji pe Domnul împreună. *O, cât de mult doresc ziua aceea!*

CAPITOLUL 6

CUM AR TREBUI SĂ SE RAPORTEZE CREDINCIOȘII DINTRE NEAMURI LA EVREII NECREDINCIOȘI?

Înainte de a continua, este foarte important să ne oprim să medităm şi să discutăm o problemă crucială, şi anume cum să se raporteze creştinii ne-evrei la poporul evreu de azi, mai cu seamă la evreii care nu cred în Isus. Pavel a depus mari eforturi atât să-i îndemne, cât şi să-i pună în gardă pe credincioşii dintre neamuri cu privire la comportamentul pe care să-l aibă faţă de poporul evreu, fie ei evrei credincioşi sau necredincioşi. Redând pe scurt sfatul lui, el dorea ca neamurile să fie smerite, să fie informate şi să arate cinste acolo unde se cuvenea cinste.

În Efeseni, Pavel a avertizat neamurile credincioase să-şi aducă întotdeauna aminte şi să fie conştienţi de unde au venit. Ca să poată aprecia la adevărata valoare ceea ce au acum în Cristos, toţi creştinii trebuie să ştie bine de unde au venit, precum şi sacrificiile care au fost făcute pentru a li se deschide o cale de intrare în Împărăţie. Pavel a surprins în profunzime acest lucru în Epistola către efeseni, unde a scris că ne-evreii creştini fuseseră „despărţiţi de Cristos, fără drept de cetăţenie în Israel, străini de legămintele făgăduinţei, fără nădejde şi fără Dumnezeu în lume" (Efeseni 2:12). Eu cred că azi foarte puţini creştini înţeleg pe deplin că, înainte de a veni Cristos, în afara cazului în care se alipea de Dumnezeul lui Israel, un ne-evreu nu avea nicio „nădejde" de mântuire şi era „fără Dumnezeu". Înţelegând acest adevăr de fond, putem aprecia pe deplin darul mântuirii fără plată şi viaţa veşnică pe care le avem acum.

În Romani 11, Pavel a avertizat neamurile să dea cinste poporului evreu, care, deşi într-o mare măsură era (şi continuă să fie) „vrăjmaş" al Evangheliei, în planul suveran al lui Dumnezeu era împietrit de

Dumnezeu tocmai pentru ca neamurile să poată intra în Împărăţie. Neamurile aveau, deci, datoria de a da cinste acolo unde se cuvenea cinste şi să nu se uite de sus la evreii ce fuseseră „tăiaţi". A nu proceda astfel însemna „aroganţă", „mândrie" şi nerecunoştinţă pentru harul nemeritat de care li se făcuse parte. Printr-o astfel de purtare, riscau să fie „tăiaţi" din Cristos. A da cinste cui i se cuvine este o chestiune pe care Dumnezeu o ia foarte în serios.

Într-o vizită pe care am întreprins-o de curând în Israel, am participat la sărbătoarea Cincizecimii (*Şavuot* în ebraică), chiar la ieşirea din Ierusalim. La această adunare naţională care se ţine anual, credincioşii mesianici din toată ţara se strâng laolaltă pentru închinare şi celebrare. În toiul festivităţilor, am avut oportunitatea de a sta de vorbă cu Avner Boskey. Avner este un respectat conducător al evreilor mesianici din Israel, care deţine nu doar o profundă claritate teologică, o perspicacitate şi un intelect deosebit, ci şi un simţ al umorului ascuţit şi fin cum la puţini am întâlnit. De asemenea, Avner mi-a fost profesor şi lui i se datorează, mai mult decât oricui altcuiva, faptul că mi-am deschis ochii să văd caracterul profund israelocentric al Scripturilor. În mijlocul conversaţiei noastre, am ajuns să vorbim despre cum ar trebui credincioşii ne-evrei să se raporteze la poporul evreu. Comentariile lui Avner au surprins în chip izbutit simplitatea problemei: „Alegerea poporului evreu de către Dumnezeu şi purtarea neamurilor faţă de evrei este, de fapt, o problemă ce ţine de ceva ce eu numesc «eticheta de la curte»", mi-a zis el. „Aşa se cuvine să ne purtăm în curţile regelui. Prin urmare, atunci când dăm cinste lucrurilor cărora Dumnezeu le dă cinste, suntem de partea Lui; ne aliniem ordinii lucrurilor în ceea ce priveşte realităţile Împărăţiei."

Oare nu asta ar trebui să ne dorim cu toţii? Oare scopul fiecăruia dintre noi n-ar trebui să fie acela de a fi de partea Domnului, de a îmbrăţişa lucrurile care Lui îi produc plăcere şi de a da cinste celor cărora El Însuşi le dă cinste?

Vorbind în continuare despre situaţia actuală a Israelului şi a Bisericii în perspectivă, aş dori să vă împărtăşesc o pildă. Mi-am dat silinţa să o redactez după modelul multora dintre pildele lui Isus din Noul Testament. Nădăjduiesc că pe unii îi va ajuta să înţeleagă mai bine ce comunica Pavel şi ce anume continuă să le scape multora dintre creştinii de azi.

O POVESTE DESPRE DOI FII

A fost odată ca niciodată un tată care avea un fiu. Încă de la o vârstă fragedă, tatăl şi-a crescut fiul în căile Domnului. Pe când era bebeluş, se ruga peste el şi îl adormea cu cântece spirituale din Scripturi. Când băiatul a crescut, tatăl i-a citit istorisiri biblice şi l-a învăţat din Scripturi. L-a învăţat cum să discearnă binele şi răul. Fiul a ajuns un elev priceput la Cuvântul Domnului, încă de mic.

Când băiatul avea şaisprezece ani, tatăl a auzit de un alt tânăr care avea nevoie disperată de un cămin şi de o familie. Cu toate că ştia că acest băiat avusese o viaţă foarte grea şi continua să aibă multe probleme, după ce a cântărit lucrurile în rugăciune, a simţit că trebuia să-l înfieze. Dar abia după ce a trăit o vreme cu familia lui, tatăl a aflat totul despre trecutul noului său fiu. A descoperit că, la unsprezece ani, fiul său adoptat pătrunsese deja în lumea drogurilor. La treisprezece ani, se droga în fiecare zi. La cincisprezece, folosea şi vindea aproape orice drog la îndemână. Şi, desigur, mai erau furtişagurile, vandalismul, violenţa şi multe, multe altele. Până să vină în casa lui, la vârsta de optsprezece ani, băiatul fusese arestat de mai multe ori.

Apoi, însă, s-a întâmplat ceva neaşteptat. După ce a auzit Cuvântul lui Dumnezeu pentru prima dată, fiul adoptat s-a pocăit de păcatele lui, de viaţa lui trecută şi, crezând în Isus Cristos, şi-a dedicat în întregime viaţa Domnului. Era o minune să-i vezi transformarea, iar inima tatălui s-a umplut până la refuz de bucurie. Dar acesta nu a fost singurul lucru neaşteptat care s-a întâmplat.

În acelaşi timp când fiul adoptat a venit la credinţă, fiul natural, care fusese crescut în căile Domnului, a plecat de acasă, pe nepusă masă. A început să bea şi să ia droguri şi, în scurt timp, se purta ca şi când îmbrăcase cu totul fosta viaţă a fratelui său adoptiv.

Nu a durat mult şi depravarea lui a întrecut-o chiar pe cea a fratelui său. A devenit nesăbuit în păcatele lui şi a mers până acolo încât a început să se prostitueze. Când tatăl a auzit despre toate aceste lucruri, inima i-a fost cuprinsă de o durere nespusă. Aflând de răutatea fratelui său, fiul adoptiv, convertit nu de multă vreme, i-a luat urma, l-a mustruluit pentru păcatele lui şi i-a ţinut o morală zdravănă pentru purtarea lui. Dar când fratele său a refuzat să se pocăiască, într-un acces de furie şi neprihănire de sine, fiul adoptat l-a omorât în bătaie pe fiul natural.

Tatăl s-a mâhnit în inima lui. Mai întâi, a suportat durerea negrăită de a-şi vedea fiul, în care îşi vărsase însăşi inima şi sufletul, întorcându-se la căile lumii şi dedându-se la o reprobare totală şi, apoi, murind într-o stare de adâncă depravare. Totodată, a fost devastat din pricina fiului său adoptiv. Căci, deşi se bucurase nespus când acest fiu al său se căise de păcatele lui, mâhnirea i-a crescut când, după ce avusese parte de iertare, îndurare şi un har atât de mare, băiatul devenise atât de plin de neprihănire de sine şi aroganţă încât îşi omorâse propriul frate. Tatăl a cerut ca fiul adoptiv să fie arestat, acesta fiind condamnat la închisoare pe viaţă. A rămas în închisoare pentru tot restul vieţii lui, mistuit de cele mai amarnice regrete.

Bineînţeles, această pildă nu reprezintă decât încercarea mea cea mai bună de a crea o poveste care să reflecte relaţia dintre Dumnezeu Tatăl, Israel şi Biserica alcătuită în majoritate din ne-evrei, de-a lungul ultimilor două mii de ani. În ce priveşte Israelul, Biblia numeşte evreii „întâiul născut al Domnului" (vezi Exodul 4:22; Ieremia 31:9). Ei au fost poporul pe care Domnul îl ridicase şi căruia îi dăduse promisiunile legământului, Legea Lui, Templul şi propria lor ţară. Ei au avut minunile, istoria, poruncile, până şi pe Mesia Însuşi! Dacă înţelegeţi fundamentul şi istoria tratativelor duse de Dumnezeu cu Israelul, veţi putea vedea cât de profund şocant, scandalos şi dureros este faptul că, în majoritatea lui, poporul evreu L-a respins pe Isus şi

a ales să nu-Şi urmeze propriul Rege. Avner Boskey mi-a prezentat acest lucru în felul următor: „Dacă regina Elisabeta ar fi respinsă în propria ei ţară, ar fi o tragedie. Chiar dacă ar fi acceptată în America, asta tot i-ar produce o mâhnire profundă. La fel stau lucrurile şi cu Yeshua, cu Isus. Isus este Mesia poporului evreu. Termenul de *Mesia* este evreiesc, *Mashiah.* Doar tradus în greacă obţinem termenul de *Hristos* sau *Cristos.* Dar acesta este, în fapt, un titlu semnificând un descendent al familiei lui David. Iar David este dinastia noastră regală."

Iată de ce Pavel era atât de adânc mâhnit de situaţie încât şi-a exprimat dorinţa de a putea fi tăiat el în locul Israelului: „Căci aproape să doresc să fiu eu însumi anatema, despărţit de Hristos, pentru fraţii mei, rudele mele trupeşti. Ei sunt israeliţi, au înfierea, slava, legămintele, darea Legii, slujba dumnezeiască, făgăduinţele, patriarhii, şi din ei a ieşit, după trup, Hristosul, care este mai presus de toate lucrurile, Dumnezeu binecuvântat în veci. Amin!" (Romani 9:3-5).

De asemenea, putem înţelege acum de ce Pavel a mustrat neamurile care se uitau de sus la Israelul necredincios, ba chiar i-a avertizat că, nutrind astfel de sentimente de nerecunoştinţă şi aroganţă, riscau să fie tăiaţi din Dumnezeu:

> Iar dacă unele din ramuri au fost tăiate şi dacă tu, care erai dintr-un măslin sălbatic, ai fost altoit în locul lor şi ai fost făcut părtaş rădăcinii şi grăsimii măslinului, nu te făli faţă de ramuri. Dacă te făleşti, să ştii că nu tu ţii rădăcina, ci rădăcina te ţine pe tine. Dar vei zice: „Ramurile au fost tăiate, ca să fiu altoit eu." Adevărat: au fost tăiate din pricina necredinţei lor, şi tu stai în picioare prin credinţă: Nu te îngâmfa dar, ci teme-te! Căci dacă n-a cruţat Dumnezeu ramurile fireşti, nu te va cruţa nici pe tine. Uită-te dar la bunătatea şi asprimea lui Dumnezeu: asprime faţă de cei ce au căzut şi bunătate faţă de tine, dacă nu încetezi să rămâi în bunătatea aceasta; altminteri, vei fi tăiat şi tu. (Romani 11:17-22)

Totuşi, în loc să ia aminte la avertismentele lui Pavel, cea mai mare parte a Bisericii Creştine, de-a lungul istoriei, a îmbrăţişat

supersesionismul şi, în fapt, s-a uitat de sus la poporul evreu, de mult prea multe ori adoptând o conduită violentă şi chiar criminală faţă de evrei. Îndelungata istorie de antisemitism creştin este marea pată a creştinătăţii ce nu poate fi ştearsă. Dar, deşi noi, creştinii de azi, nu putem schimba trecutul, putem lua aminte la avertismentele lui Pavel, pocăindu-ne de toate formele de supersesionism şi raportându-ne la evrei aşa cum aşteaptă Domnul de la noi: arătând îndurare, dragoste şi cinste. Toate acestea vor veni oarecum firesc dacă vom recunoaşte şi vom accepta de unde venim.

Se cuvine să precizez că, în multe feluri, eu însumi sunt fiul adoptiv din parabolă. Ca urmare a divorţului părinţilor mei şi a unei supravegheri minimale, la vârsta de unsprezece ani deja consumam droguri. Întreaga mea preadolescenţă şi adolescenţă a fost un coborâş abrupt spre distrugere. Până la nouăsprezece ani, fusesem arestat de şapte ori. Nici nu mai pot număra de câte ori am amestecat mai multe feluri de droguri, alcool şi chiar gaze inhalante laolaltă în corpul meu, sau de câte ori am ajuns să fiu atât de beat încât nu-mi aminteam nici cum am condus spre casă, nici încăierările în care mă vârâsem în noaptea precedentă. Nu voi zăbovi asupra tuturor detaliilor. Ştiu că mulţi dintre cei ce citesc aceste rânduri au propriile lor poveşti întunecate de culise şi că unele sunt chiar mai groaznice decât a mea. Ce vreau să spun, însă, este că, atunci când mă uit în urmă la începutul vieţii mele, chiar şi acum, după mai bine de douăzeci de ani de când am devenit credincios, continui să fiu deplin conştient de faptul că, cu adevărat, ar fi trebuit să mor la o vârstă foarte fragedă. Dacă aş fi cules, cu adevărat, roadele propriilor mele alegeri din primii ani de viaţă, m-aş găsi acum ori în închisoare, ori în fundul iadului. Dar, în loc să-mi găsesc sfârşitul înainte de vreme, la vârsta de nouăsprezece ani L-am găsit pe Domnul. Asta nu pentru că Îl căutam. Dimpotrivă, El a ales să mi Se descopere. Eu sunt întruchiparea vie a pasajului din Isaia (citat de Pavel în Romani 10:20) în care Domnul spune: „M-am lăsat să fiu găsit de cei ce nu Mă căutau" (Isaia 65:1). Chiar în clipa când ar fi trebuit să fiu trimis drept în închisoare, în mormânt sau în iad, aproape ca din senin, Domnul a intervenit, m-a invitat să fiu ucenicul Său şi mi-a oferit viaţa veşnică. Iar eu am acceptat oferta Lui. *Din acel moment, El a continuat să-mi arate o îndurare atât de mare!*

Ce legătură au toate acestea cu poporul evreu? Foarte simplu. Când mă uit la marea majoritate a evreilor de azi care nu-L cunosc pe Domnul, nu pot decât să le fiu recunoscător şi adânc îndatorat, ştiind că, dacă n-ar fi fost istoria lor, dacă n-ar fi fost Dumnezeul lor, Mesia al lor, şi chiar împietrirea lor, eu însumi n-aş fi avut cum să intru în binecuvântările de care mă bucur acum. Şi desigur că îmi doresc ca şi ei să ajungă să-L cunoască pe Dumnezeul lor, tot aşa cum am ajuns şi eu să-L cunosc. Nu încape îndoială: faptul că acum ei nu-L slujesc pe Domnul Îi îndurerează inima dincolo de orice închipuire a noastră. Aşa că mă rog să primesc măcar un strop din durerea aceea din inima Domnului, ca să cad în genunchi şi să mă rog pentru protecţia şi mântuirea lor. Îi cer Domnului ca inima Lui să mă motiveze la acţiunile cuvenite şi să-mi umple gura cu vorbele necesare ca să trezesc, poate, măcar pe câţiva, înainte de vremea când toţi vor veni la El. Însă aceasta nu este doar o revelaţie personală pentru mine. Eu am convingerea că asta nu este decât o foarte mică parte din modul în care vrea Domnul să se raporteze toţi creştinii dintre neamuri la poporul evreu. Tatăl doreşte ca noi toţi să rămânem smeriţi, să fim informaţi corect asupra acestor chestiuni şi să arătăm cinstea cuvenită acolo unde se cuvine cinste. În ce mă priveşte, acest lucru mi se pare rezonabil şi sunt încredinţat că şi voi consideraţi la fel.

SUSŢINEREA EVREILOR MESIANICI

Cred că este necesar, de asemenea, să spun şi că credincioşii dintre neamuri au datoria să arate sprijin evreilor mesianici. Dacă apostolul Pavel are dreptate că credincioşii ne-evrei ar trebui să dea cinste evreilor necredincioşi (acelor ramuri care au fost rupte), atunci cu cât mai multă cinste ar trebui noi să dăm evreilor credincioşi (ramurilor naturale ale măslinului)? Credincioşii ne-evrei trebuie să înţeleagă că în Trupul lui Mesia există, la nivel mondial, o minoritate importantă de evrei credincioşi. În lume există aproximativ două miliarde de creştini şi doar un milion dintre aceştia sunt credincioşi evrei mesianici.[1] Din cele şase milioane de evrei din Israel, doar aproximativ

[1]Jack Zavada, „What is Messianic Judaism?" About.com, accesat în 15 iulie 2014; http://christianity.about.com/od/messianicjewishmovement/a/What-Is-Messianic-Judaism.htm.

20.000 sunt evrei mesianici.[2] Indiferent unde ar fi, evreii mesianici sunt în minoritate. Credincioşii evrei sunt adesea persecutaţi de evrei şi neînţeleşi de mulţi creştini ne-evrei. Mulţi evrei nici nu-i socotesc „evrei adevăraţi" pe evreii mesianici. Mulţi evrei ortodocşi ar merge până acolo încât să susţină că termenul de „evreu mesianic" este un oximoron, întrucât evrei sunt doar cei ce practică iudaismul.[3] Ei au mare nevoie de înţelegerea şi sprijinul comunităţii mai largi a creştinilor ne-evrei.

Evreii credincioşi au un rol unic în trupul lui Mesia, pe care nimeni altcineva nu-l poate juca. Credincioşii evrei sunt calificaţi în mod unic, printre altele, să-i ajute pe credincioşii ne-evrei să înţeleagă mai bine rădăcinile evreieşti ale credinţei lor, să practice o religie înrădăcinată mai mult în Biblie şi să înţeleagă natura viitoarei Împărăţii mesianice. Mai mult, ei servesc drept ambasadori locali pentru comunitatea de evrei şi sunt capabili să împlinească chemarea de a predica evreilor Evanghelia mult mai bine decât ar face-o cei mai mulţi ne-evrei. Eu sunt absolut convins că orice adunare creştină ar trebui să adopte cel puţin o lucrare sau adunare de evrei mesianici pe care să o susţină prin rugăciune, încurajare şi finanţe.

În încheierea profeţiei din Maleahi, în ultimele două versete ale Vechiului Testament, Domnul a făcut următoarea promisiune: „Iată, vă voi trimite pe prorocul Ilie înainte de a veni ziua Domnului, ziua aceea mare şi înfricoşată. El va întoarce inima părinţilor spre copii şi inima copiilor spre părinţii lor, ca nu cumva, la venirea Mea, să lovesc ţara cu blestem!" (Maleahi 4:5-6). Deşi există diverse sugestii legate de ceea ce este profeţit aici, eu cred că una dintre principalele intenţii din inima Domnului este restaurarea deplină a unei relaţii sănătoase şi a unui echilibru sănătos între „taţi" – acei evrei credincioşi din istoria Trupului lui Mesia – şi „copii" – numărul mare al credincioşilor ne-evrei de pe tot pământul. Să aşteptăm cu nerăbdare zilele lui Ilie,

---

[2]Statistics, „Current Estimates of the number of Messianics [*sic*] (Jews proclaiming belief in Jesus) in Israel", Jewish Israel, 2014, http://jewishisrael.ning.com/page/statistics-1.

[3]„Evreii mesianici nu sunt evrei", de Rabbi Jonathan Waxman, la http://israelnjudaism.blogspot.com/2011/04/messianic-jews-are-not-jews.html şi „Nu există evreu mesianic", la http://5ptsalt.com/2013/01/02/there-is-no-such-thing-as-a-messianic-jew/.

când va avea loc această restaurare deplină, dar, în același timp, să nu așteptăm până atunci ca să arătăm cinstea cuvenită taților noștri (și mamelor noastre), cinste care a lipsit vreme îndelungată din Biserică.

CAPITOLUL 7

ÎMPĂRĂȚIA VIITOARE A LUI DUMNEZEU

Atunci când Și-a început lucrarea publică, Isus „străbătea toată Galileea, învățând pe norod în sinagogi, propovăduind Evanghelia Împărăției" (Matei 4:23; 9:35). Mai târziu, în ultima Sa predică dinainte de a fi răstignit și de a muri, a profețit că „Evanghelia aceasta a Împărăției va fi vestită în toată lumea, ca să slujească de mărturie tuturor neamurilor. Atunci va veni sfârșitul" (Matei 24:14). Cuvântul „Evanghelie" este grecesul *euaggelion* și este tradus adesea „vestea cea bună". Care este, mai exact, această veste bună privitoare la Împărăția proclamată de Isus? Care este, mai precis, „vestea bună a Împărăției"? Aș sugera că mulți din Biserica de azi nu ar ști să dea un răspuns adecvat la această întrebare. Pentru mult prea mulți creștini, Evanghelia este, în esență, aceasta: *Isus Cristos a murit pentru păcatele tale, pentru ca, după moarte, tu să mergi în cer.* Dar, în realitate, nu aceasta este învățătura Bibliei. Deși rămâne adevărat că, dacă un credincios ar muri astăzi, duhul său s-ar ridica la ceruri ca să fie cu Isus (vezi 2 Corinteni 5:8 și Apocalipsa 20:4), adevărata „nădejde" a tuturor creștinilor nu este aceea de a exista veșnic într-o stare lipsită de trup, în cer. Speranța oricărui credincios este că va avea parte de învierea trupului și de o Împărăție pământească, fizică, ce urmează să vină, descrisă peste tot în Biblie. În acest capitol, ne vom întoarce la Scripturi ca să examinăm ce au ele de spus cu exactitate despre această împărăție fizică, pământească, viitoare. Să vedem despre ce a vorbit Isus când a vestit oamenilor *Evanghelia Împărăției.*

ÎMPĂRĂȚIA DREPTĂȚII

Putem lesne afirma că una dintre problemele cele mai arzătoare din inima lui Dumnezeu este cea a dreptății. Deși sunt multe nedreptăți mari comise în lungul și-n latul pământului, să vorbim doar despre

două dintre cele mai strigătoare la cer exemple. Conform statisticilor Organizației Mondiale a Sănătății, în fiecare zi aproximativ 125.000 dintre cei mai inocenți mielușei pe care îi are de oferit lumea aceasta, însăși definiția celor „lipsiți de apărare", sunt măcelăriți încă înainte de a lua prima gură de aer.[1] Asta înseamnă 40-50 de milioane de avorturi pe an. În zilele noastre, sunt aproape 30 de milioane de oameni, în majoritate femei foarte tinere și copii, prizonieri în comerțul cu sclavi pentru sex. În fiecare zi, aceste fete sunt supuse unor abuzuri greu de închipuit: sexuale, fizice, psihologice. Ca tată a patru fete, nu-mi pot imagina furia ce aprinde inima lui Dumnezeu Tatăl față de această necruțătoare răutate. Fiecare hohot de plâns, fiecare vaiet, fiecare strigăt de durere, Domnul îl aude. Scripturile mărturisesc despre faptul că Domnul este plin de compasiune pentru cei înrobiți, violați, zdrobiți, suferinzi, oprimați, deprimați, izgoniți, respinși, chinuiți, uitați, bolnavi, săraci și slabi. Acestea sunt lucrurile despre care Domnul spune, în repetate rânduri, că le va vindeca și le va pune capăt pentru totdeauna la întoarcerea Lui. Să analizăm pe scurt câteva pasaje ce vorbesc despre dreptatea pe care Domnul o va înfăptui, în mod specific, la întoarcerea Lui – în Ziua Domnului:

- „Iată Robul Meu, pe care-L sprijin, Alesul Meu, în care Își găsește plăcere sufletul Meu. Am pus Duhul Meu peste El; El va vesti neamurilor judecata." (Isaia 42:1)
- „...ci va judeca pe cei săraci cu dreptate și va hotărî cu nepărtinire asupra nenorociților țării; va lovi pământul cu toiagul cuvântului Lui și cu suflarea buzelor Lui va omorî pe cel rău." (Isaia 11:4)
- „În ziua aceea... voi aduna pe cei șchiopi, voi strânge grămadă pe cei izgoniți și pe aceia pe care-i chinuisem." (Mica 4:6)
- „Cei nenorociți se vor bucura tot mai mult în Domnul și săracii se vor veseli de Sfântul lui Israel." (Isaia 29:19)
- „Atunci se vor deschide ochii orbilor, se vor deschide urechile surzilor; atunci șchiopul va sări ca un cerb și limba mutului va cânta de bucurie, căci în pustie vor țâșni ape și în pustietate pâraie." (Isaia 35:5-6)

[1]„Avortul în lume – surse și metode", Worldometers, accesat în 15 iulie 2014, http://www.worldometers.info/abortions/.

- „Iată, în vremea aceea, voi lucra împotriva tuturor asupritorilor tăi; voi izbăvi pe cei şchiopi şi voi strânge pe cei ce au fost izgoniţi şi îi voi face o pricină de laudă şi de slavă în toate ţările unde sunt de ocară acum." (Ţefania 3:19, traducere după NKJV)
- „Va avea milă de cel nenorocit şi de cel lipsit şi va scăpa viaţa săracilor." (Psalmul 72:13)
- „Voi căuta pe cea pierdută, voi aduce înapoi pe cea rătăcită, voi lega pe cea rănită şi voi întări pe cea slabă. Dar voi păzi pe cele grase şi pline de vlagă: vreau să le pasc cum se cade." (Ezechiel 34:16)

Este inutil să mai spun că lista ar putea continua. Ziua Domnului este o zi a dreptăţii! Mă gândesc la numărul mare de tineri creştini de azi care sunt atât de pasionaţi de dreptate, dar care nu au absolut niciun interes faţă de subiectul vremurilor din urmă. Şi totuşi, punctul focal al vremurilor din urmă este Ziua Domnului şi însăşi esenţa acestei zile este dreptatea!

Nu doar că Ziua Domnului va urmări dreptatea, ci, mai mult, dreptatea va fi chiar esenţa Împărăţiei pe care El o va aşeza când Se va întoarce. Nu va mai fi plâns, nu va mai fi jale, nu va mai fi oprimare, nu va mai fi sclavie, nu va mai fi trafic de fiinţe umane, nu va mai fi avort, nu va mai fi exploatare, nu va mai fi război. Aceasta este vestea cea bună despre care vorbea Isus atunci când străbătea toată Galileea proclamând „Evanghelia Împărăţiei".

O NOUĂ GUVERNARE MONDIALĂ

Isus nu Se va mulţumi să ridice din cenuşă pe aceia ale căror vieţi au fost călcate în picioare, ci îi va lua pe cei ce i-au asuprit şi nedreptăţit pe alţii, pe cei ce s-au înălţat pe ei înşişi şi au călcat peste alţii ca să ajungă în vârf *şi îi va doborî la pământ*. Potrivit Scripturilor, la întoarcerea Sa, Isus îi va smeri pe cei mândri şi îi va da jos pe cei ce s-au înălţat singuri: „Ochii celui arogant vor fi smeriţi şi mândria oamenilor înjosită, Domnul singur va fi înălţat în ziua aceea. Domnul Atotputernicul are pregătită o zi pentru toţi cei mândri şi trufaşi, pentru tot ce este înălţat (şi aceştia vor fi smeriţi)" (Isaia 2:11-12, traducere după NIV).

Principalul scop al oricărei poziţii de conducere, mai ales în guvern sau în Biserică, este acela de a sluji. Şi totuşi, cred că este cinstit să spunem că mulţi, dacă nu cei mai mulţi politicieni şi conducători de biserici umblă după poziţii de autoritate şi se ţin de ele nu cu scopul de a-i sluji cu adevărat pe alţii, ci ca să acumuleze mai multe averi, putere şi control. Nu toţi, dar cu siguranţă majoritatea. Lucrul acesta rămâne adevărat oriunde ne-am întoarce privirea. Sunt, însă, categoric, şi cazuri extreme. Mă gândesc la bogăţia fabuloasă şi la excesul deşănţat al conducătorilor regatului Arabiei Saudite. Mă gândesc la tot atât de deşănţata şi de-a dreptul dezgustătoarea proslăvire a lui Kim Jung-un, actualul dictator al Coreei de Nord, care este tratat ca un zeu, în vreme ce poporul său zace în condiţii groaznice de trai. Chiar şi în Statele Unite ale Americii, ascensiunea la funcţia de preşedinte a ajuns să fie garanţia unei mari averi, din care se poate trăi toată viaţa. Abuzul de putere pentru un câştig egoist în detrimentul şi, adesea, pe spinarea oamenilor de rând este o problemă frecvent întâlnită peste tot în lume, în aproape orice sferă a societăţii. Cum va răspunde Isus atunci când Se va întoarce? Mulţi cunosc Psalmul 110 datorită profeţiei profund mesianice pe care o conţine: „Domnul a zis Domnului meu: «Şezi la dreapta Mea până voi pune pe vrăjmaşii Tăi sub picioarele Tale»" (Psalmul 110:1). Dar rareori se vorbeşte de la amvoane despre ultima parte a profeţiei, care spune că, atunci când Se va întoarce, Mesia îi va omorî pe conducătorii şi politicienii nedrepţi ai pământului: „Domnul, de la dreapta Ta, zdrobeşte pe împăraţi în ziua mâniei Lui. El face dreptate printre neamuri: totul este plin de trupuri moarte; El zdrobeşte capete pe toată întinderea ţării" (v. 5-6).

Da, chiar aşa! La întoarcerea Sa, Isus va omorî, de-adevărat, o armată de politicieni, dictatori şi lideri nedrepţi, care şi-au slujit propriile interese. Şi nu Se va mulţumi doar să cureţe pământul de conducătorii lui opresivi şi egoişti, ci îi va înlocui cu aceia care s-au dovedit credincioşi şi umili în lucrurile mici ale vieţilor lor. „Bine lucrat, rob bun şi credincios! Pentru că ai fost vrednic de încredere în lucruri de foarte mică însemnătate, ia în stăpânire zece cetăţi", va declara El (Luca 19:17, traducere după NIV). Iată o altă parte a mesajului pe care îl proclama Isus când străbătea Galileea şi predica „vestea bună a Împărăţiei"!

MAREA INVERSARE

Deoarece venirea Împărăţiei lui Dumnezeu presupune înălţarea celor umili şi smerirea celor înălţaţi, eu numesc Ziua Domnului „marea inversare". Astăzi, pământul este atât de profund îmbibat în nedreptate încât doar printr-o inversare de asemenea anvergură mai poate fi îndreptat. Prin urmare, Ziua Domnului va fi ziua când toate relele vor fi îndreptate şi mare parte din actualul sistem va fi răsturnat cu susul în jos. Iată de ce fiecare creştin sincer trebuie să pună la inimă îndemnul apostolului Pavel:

> Nu faceţi nimic din duh de ceartă sau din slavă deşartă; ci, în smerenie, fiecare să privească pe altul mai presus de el însuşi. Fiecare din voi să se uite nu la foloasele lui, ci şi la foloasele altora.
>
> Să aveţi în voi gândul acesta, care era şi în Hristos Isus: El, măcar că avea chipul lui Dumnezeu, totuşi n-a crezut ca un lucru de apucat să fie deopotrivă cu Dumnezeu, ci S-a dezbrăcat pe Sine Însuşi şi a luat un chip de rob, făcându-Se asemenea oamenilor. La înfăţişare a fost găsit ca un om, S-a smerit şi S-a făcut ascultător până la moarte, şi încă moarte de cruce. (Filipeni 2:3-8)

Cei ce au luat în serios sfatul lui Pavel în veacul acesta şi, călcând pe urmele lui Cristos, aleg să slujească, vor fi înălţaţi. Aceia care resping îndemnul lui Pavel şi se înalţă pe ei înşişi vor fi smeriţi şi poate chiar şi aruncaţi în iazul de foc. Împărăţia ce va fi întemeiată la venirea lui Isus va fi zidită pe temelia dreptăţii. Mesajul proclamat de Isus era un avertisment serios pentru cei mândri, pentru cei încrezători în propriile forţe şi pentru cei ce îi asupreau pe alţii. Însă pentru cel umil, pentru cel zdrobit, pentru cel asuprit, care şi-a pus nădejdea doar în Dumnezeu, el constituia în întregime *o veste bună*.

RESTAURAREA PĂMÂNTULUI

Biblia spune că în timpul necazului cel mare vor avea loc dezastre naturale terifiante, cutremure mari de pământ ce vor duce la prăbuşirea unor oraşe şi vor determina schimbări topografice importante:

> Şi au urmat fulgere, glasuri, tunete şi s-a făcut un mare cutremur de pământ, aşa de tare cum, de când este omul pe pământ, n-a fost un cutremur aşa de mare. Cetatea cea mare a fost împărţită în trei părţi şi cetăţile neamurilor s-au prăbuşit. Şi Dumnezeu Şi-a adus aminte de Babilonul cel mare, ca să-i dea potirul de vin al furiei mâniei Lui. Toate ostroavele au fugit şi munţii nu s-au mai găsit. O grindină mare, ale cărei boabe cântăreau aproape un talant, a căzut din cer peste oameni. Şi oamenii au hulit pe Dumnezeu din pricina urgiei grindinei, pentru că această urgie era foarte mare. (Apocalipsa 16:18-21)

Aşadar, acesta este contextul în care, după întoarcerea lui Isus, cei neprihăniţi vor începe renovarea pământului: „Ei vor zidi iarăşi vechile dărâmături, vor ridica iarăşi năruirile din vechime, vor înnoi cetăţi pustiite, rămase pustii din neam în neam" (Isaia 61:4). Acum, mai mult ca sigur îţi zici în sinea ta: „Cum? Trebuie să reconstruim pământul? Pare a fi vorba de *o grămadă* de muncă!" Dar opreşte-te o clipă şi gândeşte-te la minunea a ceea ce transmite textul aici. Câţi dintre cei ce citiţi aceste rânduri aţi accepta fără rezerve oportunitatea de a intra în echipa oficială a arhitecţilor şi inginerilor Împărăţiei lui Isus ori în comitetul Său de planificare a grădinilor? Ce stil dominant de arhitectură va fi folosit atunci? Ne va instrui oare Isus să construim case simple din beton, în stilul tradiţional al Orientului Mijlociu, sau Îi va fi pe plac să ridicăm conace în stil victorian, cu ornamente elaborate, ori castele gotice, ori poate case ca ale hobiţilor, cu un aer de Art Nouveau organic? Sau poate vom folosi o formă arhitecturală cu totul nouă, una pe care omenirea n-a văzut-o încă? Toate acestea pot părea speculaţii oarecum prosteşti, însă eu chiar cred că am face bine să ne pierdem în soiul acesta de visare atunci când meditãm la natura veacului viitor. Fiindcă, de fapt, această realitate a participării noastre la renovarea pământului, în parteneriat cu Împăratul împăraţilor, este tot atât de reală pe cât sunt acum poverile noastre de zi cu zi. Soiul acesta de visare se pliază foarte bine pe nădejdea Evangheliei.

Dar cât de des sunt discutate în bisericile noastre aceste realităţi fizice şi substanţiale ale veacului ce va veni, atunci când este predicată

Evanghelia? Din experienţa mea, cel puţin, aproape niciodată. Şi totuşi, adevărul este că, auzind aceste lucruri, ceva tresaltă în inimile noastre şi ne cuprinde veselia. Faptul de a fi liberi să ne folosim întregul potenţial cu care ne-a înzestrat Creatorul nostru şi de a crea cele mai ameţitoare şi regeşti grădini, şi case, şi peisaje ne încântă mult mai mult decât ideea de a pluti veşnic într-un tărâm celest cu norişori, cu care, în realitate, nu prea rezonăm. Şi nici nu se poate să ne extazieze cu adevărat o stare fără trup, tocmai pentru că am fost creaţi ca să avem trupuri nemuritoare şi glorificate, şi să trăim pe un pământ slăvit şi dezrobit! Iată de ce asemenea descrieri fizice, substanţiale şi reale rezonează profund în sufletul nostru! Pentru asta am fost creaţi. Iar dacă ne întoarcem la Isus ca să primim curăţirea de păcatele noastre şi rămânem hotărâţi în credinţa noastră, asta vom şi moşteni. Despre aceste lucruri vorbea Isus atunci când le predica galileenilor vestea bună a Împărăţiei!

VA EXISTA GRĂDINĂRIT

Dacă ai întreba pe oricare dintre cunoscuţii tăi ce ar prefera – să se ducă la slujbele lor de zi cu zi sau să lucreze în grădină – marea majoritate ar prefera să se „joace" în grădină. Există ceva profund liniştitor în grădinărit. O satisfacţie primară, adâncă, ce vine din a te bucura de roadele propriei munci şi din a te întovărăşi cu creaţia pentru a produce frumuseţe şi dulceaţă.

În urmă cu câţiva ani, am luat câţiva pari din lemn, lungi cam de şase metri fiecare, şi am încropit o colibă indiană masivă, la o aruncătură de băţ de geamul din spate al casei noastre. Am sădit un amestec de rochiţa-rândunicii şi fasole agăţătoare de jur împrejurul colibei, mai puţin în partea din faţă, unde ar fi trebuit să fie intrarea. Planul era ca, la sfârşitul verii, să avem o piramidă de flori care să slujească totodată şi ca fortăreaţă pentru copiii mei. Şi, ascunşi fiind înăuntru, aceştia puteau să mănânce oricâte boabe de fasole verde doreau. Era, după mintea mea, planul perfect.

Problema a fost că, în anul acela, dintr-un motiv oarecare, nimic nu a crescut şi „piramida mea de glorie" era doar un succes parţial, în cel mai bun caz. Aşa este viaţa în veacul acesta. Poate că voi mai încerca şi altădată, cu mai mult succes. În veacul viitor, însă, profetul

Amos ne înştiinţează că toate aventurile noastre în ale grădinăritului vor avea un succes deplin:

> Iată, vin zile, zice Domnul, când plugarul va ajunge pe secerător şi cel ce calcă strugurii, pe cel ce împrăştie sămânţa, când mustul va picura din munţi şi va curge de pe toate dealurile. Voi aduce înapoi pe prinşii de război ai poporului Meu Israel; ei vor zidi iarăşi cetăţile pustiite şi le vor locui, vor sădi vii şi le vor bea vinul, vor face grădini şi le vor mânca roadele. Îi voi sădi în ţara lor şi nu vor mai fi smulşi din ţara pe care le-am dat-o, zice Domnul, Dumnezeul tău! (Amos 9:13-15)

Imaginea plugarului care îl ajunge pe secerător înseamnă, pur şi simplu, că va fi un asemenea belşug de fructe şi legume de adunat încât cel ce culege roadele nu va fi terminat de cules până la vremea aratului câmpurilor pentru recolta din anul următor. Nu va mai fi niciun an de pauză, în care căldura, sau ploaia, sau umiditatea, sau orice altceva va fi în cantitate prea mare sau prea mică. Domnul va insufla şi va binecuvânta fiecare pas al procesului. Locuitorii ţării sunt înfăţişaţi sădind vii şi bucurându-se de vinul lor, sădind grădini şi veselindu-se de roadele lor: „În ziua aceea, zice Domnul oştirilor, vă veţi pofti unii pe alţii sub viţă şi sub smochin" (Zaharia 3:10). Când predica vestea cea bună, Isus nu făcea decât să expună ceea ce fusese deja proclamat prin scrierile profeţilor evrei. El explica toate lucrurile bune pe care Domnul le are pregătite pentru oricine se pocăieşte de păcat şi se întoarce la El. Despre acestea vorbea Isus când proclama *Evanghelia Împărăţiei!*

GATA CU RĂZBOAIELE!

Eu nu sunt pacifist. Am convingerea că, într-o lume plină de rele din nefericire, este o vreme când recurgerea la violenţă şi războaiele sunt necesare. Dar mai ştiu şi că războiul nu este un lucru căruia să-i duci vreodată dorul sau de care să te bucuri. Când mă gândesc la numărul veteranilor de război din America suferinzi de sindromul stresului post-traumatic sau la numărul celor ce se sinucid într-o zi, urăsc războiul. Când mă uit la carnagiul şi moartea ce au loc în

naţiuni precum Irak şi Siria, îl detest. Iată de ce toată lumea, soldaţi şi pacifişti deopotrivă, ar cădea de acord că toţi ne putem bucura de veacul viitor, când „[Cristos] va judeca între multe popoare, va hotărî între neamuri puternice, depărtate. Din săbiile lor îşi vor făuri fiare de plug şi din sulițele lor, cosoare; niciun neam nu va mai trage sabia împotriva altuia şi nu vor mai învăţa să facă război" (Mica 4:3).

Isus Însuşi va fi Împăratul pământului. El va rezolva disputele dintre naţiuni şi nu vor mai fi războaie. În loc să fabrice proiectile, oamenii vor strânge unelte pentru cultivarea pământului. Niciun copil nu va mai dormi în patul său tremurând de frică în vreme ce pământul geme sub el din cauza vreunui bombardament de artilerie destinat vreunei ținte din apropiere. Niciun tată şi nicio mamă nu vor mai pleca la război ca să nu se mai întoarcă niciodată. Nu vor mai exista picioare şi mâini protetice sau vătămări traumatice ale creierului. Nu vor mai exista „dispozitive explozive improvizate". Toate ororile războiului vor fi, pentru totdeauna, de domeniul trecutului. Aceasta este natura veacului viitor. Când Isus le vestea oamenilor Evanghelia Împărăţiei, toate acestea făceau parte din mesajul Său.

ÎNVIEREA TRUPULUI

Pentru mulţi, ideea unei eternităţi petrecute în mod fizic pe pământ este un concept cu totul nou. Însă învierea trupului şi răscumpărarea pământului sunt, amândouă, învăţături ale Bibliei. O viaţă de apoi care include o plutire perpetuă în tărâmul spiritului este o învăţătură a filosofiei greceşti. Chiar dacă a ajuns să fie, în multe feluri, gândirea dominantă în Biserică, această convingere este, în realitate, o pervertire a adevăratei nădejdi biblice. Deşi ideea unei învieri fizice viitoare este diferită de învăţătura pe care au primit-o mulţi, ceva rezonează profund în sufletele noastre atunci când vorbim despre lucruri precum grădinăritul într-o creaţie glorificată, răscumpărată şi restaurată.

Ceva în lăuntrul nostru tresaltă cu înfocată anticipare atunci când discutăm despre asemenea idei, cu mult mai mult ca atunci când vorbim despre plutirea veşnică într-o stare netrupească, printre norişori. Randy Alcorn, autorul cărţii *Heaven* [Cerul], prezintă cu acurateţe această dinamică:

N-am întâlnit, în toată viaţa mea, pe nimeni care să vrea să fie fantomă. Isus cel înviat Şi-a asigurat ucenicii cuprinşi de teamă: „Atingeţi-Mă, nu sunt un duh." Şi totuşi, noi ne închipuim o viaţă de apoi în care devenim duhuri – adică tocmai lucrul de care ucenicilor le era frică. Trupurile noastre cu apetit şi papilele noastre gustative date de Dumnezeu nu ne permit să ne dorim să mâncăm pietriş. De ce? Pentru că n-am fost făcuţi să mâncăm pietriş. Încercarea de a dezvolta un apetit pentru o stare lipsită de trup, într-un Cer de natură non-fizică, seamănă cu încercarea de a dezvolta un apetit pentru pietriş. Nu are cum să funcţioneze. Şi nici nu ar trebui.

Ce ne-a făcut Dumnezeu să dorim, şi ca atare ceea ce şi dorim, este exact ceea ce le promite El celor care Îl urmează pe Isus: o viaţă renăscută într-un trup înviat, împreună cu Cristos cel înviat, pe un pământ renăscut. Dorinţele noastre corespund cu precizie planurilor lui Dumnezeu. Nu este ca şi cum vrem ceva şi pe urmă plonjăm într-o visare cu ochii deschişi încercând să ne convingem că ceea ce vrem noi există. Este exact invers – vrem lucrul acela tocmai pentru că el există sau va exista cândva. Ideea unor oameni înviaţi care trăiesc într-un univers renăscut nu este a noastră – ci a lui Dumnezeu.[2]

Atunci când proclama Evanghelia Împărăţiei, Isus făcea referire întocmai la aceste lucruri. El chema pe toată lumea la pocăinţă, în lumina Zilei Judecăţii, când toţi vom moşteni fie învierea celor drepţi pentru viaţă, fie învierea celor răi pentru condamnare eternă.

PERVERTIREA MĂRTURIEI BIBLICE DE CĂTRE AMILENIȘTI

În cea mai mare parte din istoria Bisericii, creştinii au fost învăţaţi două lucruri despre veacul viitor. Mai întâi, li s-a spus că nădejdea şi

[2]Randy Alcorn, „Cerul: Groază de el sau anticipare?" Eternal Perspective Ministries, 1 martie 2004, http://epm.org/resources/2004/Mar/1/heaven-dreading-it-or-anticipating-it/.

destinul creştinilor este obţinerea unei stări fără trup, undeva în cer, nu pe pământ. În al doilea rând, au fost învăţaţi că, întrucât Dumnezeu Şi-a încheiat socotelile cu evreii, Împărăţia viitoare a lui Dumnezeu nu va avea niciun fel de caracteristici specific evreieşti. Această credinţă se numeşte *amilenism* şi a fost convingerea predominantă a celor mai mulţi creştini, în cea mai mare parte a istoriei Bisericii. Însă de la apariţia lucrării eruditului Anthony Hoekema (mort în 1988), mulţi teologi creştini au început să-şi vadă eroarea propriilor căi şi admit acum că Împărăţia lui Dumnezeu va fi, de fapt, pe pământ. Asta e bine! Este minunat să vedem teologi creştini care se leapădă de pervertirea adusă de greci teologiei creştine şi care se întorc la mărturia Scripturii. Dar nu ajunge. Pentru că, în ciuda faptului că îşi recunosc eroarea propriilor căi cu privire la natura materială, pământească a Împărăţiei viitoare, amileniştii susţin în continuare că este cu neputinţă ca Împărăţia viitoare a lui Dumnezeu să fie una a evreilor. În capitolul următor, vom discuta ce spune Biblia despre natura *puternic* evreiască a Împărăţiei ce va veni.

CAPITOLUL 8

RESTAURAREA ÎMPĂRĂȚIEI EVREILOR

Așa minunate și glorioase cum sunt, toate diversele descrieri ale Împărăției viitoare pe care le-am trecut în revistă în capitolul precedent nu reprezintă decât o mică parte din imaginea prezentată de Biblie. Dincolo de Edenul restaurat, o utopie agrară glorificată, este absolut esențial să recunoaștem că Biblia prezintă și o împărăție evreiască glorificată. După cum vom vedea, mărturia scripturală este temeinică, consecventă și limpede în privința faptului că, după întoarcerea lui Isus, Israelul va exista ca împărăție națională și că multe alte națiuni distincte ale pământului se vor strânge în jurul ei ca în jurul unui lider mondial. În inima națiunii Israelului va fi Ierusalimul și Templul, din care Isus, Împăratul evreilor, va domni peste poporul Său. Cu toate că națiunile lumii vor primi toate binecuvântările acelei epoci și vor beneficia din plin de ele, numeroase pasaje ce descriu acea vreme plasează în centrul lumii o națiune compusă cu precădere și în mod distinct din evrei. Următoarea diagramă înfățișează ordinea mondială din timpul mileniului, așa cum este ea descrisă în Scripturi.

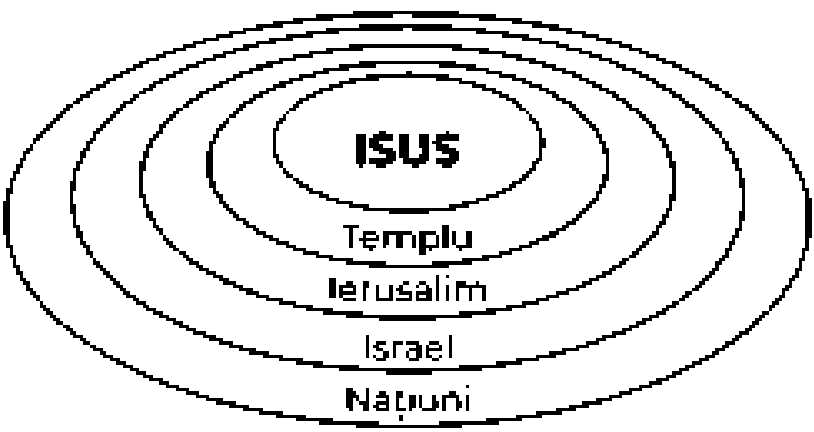

Fig. 2 Structura Împărăției milenare

Chiar dacă următoarea trecere în revistă nu este nicidecum comprehensivă, vă invit să privim la câteva dintre cele mai importante pasaje care tratează natura specific evreiască a veacului viitor.

TRONUL LUI DAVID

Cea dintâi caracteristică a veacului viitor care se cuvine pusă în lumină, întrucât este o temă repetată de nenumărate ori pe paginile Scripturii, este faptul că Isus, Mesia, şade pe „tronul lui David", care se află pe Muntele Sionului din Ierusalim. Sigur că, peste tot în Scripturi, termenul de „tron al lui David" se referă, după cum este şi evident, la scaunul de autoritate al dinastiei regale a evreilor. Cuvântul *Sion*, trimiţând iniţial la muntele de pe coasta de sud-est a Ierusalimului, unde se afla „cetatea lui David" (vezi 2 Samuel 5:7-9), a ajuns, până la urmă, să fie folosit ca un sinonim alternativ pentru Templu, întregul Ierusalim sau chiar întregul Israel. Orice demers pentru înţelegerea acestor termeni ca făcând referire la altceva în afară de dinastia regală davidică (evreiască, deci) ar însemna să ratăm sensul comunicat limpede peste tot în Scripturi. Am recapitulat deja legământul davidic, în care Dumnezeu i-a promis regelui David că tronul său va dăinui pentru totdeauna şi că de pe el va domni veşnic „urmaşul" făgăduit:

> Şi Domnul îţi vesteşte că-ţi va zidi o casă. Când ţi se vor împlini zilele şi vei fi culcat cu părinţii tăi, Eu îţi voi ridica un urmaş după tine, care va ieşi din trupul tău, şi-i voi întări împărăţia. El va zidi Numelui Meu o casă şi voi întări pe vecie scaunul de domnie al împărăţiei lui. Eu îi voi fi Tată şi el Îmi va fi fiu. Dacă va face răul, îl voi pedepsi cu o nuia omenească şi cu lovituri omeneşti; dar harul Meu nu se va depărta de la el, cum l-am depărtat de la Saul, pe care l-am îndepărtat dinaintea ta. Ci casa ta şi împărăţia ta vor dăinui veşnic înaintea Mea şi scaunul tău de domnie va fi întărit pe vecie. (2 Samuel 7:11-16)

Legământul davidic – promisiunea restaurării împărăţiei evreilor – este reluat de multe ori în Scriptură. În Psalmul 110, Dumnezeu Îi spune lui Mesia: „«Şezi la dreapta Mea până voi pune pe vrăjmaşii

Tăi sub picioarele Tale.» Domnul va întinde din Sion toiagul de cârmuire al puterii Tale, zicând: «Stăpânește în mijlocul vrăjmașilor Tăi!»" (v.1-2).

O altă cunoscută profeție mesianică din Isaia ne informează că se va naște un copil făgăduit care va domni veșnic pe tronul lui David:

> Căci un Copil ni S-a născut, un Fiu ni s-a dat și domnia va fi pe umărul Lui. Îl vor numi: Minunat, Sfetnic, Dumnezeu tare, Părintele veșniciilor, Domn al păcii. El va face ca domnia Lui să crească și o pace fără sfârșit va da *scaunului de domnie al lui David* și împărăției lui, o va întări și o va sprijini prin judecată și neprihănire, *de acum și-n veci de veci.* Iată ce va face râvna Domnului oștirilor. (Isaia 9:6-7, sublinierea adăugată)

Ulterior, Isaia mai declară și că „un scaun de domnie se va întări prin îndurare și se va vedea șezând cu credincioșie, în casa lui David, un judecător, prieten al dreptului și plin de râvnă pentru dreptate" (Isaia 16:5).

O altă repetare importantă a promisiunilor făcute lui Israel și lui David se găsește în profeția lui Ieremia:

> „Iată, vin zile, zice Domnul, când voi împlini cuvântul cel bun pe care l-am spus despre casa lui Israel și despre casa lui Iuda. În zilele acelea și în vremurile acelea voi face să răsară lui David o Odraslă neprihănită, care va înfăptui dreptatea și judecata în țară. În zilele acelea, Iuda va fi mântuit și Ierusalimul va locui în liniște. Și iată cum Îl vor numi: «Domnul, Neprihănirea noastră»." (Ieremia 33:14-16)

Pasajul acesta conține elemente importante atât din legământul avraamic, cât și din cel davidic. Mai întâi, referirea la „casa lui Israel și casa lui Iuda" poate fi atribuită ambelor legăminte. Și, în al doilea rând, sintagma „Odrasla lui David" este o altă trimitere clară la urmașul promis regelui David, care va domni în mod specific peste întregul Israel și peste Iuda și va păzi aceste teritorii. Trebuie să

observăm referințele la cele două regate, cel nordic și cel sudic. Isus nu va domni doar peste „casa lui Israel", ci și peste „casa lui Iuda", care, împreună, vor constitui „întreaga casă a lui Israel", restaurată pe deplin și unificată.

AMILENISMUL ȘI LEGĂMÂNTUL DAVIDIC

Amilenismul, trebuie să înțelegem, dă o interpretare alegorică sau non-literală tuturor acestor profeții privitoare la o viitoare împărăție evreiască restaurată. De exemplu, în concepția lui N. T. Wright, cetatea Ierusalimului „fusese doar o metaforă-avans".[1] Fie că vorbim despre Israel, Templu, Ierusalim sau împărăția evreiască, în viziunea amilenistă niciunul dintre aceste concepte nu trebuie înțelese în sens literal. Ele sunt aproape toate interpretate drept metafore ce trimit la ceva mult mai bun, sigur, dar diferit de omoloagele lor istorice. Deși rămâne adevărat, bineînțeles, că lucrurile ce vor veni vor fi mult mai bune decât, de exemplu, Templul evreiesc din istorie sau decât împărăția străveche a evreilor, a spune că ele vor fi ceva cu totul diferit de ceea ce a promis Dumnezeu este, la drept vorbind, totuna cu a-L acuza pe Dumnezeu de lipsă de onestitate. Dumnezeu va face întocmai ce a promis.

Prin aceasta nu vreau să spun că Biblia nu apelează la metafore sau la un limbaj simbolic. Dar când vedem cât de departe sunt nevoiți să meargă amileniștii ca să reinterpreteze astfel de teme biblice comune într-o manieră simbolică și golită de orice caracteristici distinct evreiești, este clar că încep să fie de domeniul absurdului. Mai bine să luăm în serios comentariile lui David Baron, exegetul evreu mesianic din secolul al XVIII-lea, care a avertizat asupra exagerării cu „spiritualizarea profețiilor astfel încât Israelul și Sionul să însemne Biserica":

> Mărturisesc că acest sistem de interpretare nu are niciun fel de consecvență și transformă Cuvântul lui Dumnezeu în cartea cea mai lipsită de semnificație și

[1]Tom Wright, „Ierusalimul în Noul Testament" (publicat inițial în *Jerusalem Past and Present in the Purposes of God*, P. W. L. Walker, ed., ed. a II-a. [Carlisle: Paternoster; Grand Rapids: Baker], pag. 53-77), http://ntwrightpage.com/Wright_Jerusalem_New_Testament.pdf, pag. 11.

> neinteligibilă din lume. De exemplu, citim aici: „Iată, vin zile... când voi aduce înapoi prinşii de război ai poporului Meu Israel şi Iuda! Îi voi aduce înapoi în ţara pe care am dat-o părinţilor lor..." (Ieremia 30:3).
>
> Dacă Israelul este Biserica, atunci cine este Iuda? Dacă Iuda este Biserica, atunci cine este Israel? Ce este „robia" pe care a îndurat-o Biserica? Şi unde este „ţara" din care a fost izgonită Biserica şi în care se va întoarce?[2]

Sute de alte asemenea exemple ar putea fi luate în calcul, iar pe unele dintre ele le vom examina pe parcurs. Simplu spus, perspectiva amilenistă nu poate fi reconciliată nicicum cu oricare citire directă a Scripturilor, care afirmă în mod repetat o restaurare viitoare a împărăţiei evreilor. Nicăieri în Noul Testament nu găsim nici cea mai vagă aluzie la ideea că noul legământ înlocuieşte sau anulează promisiunile făcute regelui David privitoare la o viitoare restaurare a împărăţiei lui.

Acceptând în sens literal aceste profeţii ce vorbesc despre Mesia, care avea să domnească într-o bună zi ca împărat al evreilor, de pe tronul lui David, magii din Răsărit au venit şi au întrebat: „Unde este *împăratul* de curând născut *al iudeilor?* Fiindcă i-am văzut steaua şi am venit să ne închinăm Lui" (Matei 2:2, sublinierea adăugată). Bineînţeles, magii aveau dreptate. Împăratul iudeilor Se născuse! Mai târziu, chiar înainte de răstignire, „Isus S-a înfăţişat înaintea dregătorului. Dregătorul L-a întrebat: «Eşti Tu Împăratul iudeilor?» « Da», i-a răspuns Isus, «sunt»" (Matei 27:11).

Da, Isus înţelegea pe deplin şi afirma că El era Împăratul poporului evreu, care avea să domnească într-o zi peste o împărăţie restaurată a evreilor – una care avea să dăinuie *„de acum şi până-n vecie"*. Nu putem avea pretenţia că proclamăm Evanghelia pe care o înţelegeau şi o vesteau apostolii, dacă nu predicăm venirea viitoare a Împăratului evreilor, care va stăpâni lumea din Ierusalim. Orice alt mesaj înseamnă diminuarea şi distorsionarea Evangheliei.

---

[2]David Baron, *The Jewish Problem: Its Past, Present and Future* (1981; domeniu public), disponibilă online la http://preceptaustin.org/the_jewish_problem-david_baron.htm.

ISRAELUL VA FI ÎNĂLȚAT PESTE NAȚIUNI

Nu doar că Cel ce Se va întoarce să stăpânească lumea este un evreu, ci, mai mult, ca Împărat al poporului evreu, El va domni peste o împărăţie evreiască restaurată, care, la rândul ei, va fi înălţată mai presus de toate celelalte naţiuni. În profeţia lui Isaia, găsim cel puţin două dintre cele mai importante şi substanţiale profeţii ce descriu venirea împărăţiei evreilor. Prima se află în capitolul 2: „Prorocia lui Isaia, fiul lui Amoţ, asupra lui Iuda şi asupra Ierusalimului." Mesajul profeţiei începe astfel:

> Se va întâmpla în scurgerea vremurilor că muntele Casei Domnului va fi întemeiat ca cel mai înalt munte; se va înălţa deasupra dealurilor şi toate neamurile se vor îngrămădi spre el. Popoarele se vor duce cu grămada la el şi vor zice: „Veniţi, să ne suim la muntele Domnului, la Casa Dumnezeului lui Iacov, ca să ne înveţe căile Lui şi să umblăm pe cărările Lui." Căci din Sion va ieşi Legea şi din Ierusalim, Cuvântul Domnului. El va fi Judecătorul neamurilor, El va hotărî între un mare număr de popoare; aşa încât din săbiile lor îşi vor făuri fiare de plug şi din sulițele lor, cosoare: niciun popor nu va mai scoate sabia împotriva altuia şi nu vor mai învăţa războiul. (Isaia 2:1-4)

Fraza-cheie asupra căreia trebuie să ne concentrăm atenţia este: „în scurgerea vremurilor, muntele Casei Domnului va fi întemeiat ca cel mai înalt munte." În Scripturi, „munte" se foloseşte adesea pentru a desemna o împărăţie sau o naţiune (vezi Ieremia 51:25; Daniel 2:35; Obadia; Psalmii 30:7; 72:3 şi Apocalipsa 17:9-11). Aşadar, împărăţia Casei Dumnezeului YHWH (care până atunci era identificată cu Iuda şi Ierusalimul) va fi conducătoarea tuturor celorlalte naţiuni ale pământului, care vor veni şuvoaie sau se vor „îngrămădi" la Ierusalim. Legea întregului pământ va ieşi din Israel. Pasajul acesta arată destul de clar că, în timpul mileniului viitor, vor continua să existe naţiuni distincte şi că Israelul va conduce peste ele.

Şi profetul Amos descrie viitoarea restaurare a împărăţiei evreilor (davidice), care va „poseda" (stăpâni peste) multe alte naţiuni: „În

vremea aceea voi ridica din căderea lui cortul lui David, îi voi drege spărturile, îi voi ridica dărâmăturile şi-l voi zidi iarăşi cum era odinioară, ca să stăpânească rămăşiţa Edomului şi toate neamurile peste care a fost chemat Numele Meu, zice Domnul, care va împlini aceste lucruri" (Amos 9:11-12). („Stăpânirea" sau posedarea altor naţiuni este aici, pur şi simplu, o referire la exercitarea conducerii peste acestea.)

Ultimele şapte capitole din profeţia lui Isaia au, de asemenea, multe de spus despre veacul viitor. Capitolul 60, vorbind despre împărăţia evreiască viitoare, începe cu o chemare însufleţitoare la bucurie: „Scoală-te, luminează-te, căci lumina ta vine şi slava Domnului răsare peste tine! Căci iată, întunericul acoperă pământul şi negură mare, popoarele, dar peste tine răsare Domnul şi slava Lui se arată peste tine" (v. 1-2). Şi, din nou, Israelul este descris ca aflându-se în centrul pământului, iar alte naţiuni sunt atrase de conducerea sa: „Neamuri vor umbla în lumina ta şi împăraţi în strălucirea razelor tale" (v. 3). După aceea, străinii sunt înfăţişaţi aducând evreii dintre naţiuni înapoi în casa lor din Israel: „Ridică-ţi ochii împrejur şi priveşte: toţi se strâng şi vin spre tine! Fiii tăi vin de departe şi fiicele tale sunt purtate pe braţe" (v. 4). Urmează apoi o imagine glorioasă a neamurilor dimprejur şi de pe tot pământul care vin să plătească tribut, să arate cinste şi să aducă daruri împărăţiei lui Israel:

> Când vei vedea aceste lucruri, vei tresări de bucurie şi îţi va bate inima şi se va lărgi, căci bogăţiile mării se vor întoarce spre tine şi vistieriile neamurilor vor veni la tine. Vei fi acoperit de o mulţime de cămile, de dromadere din Madian şi Efa; vor veni toţi din Seba, aducând aur şi tămâie, şi vor vesti laudele Domnului. Toate turmele Chedarului se vor aduna la tine, berbecii din Nebaiot vor fi în slujba ta; se vor sui pe altarul Meu ca jertfă plăcută Mie şi casa slavei Mele o voi face şi mai slăvită. Cine sunt aceia care zboară ca nişte nori, ca nişte porumbei spre porumbarul lor? Căci pe Mine Mă aşteaptă ostroavele, şi corăbiile din Tarsis sunt în frunte, ca să aducă înapoi, de departe, pe copiii tăi, cu argintul şi aurul lor, pentru Numele Domnului,

> Dumnezeului tău, pentru Numele Sfântului lui Israel, care te proslăveşte. (v. 5-9)

Dar, dincolo de aducerea evreilor împrăştiaţi printre popoare înapoi în ţinutul lor de baştină, împreună cu bogăţii şi daruri de neînchipuit, neamurile vor ajuta şi la construirea împărăţiei, oferindu-se ca lucrători:

> Străinii îţi vor zidi zidurile şi împăraţii lor îţi vor sluji, căci te-am lovit în mânia Mea, dar, în îndurarea Mea, am milă de tine. Porţile tale vor sta veşnic deschise, nu vor fi închise nici zi, nici noapte, ca să lase să intre la tine bogăţia neamurilor şi împăraţii cu alaiul lor. Căci neamul şi împărăţia care nu-ţi vor sluji vor pieri şi neamurile acelea vor fi în totul nimicite. Slava Libanului va veni la tine, chiparosul, ulmul şi merişorul (cimişirul), cu toţii laolaltă, ca să împodobească locul sfântului Meu Locaş, căci Eu voi proslăvi locul unde se odihnesc picioarele Mele. (v. 10-13)

Până şi cei mai de temut duşmani ai Israelului vor veni şi se vor prosterna înaintea lui, recunoscând că evreii sunt, cu adevărat, poporul ales al lui Dumnezeu, prin care El Îşi va glorifica Numele. Închipuiţi-vă o mare de reprezentanţi din Liban, Arabia Saudită, Siria, Iordania, Iran şi din alte naţiuni din regiune venind şi „plecându-se" înaintea Israelului, declarând că Ierusalimul este, într-adevăr, cetatea Dumnezeului Atotputernic, a lui YHWH: „Fiii asupritorilor tăi vor veni plecaţi înaintea ta şi toţi cei ce te dispreţuiau se vor închina la picioarele tale şi te vor numi *Cetatea Domnului, Sionul Sfântului lui Israel*. De unde erai părăsită şi urâtă şi nimeni nu trecea prin tine, te voi face o podoabă veşnică, o pricină de bucurie pentru oameni din neam în neam" (v. 14-15).

Nu demult vorbeam cu doi musulmani ai căror copii participă la un curs împreună cu una dintre fiicele mele. Şedeam acolo citind o carte intitulată *Defending Christian Zionism* [În apărarea sionismului creştin], scrisă de David Pawson, un învăţător biblic britanic. Cartea mea a atras atenţia acestor doi musulmani şi aşa a început o conversaţie prietenoasă, deşi uşor stânjenitoare. Amândoi mi-au atras

atenţia asupra faptului că, pentru musulmani, cuvântul *Sion* are o conotaţie negativă. De fapt, este cel mai urât cuvânt pe care îl cunosc ei. Bineînţeles, am încercat să le explic adevăratul sens pe care îl are în Biblie termenul de *Sion*, vrând să le înăbuş temerile iraţionale şi să le împărtăşesc şi câte ceva din Evanghelie între timp, dar efortul meu nu le-a potolit câtuşi de puţin angoasa ce îi încerca văzând cuvântul *Sionism* de pe coperta cărţii din mâinile mele. Din vorbă în vorbă, am sesizat ura pe care o stârnea în ei acest cuvânt şi mi-a venit în minte acest pasaj din Isaia şi cât de profund adevărat este el. Imaginaţi-vă un nor de (foşti) musulmani pocăiţi venind în Israel, la poporul evreu, şi declarând că Ierusalimul este „cetatea Domnului, Sionul Sfântului lui Israel". Iată un lucru cu adevărat profund! Va fi minunea minunilor, un moment de adâncă reconciliere! Şi totuşi, aceasta este întocmai ceea ce Isaia spune că se va întâmpla în veacul viitor, după întoarcerea lui Isus. *Vino, Doamne Isuse!*

În sfârşit, în Isaia 61, ni se spune din nou că, în timpul acesta, evreii, împreună cu cei ce vor fi venit din naţiunile învecinate, vor reconstrui Israelul, din care mare parte va fi fost distrus sau grav deteriorat în urma necazului din ultimii trei ani şi jumătate (vom discuta mult mai amănunţit acest subiect în capitolele următoare):

> Ei vor zidi iarăşi vechile dărâmături, vor ridica iarăşi năruirile din vechime, vor înnoi cetăţi pustiite, rămase pustii din neam în neam. Străinii vor sta şi vă vor paşte turmele şi fiii străinului vor fi plugarii şi vierii voştri. Iar voi vă veţi numi preoţi ai Domnului şi veţi fi numiţi slujitori ai Dumnezeului nostru, veţi mânca bogăţiile neamurilor şi vă veţi făli cu fala lor. (Isaia 61:4-6)

După cum puteţi vedea, „străinii" (termen desemnând în Biblie neamurile) vor asista Israelul în reconstrucţia împărăţiei. Israelul este înfăţişat ca având un statut privilegiat, primind din partea naţiunilor bogăţia acestora şi bucurându-se de ea.

PELERINAJUL DIN MILENIU

După ce a descris strângerea militară a naţiunilor împotriva Ierusalimului, în zilele din urmă, urmată de întoarcerea lui Isus pe

Muntele Măslinilor, profeţia lui Zaharia continuă prezentând în detaliu pelerinajul magnific ce va avea loc în fiecare an şi cu prilejul căruia multe naţiuni vor călători până la Ierusalim ca să se închine lui Isus şi să ia parte la Sărbătoarea Corturilor (ebraică: *Sukkot*). An de an, mulţimi de oameni provenind din toate naţiunile se vor sui la Ierusalim cu acest scop. Gândiţi-vă la această imagine de o profundă putere ilustrativă a împărăţiei evreieşti din veacul viitor:

> Toţi cei ce vor mai rămâne din toate neamurile venite împotriva Ierusalimului se vor sui în fiecare an să se închine înaintea Împăratului, Domnul oştirilor, şi să prăznuiască Sărbătoarea Corturilor. Dacă unele din familiile pământului nu vor voi să se suie la Ierusalim ca să se închine înaintea Împăratului, Domnul oştirilor, nu va cădea ploaie peste ele. Dacă familia Egiptului nu se va sui, dacă nu va veni, nu va cădea ploaie nici peste ea; va fi lovită cu aceeaşi urgie cu care va lovi Domnul neamurile care nu se vor sui să prăznuiască Sărbătoarea Corturilor. (Zaharia 14:16-18)

Şi Isaia tratează această temă, vorbind despre gloria naţiunilor ce se vor revărsa şuvoaie spre Ierusalim: „Iată, voi îndrepta spre el pacea ca un râu şi slava neamurilor ca un pârâu ieşit din matcă, şi veţi fi alăptaţi; veţi fi purtaţi în braţe şi dezmierdaţi pe genunchi" (Isaia 66:12). În timpul acesta, „popoarele se vor duce cu grămada la el şi vor zice: «Veniţi, să ne suim la muntele Domnului, la Casa Dumnezeului lui Iacov, ca să ne înveţe căile Lui şi să umblăm pe cărările Lui.» Căci din Sion va ieşi Legea şi din Ierusalim, Cuvântul Domnului" (Isaia 2:3). Printre toate lucrurile minunate despre care a vorbit Isus atunci când a vestit *Evanghelia Împărăţiei*, se număra, probabil, şi pelerinajul anual la Ierusalim, „cetatea marelui Rege" (Matei 5:35), din veacul de apoi.

MAREA FALSIFICARE DIN ISLAM

Bineînţeles, îmi vine greu să mă gândesc la această imagine a naţiunilor ce se revarsă şuvoaie înspre Ierusalim, în fiecare an, ca să-I aducă închinare lui Isus, fără ca mintea să-mi fugă la ceea ce, în multe privinţe, constituie marea contrafacere din veacul în care ne aflăm:

hajj-ul islamic la Mecca. Unul dintre cei cinci piloni ce stau la baza islamului este că fiecare credincios musulman capabil să facă rost de banii necesari are datoria de a face, măcar o dată în viaţă, un pelerinaj religios la Mecca. Drept urmare a numărului colosal de musulmani ce pornesc, an de an, într-un *hajj* la Mecca, Moscheea cea Mare din oraşul Mecca este locul cel mai vizitat din lume.

Există o serie de tradiţii (arabă: *ahadeeth*) ce implică un drum la Mecca pentru a săruta o piatră neagră, încastrată pe colţul altarului cunoscut sub numele de Kaaba („cubul"). Tradiţia musulmană pretinde că această piatră neagră a căzut din cer: „Solul lui Allah (pacea şi binecuvântările lui Allah fie peste el) a spus: «Piatra cea neagră a căzut din Paradis»".[3] Aceasta seamănă în mod izbitor cu tradiţia ce exista în Efes, în primul secol, în legătură cu imaginea lui Artemis: „Totuşi logofătul a potolit norodul şi a zis: «Bărbaţi efeseni, cine este acela care nu ştie că cetatea efesenilor este păzitoarea templului marii Diane şi a chipului ei căzut din cer?»" (Faptele Apostolilor 19:35). Nu este câtuşi de puţin surprinzător faptul că statuia lui Artemis avea capul cioplit dintr-un meteorit de culoare neagră, întocmai ca piatra neagră încastrată într-un colţ al Kaaba.

Musulmanii cred că piatra are abilitatea de a absorbi şi de a ispăşi păcatele celor ce o sărută sau o ating: „Când Piatra cea Neagră a coborât din Paradis, era mai albă decât laptele, dar păcatele fiilor lui Adam au înnegrit-o."[4]

Şi astfel, potrivit acestor tradiţii sacre, atunci când un musulman vine să atingă piatra cea neagră, în timpul pelerinajului său, toate păcatele comise în viaţa lui până în acea clipă sunt şterse: „Solul lui Allah... a spus: «Atingerea [Pietrei Negre] este ispăşire pentru păcate»."[5]

În mod straniu, se spune că Piatra Neagră va deveni însufleţită, căpătând ochi şi gură şi va depune mărturie în Ziua Învierii şi a judecăţii, fie spre condamnarea, fie spre achitarea celor ale căror păcate le-a absorbit: „Solul lui Allah... a spus privitor la Piatră: «Pe Numele lui Allah, Allah o va aduce la Ziua Învierii şi aceasta va avea

[3]Narată de al-Tirmidhi, 877; al-Nasaa'i, 2935.

[4]Ibid.; Ahmad, 2792.

[5]Al-Tirmidhi, 959.

doi ochi cu care să vadă şi o gură cu care să vorbească şi va depune mărturie în favoarea celor ce au atins-o în sinceritate.»"[6]

Aşadar, pe de o parte, Biblia spune că vine ziua când toţi oamenii vor face un pelerinaj anual la Ierusalim ca să se închine lui Isus, care va şedea în centrul Templului, în mijlocul Ierusalimului. Şi, pe de altă parte, aici, astăzi, musulmani din toate naţiunile se duc, an de an, la Mecca pentru a săruta Piatra Neagră, care se află în centrul Al-Masjid Al-Haram, Moscheea cea Mare sau Sacră. Aceasta, bineînţeles, este pură idolatrie, reprezentând o reminiscenţă clară a rădăcinilor păgâne ale islamului. *Hajj*-ul islamic este, fără îndoială, marea falsificare scornită de Satan a adevăratului pelerinaj pe care Dumnezeu l-a rânduit pentru toate naţiunile, care vor veni grămadă la Ierusalim, în fiecare an, ca să aducă închinare Regelui Isus!

TEMPLUL EVREILOR VA FI RECONSTRUIT

Probabil unul dintre cele mai detaliate şi uimitoare pasaje din Scripturi ce descriu viitoarea împărăţie mesianică şi milenară a Israelului – în mod specific, Templul evreiesc reconstruit – se găseşte în Ezechiel 40-48. Textul acesta, constituind o profeţie unitară, este totodată unul dintre cele mai dificile, în mod evident, pentru amilenişti, care neagă faptul că va exista o împărăţie mesianică, viitoare, literală, în Israel, în mileniu. Deoarece aceste nouă capitole abundă în detalii meticuloase, orice efort de a le interpreta simbolic sau metaforic va avea ca rezultat, în mod inevitabil, un circ de interpretări bizare şi speculative care l-ar face până şi pe Origen să roşească.

Prima parte a viziunii începe în capitolele 40-43, unde Ezechiel, sub călăuzirea unui înger, face un tur al Templului evreiesc din Ierusalim. Vom reda aici doar câteva versete:

> Un zid înconjura Templul pe dinafară de jur împrejur. În mâna omului aceluia era o prăjină de măsurat lungă de şase coţi, fiecare cot având o palmă mai mult decât cotul obişnuit. A măsurat lăţimea zidului, care era de o prăjină, şi înălţimea, care era tot de o prăjină. A mers la poarta de răsărit şi i-a

[6]Al-Tirmidhi, 961; Ibn Maajah, 2944.

> suit treptele. A măsurat pragul porții, care era lat de o prăjină, și celălalt prag, care era lat de o prăjină. Fiecare odaie de pază era lungă de o prăjină și largă tot de o prăjină. Între fiecare două odăi de pază era un loc gol de cinci coți. Pragul porții, de lângă tinda porții dinăuntru, era de o prăjină. (Ezechiel 40:5-7)

Avem aici un plan uimitor de detaliat al unui templu, schița trasată în mod divin a ceva ce se va ridica, la un moment dat, peste cetatea milenară a Ierusalimului. Dar dacă această scurtă descriere tot nu ajunge să vă inspire, sunt încredințat că frumusețea următoarelor descrieri o va face.

În capitolul 44, există o referire peste care mulți ar putea trece cu ușurință. Vorbind de îndatoririle celor ce sunt chemați să fie preoți din seminția lui Levi, versetul 11 spune: „ei vor fi în Locașul Meu cel Sfânt ca slugi, vor păzi porțile casei și vor face slujbă în casă; vor junghia pentru popor vitele rânduite pentru arderile-de-tot și pentru celelalte jertfe și vor sta înaintea lui ca să-i slujească." Înțeleg de ce toate acestea ar putea să nu fie foarte atrăgătoare pentru oricare alți cititori, dar, în ce mă privește, aroma unui grătar bine făcut este ceva cu adevărat glorios. Unul dintre vecinii mei are ceea ce se numește un *Big Green Egg* – în esență, un aparat de gătit din porțelan verde, de mari dimensiuni, care poate fi folosit deopotrivă ca grătar, cuptor sau afumătoare. Uneori, vecinul meu afumă cărnuri la foc mic de dimineață și până noaptea târziu. Binecuvântata mireasmă ce învăluie cartierul nu este decât o neînsemnată aducere-aminte a miresmelor ce vor emana zi și noapte din viitorul Templu evreiesc. Toți vegetarienii să strige: „Aleluia!"

Dar, dincolo de mirosul de carne friptă, aerul va fi plin, de asemenea, de aroma tămâii. Rețeta specifică pentru obținerea tămâii ce va fi adusă pe altar este descrisă în Exodul: „Domnul a zis lui Moise: «Ia mirodenii, stacte, onice mirositoare, halvan și tămâie curată în aceeași măsură. Cu ele să faci tămâie, o amestecătură mirositoare, alcătuită după meșteșugul făcătorului de mir; să fie sărată, curată și sfântă.»" (Exodul 30:34-35).

De când mă știu, am avut o slăbiciune aparte pentru parfumurile din rășină autentică folosite de călugării și preoții din bisericile și

mânăstirile ortodoxe sau catolice. Deşi tămâia este răşina folosită cel mai adesea şi în cantitatea dominantă în cele mai multe amestecuri, în realitate sunt folosite zeci de răşini şi mirodenii delicate şi complexe. Oricât de mult se străduiesc oamenii, cu toate cunoştinţele lor avansate de compoziţie chimică, arome artificiale şi mirosuri sintetice, pur şi simplu nu ajung la delicateţea, complexitatea şi varietatea aromelor şi parfumurilor pe care Domnul le face să iasă din pământ. Cine poate reproduce aroma unică de usturoi, ghimbir, galangă sau scorţişoară jamaicană, ori mireasma iasomiei sau a gardeniei? Bineînţeles, avem tendinţa să credem că cele mai puternice simţuri sunt văzul şi auzul. Ştim cu toţii că o fotografie, oricât de izbutită ar fi, nu poate surprinde pe deplin senzaţia de a vedea pe viu un apus încărcat de culori glorioase în deşert. Tot aşa cum nicio înregistrare audio nu poate surprinde vreodată cu adevărat toate nivelurile şi vibraţiile rezonanţei muzicii tale favorite, cântate sau interpretate pe viu. Parfumurile şi aromele au aceeaşi putere de a evoca amintiri sau emoţii şi de a ne stârni imaginaţia precum oricare dintre celelalte lucruri amintite. Îmi place la nebunie să-mi imaginez şi să-mi las mintea să zburde contemplând gloria cetăţii viitoare, unde mireasma reală de cărnuri fripte şi parfumul tămâii obţinute după o reţetă dată direct de Dumnezeu vor umple văzduhul în permanenţă în vecinătatea Templului, amestecându-se cu cântecele de închinare ale mulţimilor ce fredonează în cor melodiile cerului, slăvindu-L la nesfârşit pe Domnul. *Toate aceste lucruri ar trebui să ne facă inima să tresalte de bucurie!* În pasaje precum acestea, avem nu doar o descriere a împărăţiei viitoare pe care toţi o putem aprecia şi de care ne putem bucura, ci şi o descriere a unei împărăţii cu desăvârşire evreieşti. Când Isus predica *Evanghelia împărăţiei*, aceasta era o parte fundamentală a mesajului proclamat de El.

RÂUL DIN IERUSALIM

În Ezechiel 47, găsim din nou un pasaj pe care mulţi ar putea să-l desconsidere, dar care pe mine mă emoţionează profund, la un nivel personal. Se cuvine să descriu ceva mai mult contextul. Eu am crescut într-o zonă aflată la aproximativ 25 de mile la sud de Boston, la doar 14 mile depărtare de Oceanul Atlantic. Toată viaţa mea, tatăl

meu a fost un pescar ce prindea peşte cu undiţa şi îl vindea. De când mă ştiu, am mers cu tata pe apă. Am pescuit împreună în toată zona Golfului Cape Cod Bay, Buzzard's Bay, Nantucket Sound şi până la Stellwagen Bank.

După cum am amintit şi mai devreme, am fost un adolescent extrem de dificil. Când, la vârsta de 19 ani, am venit la credinţă, dramatica şi subita transformare din viaţa mea a fost unul dintre factorii principali care au contribuit la convertirea tatălui meu, la vârsta de 52 de ani. Domnul a fost atât de îndurător şi plin de har cu familia mea! La un an şi jumătate după ce am venit la credinţă, m-am mutat în Vestul Mijlociu al Statelor Unite ca să frecventez o şcoală biblică. Dar ceea ce era menit să fie o mutare temporară durează de mai bine de douăzeci de ani. Deşi, de la prima plecare, m-am întors de mai multe ori în vizită, niciodată n-am mai putut merge la pescuit împreună cu tatăl meu.

În urmă cu mai mulţi ani, tatăl meu m-a anunţat că suferă de degenerare maculară într-un stadiu avansat şi că îşi pierde vederea. Zilele sale de pescuit se apropie cu repeziciune de sfârşit. Având o familie numeroasă (am, împreună cu soţia mea, cinci copii) şi un program extrem de aglomerat, mă îndoiesc că voi mai putea ieşi din nou pe apă împreună cu tata. Şi numai când mă gândesc la asta mi se rupe inima. Dar, acestea fiind spuse, atunci când citesc următoarea parte a profeţiei lui Ezechiel, care vorbeşte despre venirea împărăţiei mesianice, în care un râu va curge din Ierusalim spre miazăzi, prefăcând Marea Moartă într-un lac de apă proaspătă plin de peşti, inima îmi tresaltă de bucurie. Am avut binecuvântarea să-i împărtăşesc tatălui meu că, în veacul viitor, *va exista pescuit!*

Cu prilejul unei călătorii întreprinse de curând în Iordania, pentru a vizita câţiva prieteni misionari, am făcut o excursie până la ţărmurile estice ale Mării Moarte. Şi, cum şedeam acolo, în saramura aceea fierbinte şi uleioasă, scrutând cu privirea lacul acesta enorm în care nu există nici urmă de peşte, m-am gândit la profeţia lui Ezechiel. *Într-o bună zi, eu şi tata ne vom duce să pescuim acolo împreună,* mi-am zis. Tuturor celor ce iubesc pescuitul, le lansez provocarea să citească următorul pasaj, lăsându-se cuprinşi de exaltare vizavi de natura împărăţiei mesianice viitoare:

> Apa aceasta curge spre ţinutul de răsărit, se coboară în câmpie şi se varsă în mare şi, vărsându-se în mare, apele mării se vor vindeca. Orice făptură vie, care se mişcă, va trăi pretutindeni pe unde va curge râul şi va fi o mulţime de peşti, căci pe oriunde va ajunge apa aceasta, apele se vor face sănătoase şi pretutindeni pe unde va ajunge râul acesta va fi viaţă. Pescarii vor sta pe malurile lui, de la En-Ghedi până la En-Eglaim, şi vor întinde mrejele; vor fi peşti de felurite soiuri, ca peştii Mării celei Mari, şi vor fi foarte mulţi. (Ezechiel 47:8-10)

Nici nu este nevoie să mai spun că vestea aceasta bună mă unge la suflet într-un mod aparte, edificându-mi duhul, întărindu-mi nădejdea în veacul viitor. Când mă gândesc la *Evanghelie*, vestea bună a Împărăţiei, pasajul acesta îmi vine întotdeauna primul în minte. Aceasta era Evanghelia Împărăţiei pe care o predica Isus.

ÎMPĂRĂŢIA MESIANICĂ ÎN NOUL TESTAMENT

Deşi supersesioniştii susţin că Noul Testament „reinterpretează" (a se citi: *schimbă*) conceptele comune întâlnite peste tot în Vechiul Testament, adevărul este că, de fiecare dată când se face trimitere în Noul Testament la Împărăţia viitoare a lui Dumnezeu, ea reflectă tema regăsită în Vechiul Testament şi se construieşte cu desăvârşire pe aceasta.

Chiar de la începutul relatării Evangheliei după Luca, îngerul Gavril o înştiinţează pe Maria despre Fiul pe care avea să Îl poarte în pântece şi să-L nască. Şi, vorbindu-i, face apel în mod exclusiv la termeni şi descrieri evreieşti: „Şi iată că vei rămâne însărcinată şi vei naşte un fiu, căruia îi vei pune numele Isus. El va fi mare şi va fi chemat Fiul Celui Preaînalt; şi Domnul Dumnezeu îi va da scaunul de domnie al tatălui Său David. Va împărăţi peste casa lui Iacov în veci, şi Împărăţia Lui nu va avea sfârşit" (Luca 1:31-33). Observaţi că Gavril i-a spus tinerei Maria că Fiul ei avea să primească „tronul tatălui Său, David" şi că avea „să domnească peste casa lui Iacov pe vecie".

Mult mai târziu, când le-a vorbit ucenicilor despre vremea întoarcerii Sale şi a încoronării Sale ca Împărat, Isus a folosit şi El

descrieri cu un caracter puternic evreiesc. În Matei 19, vedem un exemplu perfect al faptului că Isus predica *Evanghelia Împărăției*:

> Isus le-a răspuns: „Adevărat vă spun că, atunci când va sta Fiul omului pe scaunul de domnie al măririi Sale, la înnoirea tuturor lucrurilor, voi, care M-ați urmat, veți ședea și voi pe douăsprezece scaune de domnie și veți judeca pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel. Și oricine a lăsat case sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau nevastă, sau feciori, sau holde pentru Numele Meu va primi însutit și va moșteni viața veșnică." (v. 28-29)

Pasajul acesta exprimă implicit faptul că fiecare dintre cei doisprezece ucenici va reprezenta una dintre cele douăsprezece seminții. Se poate mai evreiesc de-atât? Faptul că Isus vorbea despre restaurarea tuturor celor douăsprezece seminții în veacul viitor arată că, într-adevăr, El aștepta o Împărăție evreiască restaurată pe deplin.

RESTAURAREA ÎMPĂRĂȚIEI LUI ISRAEL

În final, am ajuns la un alt pasaj ce demonstrează cu adevărat că Evanghelia lui Isus era centrată în jurul Împărăției viitoare a evreilor. După ce Isus a înviat din morți și umbla alături de ucenici în trupul Său nemuritor, înviat, aceștia L-au întrebat: „Doamne, în vremea aceasta ai de gând să așezi din nou Împărăția lui Israel?" El le-a răspuns: „Nu este treaba voastră să știți vremurile sau soroacele; pe acestea Tatăl le-a păstrat sub stăpânirea Sa" (Faptele Apostolilor 1:6-7).

Observați că Isus nu i-a mustrat pe ucenici pentru această întrebare (lucru pe care îl mai făcuse, de altfel, de multe ori când aceștia Îi puseseră întrebări greșite). În schimb, refuzând să abordeze chestiunea timpului, i-a încredințat că, la vremea potrivită, stabilită de Tatăl, El Însuși avea să Se întoarcă și să restaureze Împărăția lui Israel. Isus nu a reimaginat împărăția. Nu a reinterpretat-o. El a venit ca să facă posibilă restaurarea ei în viitor.

La scurtă vreme după aceea, după Cincizecime, când le predica evreilor Evanghelia, Petru a făcut aluzie, în mod specific, la cuvintele acestea ale lui Isus, menționând „o vreme a restaurării tuturor

lucrurilor despre care Dumnezeu a vorbit prin gura sfinţilor Săi proroci încă din vechime" (Faptele Apostolilor 3:21). În limba greacă, cuvântul „restaurare" este *apokatastasis*, care, conform *Thayer's Greek Lexicon*, înseamnă „restaurarea nu doar a adevăratei teocraţii, ci şi a stării perfecte ce exista înainte de Cădere."[7] Însuşi cuvântul „a restaura" implică o întoarcere la o stare preexistentă. O împărăţie viitoare golită de orice caracteristici evreieşti nu ar fi o restaurare. De fapt, distincţia dintre restauraţionism şi teologia înlocuirii nu este nicăieri mai pronunţată ca în interpretarea acestor pasaje din Faptele Apostolilor. Dacă citim comentariile scrise de teologi ai înlocuirii pe marginea Faptelor apostolilor 1:6-7, găsim o atitudine de dispreţ faţă de ucenici, consideraţi a fi fost atât de „stupizi", „neştiutori" sau „pe lângă subiect" şi având o perspectivă fundamental greşită. După cum o spune Gary Burge, „[ucenicii] au priceput totul exact pe dos."[8] Până şi Jean Calvin, în comentariul pe care îl face acestui pasaj, lasă să se înţeleagă că, după toate probabilităţile, Isus S-a uitat la ucenici şi S-a gândit: *Cât de nătângi puteţi fi?*[9] De ce atunci, doar două capitole mai târziu, Petru, aflat sub ungerea Duhului Sfânt, predica în continuare despre o restaurare a teocraţiei davidice? Dacă abordezi aceste pasaje în mod simplu, din perspectiva unuia la curent cu multele promisiuni pe care Dumnezeu le-a făcut pe paginile Vechiului Testament, aşa cum erau, de altfel, ucenicii lui Isus, atunci ele vorbesc foarte direct şi sunt lesne de înţeles. Când Se va întoarce, la vremea stabilită de Tatăl, Isus va restaura împărăţia davidică a lui Israel, conform promisiunilor neschimbate şi vrednice de crezare pe care Dumnezeu le-a făcut. Tocmai despre această Împărăţie a evreilor vorbea Isus când străbătea Galileea predicând vestea cea bună a Împărăţiei viitoare!

„Osana! Binecuvântat este Cel ce vine în Numele Domnului! Împăratul lui Israel!" (Ioan 12:13, NTR).

---

[7] *Thayer's Greek Lexicon*, Electronic Database, Copyright ©2002, 2003, 2006, 2011 by Biblesoft, Inc. Toate drepturile rezervate. Folosit cu permisiune. BibleSoft.com, la http://biblehub.com/greek/605.htm.

[8] Gary Burge, Conferinţa *Christ at the Checkpoint*, februarie 2014.

[9] *Commentaries, Acts of the Apostles*, vol. 18, retipărită (Grand Rapids: Baker, 1981), pag. 43-44. Citatul este o traducere şi parafrază aparţinând Dr. William Mallard, de la Candler School of Theology, pe marginea comentariului lui Calvin.

PARTEA A II-A

DOUĂ MII DE ANI DE SUPERSESIONISM ȘI URĂ FAȚĂ DE EVREI

CAPITOLUL 9

URA CREȘTINILOR FAȚĂ DE EVREI: DE LA ÎNCEPUT PÂNĂ ÎN SECOLUL AL IV-LEA

Orice creştin care studiază istoria Bisericii îşi dă repede seama că, încă de la început, s-a întâmplat ceva profund greşit. Ceea ce a început ca o grupare a iudaismului care primea în rândurile ei şi neamuri, a ajuns să fie, în scurt timp, o grupare dominată de neamuri care se uitau cu un profund dispreţ la orice evreu care nu se convertea la credinţa creştină lăsându-şi definitiv în urmă identitatea de iudeu. Scopul acestui capitol este să demonstrăm relaţia şi legătura clară dintre supersesionism şi istoria continuă de ură, persecuţie şi suferinţă de care a avut parte Israelul, poporul legământului lui Dumnezeu.

ANTISEMITISM SAU URĂ FAȚĂ DE EVREI?

Astăzi, când se vorbeşte de ura faţă de poporul evreu, se foloseşte termenul de „antisemitism", cel ce urăşte evreii fiind caracterizat drept „antisemit". Termenul a fost popularizat pentru prima dată în 1881 de către Wilhelm Marr, un german radical, naţionalist, care se autointitula drept o persoană care ura evreii. De atunci încoace, termenul n-a făcut decât să înlocuiască cuvântul german *Judenhass*, care înseamnă, pur şi simplu, „urâtor de evrei". Deşi *antisemitism* poate avea o conotaţie mai ştiinţifică, tehnic vorbind, poate infera şi sentimentul de ură faţă de toate popoarele semitice, între care se numără, în mod necesar, şi arabii.

Am auzit cu urechile mele arabi musulmani pretinzând, în mai multe rânduri, că este cu neputinţă ca ei să fie antisemiţi, întrucât ei înşişi sunt semiţi. Ca să evităm astfel de non-sensuri şi să folosim termeni mult mai direcţi, am ales sintagme precum „ura faţă de evrei", „anti-iudaic" şi altele asemenea.

PROMOVEAZĂ NOUL TESTAMENT URA FAȚĂ DE EVREI?

Când veți studia subiectul urii față de evrei, veți întâlni afirmația, comună în rândul scriitorilor necreștini, potrivit căreia această ură își are rădăcinile în Noul Testament. În literatura seculară, este o concluzie inevitabilă aceea că Noul Testament promovează, în fapt, ura față de evrei. Însă această afirmație prezintă o problemă bătătoare la ochi. Ce avem în Noul Testament este, în esență, o dispută interfamilială. Există, fără îndoială, câteva pasaje care conțin acuzații serioase și cuvinte aspre. Dar toate aceste cazuri sunt exemple ale unui individ, ale unei secte, școli sau grupări evreiești care lansează acuzații împotriva altor evrei sau care mustră pe alți evrei. Tot atât de ușor putem găsi acuzații similare lansate de profeții evrei în tot Vechiul Testament, unde, însă, acestea nu sunt interpretate niciodată drept o promovare a urii față de evrei.

Disputele familiale sunt ceea ce sunt, și anume dispute familiale. Cu totul altceva este, când, mai târziu, creștinii ne-evrei încep să folosească aceste pasaje sau un limbaj foarte similar în sprijinul propriilor agende favorabile creștinilor ne-evrei și împotriva evreilor. Scrierile primilor creștini fac apel nu doar la Noul Testament, ci și la Vechiul Testament, cu scopul de a lansa acuzații și polemici anti-iudaice. În toate cazurile, lucrul acesta trebuie recunoscut drept un abuz fundamental al Scripturilor de către neamuri cu scopul de a promova o agendă anti-evreiască. Problema nu este în Noul Testament (sau în Vechiul, de altfel), ci în folosirea greșită și abuzivă a acestuia de către unii care au căzut în păcatul unei aroganțe de cea mai joasă speță, nesocotind în cel mai înalt grad avertismentele cuprinse în aceleași Scripturi (Romani 11:20-25).

SUPERSESIONISMUL, FUNDAMENTUL URII FAȚĂ DE EVREI

Niciunul dintre abuzurile comise în istorie împotriva evreilor n-ar fi fost posibil dacă Biserica nu ar fi respins avertismentele lui Pavel. După cum vom vedea, supersesionismul constituie însăși temelia și ideea conducătoare din spatele celor mai multe dintre persecuțiile și sentimentele de ură îndreptate împotriva poporului evreu, pe tot pământul, în ultimii două mii de ani. În continuare, redăm ideile de bază ce definesc supersesionismul teologic creștin.

Deşi diverşi învăţători vor căuta să le exprime în moduri diferite, conceptele de bază sunt împărtăşite, în esenţă, de toţi supersesioniştii:

- Biserica este Israelul cel nou şi adevărat.
- Israelul nu mai este poporul lui Dumnezeu.
- Distrugerea Templului şi a Ierusalimului, în anul 70, a fost demonstraţia publică divină a faptului că Dumnezeu a lepădat Israelul ca popor al Său.
- Respingerea naţională a Israelului este permanentă.
- Israelul a suferit pe bună dreptate şi continuă să sufere blestemele neascultării.
- Suferinţa evreilor, începând din anul 70, este rezultatul dreptei judecăţi a lui Dumnezeu pentru vina lor colectivă, pentru necredinţa de care au dat dovadă respingându-L şi omorându-L pe Isus.
- Evreii se află sub blestemele divine ale lui Dumnezeu pentru neascultarea lor.
- Suferinţa evreilor este, deci, auto-provocată.
- Cei ce azi se numesc evrei sunt inamicii Evangheliei şi ai Bisericii.

Pornind de la aceste idei teologice, logica periculoasă a supersesionismului este oarecum directă. Deşi nu orice supersesionist duce, în mod necesar, aceste credinţe până la concluziile lor logice, după cum vom vedea, odată ce au îmbrăţişat supersesionismul, un număr mare de creştini mărturisitori din istorie au mers până la manifestarea unor comportamente dintre cele mai necreştineşti imaginabile faţă de poporul evreu. Trecând în revistă nenumăratele comentarii aparţinând unor conducători şi teologi proeminenţi din istoria Bisericii, vom vedea toate aceste idei exprimate oarecum direct, în repetate rânduri şi adesea în maniera cea mai abjectă şi duşmănoasă. Realitatea este că, de la a pretinde că un întreg popor a fost respins şi blestemat de Dumnezeu pentru totdeauna şi până la a-l urî şi a înfăptui acte de ură şi violenţă împotriva acestuia, nu este decât un mic pas.

Cel mai adesea, este nevoie doar de o măsură oarecare de putere politică în mâinile celor ce cred sau acceptă aceste convingeri şi, în

scurt timp, urmează cele mai haine fapte. Să aruncăm o privire la următoarea listă care, deşi parţială, are aceeaşi putere de condamnare.

SUPERSESIONISMUL CREŞTIN ŞI URA FAŢĂ DE EVREI, PE AXA TIMPULUI

115 – În epistola sa către magnezieni, Ignaţiu, episcop al Antiohiei, a susţinut că orice formă de iudaism este incompatibilă cu credinţa în Isus ca Mesia. „Căci dacă şi acum trăim după felul iudaismului, mărturisim făţiş că nu am primit harul."[1]

Nu putem decât să ne imaginăm şocul şi mâhnirea pe care le-ar fi simţit apostolul Pavel, care a continuat să practice în mod public iudaismul fariseic de-a lungul vieţii şi lucrării sale (cf. Faptele Apostolilor 18:18; 21:26; 23:6; Filipeni 3:6), când ar fi citit o asemenea condamnare a oricărei forme de expresie evreieşti. Pavel a afirmat răspicat că, înainte să se pocăiască de păcatele lor şi să-şi pună credinţa în Dumnezeu şi în Isus ca Mesia, neamurile erau „fără Hristos, fără drept de cetăţenie în Israel, străini de legămintele făgăduinţei, fără nădejde şi fără Dumnezeu în lume" (Efeseni 2:12). De asemenea, el a prezentat începuturile Bisericii în termenii unei povestiri în care neamurile credincioase, care fuseseră cândva păgâne, primesc cetăţenia in Israel şi sunt altoite într-un măslin evreiesc (Romani 11:17-19). Folosind analogia măslinului, Pavel le-a amintit neamurilor că „nu tu ţii rădăcina, ci rădăcina te *ţine* pe tine" (Romani 11:18, sublinierea adăugată). Şi, în ciuda acestui lucru, în cuvintele lui Ignaţiu, evreii sunt cei ce au venit în Biserica creştină. Ignaţiu a inversat, în mod fundamental, ecuaţia: „Este o monstruozitate să vorbim despre Isus Cristos şi să practicăm iudaismul. Căci creştinismul nu crede în iudaism, ci iudaismul în creştinism."[2]

„LEGĂMÂNTUL NOSTRU"

120 – În *Epistola lui Barnaba*, găsim deja exprimarea unui puternic sentiment supersesionist. Sunt referinţe repetate la creştini ca fiind „noul popor", iar la evrei ca fiind cei lepădaţi pentru

[1] Ignaţiu al Antiohiei, *Scrisoare către magnezieni*, 8:1, 10:3, trad. J. B. Lightfoot, disponibilă online în limba engleză pe site-ul Early Christian Writings, la http://www.earlychristianwritings.com/text/ignatius-magnesians-lightfoot.html.

[2] Ibid.

totdeauna. Ba chiar unul dintre pasaje declară că noul legământ este „legământul nostru", care nici măcar n-a fost dat evreilor. După cum am văzut în capitolul precedent, însă, prin profetul Ieremia, Dumnezeu a spus: „Iată, vin zile, zice Domnul, când voi face *cu casa lui Israel şi cu casa lui Iuda* un legământ nou" (Ieremia 31:31, sublinierea adăugată). În ciuda acestui lucru, Barnaba pretindea nu doar că noul legământ nu a fost încheiat cu Israelul, ci şi că, la momentul când Moise a coborât de pe Muntele Sinai şi a sfărâmat tablele, evreii „l-au pierdut... pentru totdeauna":

> Unii adună păcat peste păcat, spunând că legământul nostru rămâne şi al lor. Al nostru este; dar ei l-au pierdut în felul acesta pentru totdeauna, când Moise abia îl primise. Căci Scriptura spune: „Şi Moise era pe munte postind patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi şi a primit legământul de la Domnul şi tablele de piatră scrise de degetul mâinii Domnului." Dar ei l-au pierdut întorcându-se către idoli. Căci aşa vorbeşte Domnul: „Moise, Moise, coboară degrabă, căci poporul tău, pe care l-ai scos din ţara Egiptului, s-a dedat la nelegiuire." Şi Moise a înţeles şi a zvârlit din mâini cele două table, iar legământul lor a fost sfărâmat în bucăţi, pentru ca legământul preaiubitului Isus să poată fi pecetluit în inimile noastre, în nădejdea ce izvorăşte din credinţa în El.[3]

„NOI SUNTEM ADEVĂRATA RASĂ ISRAELITĂ"

150 – În opera „Dialog cu Trypho, evreul" a lui Iustin Martirul, începem să găsim o teologie supersesionistă mult mai bine conturată. Vorbindu-i lui Trypho, Iustin a spus: „Dat fiind că Dumnezeu binecuvântează acest popor [Biserica], îl numeşte Israel şi îl declară a fi moştenirea Lui, cum se face că voi nu vă căiţi de înşelarea pe care o practicaţi asupră-vă, ca şi când numai voi aţi fi Israelul, şi vorbiţi de rău poporul pe care Dumnezeu îl binecuvântează?"[4]

---

[3] *Epistola lui Barnaba*, 4:6-8, trad. în limba engleză J. B. Lightfoot, http://www.earlychristianwritings.com/text/barnaba-lightfoot.html; sublinierea adăugată.

[4] Iustin Martirul, *Dialog cu Trypho evreul*, cap. 135.

Nedumerit de sugestia lui Iustin, Trypho întreabă: „Cum? Voi sunteţi Israelul? Şi despre voi vorbeşte El aceste lucruri?", la care Iustin răspunde mai târziu: „Cristos este Israel şi Iacov, şi la fel şi noi, care am fost scoşi din măruntaiele lui Cristos, suntem adevărata rasă israelită."[5]

În doar o sută şi ceva de ani de la lucrarea lui Isus, creştinii ne-evrei începuseră deja să se vadă pe ei înşişi ca fiind „adevărata rasă israelită". Iată o gândire cu adevărat periculoasă! Gândiţi, vă rog, această chestiune pe îndelete, împreună cu mine. Dacă Biserica este „adevărata rasă israelită", atunci sunt evreii o rasă israelită falsă? Sau nici măcar nu sunt o rasă? Dacă evreii nu mai sunt Israelul, atunci cine sunt ei? Odată ce gruparea mea etnică a fost despuiată de identitatea şi existenţa ei *în teorie*, nu este decât o chestiune de timp până când se va găsi cineva să o deposedeze de însăşi existenţa ei *propriu-zisă*. Aşa tragică cum este, în următorii două mii de ani, credinţa că Biserica creştină alcătuită în majoritate din neamuri este noul sau adevăratul Israel a dominat gândirea unei părţi însemnate a Bisericii şi continuă să o facă până şi în zilele noastre. Ramificaţiile doctrinei supersesioniste au produs cu consecvenţă, timp de o mie opt sute de ani, formele cele mai rele de ură şi abuzuri imaginabile.

„VOI SUFERIŢI ACUM PE DREPT"

Iustin nu susţinea doar că evreii au fost înlocuiţi de Biserică, ci propunea şi o reinterpretare radicală a semnului legământului avraamic. Circumcizia, desigur, era un semn pe care Dumnezeu îl dăduse fiilor lui Israel ca să indice punerea lor deoparte prin legământul pe care îl încheiase cu ei. Iustin reinterpreta în sens negativ acest semn, precum şi Sabatul, ca fiind nu semne ale promisiunilor lui Dumnezeu faţă de Israel, ci având scopul de a-i identifica în permanenţă pe evrei în vederea „dreptei suferinţe":

> Căci circumcizia potrivit cărnii, care este din legământul avraamic, a fost dată ca un semn; ca să puteţi fi separaţi de alte popoare şi de noi; şi ca doar voi să suferiţi ceea ce acum suferiţi pe bună dreptate; şi ca pământul vostru să fie pustiit şi cetăţile voastre arse de

[5] Ibid.

> foc, şi ca străinii să mănânce roadele voastre sub ochii voştri, şi ca niciunul dintre voi să nu se mai poată sui la Ierusalim. Căci voi nu sunteţi recunoscuţi în rândul celorlalţi bărbaţi prin alt semn decât circumcizia în carnea voastră... După cum am mai spus, păcatele voastre şi păcatele strămoşilor voştri au fost motivul pentru care, printre altele, Dumnezeu v-a impus respectarea Sabatului ca un însemn.[6]

Iată unde se manifestă logica periculoasă a supersesionismului. Odată ce evreii sunt văzuţi ca fiind deopotrivă respinşi de Dumnezeu şi pe drept pedepsiţi, atunci aproape orice formă de abuz devine acceptabilă. La urma urmei, abuzatorii nu fac decât să instituie însăşi voia lui Dumnezeu. În foarte scurt timp, asemenea abuzuri au devenit o parte normală a relaţionării creştinilor la poporul evreu.

POPORUL ANULAT

165 – Melito din Sardes, episcop de Sardes, lângă Smirna, în regiunea Turciei moderne, a scris o predică intitulată „Despre Pascha (Paşte)". În aceasta, Melito a articulat la modul desăvârşit teologia respingerii divine a poporului evreu: „Poporul lui Israel a fost preţios înainte de ridicarea Bisericii, iar Legea a fost minunată înainte ca Evanghelia să fie elucidată. Dar când a luat naştere Biserica şi Evanghelia a căpătat prioritate, modelul a fost anulat, cedându-şi puterea realităţii... Poporul a fost făcut nul când s-a ridicat Biserica."[7]

Este vital să observăm articularea pe care o face Melito supersesionismului. Dacă Dumnezeu Însuşi a hărăzit trecutului Templul lui Israel, Legea şi naţiunea Israelului, urmarea logică este că El Însuşi a făcut „nul" poporul care se defineşte tocmai prin aceste lucruri – l-a făcut un nimic, un spaţiu gol. În scurt timp, ideea că Israelul nu mai era un popor şi, mai rău de-atât, *efortul de a implementa această idee* au devenit componente normale ale misiunii Bisericii.

---

[6]Ibid., cap. 16.

[7]R. Kendall Soulen, *The God of Israel and Christian Theology* (Minneapolis: Fortress, 1996), pag. 29.

RESPINȘI DE DUMNEZEU PENTRU ETERNITATE

210 – Hipolit din Roma, considerat adesea drept cel mai important teolog al secolului al III-lea, a scris polemicul său „Tratat expozitiv contra evreilor". Hipolit a dezvoltat tema potrivit căreia, fiindcă sunt vinovați în mod colectiv pentru uciderea lui Isus (deicid), evreii au fost lepădați în mod colectiv și veșnic de Dumnezeu, deopotrivă în veacul acesta și în cel viitor:

> Acum, deci, apleacă-ți urechea către mine, ascultă cuvintele mele și ia aminte, iudeule. De multe ori te lauzi că L-ai condamnat pe Isus din Nazaret la moarte și l-ai dat să bea oțet și fiere; și te fălești din cauza aceasta. Vino, deci, să ne gândim împreună dacă nu cumva lauda ta este neîntemeiată, o, Israele, (și) dacă acea mică porție de oțet și fiere n-a atras asupra ta această amenințare de temut, (și) dacă nu cumva aceasta este cauza stării tale actuale, când ai parte de o mulțime de necazuri... Și apoi, ascultă ce urmează: „Ochii să le fie întunecați, ca să nu vadă." Și, categoric, ai fost orbit în ochii sufletului tău cu un întuneric adânc și veșnic... Apelez acum la profeția lui Solomon, care vorbește despre Cristos și anunță cât se poate de limpede lucruri privitoare la evrei; și nu doar cele ce cad asupra lor în veacul acesta, ci și cele care vor cădea asupra lor în veacul viitor, din pricina îndărătniciei și obrăzniciei de care au dat dovadă față de Prințul Vieții.[8]

Hipolit nu s-a mulțumit să prezinte așa-zisa lepădare a evreilor de către Dumnezeu ca fiind „veșnică", ci a susținut și că suferința și pedeapsa lor colectivă sunt perpetue.

Cât de repede a uitat Biserica cuvintele lui Pavel, care a spus că, deși evreii Îl respinseseră pe Mesia al lor și „s-au poticnit", starea lor căzută nu era câtuși de puțin una permanentă: „Întreb dar: «A lepădat Dumnezeu pe poporul Său?» Nicidecum! Căci și eu sunt israelit, din sămânța lui Avraam, din seminția lui Beniamin. Dumnezeu n-a

[8]Hipolit, „Tratat expozitiv contra evreilor", pars. 1, 5, http://www.newadvent.org/fathers/0503.htm.

lepădat pe poporul Său, pe care l-a cunoscut mai dinainte... Întreb dar: „S-au poticnit ei ca să cadă?" Nicidecum!..." (Romani 11:1, 2, 11). Potrivit spuselor lui Pavel, evreii au fost *parţial şi temporar* împietriţi, dar, la vremea cuvenită, toţi vor fi întorşi cu totul la Dumnezeul lor (v. 25-26). Rezultatul restaurării lor va fi „bogăţie pentru lume" şi „viaţă din morţi" (v. 12, 15). Şi totuşi, Biserica s-a grăbit să susţină că evreii au fost respinşi definitiv de Dumnezeu. Iar dacă cercetăm scrierile supersesioniştilor din zilele noastre, găsim cu uşurinţă aceeaşi eroare repetată de mii de ori.

„EI L-AU UCIS PE FIUL"

Ce păcat grozav putea comite o rasă întreagă care să o condamne la o suferinţă perpetuă? Răspunsul, desigur, este că o suferinţă de asemenea proporţii putea să vină doar din cauza păcatului suprem şi impardonabil de a-L fi ucis pe Isus. Hipolit a exprimat acest lucru în felul următor:

> Dar de ce, profetule, spune-ne din ce motiv a fost pustiit Templul? A fost oare din cauza cioplirii acelui viţel din vechime? A fost din cauza idolatriei poporului? A fost din cauza sângelui profeţilor? A fost din cauza idolatriei şi adulterului lui Israel? Nicidecum, spune el; căci, în toate aceste greşeli, întotdeauna au găsit iertare la îndemâna lor şi bunăvoinţă; ci a fost din cauză că ei L-au ucis pe Fiul...[9]

Ideea că tot poporul evreu poartă o vină colectivă pentru crima uciderii lui Isus şi că această vină este transmisă din generaţie în generaţie a fost susţinută de Biserică în mare parte a istoriei sale. Exemplele liderilor, teologilor şi „sfinţilor" Bisericii ce urmează în această linie cronologică a timpului sunt nenumărate. Ideea ar putea fi înrădăcinată parţial în aplicarea greşită a unui pasaj din Evanghelia după Matei, unde citim că evreii din vremea lui Isus au cerut ca sângele lui Isus să cadă asupra lor şi asupra copiilor lor:

> Când a văzut Pilat că n-ajunge la nimic, ci că se face mai multă zarvă, a luat apă, şi-a spălat mâinile înaintea

[9]Ibid.

> norodului şi a zis: „Eu sunt nevinovat de sângele neprihănitului acestuia. Treaba voastră!" Şi tot norodul a răspuns: „Sângele Lui să fie asupra noastră şi asupra copiilor noştri." Atunci, Pilat le-a slobozit pe Baraba; iar pe Isus, după ce a pus să-L bată cu nuiele, L-a dat în mâinile lor, ca să fie răstignit. (Matei 27:24-26)

Firește, căutând să așezăm vina pentru moartea lui Isus asupra unei rase particulare, întâmpinăm o dublă problemă. Mai întâi, Isus a afirmat cu privire la propria Sa viață: „Nimeni nu Mi-o ia cu sila, ci o dau Eu de la Mine. Am putere s-o dau și am putere s-o iau iarăși; aceasta este porunca pe care am primit-o de la Tatăl Meu" (Ioan 10:18). Altfel spus, deși răstignirea lui Isus a fost urmarea unui efort cumulat din parte evreilor *și a romanilor*, în ultimă instanță a fost decizia Lui și planul Lui. A doua problemă evidentă pe care o ridică blamarea poporului evreu pentru moartea lui Isus este că vina colectivă aparține întregii omeniri.

CINE L-A UCIS PE ISUS, DE FAPT?

Potrivit cuvintelor profetului Isaia, păcatele tuturor, nu doar ale poporului evreu, au cerut în mod specific ca Isus să-Și dea viața ca ispășire: „Noi rătăceam cu toții ca niște oi, fiecare își vedea de drumul lui, dar Domnul a făcut să cadă asupra Lui nelegiuirea noastră, a tuturor" (Isaia 53:6). Îndelunga istorie a acuzațiilor și condamnării îndreptate de către creștini asupra poporului evreu pentru așa-zisa vină colectivă pentru moartea lui Isus este o demonstrație a fundamentalei lipse de înțelegere de care dă dovadă Biserica în ce privește propriile ei păcate și propria ei vină. Aceasta trădează o desăvârșită lipsă de cunoaștere a îndurării pe care o pretinde pentru sine. În cea mai mare ironie profetică, persecutând poporul legământului lui Dumnezeu, Biserica a răstignit, în esență, evreul, atrăgând asupra sa o vină de sânge pentru o măsură neînchipuită de suferință și moarte. Nu încape îndoială că, în ochii lui Dumnezeu, în tot acest timp, creștinii au îndreptat degetul acuzator înspre ei înșiși. Astăzi, Biserica trebuie să cadă în genunchi și să strige după îndurare pentru păcatele trecutului. Chiar dacă nu noi înșine am luat parte la aceste păcate, toți trebuie să ne rugăm să nu umblăm pe calea rușinoasă a strămoșilor noștri.

„ISUS AL NOSTRU"

220 – Următorul exemplu ruşinos de supersesionism care a avut ca rezultat disprețul față de evrei se găseşte în tratatele lui Origen, care scria, în secolul al III-lea, despre „deplina încredere" că evreii erau lepădați pentru totdeauna de Dumnezeu: „Putem, aşadar, conchide cu deplină încredere că evreii nu se vor întoarce la starea lor de dinainte, căci au comis crima cea mai odioasă dintre toate, formând această conspirație împotriva Salvatorului rasei omeneşti."[10] Origen a continuat: „Din acest motiv, cetatea în care a suferit Isus a fost inevitabil distrusă, națiunea evreilor a fost izgonită din țara lor şi un alt popor [Biserica] a primit chemarea lui Dumnezeu la binecuvântata alegere."[11]

Vom găsi, în mod repetat, tema distrugerii divine a Ierusalimului, a Templului evreiesc şi a întregii națiuni a evreilor ca fiind dovada că Dumnezeu a respins permanent evreii ca popor ales al Său. Foarte adesea, vom întâlni afirmația că aceştia vor rămâne veşnic în aceste circumstanțe. Dar dacă distrugerea națiunii şi a Templului erau dovezi ale lepădării poporului evreu de către Dumnezeu, atunci nu ar indica oare renaşterea statului Israel faptul că Dumnezeu nu Şi-a încheiat socotelile cu poporul evreu?

Tocmai din acest motiv, supersesioniştii din zilele noastre au căutat ori să diminueze multele dovezi ale restabilirii miraculoase şi suverane a statului Israel, ori au mers până acolo încât au militat cu sârguință pentru delegitimizarea lui.

Origen a continuat folosind cadrul supersesionist ca fundament în baza căruia să emită remarci abuzive şi condamnatoare despre evrei la nivel colectiv, ca popor, dintre care toate au venit ca urmare a păcatelor comise nu împotriva lui Isus al lor, ci împotriva lui Isus *al nostru*: „Şi toate aceste calamități groaznice le-au suferit pentru că erau cea mai josnică națiune, care, deşi se făcuse vinovată de multe alte păcate, totuşi nu a fost pedepsită pentru niciunul cu severitatea cu care a fost pedepsită pentru cele comise împotriva lui *Isus al nostru*."[12]

Din nou, nu putem decât să ne imaginăm durerea apostolului Pavel în fața unor astfel de comentarii. Ca să nu mai amintim de mâhnirea

---

[10]Leon Poliakov, *The History of Anti-Semitism* (New York, Schoken, 1965), pag. 23.
[11]Ibid.
[12]Origen, *Contra lui Celsus*, cartea a II-a, cap. 8, sublinierea adăugată.

lui Isus Însuşi în faţa încercării lui Origen de a jefui poporul evreu de orice pretenţie la propriul lor Mesia, deşi Isus S-a autointitulat „Împăratul iudeilor" (Matei 27:11).

RESTRICŢII LEGALE

Deja la începutul secolului al IV-lea, separarea dintre Biserică şi comunitatea evreiască devenise atât de clar delimitată încât Biserica a început să impună restricţii asupra diverselor forme de interacţiune socială între cele două grupuri. Cu timpul, restricţiile şi decretele aveau să devină mult mai prohibitive.

306 – Sinodul bisericesc de la Elvira a pus restricţii asupra diverselor forme de interacţiuni comunitare sau sociale între creştini şi evrei. Sub ameninţarea pierderii comuniunii, canonul 16 le interzicea creştinilor să se căsătorească cu evrei. Canonul 48 stipula că era un act păcătos să binecuvântezi holdele unui evreu, iar canonul 50 le interzicea creştinilor să mănânce împreună cu evreii.[13] Iată că ajunsese să fie interzis de legea bisericească până şi să stai la masă împreună cu un evreu!

De îndată ce au fost emise aceste restricţii de către Biserică, au început să fie adăugate şi restricţiile legale. Odată ce creştinii au căpătat putere politică, decretele emise de autorităţile legale în baza prejudecăţii lor supersesioniste faţă de evrei aveau să fie la ordinea zilei.

315 – Împăratul Constantin a publicat Edictul de la Milano, prin care evreii nu mai aveau voie să locuiască în Ierusalim. Cu toate că Domnul Însuşi dăduse oraşul Ierusalim poporului evreu (vezi Deuteronomul 1:8), iată că Biserica le interzisese până şi să trăiască acolo. De asemenea, evreilor le era interzis să încerce să descurajeze pe cei ce părăseau iudaismul, sub ameninţarea de a fi arşi de vii. Creştinii care se converteau la iudaism erau ameninţaţi cu pedepse grele:

> Dorim să le facem cunoscut evreilor, şi bătrânilor lor, şi patriarhilor lor că, dacă după intrarea în vigoare a acestei legi, vreunul dintre ei îndrăzneşte să atace cu

[13] „Conciliul de la Elvira, can. 306", http://faculty.cua.edu/pennington/Canon20Law/ElviraCanons.htm. accesat în 16 iulie 2014.

> pietre sau să aibă vreo manifestare de mânie de orice fel faţă de oricine a părăsit periculoasa lor sectă şi s-a ataşat la închinarea înaintea lui Dumnezeu [creştinism], acesta trebuie dat neîntârziat flăcărilor şi ars împreună cu toţi complicii lui. Mai mult, dacă vreunul din popor se alătură acestei odioase secte şi participă la întrunirile lor, va suporta împreună cu ei pedepsele meritate.[14]

325 – Conciliul de la Niceea a hotărât să separe pentru totdeauna sărbătoarea creştină a Paştelui de rădăcinile ei evreieşti în Paştele evreilor. Uitând, după toate aparenţele, că Isus şi ucenicii Săi au sărbătorit Paştele evreiesc, Conciliul a stabilit:

> Este cu totul şi cu totul nepotrivit ca, cu prilejul celei mai sfinte dintre sărbători, să urmăm obiceiurile evreilor. Prin urmare, să nu mai avem nimic în comun cu acest popor odios... Nu se cade, deci, să avem nimic în comun cu evreii... Închinarea noastră urmează... un curs mai convenabil... Dorim, dragi fraţi, să ne separăm de detestabila companie a evreilor... Cum, deci, am putea noi urma pe aceşti evrei, care sunt aproape sigur orbiţi?[15]

330 – În anul acesta, Tertulian, un teolog al Bisericii primare, şi-a scris tratatul *Adversus Judaeos* [Contra evreilor], un argument elaborat pe seama Bibliei pentru respingerea evreilor şi înlocuirea lor cu Biserica. Printre alte afirmaţii mai generale, el a argumentat pe îndelete că Biserica este acum moştenitoarea promisiunilor făcute poporului evreu în legământul avraamic, în cel davidic şi în cel nou. Pornind de la Daniel 9, Tertulian a susţinut că distrugerea Templului şi a Ierusalimului, în anul 70, a fost profeţita ştampilă a respingerii

---

[14] *Jewish History Sourcebook:* Evreii şi Legea Romană Târzie 315-531 d.Cr., „Legile lui Constantin cel Mare privitoare la evrei, închinători la cer şi samariteni" 18 octombrie 315, Fordham University, http://www.fordham.edu/halsall/jewish/jews-romanlaw.asp.

[15] „Două milenii de persecuţii ale evreilor: anti-iudaismul din anii 70 până la 1200 d.Cr.", site-ul Religious Tolerance, http://www.religioustolerance.org/jud_pers1.htm; accesat în 16 iulie 2014.

lui Dumnezeu pusă pe poporul evreu. Astăzi, aceasta este o credinţă fundamentală în rândurile supersesioniştilor. În loc să vadă anul 70 ca fiind încă un exil *temporar* al evreilor din ţară şi o *mustrare de scurtă durată* din partea Domnului pentru poporul legământului Său, în direct acord cu blestemele găsite în legământul mozaic, aproape toţi supersesioniştii îl văd ca fiind un eveniment definitoriu prin care evreii au fost *permanent* lepădaţi de Dumnezeu, pierzând orice drept la o viitoare pretenţie asupra promisiunilor legământului.

CERUL ESTE PENTRU NOI, NU PENTRU VOI!

320 – Ciprian, episcopul Cartaginei, a scris *Trei cărţi de mărturii împotriva evreilor,* în care sunt reiterate toate argumentele ce ajunseseră, la acea dată, să fie larg acceptate în sânul Bisericii. În mod specific, Ciprian declară că neamurile, şi nu evreii, aveau să moştenească „Împărăţia cerului":

> Evreii au căzut sub mânia grea a lui Dumnezeu din cauză că L-au părăsit pe Domnul şi au mers după idoli... A fost prezis dinainte că ei nu-L vor cunoaşte pe Domnul, nici nu-L vor înţelege, nici nu-L vor primi... Evreii nu aveau să înţeleagă Sfintele Scripturi, dar acestea aveau să fie inteligibile în vremurile din urmă, după ce Cristos va fi venit... Evreii vor pierde Ierusalimul şi vor pierde ţara pe care au primit-o. De asemenea, vor pierde lumina Domnului. Două popoare au fost prezise, poporul străvechi al evreilor, şi cel mai nou, care va consta din noi. Neamurile, mai curând decât evreii, ajung în Împărăţia cerului.[16]

341 – Conciliul din Antiohia le-a interzis creştinilor să sărbătorească Paştele împreună cu evreii.[17]

350 – Împăratul creştin Constantin a interzis căsătoriile între bărbaţi evrei şi femei creştine. Până şi căsătoriile deja existente

---

[16]Ciprian, *Three Books of Testimonies against the Jews*, în *Ante-Nicene Fathers*, vol. 5, *The Writings of the Fathers Down to AD 325* (Grand Rapids: Eerdsman).

[17]„Anti-iudaismul şi Conciliul de la Niceea", http://www.petahtikvah.com/Articles/ANTIJUDAISM.htm; accesat în 17 iulie 2014.

trebuiau dizolvate. Bărbaţii creştini care se căsătoreau cu femei evreice erau chiar ameninţaţi cu pedeapsa cu moartea.[18]

343-381 – Sinodul din Laodiceea a aprobat canonul 38, care afirma: „Este împotriva legii [pentru creştini] să primească pâine nedospită de la evrei sau să ia parte la necuviinţa lor."[19]

„O MARE MOVILĂ DE GUNOI DE DESFRÂNAŢI"

380 – Cea mai josnică, incitatoare şi veninoasă polemică anti-iudaică din primele secole o constituie seria de discursuri cunoscute ca Omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur împotriva evreilor. Hrisostom, poate mai bine decât cei mai mulţi lideri creştini, înţelegea logica supersesionismului, susţinând că, deoarece Dumnezeu ura evreii cu atâta înverşunare, creştinii aveau datoria „să-i urască şi să le vrea sângele".[20] Deşi s-a scris mult despre retorica încărcată de ură a lui Hrisostom împotriva poporului legământului lui Dumnezeu, mă voi mulţumi să citez aici un singur exemplu:

> Evreii sunt adunături corale, iubitori de plăceri şi o mare movilă de gunoi de desfrânaţi.[21]
>
> Ei [evreii] trăiesc pentru pântecele lor, cască gura la lucrurile lumii, starea lor nu este mai bună decât cea a porcilor sau a caprelor din pricina căilor lor destrăbălate şi a lăcomiei lor excesive. Nu ştiu decât un singur lucru: să-şi umple pântecele şi să se îmbete.[22]
>
> Ce este boala aceasta? Sărbătorile nenorociţilor şi jalnicilor iudei ne vor lua în curând cu asalt, una după alta şi într-o succesiune rapidă: Sărbătoarea Trâmbiţelor, Sărbătoarea Corturilor, posturile. Sunt

[18] *Jewish History Sourcebook.*

[19] „Scurtă istorie a anti-semitismului creştinilor", JewishRoots.Net, accesat în 17 iulie 2014, http://jewishroots.net/library/anti-semitism/a-brief-history-of-anti-semitism-2.html.

[20] Ronald Diprose, *Israel and the Church: The Origins and Effects of Replacement Theology* (Waynesboro, GA: Authentic Media, 2004), pag. 22.

[21] Ioan Hrisostom, *Contra evreilor*, Omilia 1.2.7. http://www.tertullian.org/fathers/Chrysostom_adversus_judaeos_01_homily1.htm.

[22] Ibid., Omilia 1.4.1.

> mulţi în rândurile noastre care spun că gândesc ca noi. Şi totuşi, unii dintre aceştia se vor uita la sărbători, iar alţii se vor alătura iudeilor în ţinerea sărbătorilor lor şi în respectarea posturilor lor. Doresc să alung acest pervers obicei afară din Biserică, chiar în clipa aceasta.[23]
>
> Dar să nu vă surprindă că îi numesc pe iudei nenorociţi jalnici. Cu adevărat sunt vrednici de dispreţ şi mizerabili... Deşi evreii fuseseră chemaţi la înfiere, ei s-au înrudit cu câinii.[24]
>
> Evreii sunt mai sălbatici decât oricare tâlhari de la drumul mare şi le fac mai mare rău celor ce cad în mijlocul lor. Ei nu se mulţumesc să sfâşie veşmintele victimei lor şi nici să-i umple trupul de răni, cum au făcut tâlharii pe drumul spre Ierihon. Dimpotrivă, evreii rănesc de moarte sufletul victimei lor, umplându-l de zece mii de răni şi lăsându-l să zacă într-o groapă a spurcăciunii.[25]

În sfârşit, este important să observăm că omul acesta care a ajuns recunoscut ca „sfânt" de către bisericile tradiţionale demoniza, la propriu, poporul evreu:

> Sinagoga nu este doar un bordel şi un teatru; este şi un cuib de hoţi şi o vizuină de fiare sălbatice... Dar când Dumnezeu părăseşte un popor, ce nădejde de salvare mai rămâne? Când Dumnezeu părăseşte un loc, locul acela ajunge să fie locuinţa dracilor.[26]
>
> Într-adevăr, sinagoga este vrednică de mai puţină cinste decât oricare han. Ea nu este doar un sălaş al hoţilor şi al înşelătorilor, ci şi al dracilor. Lucrul acesta este valabil nu doar despre sinagogi, ci şi despre

[23]Ibid., Omilia 1.1.5.

[24]Ibid., Omilia 1.2.1.

[25]Ibid., Omilia 8.3.10, http://www.tertullian.org/fathers/chrysostom_adversus_judaeos_08_homily8.htm.

[26]Ibid., Omilia 1.3.1., http://www.tertullian.org/fathers/chrysostom_adversus_judaeos_01_homily1.htm.

sufletele evreilor, după cum voi încerca să demonstrez la sfârşitul omiliei mele.[27]

Nici nu mai este nevoie să spunem ce se întâmplă atunci când cineva dezumanizează o întreagă rasă, socotindu-i pe toţi dobitoace îndrăcite. Dacă Ioan Hrisostom îi numeşte pe evrei curve, capre, porci şi câini îndrăciţi, Hitler se referă la ei ca la nişte paraziţi. Unul a fost încoronat ca sfânt de către Biserica Creştină, în timp ce numele celuilalt va trăi pe veci, şi pe drept cuvânt, în infamie. Autorul Steven Katz numeşte polemica lui Ioan Gură de Aur împotriva evreilor drept „turnura decisivă din istoria anti-iudaismului creştin, turnură a cărei consecinţă ultimă desfiguratoare a fost pusă în scenă prin antisemitismul politic al lui Adolf Hitler."[28]

ÎNCEPE TEROAREA DE STAT CREŞTINĂ

379-395 – În istoria urii creştinilor faţă de evrei, perioada aceasta a fost un important punct de cotitură, când împăratul Teodosie a instituit creştinismul drept religia oficială de stat a Imperiului Roman. Mariajul dintre Biserică şi stat a fost complet, iar întreaga putere a statului a căzut acum în mâinile supersesioniştilor.

388 – În anul acesta, creştinii au ars din temelii o sinagogă în cetatea Callincum, pe râul Eufrat, în apropierea oraşului modern Ar-Raqqah, din nordul Siriei centrale. Episcopul locului a încurajat incendierea. Când conducătorul civil al cetăţii i-a trimis împăratului Teodosie I o scrisoare, cerându-i să emită un decret prin care episcopul să plătească daunele produse şi să refacă sinagoga, arhiepiscopul Ambrozie al Milanului, cunoscut adesea şi ca Sfântul Ambrozie, a intervenit şi i-a trimis împăratului propria scrisoare, pledând pentru invalidarea ordinului de restituţie. Acesta a argumentat spunând că, dacă episcopul se supunea împăratului şi făcea evreilor dreptatea pe care aceştia o căutau, devenea astfel un apostat. De asemenea, a mai susţinut că, dacă sinagoga era reconstruită, aceasta ar fi însemnat

[27]Ibid., Omilia 1.4.2.

[28]Steven Katz, „Ideologie, putere de stat şi crime de masă/genocide", în Peter Hayes, ed., *Lessons and Legacies: The Meaning of the Holocaust in a Changing World* (Evanston, Northwestern Univ. Press, 1991), pag. 52.

că evreii ieşeau triumfători împotriva creştinilor locului, lucru cu totul inacceptabil. Scrisoarea lui Ambrozie cuprinde şi următoarele rânduri:

> Ambrozie, episcop, către Cel mai clement dintre Prinţi şi Binecuvântatul Împărat, Teodosie Augustus. A fost întocmit un raport de către contele militar de la Răsărit potrivit căruia o sinagogă a fost incendiată şi aceasta s-a făcut prin autoritatea episcopului. Tu ai poruncit ca vinovaţii să fie pedepsiţi şi sinagoga să fie reconstruită de către însuşi episcopul cu pricina... Nu te temi tu, oare, Împărate, că acesta s-ar putea supune sentinţei tale; nu ţi-e teamă că ar putea da greş în credinţa lui?... Ce este, deci, de mai mare importanţă: manifestarea disciplinei legii sau cauza religiei? Este nevoie ca orice cenzură legală să se supună religiei. Nu există, prin urmare, nicio cauză adecvată pentru o asemenea mişcare, pentru ca oamenii să fie pedepsiţi cu atâta asprime pentru incendierea unei clădiri; şi cu atât mai puţin cu cât este vorba de incendierea unei sinagogi, un cămin al necredinţei, o casă a nelegiuirii, un receptacul al nebuniei pe care Dumnezeu Însuşi îl condamnă... Vei da oare evreilor acest triumf asupra Bisericii lui Dumnezeu? Această victorie asupra poporului lui Cristos? Această exaltare, o, Împărate, necredincioşilor? Această veselie a sinagogii, această mâhnire a Bisericii?

Ambrozie şi-a încheiat declaraţia prin cuvintele: „Dumnezeu interzice să se facă mijlocire pentru acei [evrei]."[29]

După cum am afirmat adineauri, de îndată ce autoritatea Bisericii a devenit infuzată cu putere statală, încălcarea făţişă a drepturilor evreilor şi abuzurile asupra lor s-au normalizat. Ura şi maltratarea,

---

[29]Ambrozie al Milanului, „Scrisori despre incendierea unei sinagogi", august 388, Council on Centers on Jewish Relations, http://www.ccjr.us/dialogika-resources/primary-texts-from-the-history-of-the-relationship/248-ambrose-of-milan-qletters-about-a-synagogue-burningq-aug-388.

care până atunci fuseseră exprimate în principal prin declarații și insulte teologice, au devenit cu repeziciune de-a dreptul violente și militante.. Pentru cel puțin următoarea mie de ani, creștinismul a fost sponsorul terorii de stat și sursa cea mai însemnată de persecuție, la nivel mondial, a poporului evreu.

410 – Teodosie al II-lea a emis a Treia Lege Nouă, care le interzicea evreilor să dețină vreo poziție sau funcție onorifică în statul roman. Evreii erau constrânși, însă, să-și asume sau să rămână în acele funcții publice care rezultau într-o pierdere financiară pentru ei. A Treia Lege Nouă interzicea, de asemenea, construirea de noi sinagogi. Această interdicție avea să fie ulterior preluată și implementată de către guvernele musulmane și, în mod ironic, a fost pusă în aplicare adesea și în cazul bisericilor creștine. Astăzi, rămășițele acestor legi sunt vizibile încă în națiuni precum Arabia Saudită, care interzice construirea de noi biserici. Redăm mai jos un fragment din a Treia Lege Nouă a lui Teodosie:

> ...rânduim prin această lege care să fie validă în toate timpurile: Niciun evreu... nu va obține funcții sau demnități publice; niciunuia nu îi este îngăduită vreo slujbă în administrația cetății; niciunul nu va exersa funcția de apărător al cetății. Într-adevăr, noi considerăm că este un păcat ca inamicii Maiestății cerului și ai legilor romane să ajungă să fie executorii legilor noastre – a căror administrare au obținut-o prin șiretenie și prin care, întăriți prin autoritatea rangului obținut, ar avea puterea să judece sau să hotărască după cum doresc împotriva creștinilor, da, în mod frecvent chiar asupra episcopilor sfintei noastre religii și, ca atare, să ne insulte credința. Mai mult, din același motiv, interzicem și ridicarea vreunei clădiri noi de sinagogă. Consolidarea sinagogilor vechi care sunt amenințate în prezent cu ruina este, însă, permisă.[30]

[30]Edward Gibbon, *The Decline and Fall of the Roman Empire*, vol. 4, cap. 47, http://www.sacred-texts.com/cla/gibbon/04/daf04038 htm.

415 – Imediat după ce a intrat în funcţie, Chiril, patriarhul Alexandriei, a iniţiat o serie de măsuri ce au dus la expulzarea tuturor evreilor din Alexandria. Toate sinagogile oraşului au fost dărâmate, iar casele şi afacerile evreilor au fost arse din temelii. Edward Gibbon, autorul operei *Declinul şi căderea Imperiului roman*, a descris situaţia astfel:

> Fără a dispune de vreo sentinţă legală sau de vreun mandat împărătesc, patriarhul, la ivirea zorilor, s-a pornit în fruntea unei gloate de răzvrătiţi să atace sinagogile. Neînarmaţi şi luaţi pe nepregătite, evreii au fost incapabili să opună rezistenţă; casele lor de rugăciune au fost făcute una cu pământul, iar războinicul episcopal, după ce şi-a răsplătit trupele din prada bunurilor lor, a izgonit din oraş rămăşiţa naţiunii necredincioase... În acest ultraj dezordonat, inocenţii au fost confundaţi cu vinovaţii, iar Alexandria a fost secătuită prin pierderea unei colonii înstărite şi muncitoare.[31]

415 – Augustin din Hippo, considerat probabil cel mai important teolog din istoria Bisericii, a articulat cu putere supersesionismul prin insultele aruncate în dreptul poporului evreu: „Mai degrabă creştinii sunt Israelul... Dar mulţimea aceea de evrei, care a fost pe merit reprobată pentru perfidia ei, pentru plăcerile cărnii şi-a vândut dreptul de la naştere, astfel incât ei aparţin nu lui Iacov, ci mai degrabă lui Esau. Căci ştim că acesta era înţelesul ascuns al spuselor: «Pentru ca cel dintâi să slujească pe cel mai tânăr».”[32]

Este important să observăm că, afirmând că evreii fuseseră „reprobaţi”, Augustin se referea la doctrina alegerii necondiţionate, în baza căreia unii oameni (cei aleşi) sunt predestinaţi de Dumnezeu la mântuire, în timp ce alţii sunt aleşi pentru damnare. Problema evidentă, firește, cu poziţia lui Augustin este că aplica reprobarea

---

[31]*Jewish History Sourcebook*, „III. *A Law of Theodosius II*, January 31, 439: Novella III: Concerning Jews, Samaritans, Heretics and Pagans.”

[32]Philip Schaff, ed., *Nicene and Post Nicene Fathers*, series 1, vol. 8 (Christian Classics Ethereal Library, 2009), „Expunerea lui Augustin asupra Psalmului 114”.

aceasta nu unui individ particular, ci întregii rase. Mai grav însă, aplica termenul de *reprobat* în mod specific poporului evreu, despre care apostolul Pavel a declarat destul de limpede că, deşi *unii* vor fi lepădaţi pentru necredinţa lor, alegerea lor colectivă pentru mântuire rămâne veşnică (vezi Romani 9-11).

Reluând această temă, în comentariul pe marginea Psalmilor, Augustin a comparat, în repetate rânduri, poporul evreu cu Iuda Iscarioteanul, care rămâne vinovat pentru totdeauna de moartea lui Isus:

> Iuda îi reprezintă pe acei evrei care erau duşmanii lui Cristos, deopotrivă pe cei ce atunci Îl urau pe Cristos şi pe cei ce acum, în linia succesiunii lor, continuând această specie a răutăţii, Îl urăsc. Cu privire la aceşti oameni, la acest popor, să înţelegem în mod convenabil nu doar ceea ce citim descoperit făţiş în acest Psalm, ci şi acele lucruri ce sunt exprimate mai expres cu privire la Iuda însuşi.
>
> Psalmul [109] continuă apoi: „Îi plăcea blestemul: să cadă asupra lui!" (v. 17). Chiar dacă lui Iuda îi plăcea blestemul, atât prin faptul că fura din punga cu bani, cât şi prin faptul că L-a vândut şi trădat pe Domnul, totuşi, poporul acela a iubit mai pe faţă blestemul, spunând: „Sângele Lui să cadă asupra noastră şi asupra copiilor noştri... Nu-i plăcea binecuvântarea: să se depărteze de el!" Şi aşa era, cu adevărat, Iuda, întrucât nu L-a iubit pe Cristos, în care se găseşte binecuvântarea veşnică; dar poporul evreu a refuzat binecuvântarea cu şi mai multă înverşunare.[33]

Augustin a vorbit, în mod specific, despre Ziua Judecăţii ca fiind timpul când damnarea veşnică avea să fie împărţită poporului evreu: „«Când Fiul Omului va veni în slava Lui, împreună cu sfinţii Săi ingeri, şi înaintea Lui se vor strânge toate popoarele»; şi tot ceea ce este prezis despre judecata de apoi în locul acela, până la ultima propoziţie. Iar evreii, dat fiind că vor fi pedepsiţi la acea judecată pentru perseverenţa

[33]Ibid., „Expunerea lui Augustin asupra Psalmului 109".

în răutatea lor, după cum este scris în altă parte, «se vor uita la Cel pe care L-au străpuns».”[34]

Problema este, din nou, că Augustin a răstălmăcit grav cuvintele lui Zaharia, aducându-le în sprijinul ideii opuse celei pe care o enunța, de fapt, profetul. Augustin a citat doar un fragment din Zaharia 12:10, folosindu-l ca să argumenteze că poporul evreu, la nivel colectiv, va fi damnat în Ziua Judecății. De fapt, versetul întreg spune că, atunci când se va uita la Cel pe care L-au străpuns, poporul evreu se va pocăi și va primi „un duh de îndurare”. Augustin a ignorat, de asemenea, trimiterea explicită pe care o face Pavel la faptul că, la întoarcerea lui Cristos, „tot Israelul va fi mântuit” (Romani 11:26). Este clar că supersesionismul și prejudecata sa față de poporul evreu l-au orbit pe Augustin și l-au făcut incapabil să prezinte aceste texte în mod responsabil și cu onestitate. Câți alți profesori și teologi, altminteri excelenți, nu se află azi sub aceeași vrajă a supersesionismului, fiind schilodiți în abilitatea lor de a interpreta corect atâtea fragmente de o importanță crucială din Scriptură!

SINAGOGA ESTE „REFUGIUL DIAVOLULUI, FORTĂREAȚA LUI SATAN”

418 – Ieronim, părintele Bisericii Latine, vorbind despre sinagogile evreilor, a folosit cele mai provocatoare descrieri imaginabile: „Dacă le numești bordele, cuiburi de vicii, refugii ale Diavolului, fortărețe ale lui Satan, locuri ale depravării sufletești, abisuri ale tuturor dezastrelor imaginabile sau oricum altfel, tot spui mai puțin decât merită.”[35]

În altă parte, și-a proslăvit propria ură viscerală față de evrei: „Dacă este potrivit să urâm vreun om și să detestăm vreo rasă, eu am o stranie antipatie față de poporul circumciziei. Căci până în zilele noastre, ei Îl persecută pe Domnul nostru Isus Cristos în sinagogile lui Satan.”[36]

---

[34]Augustin, „Despre Sfânta Treime”, în Philip Schaff, ed., *Nicene and Post Nicene Fathers*, series 1, vol. 3 (Christian Classics Ethereal Library, 2009).

[35]„Două milenii de persecuții ale evreilor: anti-iudaismul începând din anii 70 și până în 1200 d.Cr.”

[36]„Jerome, Ep. LXXXIV, 3; *Corpus scriptorium ecclesiasticorum latinorum*, citat în James Everett Seaver, *The Persecution of the Jews in the Roman Empire* (Lawrence: University of Kansas, 1952), pag. 51.

În ochii Bisericii, evreii deveniseră de-acum cu totul demonizaţi ca popor, iar sinagogile lor ajunseseră să fie săli de întrunire pentru lucrarea lui Satan pe pământ. Cât de departe de cuvintele lui Ieronim se află strigătul încărcat de durere al apostolului Pavel pentru mântuirea evreilor, când a declarat: „Căci aproape să doresc să fiu eu însumi anatema, despărţit de Hristos, pentru fraţii mei, rudele mele trupeşti" (Romani 9:3).

489-519 – În această perioadă, gloate de creştini au distrus numeroase sinagogi din cetăţile Antiohiei, Daphne şi Ravenna.[37]

531 – Împăratul Iustinian a legiferat Codul Iustinian, interzicând evreilor să construiască sinagogi, să citească Biblia în ebraică, să se adune în public, să sărbătorească Paştele evreilor înainte de Paştele creştinilor, sau să depună mărturie împotriva creştinilor la tribunale: „Noi... decretăm că niciun eretic, nici măcar cei ce preţuiesc superstiţia evreiască, nu poate să depună mărturie împotriva creştinilor ortodocşi care sunt implicaţi în litigiu, dacă una sau cealaltă dintre părţi este un creştin ortodox."[38]

535 – Sinodul de la Claremont a decretat că evreii nu puteau să ocupe funcţii publice sau să aibă vreo formă de autoritate peste creştini.[39]

538 – Al Treilea Conciliu şi al Patrulea Conciliu de la Orleans le interziceau evreilor să se înfăţişeze în public în perioada Paştelui. Canonul 30 decreta că „începând din ioia dinainte de Paşte şi timp de patru zile, evreii nu au voie să se înfăţişeze în compania creştinilor." Căsătoriile între creştini şi evrei au fost interzise şi creştinilor le era interzis să se convertească la iudaism.[40]

---

[37]„Două milenii de persecuţii ale evreilor: anti-iudaismul începând din anii 70 şi până în 1200 d.Cr."

[38]*Jewish History Sourcebook*, „IV. A Law of Justinian, July 28, 531: Concerning Heretics and Manichaeans And Samaritans".

[39]Fritz B. Voll, „Scurtă recapitulare a unei istorii tulburate", site-ul Jewish Christian Relations, accesat în 17 iulie 2014, http://www.jcrelations.net/A_Short_Review_of_a_Troubled_History.2267.0.html?id=720&L=3&searchText=a+short+review+of+a+troubled+history&searchFilter=%2A&page=0.

[40]Ibid.

CONCLUZIE

În perioada de la începutul secolului al II-lea şi până la sfârşitul secolului al IV-lea, am urmărit dezvoltarea unui curent de gândire supersesionist şi consolidarea lui fermă în sânul Bisericii. După aceea, pe măsură ce autoritatea Bisericii a fost infuzată de putere statală, poporul evreu a fost supus în mod consecvent unei serii continue de abuzuri, persecuţii şi, pe alocuri, expulzării masive a unor comunităţi întregi. Putem lesne face legătura între supersesionism şi eforturile propriu-zise de deposedare a poporului evreu de proprietatea lor, de mijloacele lor de trai, de fericirea lor, de pacea lor, de demnitatea lor şi, în ultimă instanţă, de însăşi identitatea şi dreptul lor la viaţă.

O, Doamne, ajută-ne pe aceia care căutăm să Te urmăm să învăţăm din greşelile înaintaşilor noştri. Să ne pocăim de orice formă de prejudecată, fie ea în atitudine sau teologică, faţă de fiii lui Israel. Pe măsură ce proclamăm Evanghelia Ta, ajută-ne să arătăm cu adevărat dragostea lui Isus, Mesia, faţă de poporul legământului Tău.

CAPITOLUL 10

URA CREȘTINILOR FAȚĂ DE EVREI: DIN SECOLUL AL IV-LEA PÂNĂ LA HOLOCAUST

În capitolul precedent, am legat începuturile supersesionismului în Biserica primară de ura, abuzurile și persecuțiile larg răspândite împotriva poporului evreu, care s-au intensificat exponențial odată ce autoritatea Bisericii a fost insuflată de puterea statală. Începând din acest punct, în toată lumea creștină, poporul evreu a fost supus persecuțiilor, aproape neîntrerupt, timp de trei sute de ani. După secolul al V-lea, antisemitismul a ajuns să fie întipărit în însuși fundamentul și natura culturii europene creștine. Această perioadă a fost marcată de persecuții sporadice, de răpirea copiilor de evrei, de botezuri și convertiri forțate, de presiuni economice dure, de confiscarea proprietăților, expulzări. înrobire forțată și chiar de multiple masacre ale unor comunități întregi de evrei.

Înainte de a supune considerației aceste consemnări incriminatorii, vreau să avertizez împotriva citirii superficiale a acestui material. Înțeleg că, din cauza redundanței lui, putem lesne ajunge insensibili la gravitatea a ceea ce ni se transmite.

Nu este ușor să citim, episod după episod, relatare după relatare, cum creștinii persecută, abuzează, trădează, înrobesc, omoară sau masacrează evrei. Este important să nu ne sustragem emoțional și să nu ne împietrim în fața acestui material. Vă încurajez să vă opriți și să îi cereți Domnului să vă arate ce simte El vizavi de aceste orori și să facă să izvorască în inimile voastre aceeași pasiune care este în inima Lui pentru poporul Său.

Încurajez cititorul să își îngăduie o repulsie autentică și o pocăință din toată inima pentru grozăvia a ceea ce unii creștini mărturisitori au permis, cu bună știință, să propășească, în Numele lui Isus, în ultimii

două mii de ani. Doar printr-o asemenea pocăință va putea Biserica să evite repetarea întocmai a acelorași greșeli, în cazul în care ne pândesc din nou asemenea zile întunecate.

558 – În Franța, Ferréol, episcopul de Uzès, i-a adunat pe toți evreii din dioceza lui în Biserica Sf. Teodosie ca să audă o predică despre botez. Toți evreii care nu s-au convertit au fost izgoniți din districtul său.[1]

613 – În Spania, au izbucnit persecuții foarte serioase. Evreilor li s-a dat opțiunea de a se converti la creștinism sau de a fi izgoniți din țară. Mulți copii evrei cu vârsta de peste 6 ani au fost luați de la părinții lor și reeducați în spirit creștin.[2]

692 – Un conciliu bisericesc ținut în timpul lui Iustinian al II-lea, la Constantinopol, cunoscut drept Sinodul Quinisext sau Conciliul de la Trullo, a căutat să rupă orice interacțiune socială între creștini și evrei: „Nimeni... să nu mănânce pâinea nedospită a evreilor și să nu aibă nicio legătură de familie cu ei, nici să nu-i cheme când sunt bolnavi, nici să nu primească medicamente de la ei, nici să nu se spele cu ei... Oricine cheamă doctori evrei sau se spală cu ei va fi dat afară."[3] Potrivit *Catholic Encyclopedia*, „La conciliu au luat parte sute de episcopi atât de la răsărit, cât și de la apus."[4]

694 – Al Șaptesprezecelea Conciliu Bisericesc de la Toledo, poruncit de regele Egica al Spaniei, stipula, în canonul al optulea: „Evreii... vor fi lipsiți de proprietățile lor pentru beneficiul visteriei statului și vor fi făcuți robi pentru totdeauna. Cei la care regele îi trimite ca sclavi trebuie să aibă grijă ca aceștia să nu mai practice

---

[1] *Enciclopedia iudaică*, s.v. „Franța", accesată în 17 iulie 2014, http://jewishencyclopedia.com/articles/6262-france.

[2] „Două milenii de persecutare a evreilor. Anti-iudaismul din anul 70 și până în anul 1200", website-ul Religious Tolerance, http://religioustolerance.org/jud_pers1.htm, accesat în 16 iulie 2014.

[3] Philip Schaff, Henry Wace, ed., *A Select Library of Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church*, vol. 14 (New York: Charles Scribner's Sons, 1900), pag. 370.

[4] Charles Herbermann, ed., *The Catholic Encyclopedia*, vol. 4 (New York: Robert Appleton, 1908), pag. 294.

uzanţele iudaice, iar copiii lor să fie separaţi de ei la vârsta de 7 ani şi căsătoriţi ulterior cu creştini."[5] Bineînţeles, această înrobire a poporului evreu şi-a găsit sprijinul, neîndoielnic, în scrierile a diverşi creştini renumiţi, precum Hrisostom, Origen şi Ieronim, toţi aceştia argumentând că Dumnezeu le hărăzise evreilor o viaţă de perpetuă sclavie din cauza vinei lor colective pentru uciderea lui Isus.

722 – Leon al III-lea a scos iudaismul în afara legii. Mulţi evrei de pe cuprinsul Europei au fost botezaţi cu forţa, împotriva voinţei lor.[6]

1078 – Papa Grigore al VII-lea a decretat că evreii nu puteau ocupa funcţii în care să fie superiori creştinilor.[7]

PRIMUL HOLOCAUST

1096 – În anul acesta a fost lansată cea dintâi cruciadă. A fost prima din opt şi a durat mai bine de două sute de ani. Deşi scopul principal al cruciadei era acela de a elibera Ierusalimul de sub controlul musulmanilor, evreii au devenit o ţintă secundară importantă. Pe măsură ce soldaţii au străbătut Europa în drum spre Ţara Sfântă, un număr însemnat de evrei din Germania, Franţa şi Anglia au fost ucişi, fapt pentru care unii istorici au denumit această perioadă „cel dintâi holocaust".[8]

În timpul celei Dintâi Cruciade, doar în valea Rinului au fost masacraţi 12.000 de evrei.

1099 – La Ierusalim, cruciaţii i-au silit pe toţi evreii din cetate să intre într-o sinagogă din centru, căreia i-au dat apoi foc. Cei ce

---

[5]Charles Joseph Hefele, *A History of the Councils of the Church from the Original Documents*, vol. 5, tradusă în limba engleză de William R. Clark (Edinburg: T&T Clark, 1896), pag. 248.

[6]Warren Treadgold, *A History of the Byzantine State and Society* (Stanford: University of Stanford Press, 1997), pag. 350, 352-353.

[7]Fritz B. Voll, „O scurtă recapitulare a unei istorii tulburi", website-ul Jewish Christian Relations, accesat în 17 iulie 2014, http://jcrelations.net/A-Short_Review_of_a_Troubled_History.2267.0.htm?id=720&L=3&searchTExt=a+short+review+of+a+troubled+history&searchFilter=%2A&page=0.

[8]Jonathan Riley Smith, *The Crusades: A History* (Yale University Press, 2005), pag. 50.

încercau să se salveze au fost mânați cu forța înapoi în clădirea cuprinsă de flăcări.[9]

FIARE SĂLBATICE INUMANE

1120 – Petru Venerabilul, un stareț francez cu influență, a creat, prin tratatul său *Contra împietririi înrăite a evreilor*, unul dintre exemplele extreme de abuz din istoria Bisericii comis de creștini împotriva poporului evreu. Prologul acestei critici răutăcioase supersesioniste relativ întinse începe astfel: „Pe voi vă abordez, evreilor. Și vă zic vouă, care până în zilele noastre Îl tăgăduiți pe Fiul lui Dumnezeu. Până când, nenorociților, veți refuza să credeți adevărul?"[10]

Petru i-a socotit pe evrei animale inumane, al căror unic scop era să fie puși la defilare înaintea lumii ca exemple de reprobare spirituală: „... dacă, totuși, sunteți oameni. De fapt, nu mă încumet să recunosc că sunteți oameni, de teamă ca nu cumva să mint, deoarece îmi dau seama că facultatea rațiunii ce separă omul de alte animale sau dobitoace sălbatice... este dispărută sau, mai degrabă, îngropată, în cazul vostru... Conduc, așadar, monstruoasa bestie afară din bârlogul ei și o împing râzând pe scena întregii lumi, în văzul tuturor popoarelor... O, evrei, o, jivine sălbatice..."[11]

1121 – Evreii au fost izgoniți din Flandra, o regiune ce aparține acum Belgiei. Nu aveau voie să se întoarcă și nici nu erau tolerați decât dacă se pocăiau de faptul de a-L fi ucis pe Isus Cristos.[12]

1146 – A început a Doua Cruciadă. Prin predicile sale și condamnarea evreilor, Radulphe, un călugăr francez, a inspirat mai multe masacre în Renania, Köln, Mainz, Worms și Speyer. Acesta a instigat în mod deschis la masacrarea evreilor, spunând: „Evreii ar

---

[9]„Două milenii de persecutare a evreilor. Anti-iudaismul din anul 70 până în anul 1200".

[10]Petru Venerabilul, *Against the Inveterate Obdurancy of Jews*, tradusă în limba engleză de Irven M. Resnick (Catholic University of America Press, 2013), pag. 49.

[11]Ibid., pag. 211-212.

[12]„Două milenii de persecutare a evreilor."

trebui omorâți fiindcă sunt inamicii religiei creştine."[13] Din Germania, ideea lui Radulphe de a „începe cruciadele de acasă" a ajuns până în Franța, iar drept urmare evreii au fost masacrați în Carentan, Rameru, Sully şi Boemia.[14]

1180-1181 – Regele francez Filip Augustus a confiscat toate proprietățile evreilor şi i-a expulzat pe evrei din țară. Toate casele lor au ajuns în proprietatea regelui.[15] Un călugăr numit Rigord ne-a lăsat următoarea consemnare:

> [Filip] a auzit că evreii care locuiau în Paris erau deprinşi ca în fiecare an, în ziua de Paşte sau în timpul săptămânii sacre a patimilor Domnului nostru, să coboare în taină în galerii subterane şi să omoare un creştin, ca un fel de jertfă în bătaie de joc față de religia creştină. Au stăruit multă vreme în această răutate, inspirată de diavolul, iar pe vremea tatălui lui Filip, mulți dintre ei fuseseră prinşi şi arşi în foc... în acelaşi an în care a fost învestit la Reims cu sfânta guvernare a regatului francezilor, într-o zi de Sabat, a şaisprezecea zi din februarie [anul 1180], la porunca lui, evreii de pe tot cuprinsul Franței au fost prinşi în sinagogile lor şi apoi prădați de aurul, argintul şi veşmintele lor... Acesta a fost un vestitor al expulzării lor, care, prin voia lui Dumnezeu, a urmat la scurt timp după aceea.[16]

1182 – Regele Filip a publicat următorul edict privitor la expulzare: „Proprietățile imobile, însă, precum case, câmpuri, vii, hambare şi prese de vin, le-a confiscat el... În iulie, evreii au fost obligați să părăsească Franța, iar toate sinagogile lor au fost convertite în biserici."[17]

---

[13]Richard Gottheil şi Joseph Jacobs et al., ed., *Enciclopedia iudaică*, s.v. „Cruciadele".

[14]Will Durant, *Story of Civilization*, vol. 4: *The Age of Faith* (New York: Simon & Schuster, 2014), pag. 391.

[15]*Jewish History Sourcebook*, „Expulzarea evreilor din Franța, anul 1182", Fordham University, http://fordham.edu/halsall/jewish/1182-jewsfrance1.asp.

[16]Ibid.

[17]Ibid.

1189 – La încoronarea regelui Richard Inimă de Leu, în ciuda faptului că evreilor li s-a interzis să ia parte la ceremonie, unii conducători evrei s-au înfățișat cu daruri înaintea noului rege. Curtenii regelui i-au deposedat de ele și i-au biciuit zdravăn. Acest fapt a dat naștere la zvonuri cum că Richard ar fi ordonat ca toți evreii să fie uciși, lucru care a avut ca rezultat masacrarea evreilor pretutindeni în Londra. Mulți evrei au fost omorâți în bătaie, jefuiți și arși de vii. Multe case de-ale evreilor au fost arse până la pământ, iar evreii au fost botezați cu forța.[18]

SCLAVI LEPĂDAȚI DE DUMNEZEU

1205 – „Prin propria lor vină", le scria papa Inocențiu al II-lea la doi dintre arhiepiscopii săi, „evreii sunt sortiți unei servituți perpetue din cauză că L-au crucificat pe Domnul... Ca sclavi lepădați de Dumnezeu, la a cărui moarte au conspirat cu răutate, ca efect al acestei acțiuni, se vor recunoaște pe ei înșiși drept sclavii celor pe care moartea lui Cristos i-a făcut liberi."[19]

Este important să ne oprim și să medităm cu seriozitate asupra efectelor pe care declarații de genul acesta le-au avut asupra culturii generale a Europei. Papa însuși, figura cu cea mai mare autoritate spirituală din toată lumea creștină, așa-numitul *vicar* al lui Cristos, a declarat că toți evreii, prin propria lor vină, sunt irecuperabil de răi și sortiți de Dumnezeu să fie veșnic sclavii creștinilor. La acea dată, avertismentele lui Pavel fuseseră, de multă vreme, nu numai date uitării, ci călcate cu totul în picioare, creștinismul însuși ajungând să fie aproape sinonim cu ura față de evrei și umilirea, privarea și subjugarea poporului evreu. *Cât de adânc decăzuse Biserica!*

INSIGNA

Puțini știu că infama marcare a evreilor din Germania nazistă fusese o practică de mult consolidată în istoria Europei creștine. Potrivit *Enciclopediei iudaice*, „Ideea unei asemenea discriminări

---

[18]Jean Flori, *Richard the Lionheart: Knight and King*, trad. Jean Birrell (Edinburgh: Edinburgh University Press, 1999), pag. 95.

[19]„O scurtă istorie a anti-semitismului «creștin»", JewishRoots.Net, accesat în 17 iulie 2014, http://jewishroots.net/library/anti-semitism/a-brief-history-of-anti-semitism-2.html.

pare să fi fost derivată din islam, în care îmbrăcămintea evreilor se distingea printr-o culoare diferită de cea a adevăratului credincios, încă de la Pactul lui Omar (640), prin care evreilor li se poruncea să poarte o cusătură galbenă peste veşmintele de deasupra. Aceasta era o anticipare distinctă a Insignei."[20]

Potrivit lui Bernard Lewis, un erudit al istoriei islamice, atât creştinii, cât şi evreii erau forţaţi, sub stăpânirea islamică, să poarte pe haine embleme distincte. Insigna galbenă, în mod specific, pare să fi fost introdusă pentru prima dată în secolul al IX-lea de un calif din Bagdad, de unde s-a răspândit în Occident în perioada medievală.[21]

Cu toate că această practică îşi are obârşia în islam, ea a fost folosită alternativ atât de musulmani, cât şi de creştini şi, în scurt timp, a ajuns să fie o practică obişnuită în Europa. În 1269, Ludovic al IX-lea al Franţei a impus o amendă tuturor evreilor prinşi în public fără să poarte insigna. Legea a fost întărită de diverse concilii locale din oraşele franceze Arles, în 1234 şi 1260, Beziers în 1246, Albi în 1254, Nîmes în 1284 şi 1365, Avignon în 1326 şi 1337, Rodez în 1336 şi Vanves în 1368.[22]

Insigna fost folosită în Anglia (în forma a două table de piatră), în Franţa (în forma unui inel de material), precum şi în Spania, Italia şi peste tot în Europa. Acest semn dezonorant a fost folosit, cu intermitenţe, în diverse locaţii, vreme de şase secole, expunând evreii la disprețul publicului peste tot pe unde mergeau în Europa. Atunci când a venit la putere, Hitler n-a făcut decât să adopte o practică creştină veche, schimbând ceea ce era o insignă ovală de culoare galbenă cu Steaua lui David.

1215 – Al Patrulea Conciliu Lateran a aprobat legile canonice care stipulau că „[evreii], bărbaţi sau femei, trebuie să se distingă, în toate ţările creştine, de restul populaţiei, în locurile publice, printr-o

[20]Enciclopedia iudaică, s.v. „Insigna", http://jewishencyclopedia.com/articles/2317-badge, accesat în 17 iulie 2014.

[21]Bernard Lewis, *The Jews of Islam* (Princeton Princeton University Press, 1987), pag. 25-26.

[22]Enciclopedia iudaică, s.v. „Insigna".

îmbrăcăminte specială." De asemenea, trebuia să poarte insigna sau o îmbrăcăminte specială care să-i deosebească de creştini.[23]

1218 – Papa Honorius al III-lea a emis o bulă papală prin care cerea aplicarea celui de-al Patrulea Conciliu Lateran, conform căruia evreii trebuiau să poarte îmbrăcăminte care să-i deosebească şi erau obligaţi să plătească o zecime din tot venitul lor către bisericile locale.[24] Amândouă aceste stipulări au fost repetate frecvent de papii următori.

1227 – Sinodul de la Narbonne, canonul 3, prevede: „Pentru ca evreii să fie deosebiţi de alţii, decretăm şi poruncim insistent ca la mijlocul pieptului veşmintelor lor să poarte o insignă ovală, lată de un deget şi înaltă de o jumătate de palmă."[25]

1239 – Papa Grigore al IX-lea a ordonat conducătorilor bisericilor din Anglia, Franţa, Portugalia şi Spania să confişte cărţile evreieşti în prima sâmbătă din Postul Paştelui. Talmudul şi toate celelalte cărţi iudaice suspectate de blasfemie la adresa lui Isus şi a creştinismului au fost arse. Arderea cărţilor evreieşti a fost poruncită de mai multe ori între secolul XIII şi XVI.[26]

1259 – Un sinod al arhidiocezei din Mainz, Germania, a ordonat tuturor evreilor dintre graniţele sale să poarte insigne galbene.[27]

1285 – Întreaga comunitate evreiască din Munich, cuprinzând aproximativ 180 de inşi, a fost arsă de vie din cauza unei acuzaţii de omor ritual.[28]

---

[23]Wikisource, s.v. „Enciclopedia catolică (1913), al Patrulea Conciliu Lateran", accesat în 17 iulie 2014, http://en.wikisource.org/wiki/Catholic_Encyclopedia_(1913)/Fourth_Lateran_Council_(1215).

[24]Mortiz Stern, *Urkundliche Beiträge über die Stellung der Päpste zu den Juden* (Kiel, Germany: H. Fiencke, 1893), pag. 13.

[25]*Medieval Sourcebook*, „Al Doisprezecelea Conciliu Ecumenic: Lateran IV 1215", Fordham University, http://www.fordham.edu/halsall/basis/lateran4.asp.

[26]Enciclopedia iudaică, s.v. „bule papale", http://jewishvirtuallibrary.org/jsource/judaica/ejud_0002_0004_0_03728.html, accesat în 17 iulie 2014.

[27]*Enciclopedia iudaică*, vol. 7, ed. II (Farmington, MI: Keter, 2007), pag. 522.

[28]Ibid.

1288-1293 – Cele mai multe comunități evreiești din Regatul de Neapole, pe atunci leagănul culturii europene evreiești, au fost distruse. În alte părți ale Italiei, evreii au fost expulzați sau convertiți cu forța la creștinism.[29]

1290 – În 18 iulie, regele Eduard I a emis porunci șerifilor din toate cantoanele engleze, ordonându-le să-i scoată cu forța din țară pe toți evreii care nu părăseau Anglia de bunăvoie până în Ziua Tuturor Sfinților din acel an. Acestora li se îngăduia să-și ia cu ei toate posesiunile pe care le puteau duce, restul proprietăților intrând în posesia regelui. Au fost expulzați 16.000 de evrei. Mulți au fost jefuiți de autoritățile locale, iar alții s-au înecat în drum spre Franța. Oficial, evreii nu s-au întors în Anglia până în 1655 – aproape patru sute de ani mai târziu.[30]

1298 – Evreii au fost persecutați în Austria, Bavaria și Franconia. 140 de comunități evreiești au fost distruse și mai mult de 100.000 de evrei au fost omorâți în decursul a șase luni.[31]

1306 – 100.000 de evrei au fost exilați din Franța, având cu ei doar hainele de pe ei.[32]

1337 – Evreii din Belgia au fost anihilați într-o serie de masacre. Conform *Enciclopediei iudaice*:

> Evreii din Belgia din vremea aceea au fost, asemenea fraților lor de pe tot cuprinsul Europei, persecutați sub acuzația de a fi pângărit anafura, de a fi ucis sugari și de a fi otrăvit fântâni. Furtuna care a măturat evreii din Belgia i-a anihilat și atât de completă a fost lucrarea

---

[29]Conform axei temporale compilate de Elizabeth D. Malissa pe pagina intitulată „Lumea evreiască virtuală: Italia" pe siteul Jewish Virtual Library, accesat în 17 iulie 2014, http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/History/italytime.html.

[30]*Enciclopedia iudaică*, s.v. Anglia, http://jewishencyclopedia.com/articles/5764-england.

[31]„Privire de ansamblu asupra a 2.000 de ani de persecutare a evreilor: anti-iudaismul din 1201 până în 1800", siteul Religious Tolerance, http://religioustolerance.org/jud_pers3.htm; accesat în 17 iulie 2014.

[32]Ibid.

de distrugere încât abia dacă a mai rămas vreo urmă din existența lor. O serie de masacre pare să fi avut loc de-a lungul unei perioade de douăzeci de ani, care a culminat, în cele din urmă, cu masacrul din Bruxelles, în 1370.[33]

1338 – Consilierii din Freiburg au interzis jucarea de scene anti-evreiești în piesele jucate de Paște în oraș, din cauza reacțiilor sângeroase și letale ale creștinilor împotriva evreilor, care urmau adesea după acele reprezentații.[34]

1347 – După ce au fost învinovățiți pentru Moartea Neagră, evreii au fost uciși în masă. În Bavaria, au fost masacrați 12.000; în orășelul Erfurt, 3.000; lângă Tours, a fost săpat un șanț imens, care a fost umplut cu lemne aprinse de foc și 160 de evrei au fost arși de vii. În Strassbourg, au fost arși 2.000 de evrei. În Mainz, 6.000; în Worms, 400.[35]

1366 – O mare persecuție a izbucnit în Spania: „Când Henry de Trastamara a urcat pe tron ca Henry al II-lea, pentru evreii castelani a început o epocă de suferință și intoleranță care a culminat cu expulzarea lor." Henry „a cerut ca evreii... să nu fie lăsați în funcții publice, să trăiască separat de creștini, să nu poarte veșminte scumpe și nici să nu călărească pe măgari, să poarte insigna și să nu aibă voie să poarte nume creștine."[36]

1394 – Evreii au fost exilați, pentru a doua oară, din Franța.

1431 – Conciliul de la Basel le-a interzis evreilor să meargă la universități, le-a interzis să acționeze ca agenți legali în contracte care

---

[33]*Enciclopedia iudaică*, s.v. Belgia, http://www.jewishencyclopedia.com/articles/2803-belgium.

[34]A. James Rudin, „O perspectivă iudaică asupra «Patimilor» lui Gibson. Filmul ar putea transmite atitudini, stereotipii și caricaturi negative ale evreilor", Beliefnet, 2004, http://www.beliefnet.com News/2004/02/A-Jewish-View-Of-Gibsons-Passion.aspx.

[35]*Enciclopedia iudaică*, s.v. „Bavaria", http://www.jewishencyclopedia.com/articles/2677-bavaria.

[36]Ibid., s.v. „Spain", http://www.jewishencyclopedia.com/articles/13940-spain.

implicau creştini şi le-a cerut să participe la slujbele bisericeşti ca să audă predici creştine.[37]

1434 – Bărbaţii evrei din Augsburg au fost obligaţi să-şi coase nasturi galbeni la haine. Peste tot în Europa, evreii au fost forţaţi să poarte un fel de cămaşă lungă de corp, pe deasupra o haină cu un petic galben, clopoţei şi pălării ascuţite şi înalte de culoare galbenă cu un nasture mare pe ele.

1453 – Călugărul franciscan Capistrano l-a convins pe regele Poloniei să anuleze drepturile civile ale evreilor.

1478 – Evreii spanioli fuseseră aspru persecutaţi încă din secolul al XIV-lea. Mulţi se convertiseră de formă la creştinism. Inchiziţia spaniolă a fost înfiinţată de către Biserică cu scopul de a-i detecta pe cei ce se convertiseră în nesinceritate. Au fost date legi care le interziceau descendenţilor evreilor sau musulmanilor să frecventeze universităţile, să se alăture ordinelor religioase, să deţină poziţii publice sau să intre într-o lungă listă de profesii.

1490 – În mijlocul iernii, toţi evreii din oraşul Geneva au fost forţaţi să părăsească oraşul şi regiunea înconjurătoare.[38]

1492 – În Spania, Ferdinand şi Isabella au emis Edictul de Expulzare. Acesta le ordona tuturor evreilor, indiferent de vârstă, să părăsească regatul până în ultima zi a lunii iulie (cu o zi înainte de Tisha B'Av). Evreilor li se dădea opţiunea de a fi creştinaţi prin botez sau de a fi izgoniţi din Spania. Estimările evreilor exilaţi în acest timp variază între 165.000 şi 800.000.[39]

1497 – În Portugalia, Manuel cel Mare „a emis un decret inuman potrivit căruia, într-o anumită zi, toţi copiii evrei, indiferent de sex, care ajunseseră la vârsta de 4 ani, dar nu depăşiseră vârsta de 12 ani, să fie smulşi din familiile lor şi daţi să fie crescuţi în credinţa creştină, pe cheltuiala regelui."[40]

---

[37]Ibid., s.v. „Basel", http://www.jewishencyclopedia.com/articles/2609-basel.

[38]Gerhard Falk, *The Jews in Christian Theology* (Jefferson, NC: McFarland, 1992), pag. 83.

[39]*Enciclopedia iudaică*, s.v. „Spania".

[40]Ibid., „Portugalia", http://www.jewishencyclopedia.com/articles/12299-portugal.

Auzind de acest plan, aproximativ 20.000 de evrei au fugit din țară, ca să nu fie creștinați. Mulți alții s-au sinucis sau au murit ca martiri pentru credința lor:

> Mulți părinți și-au sufocat copiii în ultima îmbrățișare de rămas-bun sau i-au aruncat în fântâni și râuri și apoi s-au sinucis. „Am văzut cu ochii mei", scria nobilul Coutinho, „cum un tată, cu capul acoperit, și-a însoțit fiul, cu durere și mâhnire, până la vasul de botez și L-a chemat pe Atotputernicul ca martor că ei, tată și fiu, doreau să moară împreună ca mărturisitori ai credinței mozaice. Am văzut mult mai multe lucruri groaznice care li s-au făcut." Isaac ibn Zachin, fiul lui Abraham ibn Zachin, și-a omorât copiii pentru că dorea să-i vadă murind ca evrei, apoi s-a sinucis.[41]

NAȘTEREA GHETOULUI EVREIESC

1516 – Guvernatorul Republicii Veneția a hotărât ca evreilor să li se îngăduie să trăiască doar într-o zonă a orașului. Acesta a fost primul ghetou din Europa.

Ghetoul roman a fost înființat mai târziu de papa Paul al IV-lea. Evreii au fost trimiși cu forța să locuiască acolo, în 26 iulie 1556. Ghetoul roman consta în câteva străduțe înguste și noroioase, care în scurt timp au devenit supraaglomerate. Această porțiune a orașului era inundată anual de râul Tibru. An de an, evreii erau nevoiți să treacă printr-o ceremonie umilitoare, în cadrul căreia trebuia să pledeze în public pentru dreptul de a continua să trăiască acolo în cursul anului următor. După aceea, plăteau o taxă exorbitantă. Ceremonia aceasta a avut loc până la sfârșitul anilor 1850. Întregul eveniment degradant seamănă în mod izbitor cu practica islamică a impunerii *jizyaa* (taxă) evreilor și creștinilor ce trăiau sub stăpânirea musulmanilor, cunoscuți sub numele de *dhimmis* sau popoare supuse. Este cu adevărat trist faptul că umilințe și degradări atât de josnice au fost înfăptuite de către creștini mărturisitori. Mai târziu, folosirea ghetourilor evreiești a fost adoptată de Adolf Hitler.[42]

---

[41] Ibid.

[42] Ibid., s.v. „ghetou", http://www.jewishencyclopedia.com/articles/6653-ghetto.

1540-1550 – Evreii au fost izgoniţi din Napoli, Genova şi Veneţia.[43]

MARTIN LUTHER

1543 – Pe fondul acestei atmosfere a o mie de ani de ură şi persecuţii regulate a evreilor, răspândite şi înrădăcinate în cultura europeană, a urcat pe scena lumii Martin Luther, marele reformator protestant. La început, după transformarea lui dintr-un călugăr catolic într-un reformator protestant, a făcut eforturi pentru convertirea evreilor la creştinism. Când acestea au eşuat, şi-a schimbat repede atitudinea şi s-a înfuriat pe poporul evreu, compunând unul dintre cele mai rele exemple de literatură a urii anti-iudaice din toată istoria.

Acesta a fost anul când Luther şi-a scris tratatul intitulat *Despre evrei şi minciunile lor*. În cartea aceasta, printre multe alte insulte, Luther îi descria pe evrei ca fiind „un popor josnic, adulterin, care nu este nicidecum poporul lui Dumnezeu, iar lauda lor cu descendenţa, circumcizia şi legea lor trebuie socotită un gunoi." De asemenea, a mai scris că „evreii cei orbi sunt cu adevărat nişte nebuni idioţi", „nişte haimanale leneşe", „nimic altceva decât nişte hoţi şi tâlhari", „mizerabili şi blestemaţi" şi „un popor lepădat şi condamnat". Sinagogile lor, spunea el, erau „un cuib de diavoli în care [au loc] numai slăvire de sine, trufie, minciuni, blasfemii şi defăimare la adresa lui Dumnezeu."[44]

Luther a mers mai departe reducând poporul evreu la nivelul unei pandemii: „Evreii aceştia, care în ultimele paisprezece secole au fost şi continuă să fie ciuma, molima şi nenorocirea noastră, sunt un neam din cale-afară de deznădăjduit, plin de răutate, otrăvitor şi diavolesc."[45]

Gândiţi-vă cât de adânc şi-a permis Luther să se scufunde în dezumanizarea şi demonizarea poporului iubit şi ales de Dumnezeu: „Sunt înveninaţi, plini de amărăciune, răzbunători, şerpi vicleni, asasini şi copii ai diavolului, care înţeapă şi înfăptuiesc răul pe ascuns oriunde nu pot pe faţă... Aceşti şerpi veninoşi şi pui de drac... Pe lângă diavolul, creştinul nu are duşman mai amarnic şi mai înverşunat decât evreul."

---

[43] „Privire de ansamblu asupra a 2.000 de ani de persecuţie a evreilor".

[44] Citat în Robert Michael, *Holy Hatred: Christianity, Antisemitism and the Holocaust* (New York: Palgrave Macmillan, 2006), pag. 111.

[45] Martin Luther, *Despre evrei şi minciunile lor*, în *Luther's Works*, vol. 47, tradus de Martin H. Bertram (Philadelphia: Fortress, 1971).

Dincolo de această devalorizare de cea mai joasă speţă a întregii rase iudaice, Luther continuă încheindu-şi tratatul cu propria sa versiune a „soluţiei finale".

Pe măsură ce citiţi următoarele extrase, observaţi cât de bine elaborată este teologia supersesionistă ce impregnează comentariile sale. Fiecare creştin din zilele noastre ar trebui să se familiarizeze cu această pată importantă de pe mărturia Bisericii Creştine:

> Ce-ar trebui, deci, să facem noi, creştinii, cu această *rasă damnată, lepădată, de evrei?* Întrucât trăiesc în mijlocul nostru şi ştim despre minciunile, blasfemiile şi blestemele lor, nu-i putem tolera, dacă nu dorim să luăm parte la minciunile, blestemele şi blasfemia lor. În felul acesta, *nu putem stinge focul de nestins al urgiei divinei* şi nici să-i convertim pe evrei. Trebuie, în rugăciune şi cu reverenţă, să practicăm o asprime îndurătoare. Poate îi putem scăpa pe câţiva din focul şi flăcările [iadului]. Nu trebuie să căutăm răzbunare. *Cu siguranţă, sunt pedepsiţi de o mie de ori mai mult decât le-am putea dori noi.* Daţi-mi voie să vă dau un sfat onest.
>
> Mai întâi, ar trebui să dăm foc sinagogilor lor, iar tot ceea ce scapă mistuirii focului să fie acoperit cu ţărână, pentru ca nimeni să nu mai vadă vreodată cenuşa sau vreo piatră din ele. Şi lucrul acesta trebuie să se facă spre slava lui Dumnezeu şi a creştinismului, pentru ca Dumnezeu să vadă că noi suntem creştini şi că nu am tolerat sau aprobat în cunoştinţă de cauză astfel de minciuni publice, blesteme şi blasfemia la adresa Fiului Său şi a creştinilor.
>
> În al doilea rând, casele lor ar trebui dărâmate şi distruse în acelaşi fel. Căci săvârşesc în ele aceleaşi lucruri pe care le fac şi în sinagogile lor. De aceea ar trebui puşi sub un singur acoperiş sau într-un grajd, precum ţiganii, ca să-şi dea seama că nu sunt ei stăpânii în ţara noastră, după cum se fălesc, *ci sunt doar nişte*

captivi mizerabili, după cum se plâng fără încetare înaintea lui Dumnezeu în vaietele lor amarnice.

În al treilea rând, ar trebui lipsiţi de cărţile lor de rugăciuni şi de Talmudurile lor, care îi învaţă atâta idolatrie, minciuni, blesteme şi blasfemii.

În al patrulea rând, rabinilor lor ar trebui să li se interzică, sub ameninţarea cu moartea, să mai dea învăţătură altora...

În al cincilea rând, evreilor ar trebui să le fie absolut interzise paşaportul şi privilegiile de călătorie. Căci ce treabă au ei în părţile rurale, de vreme ce nu sunt nici nobili, nici oficiali, nici negustori sau altceva de genul acesta? Să stea acasă...

Dacă voi, prinţilor şi nobililor, nu închideţi prin lege drumurile acestor exploatatori, atunci o trupă ar trebui să le taie drumul, fiindcă vor afla din acest pamflet cum sunt evreii şi cum să-i ţină în frâu şi că nu se cuvine ca aceştia să fie apăraţi. Nu se cuvine, nu îi puteţi apăra, decât dacă vreţi ca, în ochii lui Dumnezeu, să luaţi parte la urâciunile lor...

Pe scurt, dragi prinţi şi nobili care aveţi evrei pe domeniile voastre, dacă acest sfat al meu nu vă este pe plac, găsiţi altul mai bun pentru ca atât voi, cât şi noi să fim eliberaţi de această povară insuportabilă şi drăcească – evreii.[46]

Planurile lui Luther au fost mai mult decât simple ameninţări. În câteva rânduri, a izbutit să obţină expulzarea evreilor din diverse regiuni. Lucrul acesta s-a petrecut la instigarea lui, în Saxonia, în 1537, iar în 1540, adepţii lui i-au alungat pe evrei din mai multe oraşe germane.

După o încercare nereuşită de a-i izgoni pe evrei din Brandenburg, ucenicii lui de acolo au prădat sinagoga din Berlin, în 1572. În anul următor, evreii au fost izgoniţi din întreaga ţară.[47]

---

[46]Ibid., sublinierea adăugată.

[47]Paul Johnson, *A History of the Jews* (New York: Harper Collins, 1987), pag. 242.

JEAN CALVIN

1560 – Jean Calvin, celălalt reformator cu o influenţă comparabilă cu a lui Luther, este adesea înfăţişat ca fiind mult mai tolerant şi chiar prietenos cu poporul evreu. De fapt Calvin a scris foarte puţin despre contemporanii săi evrei pentru că, după toate probabilităţile, nu cunoştea niciunul. El trăia în Geneva, situată astăzi în Elveţia, lângă graniţele cu Franţa şi Italia, oraş din care evreii fuseseră forţaţi să plece în urmă cu 70 de ani. Cu toate acestea, ca atâţia dintre predecesorii şi contemporanii lui, Calvin a scris despre evrei într-o manieră tipic abjectă, instigatoare la ură şi condamnabilă. În lucrarea sa, „Răspuns la întrebările şi obiecţiile unui anumit evreu", scria: „Pentru îndărătnicia lor putredă şi rigidă, merită să fie asupriţi la nesfârşit şi fără măsură şi să moară în nenorocirea lor, lipsiţi de mila tuturor."[48]

După Reformă, acelaşi tipar general a continuat să se repete în multe cercuri. Oricât de mult le-ar plăcea protestanţilor să spună că, odată cu respingerea autorităţii Bisericii Catolice a apărut, deodată şi imediat, o creştere a dragostei faţă de evrei în rândul creştinilor europeni, lucrul acesta este adevărat doar într-un sens limitat. Deşi au existat diverse grupări, precum cea a moravienilor, a puritanilor şi a diverşilor pietişti luterani, care s-au deşteptat şi au admis chemarea şi alegerea continuă a poporului evreu din Scriptură, din nefericire au mai trecut încă vreo două sute de ani până când aceste idei au început să predomine cu adevărat în Biserică.

Această recunoaştere a chemării şi alegerii perpetue a Israelului a devenit mai pronunţată în secolul al XIX-lea, în Anglia, în sânul unei mişcări cunoscute sub numele de Fraţii de la Plymouth. Această grupare, mai mult ca oricare alta dinainte, s-a întors la escatologia Bisericii din primul secol – restaurationism, futurism şi premilenism. În această mişcare a existat nu doar o înţelegere mai corectă cu privire la zilele din urmă, ci şi o tandreţe şi o smerenie larg răspândite vizavi de poporul evreu. În capitolul 13, vom discuta despre câţiva dintre bărbaţii care s-au ridicat din rândurile ei, precum şi despre modul în care teologia lor a schimbat raportarea Bisericii la poporul evreu.

---

[48]Jean Calvin, „Ad Quaelstriones et Objecta Juaei Cuiusdam Responsio", în Gerhard Falk, *The Jews in Christian Theology* (Jefferson, NC, and London: McFarland, 1931).

PROBLEMA EVREIASCĂ

1750 – După cincisprezece secole de persecuţii persistente împotriva evreilor din Europa, s-a ivit controversa răspunsului sau „soluţiei" adecvate la prezenţa evreilor în societatea europeană creştină. În 1750, întâlnim pentru prima dată sintagma „problema evreiască", în Marea Britanie. La scurt timp după aceea, ea a fost dezbătută în Franţa (*„la question juive"*) şi în Germania (*„die Judenfrage"*). De bună seamă, problema nu era una nouă. După cum am văzut, Luther oferise deja propria sa „soluţie" la problema evreiască.

După ce ideea problemei evreieşti a fost introdusă în mod oficial în societatea creştină europeană, s-au scris sute de pamflete, articole de ziar şi cărţi pe acest subiect, fiecare cântărind-o şi venind cu propriile „soluţii". Cel mai adesea, între acestea se număra deportarea comunităţii evreieşti. De cealaltă parte, s-au scris sute de alte pamflete şi articole care se opuneau acestor „soluţii" şi propuneau idei precum simpla acceptare şi integrare a evreilor. Din nefericire, răspunsul mai omenos nu a predominat şi, la mijlocul secolului al XIX-lea, în Germania, mai mulţi eruditi şi filosofi pledau pentru, şi chiar pretindeau, „de-iudeizarea" presei, a educaţiei, a statului, a economiei şi a culturii. Condamnarea căsătoriilor mixte între evrei şi ne-evrei a fost, de asemenea, o temă proeminentă în această perioadă.

După cum afirmă, atât de corect, Gerhard Falk, autorul cărţii *The Jew in Christian Theology* [Evreul în teologia creştină], „Firește că nu există nicio problemă evreiască. Ideea că însăşi existenţa evreilor se cuvine pusă sub semnul întrebării este problema *ipso facto* pentru care soluţia poate fi doar o atitudine schimbată din partea creştinilor."[49]

POGROMURILE RUSEȘTI

În urma unei istorii atât de îndelungate de ură şi violenţă anti-iudaică pe tot cuprinsul Europei, mulţi evrei s-au stabilit în Rusia. Dar istoria ne arată că ura avea să-i găsească şi acolo. Începând cu sfârşitul secolului al XIX-lea, evreii care locuiau în Rusia au fost supuşi din ce în ce mai mult la ceea ce istoria denumeşte „pogromuri", care erau mai mult decât nişte revolte anti-evreieşti şi conduceau adesea la

[49]Falk, *The Jews in Christian Theology* (Jefferson, NC; and London: MC Farland, 1992), pag. 96.

expulzarea forţată sau la masacrarea comunităţilor evreieşti dintr-o întreagă regiune. Pogromul din 1905 de la Odessa, din Ucraina modernă, a fost cel mai serios din acea perioadă, raportând până la 25.000 de evrei ucişi.[50] *The New York Times* a descris un pogrom antievreiesc care a avut loc de Paşte, în 1903:

> Revoltele anti-evreieşti... sunt mai rele decât permite cenzura să se publice. A existat un plan bine întocmit pentru masacrarea generală a evreilor în ziua următoare Paştelui ortodox. În fruntea mulţimii s-au aflat preoţii, iar strigătul general „Omorâţi evreii!" a fost răspândit în toată cetatea.
>
> Evreii au fost luaţi cu totul pe nepregătite şi au fost măcelăriţi precum oile. Numărul morţilor a fost de 120 de inşi, iar al răniţilor, în jur de 500. Scenele de groază ce au însoţit acest masacru întrec orice descriere. Bebeluşii au fost, literalmente, sfâşiaţi în bucăţi de către gloata înnebunită şi însetată de sânge. Poliţia locală nu a depus niciun efort să oprească domnia terorii. La asfinţit, străzile erau pline de movile de trupuri neînsufleţite şi răniţi. Cei ce şi-au putut găsi scăparea au fugit cuprinşi de groază, iar cetatea este acum practic golită de evrei.[51]

Asemenea „pogromuri" s-au repetat în mai multe oraşe ruseşti pe o perioadă de câţiva ani.

HOLOCAUSTUL

După ce am revăzut ceea ce este, de fapt, o parţială trecere în revistă a istoriei şi a dezvoltării urii şi persecutării poporului evreu de către creştini, putem înţelege mai bine cum a fost posibil ceea ce a realizat Hitler. Pe parcursul celei mai mari părţi a istoriei Bisericii, din cauza faptului că Biserica a acceptat de timpuriu o teologie a lepădării poporului evreu, ura faţă de evrei şi creştinismul au ajuns

---

[50]Robert Weinberg, *The Revolution of 1905 in Odessa: Blood on the Steps* (Indiana Univ. Press, 1993), pag. 164.

[51]„Masacrul evreilor denunţat", *New York Times*, 2 aprilie 1903.

să fie aproape sinonime. Hitler nu a dat buzna pe scena lumii cu o ură nouă sau unică față de poporul evreu. Foarte puțini creștini din zilele noastre înțeleg cu adevărat că ura lui Hitler era, de fapt, o atitudine foarte tipică creștinilor.

Sunt multe dezbateri pe seama a ceea ce a fost cu adevărat filosofia sau inspirația nazismului. Era Hitler creștin sau păgân? Sunt multe declarații pe care le putem aduce în sprijinul oricăreia dintre aceste poziții.

Dar atunci când creștinii consideră acțiunile lui Hitler ca și când ar fi cu totul străine de credința creștină istorică, fie ea romano-catolică, ortodoxă răsăriteană sau protestantă, dau dovadă de ignoranță în ce privește istoria și eșecul nostru colectiv de a recunoaște ideile preponderent „creștine" care l-au inspirat pe Hitler să-și ducă la îndeplinire planul cu asistența voluntară a unei națiuni preponderent creștine.

Deși Heinrich Himmler a fost mintea ce a gândit arhitectura planului, cel ce l-a numit „soluția finală la problema evreilor" (*die endlösung der Judenfrage*) a fost Hitler însuși. Ura față de evrei a creștinilor europeni, ce dăduse cu consecvență, timp de cincisprezece veacuri, roade abominabile, dădea acum în vileag, fără cale de întoarcere, rezultatele supreme ale unei teologii supersesioniste a deposedării.

Când s-au spus și s-au făcut toate, roadele a șaptesprezece secole de ură creștină nedomolită, neîntreruptă, manifestă la scară largă față de poporul evreu au dus la moartea a șase milioane de evrei, pe tot cuprinsul Europei aflate sub ocupație nazistă – număr ce reprezenta, la vremea aceea, două treimi din totalul populației evreiești europene.

La momentul scrierii acestei cărți, ne aflăm la doar 70 și ceva de ani după Holocaust. Mulți dintre cei care au trăit ororile acelor zile mai sunt și astăzi în viață. Numărul lor, firește, scade în mod rapid. Pentru omul de rând care are acum douăzeci sau treizeci de ani, ceea ce s-a întâmplat în urmă cu 70 de ani poate părea istorie antică, dar, în imaginea de ansamblu a lucrurilor, toate acestea s-au petrecut doar ieri.

FUNDAMENTUL CREȘTIN AL NAZISMULUI ȘI AL HOLOCAUSTULUI

LEGE SAU DECRET BISERICESC	LEGE SAU MĂSURĂ NAZISTĂ
Interzicerea căsătoriilor între creștini și evrei. (Sinodul de la Elvira, canonul 15, 306)	„Căsătoriile între evrei și cetățenii Germaniei sau rudele lor de sânge sunt interzise. Căsătoriile încheiate în pofida acestei legi sunt nule." (Legea pentru protecția sângelui și a onoarei Germaniei, secțiunea 1, 15 septembrie 1935)
Evreii și creștinii nu au voie să ia masa împreună. (Sinodul de la Elvira, canonul 50, 306)	**Evreilor le este interzis să ia masa în vagoane-restaurant. (30 decembrie 1939)**
Evreilor le este interzis să dețină funcții publice. (Conciliul de la Clermont, 535)	Toți evreii au fost înlăturați din slujbe guvernamentale. (Legea pentru restabilirea serviciului civil profesional, 7 aprilie 1933)
Evreilor le este interzis să angajeze servitori creștini sau să aibă sclavi creștini. (Al Treilea Conciliu de la Orleans, 538)	**„Evreilor nu li se va permite să angajeze cetățene germane rude de-ale acestora ca servitoare în casă." (Legea pentru protecția și onoarea sângelui german, 15 septembrie 1935)**
Timp de patru zile începând din Joia Mare a Săptămânii Patimilor, evreii nu au voie să se înfățișeze în mijlocul creștinilor. (Al Treilea Conciliu de la Orleans. 538) S-a ordonat arderea cărților „eretice" evreiești. (Al XII-lea Conciliu de la Toledo, 681) Papa Grigore al IX-lea l-a convins pe regele francez să ordone arderea tuturor copiilor Talmudului și a cărților evreiești din Paris. Au fost arse aproximativ 12.000 de copii. (1242) Papii care au urmat au poruncit arderea Talmudului. Între aceștia se numără Inocențiu al IV-lea (1243-1254), Clemențiu al IV-lea (1256-1268), Ioan al XXII-lea (1316-1334), Paul al IV-lea (1555-1559), Pius al V-lea (1566-1572) și Clemențiu al VIII-lea (1592-1605). Martin Luther a scris: „Ar trebui lipsiți de cărțile lor de rugăciune și de Talmudurile lor, care îi învață atâta idolatrie, minciuni, blesteme și blasfemii." (1543)	Decret prin care autoritățile locale sunt autorizate să interzică evreilor să iasă pe stradă în anumite zile (de exemplu, de sărbătorile naziste). (3 decembrie 1933) Naziștii au inițiat la scară largă campanii de ardere a cărților evreilor. (1933) „Epoca intelectualismului evreiesc extrem este acum la sfârșit." (Joseph Goebbels)

Creștinilor le este interzis să patroneze doctori evrei. (Sinodul Trulanic, 692)	Doctorilor evrei le este interzis să trateze ne-evrei. (Legile rasiale de la Nuremberg, Decretul din 25 iulie 1938)
Creștinilor nu le este permis să locuiască sub același acoperiș cu un evreu. (Sinodul de la Narbonne, 1050)	Directiva lui Hermann Wilhelm Göring stipulând concentrarea evreilor în propriile lor case. (28 decembrie 1938)
Evreii sunt obligați să plătească zeciuieli ca să susțină Biserica, precum creștinii. (Sinodul de la Gerona, 1078)	„Sozial ausgleichsabgabe", stipulând ca evreii să plătească o taxă specială pe venit în locul donațiilor către partidul nazist, impuse asupra naziștilor. (24 decembrie 1940)
Evreilor li se interzice să depună plângere sau să depună mărturie împotriva creștinilor în tribunale. (Al Treilea Conciliu de la Lateran, canonul 26, 1179)	Propunere din partea Cancelariei Partidului ca evreilor să nu li se permită să instituie procese civile. (9 septembrie 1942)
Evreilor li se interzice să oprească moștenirea de la descendenții care s-au convertit la creștinism. (Al Treilea Conciliu de la Lateran, canonul 26, 1179)	Ministrul Justiției anulează toate testamentele care ofensau „judecata sănătoasă a poporului". (31 iulie 1938)
A fost implementată insigna evreiască. (Al Patrulea Conciliu de la Lateran, canonul 68, 1215)	Evreii sunt obligați să poarte banderola galbenă cu Steaua lui David. (Decretul din 1 septembrie 1941)
Interzisă construcția de noi sinagogi. (Conciliul de la Oxford, 1222)	Distrugerea sinagogilor din teritoriile ocupate de naziști. (10 noiembrie 1938)
Creștinilor li se interzice să participe la vreo ceremonie evreiască. (Sinodul de la Viena, 1267)	Relațiile de prietenie cu evreii au devenit interzise. (24 octombrie 1941)
„Trecerea în siguranță pe drumurile principale ar trebui abolită complet pentru evrei." (Martin Luther, 1543)	Naziștii le interzic evreilor să aibă permis de conducere, cerându-le în schimb să aibă o carte de identificare evreiască. (Judenkennkarte) (1935)
Evreii au fost constrânși să trăiască în ghetouri. (Sinodul de la Breslav, 1267)	Evreii au fost forțați să trăiască în ghetouri. (21 septembrie 1939)
Creștinilor le era interzis să vândă sau să închirieze evreilor orice fel de proprietate imobilă. (Sinodul din Ofen, 1279)	Decret stipulând vinderea obligatorie a imobilelor evreilor. (3 decembrie 1938)
Adoptarea religiei iudaice de către un creștin sau întoarcerea la iudaism a evreilor creștinați este definită drept erezie. (Sinodul de la Mainz, 1310)	Adoptarea religiei iudaice de către un creștin îl pune pe acesta în pericolul de a fi tratat ca un evreu. Decizie luată la Oberlandesgericht Königsberg, al patrulea Zivilsenat. (26 iunie 1942)
Evreilor le este interzis să acționeze ca agenți în încheierea de contracte între creștini, îndeosebi în contractele de căsătorie. (Conciliul de la Basel, sesiunea 19, 1434)	Lichidarea agențiilor imobiliare evreiești, a agențiilor de brokeri și a agențiilor de căsătorie ce deserveau ne-evrei. (Decretul din 6 iulie 1938)

Evreilor le este interzis să obțină diplome academice. (Conciliul de la Basel, sesiunea 19, 1434)	Legea împotriva supraaglomerării școlilor și universităților germane. (25 aprilie 1933)
„Sinagogile lor ar trebui incendiate... casele lor ar trebui dărâmate și distruse în același fel." (Martin Luther, 1543)	119 sinagogi și nenumărate magazine și case evreiești au fost arse până la pământ. (Kristalnacht, 9-10 noiembrie 1938) Sinagogile din Riga, Letonia, au fost arse. Mulți evrei închiși în sinagogi au murit în flăcări. (1941)
„Să fie izgoniți precum câinii turbați afară din țară." (Martin Luther, 1543)	Atunci când o mamă evreică ce era transportată într-un vagon și-a aruncat copilul mic învelit într-o pătură și ceva bani către un spectator din apropiere, un bărbat din SS a „desfăcut numaidecât perna, a înșfăcat copilul de picioare și i-a sfărâmat capul de roata trenului", sub ochii mamei acestuia.[52]
„Ar trebui puși sub un singur acoperiș sau într-un grajd, precum țiganii, ca să-și dea seama că nu sunt ei stăpânii în țara noastră, după cum se fălesc, ci niște captivi mizerabili... Aruncați smoală pe ei; dacă cineva ar putea azvârli asupra lor focul iadului, cu atât mai bine... iar aceasta ar trebui să se facă pentru Dumnezeu și pentru creștinism, ca să vadă Dumnezeu că noi suntem creștini." (Martin Luther, 1543)	Naziștii au înființat mai mult de 300 de lagăre de concentrare, în care evreii au reprezentat cel mai mare procent al popoarelor încarcerate. Din cei 9 milioane de evrei care trăiau pe atunci în Europa, mai mult de 6 milioane au fost masacrați sistematic. (1938 -1945)

În 1961, istoricul Raul Hilberg a scris lucrarea *Distrugerea evreilor europeni*, recunoscută a fi cel dintâi studiu istoric comprehensiv asupra Holocaustului. În această lucrare masivă, Hilberg a realizat o diagramă comparând diversele legi şi decrete emise de Biserică cu legi sau decrete naziste similare. De atunci, aceasta a fost republicată la scară largă în diverse lucrări şi pe Internet. Deşi m-am bazat pe lucrarea originală a lui Hilberg, am adus modificări importante şi am adăugat „soluţiile" propuse de Martin Luther. Încurajez cititorul să analizeze cu atenţie cât de mult se apropie legile şi acţiunile naziştilor de multele legi şi acţiuni ale creştinilor din Europa.[52]

---

[52]O versiune a acestei diagrame a apărut iniţial în Raul Hilberg, *Destruction of the European Jews* (New York: Holmes & Meier, 1985).

CONCLUZIE

Această relatare a urii şi a persecuţiilor iniţiate de creştini împotriva evreilor nu este decât o cronică trunchiată a tot ceea ce s-a întâmplat cu adevărat în ultimii două mii de ani. Dacă ar fi să includem aici toate exemplele de ură faţă de evrei şi persecuţii deschise la adresa acestora comise de creştini sau de Biserică, nu ar încăpea pe paginile acestei cărţi. Ce am urmărit, însă, a fost să arăt cât de larg răspândită şi cât de comună a fost, pe tot cuprinsul lumii creştine, în aproape toată istoria Bisericii, aplicarea de rele tratamente poporului evreu mai mult decât în cazul oricărui alt grup etnic. Aceasta este ideea de bază. Nu este vorba de un caz de abuz obişnuit. Poporul evreu a fost ţinta primară a *celei mai focalizate uri manifestate vreodată de creştini.* Oricât de dureros ar fi să admitem acest lucru, în cea mai mare parte a istoriei Bisericii, „urârea şi abuzarea evreului" şi „creştinismul" au fost aproape sinonime. Timp de aproape optsprezece secole, ura faţă de evrei a făcut parte din doctrina şi cultura creştină tot atât de mult ca şi doctrina Trinităţii sau întruparea lui Dumnezeu în Cristos. În următorul capitol, vom explica mai pe îndelete de ce lunga şi ruşinoasa istorie a anti-iudaismului are de-a face direct cu doctrina supersesionismului sau a teologiei înlocuirii.

CAPITOLUL 11

SUPERSESIONISMUL ȘI URA FAȚĂ DE EVREI

Deşi nu toţi supersesioniştii din istorie au nutrit o ură profundă faţă de poporul evreu, majoritatea copleşitoarea a celor care i-au urât şi îi urăsc pe evrei au fost şi sunt supersesionişti. De fapt, vă lansez provocarea de a vă apleca asupra scrierilor tuturor marilor teologi creştini din istoria Bisericii şi de a vedea ce lipsă de exemple de iubire creştinească faţă de poporul evreu găsiţi în ele. Dacă ura faţă de evrei este relativ obişnuită în mijlocul creştinilor, dragostea faţă de evrei este o raritate. Cel mai adesea, aceasta din urmă va lua forma, în cel mai bun caz, a unor apeluri la evitarea violenţei şi la tratarea cu omenie a evreilor. Aceasta, însă, este departe de adânca dragoste emoţională exprimată de apostolul Pavel – fără îndoială, ca o extensie a înseşi inimii lui Dumnezeu. Deşi puţini dintre cei ce acceptă sau aderă la supersesionism vor recunoaşte acest lucru, nu există nicio îndoială că ceea ce a început ca o serie de teze teologice privitoare la lepădarea poporului evreu de către Dumnezeu a condus nemijlocit la respingerea şi maltratarea lor de către creştini. Cele optsprezece veacuri de ură şi abuzuri ale creştinilor faţă de evrei se datorează, în ultimă instanţă, doctrinei supersesionismului. În acest capitol, aş vrea să dezvolt mai departe relaţia de cauzalitate dintre supersesionism, pe de o parte, şi ura şi persecuţiile îndreptate împotriva poporului evreu, pe de altă parte.

TEOLOGIA DEPOSEDĂRII

Deşi istoria Bisericii este înţesată de o ură neprefăcută faţă de evrei, cei mai mulţi supersesionişti moderni vor să ascundă adevărata natură a convingerilor lor. Ca atare, în loc să vorbească despre poziţia pe care şi-au asumat-o folosind sintagma „teologia înlocuirii", apelează adesea

la termeni precum „teologia includerii" sau „teologia împlinirii". Aceasta, însă, este o mare disimulare. Pentru creştinul de rând, care nu a dedicat ani de studiu acestui subiect, folosirea unui limbaj saturat de Isus, precum „Promisiunile făcute de Dumnezeu poporului evreu şi-au găsit acum împlinirea spirituală în Cristos", nu fac decât să aducă şi mai multă confuzie. Asemenea comentarii au o alură de spiritualitate creştină, mascând însă latura întunecată a supersesionismului. Din nefericire, un limbaj precum „teologia includerii", lozinci precum „dreptate socială" şi chiar şi Numele lui Isus au ajuns să fie aroma de gumă de mestecat care atenuează amăreala pastilei rasiste şi nebiblice a supersesionismului şi a teologiei anti-Israel.

În interviul pe care mi l-a acordat eruditul israelian Avner Boskey în Ierusalim, am abordat, în cele din urmă, şi acest subiect. „Teologia înlocuirii", începu Avner. „Ştii, unii nu agreează acest termen, aşa că folosesc sintagmele «teologia includerii», «teologia realizată» sau «teologia împlinirii»." Apoi, pe neaşteptate, a pus punctul pe i: „Dar asta este ca şi când aş intra în casa, ţi-aş fura masa şi aş spune: «Ei bine, masa aceasta îmi *realizează* visele; îmi *împlineşte* speranţele de a avea o sufragerie frumoasă». Oricum aş numi-o eu, este furt. Pentru că, ce spune Pavel? Sunt făgăduinţele date evreilor? Ei bine, Romani 11:28-29 spune că darurile pe care Dumnezeu le-a dat poporului evreu şi chemarea pe care El a făcut-o poporului evreu sunt *irevocabile*."

Nici că ar fi putut avea mai multă dreptate. Orice credinţă care are pretenţia de a aliena Israelul de chemarea şi alegerea sa colectivă şi permanentă şi care respinge concepţia unei restaurări viitoare a împărăţiei lui Israel este, cu adevărat, furt teologic. Indiferent cum ar numi-o unii sau alţii, teologie a „înlocuirii", a „împlinirii" sau a „includerii", atâta vreme cât în ecuaţie intră înlăturarea unuia dintre aceste două lucruri şi înlocuirea lui cu altceva, diferit, este vorba, pur şi simplu, de teologia înlocuirii. Pentru ca o teologie să fie cu adevărat o „teologie a includerii", ar trebui să vadă o împărăţie evreiască viitoare care primeşte şi include pe oricine spune da Dumnezeului lui Israel. Adevărata „teologie a împlinirii" ar susţine că Dumnezeu Îşi va *împlini* promisiunile făcute poporului evreu. Dar, dincolo de toate perdelele de fum, „teologia includerii" şi „teologia împlinirii" propagate de supersesionişti din zilele noastre sunt, pur şi simplu, o reeditare a aceleiaşi străvechi teologii a înlocuirii.

Misionarul şi autorul Dalton Thomas a propus, de asemenea, un termen util pentru descrierea supersesionismului sau a teologiei înlocuirii: „În încercarea de a mă sustrage din această ciorovăială de lungă durată pe seama semanticii, care are potenţialul de a ne distrage de la miezul problemei, aleg să folosesc sintagma *teologia deposedării* şi îi încurajez şi pe alţii să procedeze la fel. Dacă aducem toate definiţiile la punctul de fierbere, în esenţă avem de-a face cu o ceartă asupra chestiunii deposedării."

Thomas continuă citând definiţia pe care o găsim în Merriam Webster pentru „deposedare":

- A priva sau a lipsi pe cineva, îndeosebi de proprietate, autoritate sau titlu;
- A dezbrăca sau despuia pe cineva, îndeosebi de îmbrăcăminte, ornamente sau echipament;
- A dezbăra sau elibera;
- A lua de la o persoană...

Şi conchide:

> În centru [perspectivei supersesioniste] stă ideea că speranţa naţională de mult consolidată a poporului evreu a fost abrogată şi „redefinită" astfel încât să constituie „o împlinire diferită". Ce fel de împlinire? O împlinire prin care, pe de o parte, este inclusă „întreaga creaţie" şi, pe de alta, Israelul este *despuiat* de destinul său şi speranţa sa naţională.[1]

Comentariile lui Thomas sunt în întregime corecte. Chiar dacă am include „toată creaţia" în ecuaţia celor ce sunt primiţi în „poporul lui Dumnezeu", dacă susţinem că Dumnezeu a lepădat Israelul la nivel colectiv şi naţional şi că nu Îşi va împlini cu adevărat promisiunile făcute lui David de a restaura împărăţia evreilor, tot am continua să jefuim evreii de nădejdea lor. De fapt, deşi Thomas accentuează ideea că Israelul este deposedat de speranţa şi destinul său naţional, în realitate este mult mai mult de-atât. Ce face, de fapt, supersesionismul

[1]Dalton Thomas, „Teologia deposedării la N. T. Wright", lucrare nepublicată, folosită cu permisiune.

este să răpească poporului evreu însăşi identitatea lui, însuşi dreptul său la existenţă ca popor. Să analizăm împreună logica vătămătoare a supersesionismului. Conform supersesioniştilor Gary Demar şi Peter Leithart, unul dintre primele scopuri ale celei dintâi veniri a lui Cristos a fost acela de a distruge statul Israel propriu-zis: „Un exemplu clar al domniei lui Cristos peste naţiuni, în favoarea Bisericii a fost distrugerea statului evreu care persecuta Biserica primară (Matei 24; Luca 21; cf. Faptele Apostolilor 6:8-15). ***Distrugând Israelul***, Cristos a transferat binecuvântările împărăţiei de la Israel asupra unui nou popor, Biserica. Aceasta este o temă importantă în Evanghelii."

Perspectiva lui Demar şi Leithart nu este deloc o credinţă periferică, ci ţine chiar de supersesionismul standard. Nu uitaţi că vorbim despre o distrugere permanentă, nu doar de una temporară. După cum explică eruditul german Martin Noth, în anul 70, „Ierusalimul încetase să mai fie simbolul ţării de baştină, Israelul încetase să existe şi istoria Israelului ajunsese la capăt."[2]

Acum, să supunem consideraţiei noastre implicaţiile acestei afirmaţii. Dacă distrugerea permanentă a Israelului era, cu adevărat, voia lui Dumnezeu şi dacă istoria Israelului şi-a atins sfârşitul, atunci ce să gândească creştinul despre actualul stat Israel? Dacă istoria Israelului natural s-a sfârşit în anul 70, iar Biserica a devenit noul Israel (sau, după cum s-a exprimat Iustin Martirul, „adevărata rasă israelită"), atunci cine sunt cei ce se numesc azi Israel? Sunt cumva oamenii aceştia şi statul lor o non-entitate? Dacă da, ce să ne facem cu cele optsprezece secole de istorie a evreilor cuprinse între acel moment şi zilele noastre? Şi, lucrul cel mai important, ce să înţelegem legat de viitorul lor? Dacă ducem mai departe logica supersesionismului, prin distrugerea permanentă a Templului şi a statului în jurul căruia poporul evreu îşi regăseşte însăşi identitatea, Domnul distrugea, de fapt, poporul evreu. Căci tocmai aceste lucruri – sau, cel puţin, nădejdea în restaurarea lor viitoare – îi conferă poporului evreu identitatea. Iată concluzia la care a ajuns supersesionistul Albert Pieters:

> Dumnezeu a vrut ca, după instituirea Noului Legământ, să nu mai fie niciun popor evreu în

[2]Eva Fleischner, *Judaism in German Christian Theology*, republ. (1975), pag. 31.

> lume – şi totuşi, el este încă aici! Acesta este un fapt – un fapt foarte trist, un rezultat al răzvrătirii lor nelegiuite împotriva lui Dumnezeu; dar nu este oare o monstruozitate să susţinem că, din cauza acestei răutăţi nedorita şi indezirabila grupare etnică amintită mai sus este acum moştenitoarea multelor promisiuni, nespus de preţioase, făcute de Dumnezeu? Să fim oare acuzaţi de antisemitism pentru că vorbim astfel despre evrei?... Cum este cu putinţă să credem că mai sunt promisiuni ale harului divin ce urmează să-şi găsească împlinirea într-un grup de oameni asupra căruia urgia lui Dumnezeu „a ajuns la culme"?[3]

Deşi supersesioniştii sunt rareori atât de tranşanţi precum Pieters, comentariile acestuia reprezintă, de fapt, cu mare acurateţe logica foarte firească, dar mortală, a supersesionismului. Simplul adevăr este că teologia, doctrinele şi credinţele noastre ne influenţează atitudinile şi acţiunile. Relaţia dintre credinţă şi acţiune, în ceea ce priveşte supersesionismul şi privarea poporului evreu de dreptul lor la o naţiune, o istorie, o nădejde şi la însăşi identitatea lor, este una pe care multora dintre supersesioniştii moderni nu le face plăcere să o admită. Şi, cu toate acestea, orice analiză onestă a istoriei Bisericii dă la iveală faptul că îndelunga acceptare a supersesionismului mult prea adesea a avut ca rezultat atitudini rasiste neobrăzate şi, de multe ori, izbucniri violente şi criminale împotriva evreilor. Iată de ce găsesc că sintagma propusă de Dalton, „teologia deposedării" este atât de precisă. Pentru că supersesionismul nu răpeşte Israelului doar „destinul şi speranţa naţională", ci şi însăşi identitatea lui, însuşi dreptul său de a exista. Dacă nu mai are nicio nădejde naţională, nicio chemare sau niciun viitor ca naţiune, poporul evreu ajunge să fie o simplă fantomă a unui popor care a existat cândva şi care acum se află în proces de disoluţie. Aşadar, determinarea înverşunată a poporului evreu nu doar de a continua să existe, ba chiar mai rău, de a-şi restabili propriul stat în ţara promisă propriu-zisă – această determinare poate fi văzută ca fiind o simplă manifestare a voinţei unor oameni lipsiţi

[3]Albertus Pieters, *The Seed of Abraham* (Grand Rapids, Eerdmans, 1950), pag. 123-124.

de Dumnezeu sau, după cum se exprimă Pieters, un act de răutate şi răzvrătire, situat cu totul în afara voii lui Dumnezeu.

Bineînţeles, vreau să clarific că nu inferez în niciun fel că orice creştin care îmbrăţişează perspectiva supersesionismului urăşte evreii. Fără îndoială, puţini dintre profesorii care acceptă aceste idei în zilele noastre nutresc vreun fel de ură emoţională faţă de poporul evreu. În majoritatea lor copleşitoare, aceştia sunt foarte bine intenţionaţi, Îl iubesc pe Isus, cred cu sinceritate că transmit altora adevărul şi poate chiar îi încearcă sentimente de iubire faţă de poporul evreu. În orice caz, însă, asemenea bune intenţii nu diminuează câtuşi de puţin legea, foarte reală, de altfel, a consecinţelor neintenţionate. Ura crâncenă şi genocidală a islamului radical sau a nazismului şi efectele mai subtile, dar inerent subminatoare, ale supersesionismului există, cu adevărat, în acelaşi spectru. Toate sprijină sau conlucrează în vederea atingerii aceluiaşi scop, şi anume subminarea, deposedarea şi, în ultimă instanţă, distrugerea statului şi a poporului evreu.

Gândiţi-vă din nou la comentariile lui Pieters. Mai întâi, acesta a afirmat că este „un fapt foarte trist" acela că „există un popor evreu în lume". Apoi, că este „o monstruozitate" să susţii că evreii „sunt acum moştenitori ai multelor promisiuni, nespus de preţioase, făcute de Dumnezeu". Acum, luaţi în calcul şi faptul că scria aceste lucruri în 1950, la doar câţiva ani după Holocaust! Cât de orb şi de insensibil trebuie să fii ca să emiţi asemenea comentarii?

Vă rog să mă auziţi când spun că ideile au consecinţe, fie că dorim sau nu, şi cu atât mai mult când vorbim despre chestiuni legate de rasă şi identitate şi, în mod special, în contextul acestei celei mai vechi bătălii spirituale.

Cine ar putea nega că de la a crede că voia lui Dumnezeu a fost să distrugă definitiv Israelul, deopotrivă ca stat şi ca popor, la a dori ca lucrurile să stea în felul acesta şi, în cele din urmă, la a-I da lui Dumnezeu o mână de ajutor făcând din aceasta o realitate, nu a fost nevoie decât de câteva salturi dramatice de la o idee la alta? Dacă suntem creştini oneşti, trebuie să recunoaştem că există o relaţie directă între acceptarea acestor doctrine în Biserică şi lunga istorie de atitudini instigatoare la ură, duşmănie şi abuzuri, şi chiar acţiuni de-a dreptul violente şi criminale împotriva poporului evreu.

CONCLUZIE

Dincolo de toată vorbăria teologică, în ultimă instanţă, supersesionismul este o teologie nebiblică, scornită de credincioşi dintre neamuri care, în loc să se mulţumească cu faptul că au fost primiţi cu bunăvoinţă în sânul poporului lui Dumnezeu, după ce că au primit fără plată harul nemeritat al lui Dumnezeu, simt nevoia să se întoarcă şi să dezbrace şi să deposedeze poporul evreu de tot ce le-a fost promis lor de către Dumnezeul lui Israel. Din nou, nu contează cum se numeşte sau în ce ambalaj este prezentată această teologie; dacă rezultatul final este alienarea şi deposedarea poporului evreu de chemarea, alegerea, identitatea şi promisiunile viitoare, atunci este rasism teologic. După cum am afirmat la începutul acestui capitol, deşi rămâne categoric adevărat că nu orice supersesionist din istorie a urât poporul evreu cu o ură profundă, este totuşi cinstit să spunem că marea majoritate a celor care i-au urât sau persecutat făţiş pe evrei au fost supersesionişti. Cu toate că, fără îndoială, majoritatea celor ce acceptă sau promovează supersesionismul vor refuza să admită ceea ce este evident, ultimii două mii de ani de ură şi persecutare a evreilor de către creştini sunt o mărturie răsunătoare împotriva doctrinei supersesionismului. Între roadele putrede ale supersesionismului se numără şi Holocaustul. După cum a spus cândva, foarte corect, teologul romano-catolic Hans Küng, „anti-iudaismul nazist a fost lucrarea unor criminali lipsiţi de Dumnezeu şi anti-creştini. Însă el nu ar fi fost posibil în lipsa celor aproape două mii de ani de istorie de anti-iudaism creştin care l-au precedat."[4]

Istoricii seculari văd limpede acest lucru, istoricii evrei îl văd limpede şi astăzi încep să îl vadă şi o mulţime de creştini. Singurii care refuză să deschidă ochii sau să îl recunoască sunt cei ce acceptă sau promovează supersesionismul. Să ne rugăm ca creştinii de pretutindeni să-şi deschidă ochii şi să vadă această fântână de rele care a inundat Biserica mult prea multă vreme.

[4]Hans Küng, *On Being a Christian* (Garden City, NY: Doubleday, 1976), pag. 169.

CAPITOLUL 12

SUPERSESIONISMUL ISLAMIC

Pe măsură ce analizăm relaţia clară dintre supersesionism şi anti-iudaism, este important să recunoaştem că, dincolo de creştinism, şi islamul îmbrăţişează propria sa formă de supersesionism. Ca şi în cazul creştinismului, prezenţa supersesionismului în islam a condus la frecvente abuzuri şi manifestări de ură împotriva poporului evreu în ultimele paisprezece secole. Tratamentele aplicate de musulmani evreilor au fost atât de aspre încât, în 1172, Moise Maimonide, marele înţelept evreu, afirma, cu multă elocvenţă: „Naţiunea lui Ismael... ne persecută cu asprime şi scorneşte tot felul de modalităţi de a ne face rău şi de a ne injosi... Nimeni nu a întrecut-o în înjosirile şi umilinţele la care ne-a supus. Nimeni nu a fost în stare să ne reducă numărul aşa cum o fac ei."[1]

CUM A ADOPTAT ISLAMUL SUPERSESIONISMUL DE LA CREŞTINI

Istoria modului în care a ajuns islamul să accepte supersesionismul este, de fapt, relativ simplă. Când Mahomed s-a ridicat ca tânăr „profet" în Arabia secolului al VII-lea, toţi creştinii pe care i-a întâlnit erau supersesionişti. Pe măsură ce religia islamului s-a dezvoltat, Mahomed n-a făcut decât să preia ştafeta de la singurii creştini pe care îi ştia, însuşindu-şi supersesionismul lor. Printr-o tragică, dar deloc surprinzătoare, răsturnare de situaţie, creştinii din Arabia s-au trezit, în scurt timp, victime ale supersesionismului. Supersesionismul islamic era, însă, un soi mai puternic, o formă mutantă a celui creştin. Supersesionismul islamic este mult mai mult decât o înlocuire

[1]Moise Maimonide, Scrisoare către Yemen, în Andrew G. Bostom, *The Legacy of Islamic Antisemitism: From Sacred Texts to Solemn History* (Amherst, NY: Prometheus, 2008), pag. 11.

teologică; este, în plus, profund militant, urmărind să eradicheze toţi ne-musulmanii. Nu doar islamul ca religie este menit să înlocuiască creştinismul, iudaismul şi orice altă religie, ci şi musulmanii sunt meniţi să înlocuiască creştinii, evreii şi pe toate celelalte popoare. Aşadar, foarte curând, creştinii au început să fie subjugaţi sau, pur şi simplu, anihilaţi alături de evreii din Arabia. În timpul carierei lui Mahomed, una dintre realizările sale cele mai celebrate (în rândul musulmanilor) a fost aceea de a-i fi eliminat, literalmente, pe toţi evreii, până la ultimul, din Peninsula Arabică. Soarta creştinilor nu a fost cu mult mai bună.

Aproape imediat după moartea lui Mahomed, în 632, au început cuceririle musulmane. Sub îndrumarea califului Abu Bakr şi a generalului său, Khaled Ibn Walid, supersesionismul islamic a fost în plin marş. Au trecut doar patru ani scurţi până când o treime din cei un milion de creştini care trăiau în Orientul Mijlociu – străvechiul leagăn al Bisericii – au fost măcelăriţi. Cele mai timpurii cronici islamice ale acestor evenimente arată că musulmanii asediau o cetate, îi omorau pe cei care opuneau rezistenţă, îşi împărţeau prăzile şi trimiteau în marş forţat în medie 30.000 până la 50.000 de femei înapoi la Mecca pentru a se căsători cu musulmani sau pentru a fi folosite ca sclave pentru sex. În decursul a doar zece ani, au fost ucişi mai bine de un milion de creştini. În mai puţin de o generaţie, islamul zdrobise inima străveche a creştinătăţii. Într-o sută de ani, 50% din creştinismul mondial ajunsese sub jugul şi stăpânirea islamului.[2] Într-o răsturnare tragică, dar remarcabilă, de situaţie, puii supersesionismului creştin se întorseseră acasă să facă pe cocoşii.

SUPERSESIONISMUL CULTURAL ISLAMIC

Firește, manifestarea islamică a supersesionismului a fost observată pentru prima dată la începutul islamului, când Mahomed s-a dus la altarul păgân al Kaaba din Mecca şi l-a curăţat de toţi idolii lui, convertindu-l în centrul închinării musulmane. Supersesionismul islamic a continuat să-şi facă de cap de-a lungul istoriei sale, servind

[2]Pentru o lucrare de referinţă detaliată şi erudită asupra acestor probleme, vezi Bat Ye'or, *The Decline of Eastern Christianity under Islam. From Jihad to Dhimmitude: Seventh – Twentieth Century* (Cranberry, NJ: Associated Univ. Presses, 1996).

drept catalizator pentru înlăturarea propriu-zisă, pe oriunde se răspândea, a culturilor şi religiilor ce îl precedaseră. Odată cu ascensiunea islamului, un număr mare de situri religioase au fost convertite în moschei, ca simboluri ale triumfului islamului. Cândva glorioasa Hagia Sofia din Constantinopol (Istanbul, în zilele noastre), construită în anul 360 şi cândva cea mai mare biserică din lume, a fost transformată în moschee de către Mehmet Cuceritorul, în 1453. Crucea de pe dom fusese de mult înlăturată şi înlocuită cu o semilună. Minarete impunătoare înconjoară structura. Peste tot în interior, atârnă la întâmplare şi fără nicio noimă plăci masive şi stridente cu numele lui Allah, Mahomed şi ale primilor patru califi (succesori) ai islamului, în scriere arabică. Astăzi, este un muzeu în care musulmanii se adună pentru rugăciune, însă creştinilor le este interzis să se roage până şi în mod individual.

Programul supersesionist poate fi observat şi pe Muntele Templului, în Ierusalim, unde musulmanii au ridicat Domnul Stâncii şi Moscheea Al-Aqsa şi unde *waqf*-ul musulman urmăreşte să şteargă orice dovadă că au existat vreodată evrei în acel loc. Supersesionismul islamic este vizibil şi în distrugerea statuilor budiste antice din Bamiyan, Afganistan, şi a sutelor de biserici şi mânăstiri din tot Orientul Mijlociu, Balcani şi acum chiar şi din Europa. Am putea cita mii de exemple similare. Perspectiva supersesionistă potrivit căreia islamul este religia cea adevărată şi ultimă, rânduită de divinitate ca să le disloce şi să le înlocuiască pe toate celelalte, a reprezentat forţa motrice a imperialismului islamic în ultimii 1.400 de ani şi va continua să o facă până la întoarcerea lui Cristos.

FUNDAMENTUL TEOLOGIC AL SUPERSESIONISMULUI ISLAMIC

Baza teologică a supersesionismului islamic îşi are originea atât în Coran, cât şi la Mahomed însuşi, întrucât în Coran, Mahomed s-a declarat pe sine a fi „Pecetea Profeţilor" sau „cel din urmă profet" (în arabă: *Khătam an-Nabiyyīn*) (Coran 33:40). Titlul de „Pecetea Profeţilor" este înţeles ca însemnând că Mahomed este ultimul dintr-un lung şir de profeţi aleşi de Dumnezeu să transmită mesajul islamului. Musulmanii sunt de acord că Mahomed a primit revelaţia

finală de la Dumnezeu în forma Coranului şi că acesta a fost menit întregii omenirii, pentru totdeauna, fără a fi înlocuit sau schimbat vreodată. Ideea potrivit căreia Coranul este, în esenţă, ultimul „Testament" şi cel final, este inferată şi din versetul 5:3 al Coranului: „În ziua aceasta am desăvârşit religia ta pentru tine, mi-am încheiat favoarea asupra ta şi am ales pentru tine islamul ca religie a ta." De asemenea, se presupune că acestea au fost ultimele versete revelate lui Mahomed înainte de moartea acestuia, în 632. Alte tradiţii sacre islamice consemnează că Mahomed ar fi spus: „Cu adevărat, Allah m-a făcut pe mine Pecetea Profeţilor pe când Adam era încă între apă şi lut"[3] şi „Eu sunt cel din urmă din şirul profeţilor lui Allah, iar congregaţia mea este cea din urmă congregaţie"[4], precum şi: „Am venit eu şi, odată cu mine, s-a încheiat şirul profeţilor."[5] Toate acestea sunt considerate dovada finalităţii şi supremaţiei islamului peste toate celelalte religii.

Între eruditii musulmani există un consens deplin asupra faptului că Mahomed este ultimul dintre profeţii care au dat omenirii o lege nouă, finală şi desăvârşită (sharia). În concepţia musulmană asupra lumii, iudaismul şi creştinismul, inclusiv scripturile lor, au fost pervertite. Islamul este privit ca fiind restaurarea singurei religii adevărate. O campanie musulmană recentă în Australia a folosit pancarte cu sloganul: „Sfântul Coran: ultimul testament." Astăzi, o mentalitate supersesionistă, suprematistă se infiltrează în toate aspectele teologiei islamice şi ale identităţii musulmane. Musulmanii sunt învăţaţi că religia lor este cea finală, superioară tuturor celorlalte, menită să le disloce în cele din urmă pe toate celelalte, subordonând şi dominând întreaga lume. Mai mult de-atât, ei sunt învăţaţi că musulmanii înşişi vor înlocui toate celelalte popoare şi că va veni o zi când toţi locuitorii pământului vor spune: „Nimeni nu are dreptul să fie venerat în afară de Allah."[6]

---

[3]Ahmad în „Musnad", de Bayhaqi, în *Dala'il an-Nubuwwa*, şi Ibn Kathir în cartea sa *Mawlid Rasul Allah*.

[4]Colectia de hadith-uri a lui Sahih Abu-Muslim, Kitab-ul-Hajj; Bab: Fadl-us Salat bi Masjidi Mecca wal Medina.

[5]Colecţia de hadith-uri a lui Sahih Abu-Muslim, Kitab-ul-Fada'il, Bab-ul Khatimin-Nabiyyin.

[6]Colecţia de hadith-uiri a lui Sahih al-Bukhari 8:387.

VREMURILE DIN URMĂ ISLAMICE: TRIUMFUL ISLAMULUI

Supersesionismul islamic se vede până și în tradițiile musulmane legate de vremurile din urmă. În escatologia islamică – ceea ce învață islamul cu privire la vremurile din urmă – la întoarcerea Sa, Isus va veni ca musulman pentru a judeca lumea după legea islamică. Potrivit tradiției, Isus se va întoarce și va sparge crucile, în mod specific, și îi va încuraja și pe alții să facă la fel, ca să-și arate dezaprobarea față de acest simbol al erorii creștine. Conform Coranului, creștinii cred, în mod greșit, că Isus a murit pe o cruce. De asemenea, se mai spune că Isus va aboli taxa *jizyah*, fapt ce înseamnă că creștinii nu vor mai avea opțiunea de a trăi ca *dhimmis* sau popoare supuse sub legea islamică plătind o „taxă de protecție". Altfel spus, potrivit tradiției islamice, Isus se va întoarce ca să abolească creștinismul.

HADITH-UL COPACULUI GHARQAD

Chiar mai rău decât perspectiva islamică asupra revenirii lui Isus este infamul *hadith* al copacului gharqad. Acesta prevede un holocaust final, la sfârșitul vremurilor, condus de musulmani împotriva poporului evreu în țara lui Israel: „Ziua Judecății nu va veni înainte ca musulmanii să lupte cu evreii, iar evreii se vor ascunde după pietre și după copaci, dar pietrele și copacii vor spune: O, musulmanule, o, slujitor al lui Allah, este un evreu în spatele meu, vino și omoară-l – cu excepția copacului gharqad, care este unul dintre copacii evreilor."[7]

Prin urmare, acest *hadith* este piesa de rezistență a actului constitutiv oficial al Hamasului, călăuzind mișcarea. Concepția potrivit căreia destinul divin al musulmanilor este de a distruge poporul evreu și statul Israel este o temă repetată la nesfârșit în rândurile politicienilor și conducătorilor religioși palestinieni. În mai 2011, membrul parlamentului asociat cu Hamas și clericul Yunis Al Astal a declarat pentru postul de televiziune Al-Aqsa:

> Evreii sunt aduși în cârduri în Palestina pentru ca palestinienii – și națiunile islamice unificate în spatele lor – să aibă onoarea de a anihila răutatea acestei organizații de criminali... În doar câțiva ani, toți sioniștii

[7]Sahih Muslim, cartea 41, nr. 6985.

> şi coloniştii îşi vor da seama că sosirea lor în Palestina a fost în vederea acestui mare masacru... Când Palestina va fi eliberată şi poporul ei se va întoarce în ea şi întreaga regiune, prin graţia lui Allah, se va transforma în Statele Unite ale Islamului, ţara Palestinei va deveni capitala califatului islamic.[8]

Ca atare, naraţiunea musulmană a vremurilor din urmă nu prevede doar că Isus se va întoarce ca profet musulman ca să abolească creştinismul, ci şi că musulmanii vor executa un genocid final împotriva poporului evreu. În naraţiunea islamică a vremurilor din urmă, ultimele zile delimitează un timp când supersesionismul islamic va fi implementat în mod deplin şi mai victorios decât în oricare altă epocă istorică. Nici nu mai este nevoie să spun că nu ar trebui să tratăm cu uşurinţă o asemenea viziune, întrucât tocmai aceasta este misiunea pe care spune Biblia că Anticristul şi adepţii săi vor căuta să o îndeplinească.

CONCLUZIE

Nimic din toate acestea nu ar trebui să ne surprindă. La o adică, dacă ne dăm un pas înapoi şi ne uităm la imaginea de ansamblu, Satan a fost, cu adevărat, cel dintâi şi cel din urmă supersesionist, dorindu-şi să ia locul chiar al lui Dumnezeu Însuşi: „Mă voi sui în cer, îmi voi ridica scaunul de domnie mai presus de stelele lui Dumnezeu; voi şedea pe muntele adunării dumnezeilor, la capătul miazănoaptei; mă voi sui pe vârful norilor, voi fi ca Cel Preaînalt" (Isaia 14:13-14).

[8]Yunis Al Astal la Al-Aqsa TV, 11 mai 2011.

NOUL ANTISEMITISM CREȘTIN

În secolul al XX-lea, două evenimente au transformat profund expresia creştină a ideilor şi acţiunilor anti-iudaice. Cel dintâi, bineînţeles, a fost Holocaustul – uciderea sistematică a două treimi din totalul populaţiei de evrei europeni. Al doilea eveniment a fost renaşterea statului Israel, în 1948. Amândouă au schimbat definitiv modul în care este exprimată credinţa creştină supersesionistă. După cum am văzut deja, în istoria Bisericii, numeroşi conducători şi teologi creştini au susţinut plini de încredere că naţiunea Israelului şi Templul evreiesc aparţineau pentru totdeauna domeniului trecutului. În cuvintele lui Origen: „Putem, aşadar, conchide cu deplină încredere că evreii nu se vor întoarce la starea lor dinainte, căci au comis crima cea mai odioasă dintre toate, formând această conspiraţie împotriva Mântuitorului rasei omeneşti."[1] Din perspectiva supersesioniştilor, în anul 70 s-a sfârşit totul; Dumnezeu Însuşi dizolvase definitiv acea naţiune şi distrusese Templul evreiesc, aruncând evreii într-o stare de exil continuu. Prin toate acestea, ni s-a spus, Dumnezeu Însuşi trimitea mesajul că Biserica Creştină este noul Templu, iar Ţara Promisă este ceva mult mai mare decât o bucăţică de pământ din Orientul Mijlociu. Aceasta a fost mărturia teologilor creştini supersesionişti vreme de optsprezece veacuri.

Dar apoi, ca peste noapte, totul s-a schimbat. Statul Israel – în ciuda tuturor opoziţiilor, în mod miraculos – a fost restaurat. A fost deopotrivă o adâncă umilire şi o imensă provocare pentru cei ce susţineau că Dumnezeu decretase că nu avea să se întâmple vreodată aşa ceva. Dacă supersesionismul este adevărat, atunci renaşterea statului Israel ar fi putut să aibă loc doar ca un gen de accident, aflat

[1]Origen, citat de Leon Poliakov în *The History of Anti-Semitism* (New York: Schoken, 1965), pag. 23.

cu totul în afara voii suverane a lui Dumnezeu. Israelul de azi, spun ei, este în esență o aberație, o coincidență, neavând nicio relevanță pentru profețiile biblice sau pentru promisiunile lui Dumnezeu. De-a lungul istoriei, când evreii se aflau în suferință, supersesioniștii pretinseseră că aceștia erau pedepsiți, crezând deci că evreii din zilele lor experimentau dreapta pedeapsă cuvenită pentru păcatele strămoșilor lor. Acum, când poporul evreu are succes – ba este chiar triumfător – în propria sa națiune, deodată, teologia asocierii a fost inversată. Nu se mai fac eforturi de a lega evreii din zilele noastre de evreii din vremea lui Isus. La o adică, cum ar putea Dumnezeu să-i binecuvânteze pe cei ce au fost vinovați de moartea Fiului Său? Israelul de azi nu mai este Israelul din timpurile biblice, declară ei cu înverșunare. Dar de ce oare această subită schimbare a tonului? La drept vorbind, există azi o profundă nevoie teologică și chiar psihologică în rândul supersesioniștilor de a lupta împotriva legitimizării și a existenței înseși a Israelului. Se poate simți, în cuvintele lui N. T. Wright, teama psihologică pe care o resimt supersesioniștii în fața simplei posibilități ca actualul stat al Israelului să fie, cu adevărat, împlinirea planurilor suverane ale lui Dumnezeu: „A sugera, deci, că noi, creștini fiind, ar trebui să susținem statul Israel pentru că reprezintă împlinirea unor profeții este, într-un fel oarecum radical, totuna cu a ne tăia craca de sub picioare."[2] *Întocmai.* Pentru Wright, susținerea Israelului echivalează cu admiterea faptului că supersesionismul ca sistem teologic este greșit. A susține Israelul înseamnă a afirma intervenția lui Dumnezeu în instituirea lui și a destabiliza supersesionismul, spune Wright. Problema, însă, este, după cum am văzut, că craca însăși este plină de termite și putredă și va cădea de la sine, în curând. Din acest motiv, cel mai bine este să te dai jos de pe ea cât încă mai este timp și să-ți înfigi bine picioarele în promisiunile neschimbătoare ale lui Dumnezeu.

Pe de altă parte, creștinii moderni de după Holocaust sunt puși acum față în față cu realitatea zguduitoare că cele optsprezece veacuri de supersesionism creștin – și ura față de evrei ce a rezultat din el – au culminat cu negrăita oroare a morții a șase milioane de evrei.

---

[2]Tom Wright, „Epilog: Țara Sfântă astăzi" (publicat inițial în *The Way of the Lord: Christian Pilgrimage in the Holy Land and Beyond* [Grand Rapids: Eerdmans; London: SPCK, 1999], pag. 129-130), http://ntwrightpage.com/Wright_Holy_Land_Today.htm.

Din cauza ororilor Holocaustului, creştinii supersesionişti din zilele noastre tind să fie mult mai precauţi şi tacticoşi în modul în care dau glas teologiei deposedării evreilor, rareori exprimând-o în maniera direct rasistă şi instigatoare la ură a atàtora dintre predecesorii lor teologici. Dar asta nu înseamnă că supersesionismul nu este în viaţă şi în deplină sănătate. Comentatoarea britanică pe chestiuni sociale şi politice, Melanie Phillips, a surprins foarte precis această realitate prezentă: „După Auschwitz, această teologie vicioasă a dispărut, deloc surprinzător, de la vedere. Dar s-a dovedit că n-a făcut decât să treacă în subteran."[3] Aşadar, pe de o parte, odată cu succesul statului Israel, există o mai mare nevoie şi o determinare internă de a insista asupra teologiei lepădării evreilor, dar, pe de altă parte, aceasta trebuie să se facă într-o manieră mult mai corectă politic, în termeni mult mai puţin făţiş rasişti. Înţelegând, deci, tensiunile cu care se confruntă acum supersesionistii, putem înţelege de ce termenul de *anti-sionism* a devenit atât de convenabil şi util. Astăzi, activismul supersesionist este aproape întotdeauna exprimat sub frunza de smochin a activismului politic „anti-sionist". Deşi adevărata motivaţie a supersesionismului este aceea de a dovedi lumii (şi pesemne cu atât mai mult supersesionistilor înşişi) că Dumnezeu Şi-a încheiat socotelile cu evreii şi că aceştia nu au absolut niciun drept asupra ţării în baza vreunui *legământ divin*, principala modalitate în care repoartă acest război este susţinând că evreii nu au *niciun drept legal, moral sau politic asupra ţării*. Aşadar, nu este deloc neobişnuit să întâlnim azi tineri creştini evanghelici care preiau papagaliceşte propaganda „versiunii palestinienilor" sau susţin diverse mişcări ce urmăresc să submineze statul Israel, deopotrivă prin mijloace violente şi non-violente. Într-o lume în care bigotismul creştin făţiş faţă de poporul evreu este inacceptabil, musulmanii radicali au devenit împuternicitul perfect al creştinilor. Într-o epocă în care fluxul liber de informaţii este o realitate atotcuprinzătoare, a trâmbiţa ideea că Dumnezeu a dezmoştenit evreii ori că statul Israel stă în picioare împotriva voii lui Dumnezeu îi împuterniceşte, incontestabil, pe cei care urăsc sau doresc să omoare evreii. Nu poate exista îndoială că

[3]Melanie Phillips, „«Isus a fost palestinian»: Revenirea antisemitismului creştin", revista *Commentary*, 1 iunie 2014, http://commentarymagazine.com/article/jesus-was-a-palestinian-the-return-of-the-christian-anti-semitism/.

supersesionismul teologic creştin în combinaţie cu anti-israelismul politic de azi slujeşte la modul absolut anti-iudaismului activ şi violent al islamului radical şi al grupărilor neo-naziste ale căror rânduri se îngroaşă văzând cu ochii.

CU PAŞI GREOI SPRE SUPERSESIONISM

Foarte trist este astăzi că activismul anti-Israel şi chiar ura deschisă faţă de Israel câştigă un avanpost solid în unele din denominaţiunile evanghelice mai mari şi devin foarte populare chiar şi în diverse cercuri ale tinerilor evanghelici. Ceea ce era cândva domeniul unic al activiştilor de stânga începe acum să fie oarecum la modă în mijlocul multor evanghelici altminteri conservatori. Într-un articol pentru *Middle East Quarterly*, autorul David Brog, director executiv al organizaţiei *Christians United for Israel*, a abordat problema anti-israelismului care se răspândeşte cu rapiditate în rândul tinerilor evanghelici din Generaţia Y [născuţi între 1980 şi 1990, n.tr.]: „Zilele în care era de la sine înţeles că evanghelicii sprijină Israelul au apus. Pe măsură ce sunt confruntaţi cu o naraţiune anti-israeliană benefică evanghelicilor, tot mai mulţi dintre aceşti creştini se întorc *împotriva* statului evreiesc... A pune sub semnul întrebării sprijinul creştinilor faţă de statul evreiesc devine rapid pentru Generaţia Y o modalitate-cheieprin care să demonstreze compasiune creştină şi bona fides."[4]

Ce este atât de trist este faptul că mulţi tineri evanghelici din zilele noastre resping sionismul, nu atât din cauză că au cercetat problema din ambele unghiuri şi s-au simţit constrânşi de conştiinţa lor să se poziţioneze împotriva Israelului, nici pentru că au cercetat Scripturile şi au ajuns la concluzia că legământul avraamic nu mai are nicio relevanţă în această chestiune, ci adesea pur şi simplu din cauza stereotipurilor pe care le asociază cu sionismul şi sioniştii. Supersesioniştii s-au descurcat de minune să-şi prezinte omologii restauraţionişti ca pe nişte ţopârlani mai puţin educaţi, fundamentalişti, bătuţi în cap, lipsiţi de compasiune şi hiper-literalişti care sunt incapabili să recunoască ori sensurile mai subtile şi mai nuanţate ale Scripturii, ori complexitatea conflictului din Orientul

[4]David Brog, „Sfârşitul sprijinului acordat de evanghelici Israelului?", *Middle East Quarterly*, primăvara 2014, http://www.meforum.org/3769/israel-evangelical-support, sublinierea adăugată.

Mijlociu. Deşi am spera ca, în sânul Bisericii, diversele doctrine sau idei să se înalţe sau să decadă pe baza exclusivă a conformităţii lor cu Scriptura, din nefericire, percepţia a ceea ce este la modă şi a ceea ce nu este va cântări întotdeauna mai greu în rândul tinerilor.

Urmarea este că, în zilele noastre, în unele cercuri ale culturii evanghelice, este la modă să promovezi versiunea palestiniană, în care Israelul este înfăţişat într-o caricatură dintre cele mai groteşti, drept o naţiune ilegală, de apartheid [politică de segregaţie rasială; termen folosit în general pentru a descrie politica guvernului Republicii Sud-Africane împotriva populaţiei de culoare din ţară, înainte de 1991, n.tr.], un Juggernaut [o forţă, o mişcare sau un obiect masiv şi inexorabil care striveşte totul în calea lui, cf. Webster Merriam Dictionary – n.tr] care există doar ca să calce în picioare sărmanele şi oprimatele victime palestiniene. Fireşte, înghiţind acest cârlig, care este şi undiţă, şi plumb, s-au făcut, fără să ştie, pioni într-un război de propagandă înarmat cu multe resurse şi finanţat de către grupări islamice instigatoare la ură. Trista ironie este că, socotindu-se poziţionaţi de partea compasiunii şi a dreptăţii, mulţi creştini şi-au aşezat bărcile pe un râu al urii despre care Biblia spune că, în cele din urmă, va inunda naţiunea Israelului, ducând la o altă catastrofă fără precedent în istorie. Vom reveni asupra acestui lucru cu mult mai multe detalii în paginile următoare.

Regele Solomon a rostit cândva nişte vorbe celebre: „Ce a fost va mai fi şi ce s-a făcut se va mai face; nu este nimic nou sub soare" (Eclesiastul 1:9). Chiar dacă o parte semnificativă din Biserica Creştină s-a trezit, de-a lungul istoriei, că funcţionează ca un instrument al urii satanice faţă de evrei, se pare că această tragică ironie se va repeta în ultimul ceas al istoriei. De bună seamă, ne rugăm să nu se întâmple asta, însă actuala tendinţă a unor evanghelici de a adopta o poziţie atât de dură împotriva Israelului nu prevesteşte nimic bun pentru acel segment al Bisericii emergente. Să discutăm pe scurt care sunt câţiva dintre principalii actori ai mişcării tot mai ample împotriva Israelului.

BISERICA METODISTĂ UNITĂ A MARII BRITANII

Spre mâhnirea a numeroşi lideri evrei şi a numeroase organizaţii evreieşti, cu prilejul conferinţei anuale din 2010, Biserica Metodistă

Unită a Regatului Unit și-a făcut limpede cunoscută poziția de dușman al statului Israel. În cadrul conferinței, s-au supus la vot și s-au adoptat, mai întâi, boicotarea bunurilor și serviciilor evreiești produse în Iudeea și Samaria și, apoi, subscrierea la un document de un antisemitism fără scrupule, cunoscut sub numele de *Documentul Kairos Palestine*.

Aceasta a fost prima dată când Biserica Metodistă Unită a Marii Britanii a boicotat vreo țară. Și aceasta este tocmai Israelul – de unul singur. Boicotul a adus aminte de cel inițiat de Hitler pentru afacerile evreiești din Germania, care a început în 1933, precum și de boicotul practicat de arabii musulmani pentru toate produsele israeliene, din 1922 și până în zilele noastre. La șase ani de la acel prim boicot, Hitler și-a declarat scopul final: „Astăzi voi mai fi o dată profet: Dacă bancherii evrei internaționali din Europa și din afara ei vor izbuti să arunce națiunile încă o dată într-un război mondial, atunci rezultatul va fi... anihilarea rasei evreiești din Europa!"[5]

Documentul *Kairos Palestine* declară: „În acest document istoric noi, creștinii palestinieni, declarăm că ocupația militară a țării noastre este un păcat împotriva lui Dumnezeu și a umanității și că orice teologie care legitimizează ocupația este departe de învățăturile creștine."[6] Iată care este întrebarea mea: Atunci când creștinii susțin un document care afirmă că prezența evreilor în Iudeea și Samaria este „un păcat împotriva lui Dumnezeu și a umanității", va încuraja asta violența în rândul elementelor radicale ale societății palestiniene sau o va descuraja? În mod deloc surprinzător, documentul nu condamnă nicăieri terorismul și nici nu cheamă la a-i pune capăt, ci îl aprobă, prezentând acte teroriste lipsite de scrupule în termeni luminoși și pozitivi. Conform documentului *Kairos Palestine*, poporul palestinian s-a mulțumit să „se angajeze doar în lupte pașnice, mai cu seamă în timpul celei dintâi Intifade." Documentul este cu adevărat o batjocură la adresa adevărului, justificând rezistența palestiniană

---

[5] „Protocol of Conference on the final solution (Endlösung) of the Jewish question." House of the Wannsee Conference, http://www.ghwk.de/fileadmin/user_upload pdf-wannsee/texte/protocol.pdf.

[6] *A moment of truth: A word of faith, hope and love from the heart of Palestinian suffering* (2009), http://www.kairospalestine.ps/sites/default/Documents/English. pdf, pag. 3.

față de statul Israel ca fiind o auto-apărare cu totul îndreptățită. Aceasta a fost, cu siguranță, și logica lui Adolf Hitler, care scris în *Meine Kampf*: „Iată de ce cred astăzi că acționez în conformitate cu voința Creatorului Atotputernic: *apărându-mă de evreu, lupt pentru lucrarea Domnului.*"[7]

În mod ironic, documentul condamnă convingerile lui John și Charles Wesley„ părinții spirituali ai Bisericii Metodiste, care credeau cu însuflețire că Scripturile apără restaurarea poporului evreu în străvechea lor țară. Din păcate, Biserica Metodistă Unită a Marii Britanii nu este singura denominațiune creștină istorică ce abandonează mărturia biblică și îmbrățișează teologia respingerii.

BISERICA PREZBITERIANĂ SUA (PCUSA)

În ultimul deceniu, Biserica Prezbiteriană SUA [denominațiune prezbiteriană de orientare liberală – n.tr.] sau PCUSA – a nu se confunda cu Biserica Prezbiteriană din America (PCA) – a adoptat și ea o poziție din ce în ce mai dură față de Israel.

În 2012, la Adunarea Generală anuală, s-a supus la vot, și a căzut cu o diferență mică de voturi, o moțiune de subscriere la Campania de Boicotare, Deposedare și Sancționare a Israelului. Scopul acestei mișcări, după cum vom discuta imediat, este să repoarte un război economic și ideologic împotriva statului Israel. Deși votul a fost împotrivă, el a dat în vileag minoritatea crescândă a extremiștilor din cadrul PCUSA.

În 2013, un alt eveniment a scos la iveală nivelul animozității crescânde față de comunitatea evreiască din sânul denominațiunii. Aceasta este povestea reverendului Albert Butzer, un pastor prezbiterian care, la Adunarea Generală anuală a denominațiunii, a fost forțat să demisioneze din rolul de moderator al Comitetului pentru chestiuni privind Orientul Mijlociu. Marea lui greșeală a fost că a întreprins două călătorii în Israel, care fuseseră sponsorizate de o grupare evreiască, și nu de una palestiniană. Deși Butzer mai făcuse turul țării și împreună cu grupări pro-palestiniene și chiar simpatiza cu ei în cauza lor, simplul fapt că fusese expus și la versiunea evreiască

[7] „Adolf Hitler: extrase din *Mein Kampf*", Jewish Virtual Library, accesat în 18 iulie 2014, http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Holocaust/kampf.html.

a lucrurilor îl făcea *persona non grata*, fapt pentru care i s-a impus demisionarea din orice implicare în discuție.

Însă cel mai deschis atac al PCUSA împotriva statului Israel a avut loc în februarie 2014, când Israel Palestinian Mission Network, IPMN [Rețeaua Misionară a Palestinienilor din Israel], aparținând prezbiterienilor, a scos o cărțulie de 74 de pagini cu ilustrații și un DVD însoțitor intitulate *Zionism Unsettled: A Congregational Study Guide* [Sionismul întors pe dos: Un ghid de studiu congregațional]. În opinia lui Jonathan S. Tobin, editor-șef online al revistei *Commentary*, cărțulia este un atac în toată puterea cuvântului împotriva conceptului însuși de sionism și își propune să îl compare cu antisemitismul creștin care a produs Holocaustul și alte atrocități din istorie. Scopul ei este să eticheteze Israelul drept o entitate nelegitimă și să îi trateze pe susținătorii evrei americani ca și când ar fi deviat de la valorile religiei lor... Este, nici mai mult, nici mai puțin, o declarație de război împotriva evreilor din Israel și din America... În *Zionism Unsettled* evreii nu au niciun drept asupra Israelului și niciun drept să se apere. De cealaltă parte, documentul raționalizează și chiar justifică violența împotriva Israelului.[8]

În sfârșit, în iunie 2014, PCUSA a adoptat o hotărâre de a boicota mai multe dintre instituțiile care fac afaceri cu Israelul. În lumina celorlalte poziții profund liberale pe care această denominațiune le-a adoptat în ultimii ani cu privire la avort și la căsătoriile între homosexuali, deciziile privind Israelul nu vin ca o uriașă surpriză, însă, fără îndoială, ele vor avea un impact profund asupra celor 2,4 milioane de membri ai acestei congregații cândva robuste.

BISERICA UNITĂ A LUI CRISTOS

În iunie 2014, Biserica Unită a lui Cristos, o altă denominațiune creștină importantă, a emis un raport ce instiga la boicotarea bunurilor produse în așezări israeliene, inclusiv în estul Ierusalimului, intitulat „Raport al grupului de lucru asupra politicii Israel-Palestina". Ironia este că acesta a venit la un moment în istorie când încălcarea

[8]Jonathan S. Tobin, „Prezbiterienii declară război evreilor", revista *Commentary*, 11 februarie 2014, http://commentarymagazine.com/2014/02/11/presbyterian-church-usa-declare-war-on-the-jews-israel/.

drepturilor omului în naţiuni precum Sudan au inclus şi înlănţuirea unei creştine însărcinate într-o celulă şi obligarea acesteia să nască pe podea, în timp ce îşi aştepta sentinţa la moarte pentru că se convertise la creştinism. Nu au fost, însă, chemări la boicot împotriva Sudanului. Doar împotriva Israelului. Israelul singur, dintre toate naţiunile lumii, a fost ţintit pentru boicot. Raportul etichetează doctrina restaurationismului drept „o falsă doctrină" şi descrie susţinerea acordată de creştini Israelului ca fiind o formă modernă de apostazie şi o lepădare de Dumnezeu.

Biserica Unită a lui Cristos este cea mai mare denominaţiune creştină din Canada. Printre congregaţiile cele mai notabile din această denominaţiune se numără şi Biserica Trinitară Unită a lui Cristos din Chicago, unde fostul preşedinte, Barack Obama, s-a închinat mai bine de douăzeci de ani şi unde au fost botezaţi el şi copiii săi.

BISERICA SCOŢIEI

O altă biserică ce a fost cândva o lumină strălucitoare a adevărului, dar care şi-a îngăduit să devină un refugiu pentru propaganda anti-evreiască, este Biserica Scoţiei. În mai 2013, biserica a redactat „Moştenirea lui Avraam? Un raport asupra «Ţării Promise»." Documentul combină supersesionismul teologic creştin tipic cu o dură incriminare a statului Israel.

Pe partea teologică, raportul neagă, în mod ironic, până şi că ar mai exista aşa-zisa „Ţară Promisă", acesta fiind şi motivul pentru ghilimelele ce însoţesc sintagma în titlul raportului. Spre marea surpriză a lui Avraam, fără îndoială, raportul face afirmaţia ridicolă potrivit căreia „promisiunile legate de ţara lui Israel nu au fost niciodată menite a fi luate în sens literal sau ca aplicându-se unui teritoriu geografic definit." Documentul continuă spunând că „«Ţara Promisă» în Biblie nu este atât de mult un loc, pe cât este o metaforă pentru modul în care ar trebui să fie lucrurile în sânul poporului lui Dumnezeu. Această «Ţară Promisă» poate fi găsită sau construită oriunde."[9] Vă rog, opriţi-vă o clipă să meditaţi asupra declaraţiei

[9]Biserica Scoţiei, Conciliul Bisericii şi societate, „Moştenirea lui Avraam? Raport asupra «Ţării Promise»", mai 2013, http://www.israelpalestinemissionnetwork.org/main/ipmndocuments/Inheritance_of_Abraham.pdf, pag. 8.

făcute aici. Dumnezeu Însuși a făcut un jurământ până la moarte să dea descendenților lui Avraam țara pe care a specificat-o. El a repetat această promisiune de sute de ori în termeni foarte literali. Și totuși, Biserica Scoției ne spune că aceste promisiuni erau simple metafore pentru oricare bucată de pământ de oriunde. Mă întreb cât va mai fi până când ni se va spune că Dumnezeu Însuși nu este decât o metaforă care nu trebuie înțeleasă în sens literal. Raportul acesta este un adevărat act de vandalism teologic – batjocorind în cel mai înalt grad Biblia ca document coerent. Referitor la asemenea afirmații, foiletonistul evreu american sindicalizat, Dennis Prager, face următoarea observație foarte precisă: „Ar fi ca și când o entitate religioasă post-creștină majoră ar fi anunțat că «Isus», «răstignire» și «înviere» n-ar fi avut niciodată sensul pe care creștinii și Noul Testament li l-au dat dintotdeauna. Imaginați-vă cum ar fi dacă o entitate musulmană majoră ar declara că Isus ar însemna Mahomed, Cristos înseamnă Coran; răstignire înseamnă islamofobie, iar înviere înseamnă Hajj-ul."[10]

Raportul continuă înfățișând Israelul ca pe un stat militar, rasist, opresiv și nedrept, care nu poate fi susținut de creștini. În timp ce lansează numeroase acuzații specifice împotriva Israelului și condamnă doar vag orice violență, indiferent de cine o pune în scenă, nu face referire nici măcar o dată la vreun singur act de ură, rasism sau agresiune militară a palestinienilor. Nici măcar o dată. Întregul document este o diatribă profund anti-israeliană de cea mai joasă speță.

În urma a numeroase critici internaționale, Biserica Scoției a revizuit documentul, incluzând o referire la faptul că Israelul are dreptul să existe. Opriți-vă și gândiți-vă la acest lucru. Trăim acum într-o lume în care a fost nevoie ca un grup de creștini să fie supus unor presiuni pentru a recunoaște simplul fapt că o națiune are dreptul să existe. Cărei alte națiuni a lumii îi este pus sub semnul întrebării însuși dreptul la existență? Doar Israelului. Pe scurt, mă găsesc în deplin acord cu concluziile lui Dennis Prager:

---

[10]Dennis Prager, „The Church of Scotland's scandal", *Jerusalem Connection Report*, 14 mai 2013, http://www.thejerusalemconnection.us/blog/2013/05/14/the-church-of-scotlands-scandel.html.

> Raportul Bisericii Scoției nu este despre critici la adresa Israelului; ci despre invalidarea poporului evreu și despre invalidarea pretențiilor istorice incontestabile ale evreilor asupra țării... Biserica Scoției a dat glas celei mai mârșave descrieri a evreilor din Evul Mediu încoace... Raportul este o combinație între anti-iudaismul creștin medieval și anti-sionismul contemporan de stânga. Pentru evrei și Israel, este o combinație letală.[11]

BOICOTURI, DEPOSEDARE, SANCȚIUNI

În 1933, Adolf Hitler și Partidul Nazist au boicotat în mod oficial afacerile evreilor. Acesta a fost abia începutul unui deceniu de forme dintre cele mai urâte de ură față de evrei din istoria lumii. Astăzi, o nouă mișcare de boicotare a statului evreu este în plină desfășurare. Această campanie de boicotare a Israelului se numește „Boicoturi, Deposedare și Sancțiuni" sau BDS. BDS este o campanie globală care folosește presiuni economice și politice pentru a submina fundamental securitatea, legitimitatea și viitorul Israelului. Deși finanțată de palestinieni, organizația este foarte activă în campusurile universităților din lumea întreagă. În această mișcare, găsim și o conexiune directă între organizații de stânga angajate, grupări islamice radicale și violente și creștinismul majoritar.

As'ad AbuKhalil este un profesor libanez american de științe politice la California State University – Stanislaus. El este, de asemenea, un înfocat susținător al BDS. În opinia lui Khalil, „adevărata țintă a BDS este să ducă de râpă statul Israel... Lucrul acesta ar trebui declarat a fi un obiectiv lipsit de echivoc. N-ar trebui să existe nicio confuzie în această privință. Dreptatea și libertatea pentru palestinieni sunt incompatibile cu existența statului Israel."[12]

Ahmed Moor, un alt susținător vocal al BDS și activist în Statele Unite ale Americii, a contribuit masiv la cotidianele *Guardian*,

---

[11]Ibid.

[12]As'ad AbuKhalil, „O critică la adresa lui Norman Finkelstein asupra BDS", *Al-Akhbar English* (blog), 17 februarie 2012, http://english.al-akhbar.com/blogs/angry-corner/critique-norman-finkelstein-bds.

Huffington Post, Daily Beast, Mondoweiss, Electronic Intifada și *Al Jazeera.* În cuvintele lui Moor, „BDS nu este un alt pas pe calea către demascarea finală; BDS este Demascarea Finală... Sfârșirea ocupației nu înseamnă nimic dacă nu înseamnă desființarea a însuși statului Israel."[13]

Deși puțini membri sau participanți la serviciile Bisericii Prezbiteriene (SUA), ale Bisericii Unite a lui Cristos sau ale Bisericii Metodiste Unite a Marii Britanii din zilele noastre s-ar regăsi în toate sentimentele abjecte ale grupării islamice radicale Hamas, poziția anti-Israel a tuturor acestor biserici face ca prăpastia dintre Biserică și organizațiile teroriste să se închidă cu rapiditate. Mulți cred că BDS este o simplă mișcare autohtonă, al cărei scop este să pună presiune asupra Israelului ca să accepte un stat palestinian. Însă aceasta este o reprezentare complet eronată a ceea ce este cu adevărat această mișcare. Deși mulți dintre creștinii care s-au afiliat mișcării BDS cred adesea că sprijină o mișcare locală de colegiu, care militează pentru egalitate, justiție și valori creștine generale, în realitate susțin o mișcare radicală și violentă, care urmărește, în ultimă instanță, exterminarea rasei evreiești.

Mișcarea BDS în Europa și în Statele Unite ale Americii e condusă în mod copleșitor de organizații islamice radicale ale terorii, precum Hamas, și este conectată direct la acestea. Atât Hamas, cât și Frăția Musulmană, cel mai adesea via Asociația Studenților Musulmani, pe care FBI-ul a legat-o direct de Frăția Musulmană, procură principalii activiști, agenți operativi și directori pentru mișcările BDS internaționale și pentru activitățile politice anti-israeliene din numeroase campusuri universitare din lungul și latul Statelor Unite și Europei. Alte grupări pro-palestiniene asociate cu mișcarea BDS, precum Musulmanii Americani pentru Palestina sau Studenții pentru Justiție în Palestina, au canalizat, potrivit investigațiilor efectuate asupra lor, sute de mii de dolari către Hamas.[14]

În 2014, în timpul Săptămânii Apartheidului din Israel, grupările BDS din campusurile universitare din SUA au fost înregistrate

[13]Ahmed Moor, „BDS este un proiect pe termen lung cu un potențial radical transformator", *Mondoweiss* (blog), 22 aprilie 2010, http://mondoweiss.net/2010/04/bds-is-a-ling-term-project-with-radically-transformative-potential.html.

[14]Dan Diker, „Lumea de aici: Hamas și BDS", *Jerusalem Post*, 4 martie 2014.

scandând: „De la râu până la mare, Palestina va fi liberă." O figură proeminentă a mișcării BDS este Azzam Tamimi, profesor de gândire politică și conducător al Campaniei de Solidaritate pentru Palestina din Londra. Într-un protest în fața ambasadei israeliene din Londra, vorbind despre statul Israel și despre poporul evreu, Tamimi a spus: „Toți oamenii din lume, cu credință sau fără, trebuie să vină împreună cu scopul de a eradica acest cancer din trupul omenirii."[15] Într-un interviu acordat postului de televiziune *BBC*, Tamimi a pretins că, dacă ar putea, ar duce cu el o bombă sinucigașă în Israel, declarând în termeni cât se poate de clari: „Vedeți voi, a mă sacrifica pentru Palestina este o cauză nobilă. Este calea cea directă pentru a-i face pe plac zeului meu și aș urma-o, dacă aș avea ocazia."[16]

Nu uitați nicio clipă, aceasta este cauza pe care o susțin acum creștini mărturisitori. Nu suntem deloc surprinși, în acest caz, să găsim în literatura scoasă atât de Biserica Prezbiteriană (SUA), cât și de Biserica Metodistă Unită a Marii Britanii un limbaj de *incriminare* a Israelului aproape identic cu acela al *instigării* din Hamas.

Activismul anti-Israel al BDS în numeroase colegii și campusuri universitare a creat, în multe cazuri, o atmosferă de presiune și intimidare atât de puternică încât mulți studenți evrei încep să dea glas sentimentului că nu sunt în siguranță. În martie și aprilie 2014, studenții evrei de la Universitatea de Nord-Est și de la Universitatea din New York au primit înștiințări de evacuare în bătaie de joc, care le-au fost livrate pe sub ușă în dormitoarele lor. Potrivit lui Brett Cohen, directorul național al programului de campus pentru gruparea pro-Israel StandWithUs, „hărțuirea și intimidarea fățișă a studenților pro-Israel este la ordinea zilei peste tot pe unde BDS își înalță capul plin de ură."

Cohen a enumerat astfel de acte de intimidare în care studenții pro-BDS „au închis gura cu violență oponenților lor și au postat imagini de propagandă neo-nazistă anti-semită pe conturile lor din media socială"; în alt caz „au preluat controlul în cadrul unei întâlniri

[15]The Investigative Project on Terrorism, „Susținător al Hamasului vorbește într-un campus universitar londonez", *For the Record* (blog), 24 februarie 2012, http://www.investigativeproject.org/3462/hamas-supporter-speaking-on-london-campus.
[16]Ibid.

a Guvernului Studenților, unde au strigat epitete rasiste către senatorii studenți."[17]

BEN WHITE

Unul dintre activiștii cei mai dinamici și expliciți anti-Israel este Ben White. Acesta este un absolvent al Universității Oxford, un blogger anti-Israel cu experiență și un vorbitor foarte căutat în cercurile anti-Israel. Într-un articol scris pentru jurnalul politic online *CounterPunch*, White a scris: „Nu mă consider un antisemit, dar pot înțelege, totuși, de ce unii sunt. Există, de fapt, o mulțime de motive."[18] Doar ca să știți, antisemit este, pur și simplu, o persoană care urăște evreii. White a exprimat o simpatie deplină față de cei ce urăsc evreii. Este important să observăm că nu apăra anti-sionismul, în mod specific, ci antisemitismul. În alte cuvinte, ura cu care simpatizează el nu este împotriva Israelului ca stat, ci împotriva evreilor ca popor. White continuă enumerând numeroase motive care, în opinia lui, legitimizează o astfel de ură. Acesta este un bun exemplu care ilustrează la ce mă refer atunci când spun că ura creștinilor moderni față de evrei deservește mai degrabă ura vulcanică a musulmanilor radicali sau a grupărilor neo-naziste. Felul acesta de a vorbi seamănă în vreun fel, chiar și foarte vag, cu ce se găsește în inima lui Dumnezeu? În ce mă privește, încă n-am văzut pe niciunul dintre acești activiști moderni anti-Israel exprimându-și dragostea față de poporul evreu.

STEPHEN SIZER

Un alt activist anti-Israel dintre cei mai înfocați este Stephen Sizer, un vicar anglican. Sizer este exemplul perfect pentru noul antisemitism. În 2005, a publicat cartea *Christian Zionism: Roadmap to Armageddon?* [Sionismul creștin: hartă a drumului către Armaghedon?], iar în 2008, o versiune simplificată, intitulată *Zion's Christian Soldiers? The Bible,*

---

[17]Paul Miller, „Jewish Depaul Student: «I no longer felt safe on this campus»", Breitbart, 23 mai 2014, http://www.breitbart.com/Big-Peace/2014/05/23/Jewish-Depaul-Student-I-No-Longer-Felt-Safe-on-This-Campus.

[18]Ben White, „Este posibil să înțelegem creșterea antisemitismului?", *CounterPunch*, 18 iunie 2002, http://www.counterpunch.org/2002/06/18/is-it-possible-to-understand-the-rise-in-anti-semitism/.

Israel and the Church [Soldaţii creştini ai Sionului? Biblia, Israelul şi Biserica]. În ambele cărţi, Sizer susţine că creştinii care nu sunt supersesionişti, prin simplul fapt că susţin Israelul, aţâţă la ură, rasism şi nedreptate şi sunt responsabili pentru crearea unei atmosfere prielnice războiului, poate chiar de nivel apocaliptic. Sizer este bine primit nu doar de acele biserici care îmbrăţişează versiunea anti-israeliană, ci şi în cercurile seculare şi musulmane anti-Israel. Deşi în general încet la vorbire, Sizer este un aruncător de bombe ideologice de cea mai rea speţă, lăsând adesea să-i scape declaraţii mai degrabă incendiare cu privire la Israel şi la toţi cei ce aparţin acelui segment al Bisericii care îi iau apărarea. În sensul acesta, deşi este de departe mai puţin abil, Sizer a devenit, în esenţă, un fel de Ann Coulter a mişcării anti-Israel. În august 2013, de exemplu, în timp ce se afla în faţa unei biserici aglomerate, a făcut următoarea declaraţie: „Sunt anumite biserici în Israel şi în Palestina care se dau de partea ocupaţiei, care iau apărarea sionismului. Una dintre sarcinile mele este să-i provoc la nivel ideologic şi să le arăt că L-au repudiat pe Isus, au repudiat Biblia şi sunt o urâciune."[19]

Prin acest comentariu, Sizer a etichetat întreaga comunitate a evreilor mesianici din Israel, precum şi grosul populaţiei arabe evanghelice din Israel, ca fiind „o urâciune", căci „L-au repudiat pe Isus". Toate acestea le-a spus însoţite de un zâmbet larg şi plin de mulţumire de sine, smulgându-le râsete multora din audienţă. În mod straniu, Sizer s-a scuzat ulterior pentru cuvintele sale, dar, după aceea, şi-a retractat scuzele, exprimând faptul că se simţea cu totul în largul său cu acele cuvinte pe care le rostise. Cu altă ocazie, Sizer i-a numit „eretici" pe toţi creştinii sau credincioşii mesianici care susţin Israelul.[20] Cu alt prilej, a căutat din nou să condamne tot sprijinul acordat de creştini

[19]Stephen Sizer, sesiune de întrebări şi răspunsuri, Biserica Metodistă Rivercourt, King Street, Londra, 6 octombrie 2011, citat în Ron Cantor, „Sizer afirmă din nou: evreii mesianici din Israel sunt o urâciune", *Charisma News*, 13 martie 2014, http://www.charismanews.com/opinion/43110-sizer-reaffirms-messianic-jews-in-israel-an-abomination.

[20]Stephen Sizer, „Sionismul creştin: Noua erezie care subminează pacea din Orientul Mijlociu", *Middle East Monitor*, 1 august 2013, https://www.middleeastmonitor.com/articles/guest-writers/6743-christian-zionism-the-new-heresy-that-undermines-middle-east-peace.

Israelului, postând pe Tweeter că „sionismul creştin prostituează Biblia. Este un oximoron."[21] Biserica cu discernământ să se întrebe: ce duh îl însufleţeşte cu adevărat pe acest om când lansează asemenea condamnări şi acuzaţii excesive la adresa fraţilor săi creştini şi recurge la un limbaj atât de inflamator, dezbinător şi instigator la ură?

Cu toate acestea, supersesionismul său l-a determinat pe Sizer să folosească o retorică mai mult decât instigatoare. L-a determinat şi să se angajeze în activităţi profund anti-israeliene. În 2012, Sizer a călătorit în Baghdad la „Conferinţa internaţională a solidarităţii cu prizonierii şi deţinuţii arabi şi palestinieni din închisorile ocupaţiei israeliene." Oare ca reprezentant al lui Cristos s-a dus Sizer, cu gând să facă pace şi să caute reconcilierea între arabi şi evrei? Ba chiar contrariul. A stat înaintea unei audienţe alcătuite cu preponderenţă din arabi şi a descris cu multe cuvinte şi exces de culoare torturile aplicate de israelieni copiilor de palestinieni. Aceasta nu este câtuşi de puţin o exagerare.

Chiar dacă s-a oprit înainte de a acuza evreii că drenează sângele palestinienilor ca să facă *matzah* [pâine nedospită, n.tr.], putem vedea în acest gest al său un ecou profund al mitului istoric al crimelor ritualice, folosit de urâtorii de evrei isterici ai trecutului pentru a răscula masele împotriva poporului evreu şi conducând adesea la masacre. Să ne întrebăm cu onestitate: lumea musulmană mai are nevoie de încurajare ca să urască poporul evreu şi statul Israel? De ce oare anti-sionişti precum Sizer simt nevoia să toarne cu bună ştiinţă gaz pe focul urii musulmanilor, când acesta arde deja foarte bine de unul singur?

Când observăm lucruri de genul acesta, nu putem să nu ne întrebăm: care este adevăratul scop, care sunt mutările finale? Şi ce duh îi însufleţeşte pe oameni ca aceştia şi mişcarea căreia vor ei să îi dea naştere? Nu-şi dau ei oare seama că, în atât de multe feluri, sunt echivalentul modern al teologilor anti-iudaici şi al celor ce în trecut instigau la ură folosind momeala rasei? Cel mai important însă, doresc oare cu adevărat creştinii cu conştiinţă să se asocieze acestui gen de oameni şi de mişcări?

---

[21] 9 martie 2014, https://twitter.com/stephensizer/status/442722828044210176.

CINE PORNEȘTE FĂRĂ CHEIE APOCALIPSA?

Din perspectiva mea, când văd că Stephen Sizer face ocolul lumii instigând musulmanii la ură față de Israel sau când aud de supersesioniști care pretind că respingerea supersesionismului este vinovată de vărsarea de sânge, nu pot decât să scutur din cap. Eu însumi profesor cunoscut pentru discursurile pe subiectul rolului principal al islamului în zilele din urmă, am fost acuzat în nenumărate rânduri că, în esență, instig la Bătălia de la Armaghedon. De fapt, după mulți supersesioniști, toți creștinii care susțin Israelul (sioniștii creștini) nu doar că speră, dar chiar încurajează posibilitatea ca un *Armaghedon* real să aibă loc. Brian McLaren, un susținător renumit al mișcării anti-sioniste, a spus chiar că oricine ia în serios profețiile legate de Israelul vremurilor din urmă „folosește un scenariu fictiv al sfârșitului lumii ca să creeze un soi de dorință de a ucide pentru al Treilea Război Mondial, scenariu care, dacă nu este confruntat cu mai multă vigoare de noi, ceilalți, ar putea mult prea ușor da naștere unei profeții care se împlinește singură."[22] Titluri de cărți precum cel al lui Sizer, *Christian Zionism: Roadmap to Armageddon?* [Sionismul creștin: hartă a drumului către Armaghedon?], cel al lui Hank Hanegraaf, *The Fuse of Armageddon* [Fitilul Armaghedonului] sau cel al Victoriei Clark, *Allies for Armageddon: The Rise of Christian Zionism* [Aliați pentru Armaghedon: Nașterea sionismului creștin], sunt dedicate în întregime demonstrării faptului că sionismul este o idee periculoasă care încurajează potențialul unui război apocaliptic regional masiv sau chiar global. Dar gândiți-vă la straturile ironiei și ipocriziei implicate aici. Mai întâi, cei ce susțin că sioniștii grăbesc Bătălia de la Armaghedon neagă cel mai adesea faptul că profețiile biblice privitoare la Bătălia de la Armaghedon ar trebui luate în sens literal sau măcar aplicate zilelor noastre. Și totuși, tot ei sunt cei ce îi acuză pe creștinii care susțin statul Israel că le fac să se adeverească. *Poftim?* Dar și mai straniu este că mulți dintre acești critici ai sionismului, în opoziția lor față de sionism, în realitate încurajează, sprijină și chiar cultivă tocmai soiul acela de ură religioasă și rasială,

[22]Brian McLaren, „Patru puncte către pace în Orientul Mijlociu", revista *Sojourners*, 16 aprilie 2009.

„o ură veşnică" (Ezechiel 35:5), despre care Biblia spune în mod specific că va aprinde scânteia Bătăliei de la Armaghedon.

În „O scrisoare deschisă către evanghelici şi alte părţi interesate", redactată de reprezentanţi ai Seminarului Teologic Knox, autorii supersesionişti au îndrăznit chiar să arunce toată vina pentru sângele vărsat cu prilejul Cruciadelor în întregime asupra celor ce au crezut că ţara Israelului este, de fapt, Ţara Promisă. Documentul se lamentează: „O teologie creştină greşită cu privire la «Ţara Sfântă» a contribuit la tragica cruzime a Cruciadelor din Evul Mediu."[23] Însă problema evidentă pe care o pune această declaraţie este că teologia care a condus la Cruciade nu a fost concepţia că ţara Israelului este ţara promisă; *dimpotrivă, a fost concepţia supersesionistă că ţara aparţinea în mod specific Bisericii Creştine.* Documentul nu a admis nici măcar o dată măcelărirea în masă a evreilor care a avut loc nu doar în ţara Israelului, ci peste tot în Europa. Pentru aceasta, răspunzătoare a fost, din nou, ura supersesionistă faţă de evrei. Cruciaţii nu erau decât nişte dominionişti supersesionişti înarmaţi cu săbii. Aceasta este natura orbirii şi a transferului afectiv al vinei ce continuă să îi molipsească pe supersesionişti până în zilele noastre. Făţărnicia întrece, pur şi simplu, orice limită.

CONCLUZIE

Rabinul Ammiel Hirsch a descris în mod desăvârşit mişcarea anti-Israel tot mai amplă din sânul Bisericii Creştine atunci când a spus că: „Lumea este înţesată de oameni care propovăduiesc iubirea, dar sunt plini de ură. Ei declamă smerenia, dar sunt plini de aroganţă. Sunt mistuiţi de pasiune – dar pentru lucrurile greşite. Prostituează cuvintele şi pervertesc valorile. Spun că sunt de partea păcii, dar acţiunile lor promovează războiul."[24]

---

[23]O Scrisoare deschisă către evanghelici şi alte părţi interesate: poporul lui Dumnezeu, ţara Israelului şi imparţialitatea Evangheliei, iniţiată de Seminarul Teologic Knox; disponibilă online la http://www.ifamericansknew.org/cur_sit/wdoor.html.

[24]Ammiel Hirsch, „SodaStream and Scarlett Johansson: Three Comments", *HuffPost's The Blog*, 11 februarie, http://www.huffingtonpost.com/rabbi-ammiel-hirsch/sodastream-and-scarlett-j_b_4759810.html.

Mişcarea crescândă de delegitimizare sau subminare a statului Israel nu are de-a face, de fapt şi cu adevărat, cu valorile păcii, dreptăţii şi compasiunii, aşa cum pretind mulţi dintre cei ce o apără. Sub masca subţire a pretenţiei de a fi o mişcare politică sau de justiţie socială, ea este, de fapt, mai mult decât un efort de a duce de râpă Israelul. Samuel Clough, profesor de discipline biblice şi prieten de-al meu, a rezumat perfect marele pericol al mişcării anti-Israel emergente din sânul Bisericii: „Aceste argumente împotriva Israelului nu sunt, în ultimă instanţă, doar argumente intelectuale sau politice. Avem de-a face cu un sistem complet de gândire. În cele din urmă, concluzia logică a acestui sistem de gândire este că oamenii mor. Dacă nu am învăţat nimic altceva din al Doilea Război Mondial, să învăţăm cel puţin că o teologie care privează evreii de drepturi civile, sfârşeşte până la urmă într-un lagăr de concentrare."[25]

Rugăciunea mea simplă este ca actuala generaţie de credincioşi creştini să se trezească şi să vadă adevărata faţă a mişcării anti-Israel, şi anume că ea este o manifestare modernă în sânul Bisericii Creştine a acestei uri continue îndreptate în istorie împotriva evreilor, poporul legământului lui Dumnezeu. Ea nu este decât o extensie a efortului istoric al creştinilor de a-i pune pe evrei înapoi la locul lor de popor lepădat de Dumnezeu şi destinat să rămână în exil şi în robie. În ciuda luciului de dreptate socială cu care susţinătorii încearcă să spoiască această mişcare, rasismul ce stă la baza ei devine din ce în ce mai vizibil şi mai neobrăzat. După ce se vor deştepta şi vor da ochii cu această realitate demonstrabilă, mă rog ca generaţia mai tânără a credincioşilor care gândesc şi se informează să respingă această mişcare nu doar pentru teologia greşită din spatele ei, ci şi din cauza agendei sale în mod fundamental rasiste. Mă rog ca, după ce se va fi respins noua ură faţă de evrei, să se ridice o nouă generaţie de creştini care să revendice viziunea plină de speranţă a restaurării pe care o proclamau Isus şi apostolii – o viziune în care Isus, Regele evreilor, va domni deopotrivă peste evrei şi ne-evrei, israeliţi şi arabi, care Îl vor sluji cu toţii pe Creatorul lor, laolaltă, ca un singur popor unificat, dar divers, al lui Dumnezeu.

[25]Interviu personal cu autorul. Folosit cu permisiune.

PARTEA A III-A

ZILELE DIN URMĂ ȘI JUDECATA POPOARELOR

CAPITOLUL 14

ÎNTOARCEREA EVREILOR ÎN ȚARA LOR A FOST PROFEȚITĂ

Bryan Purtle este un pastor care mi-a devenit bun prieten de-a lungul ultimilor ani. El este pompier şi provine dintr-o familie de pompieri. Bryan este un pastor pe gustul meu, are mintea unui învăţat şi mâinile pline de bătături. Zilele acestea, îşi petrece o mare parte a timpului într-un atelier de la subsolul casei, prelucrând pielea în căşti de protecţie de o măiestrie magnifică. Face acest lucru pe lângă creşterea, împreună cu soţia lui, a celor cinci copii ai lor şi co-păstorirea unei comunităţi de credincioşi. De asemenea, Bryan este unul dintre cei mai eruditi fraţi pe care îi cunosc, deţinând una dintre cele mai de invidiat biblioteci teologice personale pe care le-am văzut vreodată. Este specializat în clasici, în cărţi care adesea sunt greu de găsit sau nu mai sunt disponibile. Pereţii bibliotecii sale sunt plini de tablouri ale câtorva dintre eroii săi – venerabili pastori, teologi şi misionari – oameni precum Charles Spurgeon, R. C. Chapman, Adolph Saphir, Horatius Bonar, A.W. Tozer şi, din timpuri mai moderne, Leonard Ravenhill.

Soţii Purtle au slujit, de asemenea, ca misionari într-o ţară islamică, pe care nu o vom menţiona aici. I-am vizitat în perioada pe care au petrecut-o peste ocean şi am avut ocazia să desfăşor şi să înregistrez un amplu interviu cu Bryan, interviu care este, în opinia mea, aur curat. Aşezaţi în sufragerie, în aerul fierbinte deja din Orientul Mijlociu, deşi era încă înainte de amiază, am discutat pe marginea unuia dintre subiectele noastre favorite: centralitatea neîntreruptă a Israelului în planurile lui Dumnezeu. Pe nesimţite, Bryan a trecut la una dintre ariile lui de specialitate, o chestiune de o importanţă vitală, dar despre care foarte puţini credincioşi de astăzi au habar: „Ideea aceasta că Israelul are o semnificaţie aparte, potrivit profeţilor şi

potrivit mărturiei Scripturii despre zilele din urmă, nu este una nouă", mi-a spus el. „Nu doar că este o consecință firească a citirii directe a Scripturii, dar, mai mult, în a doua jumătate a anilor 1800, oamenii susțineau că masele de evrei aveau să vină în Palestina, ajungând chiar până la alcătuirea unui stat. Mulți predicatori și teologi de renume din istorie au anticipat acest lucru, inclusiv Charles Spurgeon, Adolph Saphir, David Baron, J.C. Ryle, Horatius Bonar, mari predicatori, misionari și teologi."

Ideea că mulți predicatori mari ai Scripturilor au prezis reașezarea statului Israel în zilele din urmă, de către poporul evreu, este un argument deosebit de puternic în sprijinul interpretării literale și futuriste a Scripturii. Mulți dintre aceștia au prezis lucrul acesta cu sute de ani, ba chiar, într-un caz, *cu mai bine de o mie de ani* înainte de a se întâmpla. Atunci când examinează multe dintre cărțile celor care denunță teologia înlocuirii, cei ce resping și adesea chiar își bat joc de ideea că profețiile biblice sunt pentru zilele noastre – sau că Israelul național are vreun loc în planurile actuale ale lui Dumnezeu – excelează în sublinierea diverselor profeții eșuate ori în scoaterea în evidență a diverșilor prezicători de date eronate ce au existat în istoria Bisericii. Le face plăcere să arate cu degetul spre profeți falși precum Edgar C. Whisenant (autor al *88 de motive pentru care Răpirea va avea loc în 1988*) sau Harold Camping (care a spus că Ziua Judecății va avea loc pe 12 mai 2011), dar niciodată n-ar admite predicțiile foarte încrezătoare și precise ale acestor nenumărați învățători, care au declarat că va veni o zi când evreii se vor întoarce în țara lor și vor întemeia un stat. Așadar, să ne aplecăm asupra acestor comori mult prea adesea uitate și să le scoatem la lumină:

DAVID BARON (1855-1926)

David Baron a fost un evreu mesianic credincios care a slujit la sfârșitul anilor 1800 și începutul anilor 1900. După ce a venit la credință, s-a apucat să scrie mai multe cărți excelente și a fost co-fondator al organizației misionare londoneze Hebrew Christian Testimony to Israel [Mărturia creștinilor evrei pentru Israel]. Lucrarea care îl face celebru este clasicul său comentariu din 1918 asupra profeției lui Zaharia, *The Visions and Prophecies of Zechariah*

[Viziunile şi profeţiile lui Zaharia], lucrare care continuă să fie folosită şi publicată la scară largă şi azi. Pe marginea capitolului 14 din Zaharia, Baron a scris:

> Înainte de toate, trebuie să presupunem o restaurare a evreilor aflaţi într-o stare de necredinţă – nu o restaurare completă a întregii naţiuni, care nu va avea loc decât după convertirea lor, ci a unei rămăşiţe reprezentative şi influente... S-ar părea, din Scripturi, că în ceea ce priveşte Israelul şi ţara, va fi o restaurare, înainte de cea de-a doua venire a Domnului nostru, în foarte mare măsură a aceleiaşi stări de lucruri ce exista pe vremea celei dintâi veniri a Domnului, când frânghiile planurilor lui Dumnezeu cu ei ca naţiune au fost, în sfârşit, lăsate la pământ, urmând să fie ridicate din nou „când se va împlini numărul neamurilor".[1]

Această predicţie a unei întoarceri a evreilor în ţara lor, într-o stare de necredinţă, a fost făcută cu 30 de ani înainte de împlinirea ei propriu-zisă. Dar ea nu constituie cea dintâi predicţie a lui Baron. Cu 27 de ani înainte de ea, în 1891, Baron a publicat o carte intitulată *The Jewish Problem: Its Past, Present and Future* [Problema evreiască: trecutul, prezentul şi viitorul ei]. Eu deţin un exemplar original, vechi de mai bine de 120 de ani. Cartea expune un argument în favoarea unei restaurări viitoare a evreilor în ţara lor. Redau mai jos comentariile lui Baron pe marginea textului din Ieremia 30:3:

> Restaurarea de aici este una completă: „Voi aduce înapoi pe prinşii de război ai poporului Meu Israel şi Iuda" şi cei ce se vor întoarce vor fi „în număr mare", astfel încât nici măcar întreaga ţară promisă nu va fi destul de întinsă pentru ei. Acelaşi lucru apare şi în remarcabila profeţie din Isaia [11], care... este recunoscută a avea loc în viitor, unde „surghiuniţii lui Israel" şi „cei risipiţi ai lui Iuda" vor fi strânşi laolaltă...

[1]David Baron, *Zechariah: A Commentary of His Visions and Prophecies* (Grand Rapids: Kregel, 2001), pag. 492.

> Am putea cita multe alte pasaje care vorbesc despre o Restaurare completă a întregii naţiuni în termenii cei mai lipsiţi de echivoc şi în mare detaliu, lucru care, în mod cert, nu s-ar putea spune că şi-a găsit împlinirea – comparativ vorbind – în mâna de oameni care s-au întors din Babilon.[2]

Baron a continuat afirmând că, „după Restaurarea prezisă în profeţia aceasta şi în altele asemenea ei, Israelul se va bucura cel puţin de independenţă naţională, dacă nu de supremaţie."[3] Predicţiile lui Baron au fost făcute, desigur, cu 57 de ani înainte de întemeierea oficială a statului Israel.

NATHANIEL WEST (1826-1906)

Cu ceva timp mai în urmă, în 1826, s-a născut Nathaniel West, în Sunderland, Anglia, care, mai târziu, s-a mutat în Statele Unite ale Americii pentru a frecventa seminarul. A continuat apoi păstorind mai multe biserici din Cincinnati, Pittsburgh şi Brooklyn. Mai târziu, a ajuns profesor la Seminarul Teologic Danville. De asemenea, a scris mai multe cărţi, inclusiv clasica *Studies in Eschatology: The Thousand Years in Both Testaments* [Studii în domeniul escatologiei: cei o mie de ani în amândouă testamentele], din 1890. Deşi West credea că restaurarea deplină avea să se petreacă în timpul domniei de o mie de ani a lui Isus, în această lucrare el a prezis, fără niciun dubiu, o restaurare viitoare a Israelului ca naţiune:

> Soluţia la marea problemă a viitorului Israelului, izvorâtă din breşa din împărăţia lui David, este soluţia Împărăţiei Milenare şi vine cu acceptarea viitoare de către Israel a Fiului lui David ca Domn al lor, închiderea străvechii breşe din împărăţia lui David, unificarea Israelului şi a lui Iuda într-o singură naţiune, pe munţii ţării părinţilor lor, pentru totdeauna – pe scurt, Israel,

---

[2]David Baron, *The Jewish Problem: Its Solution or Israel's Present and Future*, ed. a IV-a (London: Morgan and Scott, 1891), pag. 18.

[3]Ibid.

> un popor şi o naţiune convertită, recunoscut de către Cristos în persoană, în aplauzele naţiunilor.[4]

Această predicţie, publicată în 1890, a fost făcută cu 58 de ani înainte ca Israelul să devină în fapt o naţiune.

J. C. RYLE (1816-1900)

Sărind înapoi în timp cu încă 23 de ani, dăm de scrierile lui J. C. Ryle. Ryle era un predicator reformat care susţinea interpretarea premilenistă, futuristă, literală a Scripturii. Mai multe dintre comentariile sale privitoare la ceea ce, pe atunci, era o strângere viitoare a poporului evreu în ţara sa, sunt cu adevărat izbitoare prin claritatea lor. De exemplu: „Eu cred că evreii vor fi, în cele din urmă, strânşi din nou laolaltă ca o naţiune separată, restauraţi în ţara lor şi convertiţi la credinţa în Cristos, după ce vor fi trecut prin mari necazuri (Ieremia 30:10-11; 31:10; Romani 11:25-26; Daniel 12:1; Zaharia 13:8-9)."[5]

Sau afirmaţiile mai directe pe care Ryle le-a făcut în altă parte:

> Dar nu mi-ar ajunge timpul dacă aş încerca să citez toate pasajele din Scriptură în care este descoperită istoria viitoare a Israelului. Isaia, Ieremia, Ezechiel, Osea, Ioel, Amos, Obadia, Mica. Ţefania, Zaharia, cu toţii declară acelaşi lucru. Toţi prezic, cu mai multă sau mai puţină particularitate, că la finele acestei dispensaţii evreii vor fi restauraţi în ţara lor şi în harul lui Dumnezeu.
>
> Nu am pretenţia de infailibilitate în interpretarea Scripturii în această chestiune. Sunt pe deplin conştient că mulţi creştini excelenţi nu pot vedea lucrurile ca mine. Pot spune doar că viitoarea mântuire a Israelului ca popor, întoarcerea lor în Palestina şi convertirea lor naţională la Dumnezeu mie îmi apar tot

[4]Nathaniel West, *Studies in Escathology: The Thousand Years in Both Testaments* (Fincastle, CA: Scripture Truth, 1890), pag. 9.

[5]J. C. Ryle, *Prophecy* (Reading, UK: Cox and Wyman Ltd. 1991), pag. 8; retipărire a *Coming Events and Present Duties*, publicată inițial în 1876.

> atât de clare şi descoperite fără opreliști ca oricare altă profeție din Cuvântul lui Dumnezeu.[6]

Din nou, predicțiile lui Ryle cu privire la restabilirea statului evreiesc au fost făcute în 1867, cu 81 de ani înainte ca Israelul să devină, în mod oficial, un stat.

SEPTIMUS SEARS (1819-1877)

Septimus Sears, un alt predicator reformat, era renumit în Anglia ca fiind unul dintre pastorii şi predicatorii cei mai remarcabili din țară. El şi-a început lucrarea de slujire la vârsta de 20 de ani, după care a devenit pastorul bisericii baptiste Clifton Strict, pe care a condus-o până la moartea sa, în 1877. În cartea *The Things Which Shall Be Hereafter or God's Testimony about the Future, Gathered from the Holy Scriptures* [Lucrurile de apoi sau mărturia lui Dumnezeu despre viitor, adunate din Sfintele Scripturi], Sears a prezis clar viitoarea restabilire a statului Israel. În capitolul intitulat „Restaurarea evreilor", a pornit de la afirmația:

> Evreii se vor întoarce la Ierusalim fiind încă neconvertiți la Cristos. Fiindcă abia după ce se vor fi întors în țara lor, se va împlini următoarea profeție: „Căci vă voi scoate dintre neamuri, vă voi strânge din toate țările şi vă voi aduce iarăşi în țara voastră. Vă voi stropi cu apă curată şi veți fi curățiți; vă voi curăți de toate spurcăciunile voastre şi de toți idolii voştri. Vă voi da o inimă nouă şi voi pune în voi un duh nou; voi scoate din trupul vostru inima de piatră şi vă voi da o inimă de carne. Voi pune Duhul Meu în voi şi vă voi face să urmați poruncile Mele şi să păziți şi să împliniți legile Mele" (Ezechiel 36:24-27).[7]

Sears a continuat apoi citând mai multe alte profeții care indicau că evreii aveau să se întoarcă în țara lor. După aceasta, urma, în opinia lui

---

[6]Ibid., pag. 213-214.

[7]Septimus Sears, *The Things Which Shall Be Hereafter, or God's Testimony about the Future, Gathered from the Holy Scriptures*, ed. a IV-a (London: Sovereign Grace Advent Testimony, 1963), pag. 17.

Sears, un timp al „necazului lui Iacov" – o calamitate națională teribilă, urmată de convertirea națională a evreilor și, în sfârșit, restaurarea lor ultimă și permanentă în țară. Să observăm că și predicțiile lui Sears, ca și ale lui Ryle, au fost publicate în 1867, cu 81 de ani înainte de întemeierea oficială a statului Israel.

CHARLES SPURGEON (1834-1892)

Charles Haddon Spurgeon, numit uneori și „prințul predicatorilor", era un baptist britanic. El rămâne o figură extrem de influentă pentru mare parte din creștinii din zilele noastre. Spurgeon a fost prolific în multe feluri. Deși nu a comentat frecvent asupra vremurilor din urmă, din acele ocazii în care a făcut-o reiese limpede că era un premilenist clasic, crezând cu ardoare că oricine citește Scripturile este determinat să urmărească întoarcerea evreilor în țara lui Israel, conform promisiunilor lui Dumnezeu. Țineți cont de următoarea declarație, foarte directă, a legendarului Spurgeon, pe care o regăsim în comentariul pe marginea ultimelor capitole ale profeției lui Ezechiel:

> Israelul este înlăturat de pe harta națiunilor; fiii lui sunt împrăștiați în lungul și-n latul pământului; fiicele lui jelesc pe malurile râurilor pământului. Cântecul lui sacru este amuțit; niciun rege nu domnește în Ierusalim; niciun guvernator nu se ridică din rândul semințiilor lui. Dar va fi restaurat; va fi restaurat „ca din morți". Atunci când proprii lui fii vor fi lepădat orice nădejde pentru Israel, Dumnezeu Se va arăta de partea lui. Va fi recunoscut, iar osemintele lui risipite vor fi strânse laolaltă. Va exista din nou o guvernare autohtonă; va exista din nou forma unei entități politice; se va întrupa intr-un stat, iar peste el va domni un rege. Israelul a ajuns acum înstrăinat de propria țară. Deși nu pot uita vreodată pulberea sacră a Palestinei, fiii lui mor la o depărtare deznădăjduită de țărmurile lui consacrate. Dar nu va fi totdeauna așa, căci fiii lui se vor veseli din nou în el.[8]

[8]Charles Spurgeon, „Restaurarea și convertirea evreilor", predică ținută în 16 iunie 1864, disponibilă online la http://www.spurgeongems.org/vols10-12/chs582.pdf; sublinierea adăugată.

Observați că Spurgeon a văzut în viitor „o guvernare autohtonă", o „entitate politică" atunci când „se va întrupa într-un stat". În altă parte, Spurgeon ne îndeamnă pe toți, și pe bună dreptate:

> Socotesc că nu dăm restaurării evreilor importanța cuvenită. Nu ne gândim îndeajuns la ea. Dar, în mod cert, dacă este ceva promis în Biblie, este tocmai aceasta. Îmi închipui că nu poți citi Biblia fără a vedea limpede că va urma o restaurare propriu-zisă a copiilor lui Israel... Căci atunci când evreii vor fi restaurați, numărul deplin al neamurilor va fi împlinit; și, de îndată ce se întorc ei, Isus va veni pe Muntele Sionului cu bătrânii Săi, în slavă, și atunci se vor ivi zorii zilelor de glorie ale mileniului; vom ști atunci că fiecare om ne va fi frate și prieten, iar Cristos va domni peste toată lumea.[9]

Mult prea mulți creștini de azi nu numai că nu „dau restaurării evreilor importanța cuvenită", ba chiar își dau toate silințele să nege că o asemenea restaurare va avea loc vreodată. Și totuși, în opinia lui Spurgeon, dacă „citim corect Scripturile", vom înțelege pe deplin că:

> Evreii au mult de-a face cu istoria acestei lumi. Ei vor fi strânși laolaltă, va veni Mesia, acel Mesia așteptat de ei – același Mesia, care a venit cândva, va reveni – venind așa cum se așteptau ei să vină prima dată. Pe atunci, credeau că Mesia va veni ca un prinț care să domnească peste ei și tocmai asta va face când va reveni. Va veni să fie Împăratul iudeilor și să domnească peste poporul Său, în cea mai mare glorie; căci, atunci când va veni El, evreul și ne-evreul deopotrivă vor avea privilegii egale, chiar dacă va continua să existe, totuși, o oarece distincție rezervată familiei regale din ale cărei coapse a ieșit Isus; căci El va ședea pe tronul tatălui Său David și toate națiunile se vor strânge la El.[10]

---

[9]Spurgeon, „Biserica lui Cristos", *The New Park Street Pulpit*, 6 volume. (London: Passmore and Alabaster, 1856-1861; republicată., Grand Rapids: Baker, 1990).

[10]Spurgeon, „Copacul fără frunze", *The New Park Street Pulpit*, 3:114.

Predicţiile lui Spurgeon privitoare la un stat evreiesc restaurat au fost făcute în 1864, cu 84 de ani înainte ca acesta să ia fiinţă.

ADOLPH SAPHIR (1831-1891)

Adolph Saphir a fost un evreu maghiar care, atunci când Biserica Scoţiană Liberă a trimis misionari la evreii maghiari, L-a acceptat pe Isus ca Mesia. Saphir a fost ordinat în Biserica Prezbiteriană Irlandeză şi a devenit recunoscut pentru expunerile sale din Cuvânt şi pentru prelegerile sale emoţionante. În celebra sa lucrare, *Christ and Israel* [Cristos şi Israelul], Saphir a dat mare importanţă prezentării Scripturilor cu scopul de a afla ce aveau de spus despre strângerea laolaltă a Israelului. Saphir a văzut regruparea Israelului ca pe o realitate ce urma să se întâmple şi care nu era nicidecum sub semnul întrebării. Secţiunea în care tratează acest subiect poartă titlul de „Fazele restaurării, culminând cu venirea Marelui Împărat." Comentând pe marginea pasajului din Isaia 66:19-20, Saphir spunea:

> Aici este declarat că va avea loc o a doua strângere a Israelului, mai amplă, din mijlocul tuturor naţiunilor, şi [care va avea loc] după ce va fi venit lumina lui Israel şi gloria Domnului va fi înălţată peste el şi după marile judecăţi ale celor lipsiţi de Dumnezeu. Există, aşadar, două restaurări – una înainte, cealaltă, după marea criză; una parţială, cealaltă, completă; una care stârneşte duşmănia naţiunilor, cealaltă, de care popoarele se bucură şi în vederea căreia chiar cooperează.[11]

Saphir a fost foarte specific în afirmaţia că evreii aveau să se întoarcă în Israel în număr mare şi într-o stare de necredinţă, fără să se fi întors încă la adevăratul lor Mesia. Iată comentariile sale cu privire la Ezechiel 22:17-22:

> Evreii se întorc într-o stare de nepocăinţă. Ei vor fi aduşi la Ierusalim ca să fie judecaţi. „Cuvântul Domnului mi-a vorbit astfel: «Fiul omului, casa lui

[11]Adolph Saphir, *Christ and Israel* (London: Morgan and Scott, 1911; retipărită., Jerusalem: Keren Ahvah Meshihit, 2001), pag. 170.

> Israel a ajuns pentru Mine ca niște zgură; toți sunt aramă, cositor, fier, plumb în cuptorul de topit; au ajuns niște zgură de argint.» De aceea, așa vorbește Domnul, Dumnezeu: «Pentru că toți ați ajuns niște zgură, iată că vă voi strânge în mijlocul Ierusalimului. Cum se strâng argintul, arama, fierul, plumbul și cositorul în cuptorul de topit și se suflă în foc ca să se topească, așa vă voi strânge și Eu în mânia și urgia Mea; vă voi pune acolo și vă voi topi. Da, vă voi strânge și voi sufla peste voi cu focul mâniei Mele și vă veți topi în el. Cum se topește argintul în topitoare, așa veți fi topiți voi în mijlocul lui. Și veți ști că Eu, Domnul, Mi-am vărsat mânia peste voi.»" Dacă evreii s-ar fi întors în țara lor într-o stare de pocăință, este cu neputință ca Dumnezeu să-Și reverse asupra lor mânia.[12]

Predicțiile lui Saphir au fost făcute în 1864, în același an în care și Charles Spurgeon ajunsese la exact aceeași concluzie, cu 84 de ani înainte ca Israelul să devină, în mod oficial, un stat.[13]

HORATIUS BONAR (1808-1889)

Horatius Bonar, un alt mare predicator reformat, a fost, de asemenea, un dedicat adept al trezirii, autor și compozitor de imnuri pentru Biserica Liberă a Scoției. Din următorul citat, redat pe larg din lucrarea sa *Prophetical Landmarks, Containing Data for Helping to Determine the Question of Christ's Premillennial Advent* [Repere profetice cuprinzând informații despre chestiunea venirii premilenare a lui Cristos], reiese că Bonar avea convingerea fermă că viitorul avea să aducă întoarcerea evreilor în țara lui Israel. Vă încurajez să meditați la semnificația acestor cuvinte atemporale ale lui Bonar:

> Mă număr printre aceia ce cred în restaurarea și convertirea Israelului care primesc ca pe o certitudine viitoare faptul că tot Israelul va fi strâns laolaltă și că

[12]Ibid., pag. 168-169.

[13]Cf. Comentariile lui David Baron din introducerea la Saphir, *Christ and Israel*, xii.

tot Israelul va fi mântuit. După cum cred în actuala degradare a Israelului, tot aşa cred şi în gloria şi proeminenţa lui viitoare. Socotesc că planul lui Dumnezeu cu lumea noastră poate fi înţeles doar înţelegând planul lui Dumnezeu cu Israelul. Socotesc că toate calculele omeneşti privitoare la viitorul pământului, politice sau ştiinţifice, filosofice sau religioase, sunt sortite eşecului dacă nu pornesc de la poziţia pe care o ocupă Israelul în zilele din urmă în planul măreţ al lui Dumnezeu. Socotesc că este imposibil să pătrundem în mintea lui Dumnezeu ca să aflăm destinul omului, fără a ne lua drept cheie sau călăuză gândurile pe care le are El vizavi de naţiunea străveche – acea naţiune a cărei istorie, departe de a fi încheiată, ori aproape încheiată, se află abia la început. Şi dacă se încumetă vreunul să întrebe cu îngâmfare: Ce-ar putea avea a face evreii cu istoria lumii? Să nu filosofăm noi oare, în mod corect, pe seama acestei istorii viitoare şi să citim cursul lumii, lăsând Israelul cu desăvârşire în afara ecuaţiei? Voi spune, nu; dar cine eşti tu, omule, să răspunzi împotriva lui Dumnezeu? Tu întocmeşti straniile anale ale pământului, ale trecutului sau ale viitorului? Eşti tu creatorul evenimentelor ce alcătuiesc aceste anale, sau regizorul acelor primăveri ascunse, sau al seminţelor din care răsar ele? Doar Acela căruia Îi aparţine viitorul îl poate dezvălui. Doar El poate anunţa principiile în baza căruia va lua fiinţă viitorul acela. Şi dacă El a hotărât ca Israelul să fie măreaţa naţiune a viitorului, iar Ierusalimul, metropola cea mai de seamă a pământului, cine suntem noi pentru ca, filosofând despre ştiinţă, să dăm la o parte aranjamentele divine şi să le înlocuim cu o teorie omenească? Presupunerile oamenilor pe seama viitorului sunt incertitudinile cele mai incerte din câte există; iar nădejdile omeneşti clădite pe aceste presupuneri sigur se vor dovedi a fi cele mai dezamăgitoare, dacă nu chiar cele mai dezastruoase, dintre toate eşecurile. *Eu cred că fiii lui Avraam vor*

> *moşteni din nou Palestina şi că fertilitatea pierdută urmează încă să se întoarcă în ţară; că pământul sterp şi locurile pustii se vor bucura pentru ei, iar deşertul se va veseli şi va înboboci ca trandafirul.* Eu cred că, până atunci, Israelul nu doar că va fi [alcătuit din] pribegi, dar şi că pretutindeni doar o rămăşiţă va fi mântuită; şi că pentru strângerea laolaltă a acestei rămăşiţe se duc misionarii noştri. Eu cred că vremurile acestea în care trăim (ca şi toate vremurile celor patru împărăţii [Daniel 2]) sunt ale ne-evreilor; şi că Ierusalimul şi Israelul vor fi călcate la pământ de ne-evrei până când se va fi împlinit vremea lor. Cred că împlinirea acestor vremuri de preeminenţă a ne-evreilor şi completarea a ceea ce apostolii numesc numărul deplin al neamurilor vor fi semnalul pentru venirea judecăţilor ce anunţă criza din istoria pământului, izbăvirea lui Israel şi mult-aşteptata Împărăţie.[14]

Predicţiile lui Bonar au fost făcute în 1847, cu 101 ani înainte de restabilirea statului Israel.

SAMUEL PRIDEAUX TREGELLES (1813-1875)

Samuel Prideaux Tregelles a fost un strălucit exeget biblic, învăţat şi teolog din mişcarea Fraţilor din Plymouth. Tregelles, care, deşi era fierar, a învăţat greacă, ebraică, aramaică şi galeză, era cu adevărat, la fel ca prietenul meu, pastorul Bryan Purtle, un om erudit şi cu mâinile bătătorite de muncă. De altfel, el este unul dintre exegeţii mei preferaţi din acea perioadă.

Cu mult înainte să se fi putut prezice, Tregelles a declarat încrezător, la fel ca alţii dinaintea lui, că ţara lui Israel avea să fie, într-o zi, repopulată de poporul evreu. Vorbind despre profeţiile din

---

[14] Horatius Bonar, „Evreul", *Quarterly Journal of Prophecy* (iulie 1870): pag. 209-211, citat în Barry E. Horner, *Future Israel: Why Christians Anti-Judaism Must Be Challenged* (Nashville: B&H Academic, 2007), pag. 10; sublinierea adăugată. Pentru o discuţie exhaustivă pe marginea subiectelor abordate în acest capitol, cartea lui Horner este absolut cea mai bună lucrare disponibilă şi o recomand călduros, ca pe o resursă indispensabilă.

Daniel, Tregelles a prezis: „Din menţiunea «jertfei zilnice» şi a «locului sfânt»... [reiese limpede că] în vremea aceea, lucrurile acestea se vor găsi în existenţă – o parte din evrei se vor fi întors, în necredinţă, în ţara lor."[15]

Tregelles a făcut aceste predicţii în 1846, înaintea tuturor exegeţilor secolului al XIX-lea pe care i-am prezentat până acum şi cu 102 ani înainte de întemeierea statului Israel.

JONATHAN EDWARDS (1703-1758)

Puţini ştiu că, până în secolul al XIX-lea, un număr însemnat de teologi reformaţi, luterani pietişti şi puritani credeau, de asemenea, într-o restaurare viitoare a Israelului. Între aceste grupări diverse, însă, existau multe diferenţe de opinie. Unii credeau că evreii aveau să se întoarcă în ţară doar la revenirea lui Cristos. Alţii credeau că aveau să se întoarcă în ţară, venind şi la credinţa în Isus ca Mesia al lor, cu mult înainte de întoarcerea Lui. Mulţi erau postmilenişti, crezând o versiune profund optimistă a amilenismului.

Unul dintre cei mai cunoscuţi restauraţionişti este Jonathan Edwards, considerat cel mai important şi original teolog filosof din America, precum şi unul dintre cei mai de seamă intelectuali şi promotori ai trezirii. Edwards era un teolog profund reformat, cu o moştenire puritană. Având în vedere rolul important pe care l-a avut în Prima Mare Trezire, Edwards, asemenea multor altor teologi ai vremii sale, avea o viziune postmilenistă profund optimistă asupra viitorului, crezând nu doar că evreii vor fi restauraţi în ţara lor, ci şi că aceştia Îl vor accepta pe Isus ca Mesia al lor înainte de întoarcerea Lui. În cartea *History of the Works of Redemption* [Istoria faptelor răscumpărării], Edwards a vorbit pe îndelete despre viitoarea restaurare a evreilor în ţara lor şi la credinţa în Isus:

> Necredinţa evreilor va fi atunci răsturnată. Oricât de îndărătnici au fost deja de mai bine de şaptesprezece veacuri în respingerea lui Cristos şi oricât de rare au fost, încă de la distrugerea Ierusalimului încoace,

[15]Samuel Prideaux Tregelles, *Tregelles on Daniel: Remarks on the Prophetic Visions in the Book of Daniel* (London: Sovereign Grace Advent Testimony, 1852; retipărită. Eugene, OR: Wipf&Stock, 2007), pag. 87. Citatele sunt din ediţia Wipf&Stock.

> cazurile de convertire a celor aparţinând acestei naţii, chiar dacă au continuat, în ciuda învăţăturilor explicite ale propriilor lor profeţi, să aprobe cruzimea cu care înaintaşii lor L-au răstignit [pe Cristos], totuşi, când va veni acea zi, vălul gros ce le orbeşte ochii va fi înlăturat (2 Corinteni 3:16), harul divin le va topi şi reînnoi inimile împietrite şi ei „îşi vor întoarce privirile spre Cel pe care L-au străpuns. Îl vor plânge cum plânge cineva pe singurul lui fiu şi-L vor plânge amarnic, cum plânge cineva pe un întâi născut" (Zaharia 12:10 etc.). Şi atunci, „tot Israelul va fi mântuit" (Romani 11:26). Evreii din toate locurile în care au fost împrăştiaţi îşi vor lepăda vechea necredinţă, iar inimile le vor fi schimbate în mod miraculos şi se vor scârbi de necredinţa şi încăpăţânarea lor din trecut; şi se vor îngrămădi laolaltă la binecuvântatul Isus, în pocăinţă, smeriţi şi recunoscându-L cu veselie ca fiind gloriosul lor Rege şi singurul lor Mântuitor şi vor declara din toată inima, la unison, laudele Lui înaintea altor naţiuni (Isaia 66:20; Ieremia 50:4). Nimic nu este prezis cu mai multă certitudine decât este această convertire naţională a evreilor din Romani 11. Şi mai sunt multe alte pasaje din Vechiul Testament ce nu pot fi interpretate în niciun alt sens, dar pe care nu am acum răgazul să le amintesc.[16]

Edwards a continuat recunoscând că, deşi nu cunoştea cu precizie timpul când se vor întâmpla aceste lucruri, era încrezător că Scripturile vorbeau despre restaurarea viitoare a evreilor, care avea să fie „viaţă din morţi" în mijlocul naţiunilor pământului. Predicţiile lui Edwards au fost făcute în 1739, cu 209 ani înainte ca Israelul să fie declarat oficial o naţiune. Jumătate din viziunea lui Edwards s-a împlinit deja, dar rămâne de văzut când va fi restaurată pe deplin întreaga naţiune prin venirea la credinţă în Isus.

---

[16]Jonathan Edwards, *Works. A History of the Work of Redemption.* Vol. 9, ed. John E. Wilson (New Haven: Yale University Press, 1989), pag. 469.

SIR ISAAC NEWTON (1642-1727)

Sir Isaac Newton nu necesită o introducere. Newton a fost un fizician şi matematician care a murit în 1727. Era totodată un om care studia cu dedicare Biblia. Deşi în mare parte era adeptul unei interpretări istoriciste a Bibliei, Newton şi-a dat silinţa să o interpreteze în sens literal. În comentariul său pe marginea cărţii Apocalipsa, Newton a vorbit despre vremea viitoare când vom vedea „ruina naţiunilor nelegiuite, sfârşitul bocetelor şi al tuturor necazurilor, întoarcerea evreilor [din] captivitate şi întemeierea de către aceştia a unei împărăţii înfloritoare şi veşnice... La vremea aceea este prezis şi sfârşitul regelui de la miazănoapte, apusul marii apostazii, întoarcerea prinşilor de război evrei şi necazul cel mare."[17]

Deşi credea, în mod greşit, că revenirea evreilor în ţara lor va coincide cu întoarcerea lui Isus, Newton era neclintit în convingerea că Scriptura prezice o restaurare viitoare a evreilor în ţara lor. Dezbaterea aceasta, dacă evreii vor fi convertiţi înainte sau la vremea întoarcerii lui Isus, făcuse subiectul unor ample discuţii în rândul a numeroşi conducători şi comentatori creştini, cu aproximativ o sută de ani înainte de Newton. Chiar dacă întoarcerea evreilor în ţara lor nu a coincis, în mod evident, cu revenirea lui Isus, Newton a prezis cu acurateţe o restaurare în viitor a evreilor în ţara lor cu aproximativ 250 de ani înainte ca aceasta să aibă loc.

WILHELMUS A BRAKEL (1635-1711)

Wilhelmus A Brakel a fost o figură emblematică în ceea ce se numeşte mişcarea Reformei olandeze (*De Nadere Reformatie)*, care a slujit în Olanda, la Rotterdam, la sfârşitul secolului al XVII-lea şi începutul secolului al XVIII-lea. Această mişcare era una pietistă cu mari influenţe din partea puritanismului englez. În influenta sa *magnum opum*, ce se întinde pe mai multe volume, *The Christian's Reasonable Service* [Slujirea rezonabilă a creştinului], scrisă în 1700, Brakel a afirmat următoarele cu privire la o viitoare strângere a evreilor în ţara lor de baştină:

---

[17] „Sir Isaac Newton a prezis că lumea se va sfârşi în anul 2060", OpentheWord.org, 16 octombrie 2010, http://opentheword.org/2013/10/16/sir-isaac-newton-predicted-world-would-end-in-2060-ad/.

> Mai rămâne de găsit răspunsul la o întrebare: Va fi poporul evreu strâns din nou laolaltă din toate regiunile lumii şi din toate naţiunile pământului în mijlocul cărora a fost risipit? Vor ajunge ei să locuiască în Canaan şi în toate teritoriile promise lui Avraam şi va fi Ierusalimul reconstruit?
>
> Noi credem că aceste evenimente se vor petrece. Negăm, însă, faptul că Templul va fi reconstruit şi că va fi respectat modul de închinare de dinainte, care până la venirea lui Cristos era ca un model şi care atunci va avea un caracter reflexiv... Va fi o republică independentă, guvernată de un guvern de prim rang, binevoitor, foarte înţelept. Mai mult, Canaanul va fi extraordinar de roditor, locuitorii lui vor fi eminamente evlavioşi şi vor constitui un segment al gloriosului stat al Bisericii în cei o mie de ani profeţiţi în Apocalipsa 20.[18]

Deşi Brakel era postmilenist şi, ca atare, avea o viziune mult mai optimistă decât majoritatea premileniştilor de azi, predicţiile sale n-ar trebui ignorate. Cu toate că a afirmat răspicat că nu se aştepta să fie rezidit Templul evreilor şi credea că cetăţenii Israelului vor fi devenit toţi credincioşi în Isus Mesia, convingerea sa generală cu privire la o viitoare întoarcere în ţară a fost corectă. Brakel a făcut această predicţie în 1700, cu aproape 250 de ani înainte de împlinirea ei.

THOMAS BRIGHTMAN (1562-1607)

În rândul puritanilor exista o credinţă fermă în restaurationismul evreiesc. Thomas Brightman a fost un cleric englez care a scris mult pe această temă în cărţile sale, *A Revelation of the Revelation* (or *Apocalipse*) [O revelaţie despre Apocalipsa] (scrisă în 1611) şi *Shall They Return to Jerusalem Again?* [Se vor întoarce iar în Ierusalim?] (scrisă în 1615). Cântărind întrebarea dacă evreii se vor întoarce sau nu în ţara lor, Brightman a afirmat: „Cum adică, se vor întoarce iar la Ierusalim?

[18]Wilhelmus a Brakel, *The Christian's ReasonableService*, vol.4, trad. Bartel Elshout, ed. Joel R. Beeke (Grand Rapids, Reformation Heritage Books, 1992), pag. 530, 531.

Nu este nimic mai cert; profeţii confirmă acest lucru peste tot, cu vârf şi îndesat."[19]

Lucrările lui Brightman au fost deosebit de influente în cercul puritanilor. Mulţi alţii din acea perioadă au împărtăşit perspectiva sa restauraţionistă. Afirmaţiile sale pline de încredere au fost făcute în 1611, cu 337 de ani înainte ca Israelul să fie restabilit în mod oficial ca naţiune.

ISHODAD OF MERV (APROX. 850)

Dacă toate predicţiile anterioare nu ajung să demonstreze că aceşti oameni n-au fost influenţaţi de tendinţe fireşti sau de idei populare în zilele lor, atunci ţineţi cont de această ultimă predicţie ce datează tocmai din secolul al IX-lea. Ishodad de Merv a fost episcop creştin peste oraşul Hadatha, aflat lângă oraşul Tiberias din zilele noastre. În comentariul pe care l-a scris pe marginea versetului din Mica 5:3, acesta afirmă: „«Îi va lăsa până la vremea când va naşte cea care are să nască.» Aşa numeşte profetul Ierusalimul. Asta înseamnă că El îi va abandona nenorocirilor captivităţii până la vremea întoarcerii. Ceea ce înseamnă că aceste predicţii nu se vor adeveri înainte ca ei să se întoarcă din captivitate."[20]

Când a făcut Ishodad aceste afirmaţii? Ele au fost scrise în 850 AD, *cu o mie o sută de ani înainte să se nască statul evreiesc modern!*

A FOST PREVĂZUT

Mulţi alţii pe care nu i-am amintit aici au făcut predicţii cu o încredere similară. Este important să menţionez că acestea nu au fost predicţii bazate pe tendinţe internaţionale vizavi de întoarcerea evreilor în ţara lor. Acest punct este important, deoarece unii dintre batjocoritorii mai hotărâţi din rândurile celor ce îmbrăţişează teologia înlocuirii susţin că aceşti oameni nu făceau decât să oglindească aspiraţiile mişcării sioniste timpurii, de la sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului XX. Dar argumentul acesta pare a fi mai curând

---

[19]Baron, *The Jewish Problem*, pag. 16.

[20]Ancient Christian Commentary on Scripture. vol. XIV, The Twelve Prophets, General Editor Thomas Oden, (Intervarsity Press. Downers Grove, 2003), pag. 166.

disperat, întrucât datele, pur şi simplu, nu se potrivesc! Theodor Herzl, considerat de mulţi a fi părintele modern al mişcării sioniste, nici nu se născuse încă în 1860. Fondarea Organizaţiei Sioniste Mondiale a lui Herzl cu prilejul celui dintâi congres sionist, în Basel, Elveţia, nu a avut loc decât în 1897.

Primele semne ale vreunei mişcări distinct sioniste par a fi *Hovevei Zion*, sau Iubitorii Sionului, mişcare ce a creat în jur de douăzeci de aşezări evreieşti în ţară, între 1870 şi 1897. Dar în ce priveşte predicţiile pe care tocmai le-am citat, multe au fost făcute cu mult înainte de 1870, când această mică zvâcnire a evreilor ce se întorceau în Israel era abia la început. Şi fiecare dintre predicţiile enumerate mai sus a fost făcută înainte de Primul Congres Sionist, când sionismul a început cu adevărat să aibă un impact asupra gândirii teologice populare. Simplu spus, *aceşti comentatori au ştiut de sionism înainte chiar ca înşişi primii sionişti să ştie despre el!*

De fapt, se poate afirma cu onestitate că sionismul creştin (sau biblic) a precedat cu mult sionismul evreiesc sau secular. Supersesioniştii par hotărâţi să nege acest fapt. Carl Medearis, pe care l-am citat de mai multe ori în această carte, a articulat pretenţia supersesionistă comună spunând despre sionismul creştin că „[este] o erezie de dată foarte recentă, care a apărut abia în ultimii o sută şi ceva de ani." Deşi este, în mod evident, departe de adevăr, această afirmaţie a fost repetată la scară largă în cercurile polemiştilor supersesionişti, inclusiv ale celor care provin dintr-o tradiţie reformată, nedispensaţionalistă, care urmăresc să submineze bogata tradiţie a restauraţionismului între creştini. Adesea putem auzi afirmaţia că restauraţionismul şi susţinerea acordată de creştini Israelului este un fenomen relativ nou, presupus a fi început odată cu John Nelson Darby şi mişcarea dispensaţionalistă. Dimpotrivă, după cum am văzut, nu la mult timp după ce mulţi credincioşi protestanţi s-au dedicat studiului sârguincios al Scripturii, numeroşi oameni de seamă ai Bisericii au început să recunoască chemarea şi alegerea Israelului prin profeţi. Aceste aşteptări legate de un stat al evreilor nu au izvorât din senzaţionalism, tendinţe politice sau întâlniri vizionare. Ele au izvorât, pur şi simplu, dintr-o citire simplă şi cinstită a mărturiei profeţilor biblici.

CONCLUZIE

În încheierea acestui capitol, aş dori să revin asupra câtorva comentarii făcute de eruditul evreu mesianic David Baron, teologul din secolul al XIX-lea citat în acest capitol. Vorbind despre maniera în care ar trebui să interpretăm Scriptura, ori în cea a valorii nominale a premilenismului (abordare însuşită şi în această carte) ori, dimpotrivă, în cea alegorică a teologiei înlocuirii, Baron spunea:

> Asemenea altor mii de oameni, scriitorul a fost, în infinitul har al lui Dumnezeu, scos din întunericul iudaismului rabinic şi adus la minunata lumină şi libertate a Evangheliei glorioase a lui Cristos. El L-a acceptat pe Isus din Nazaret ca Mesia al lui Israel şi Mântuitorul lumii, pe baza unei interpretări literale a profeţiilor privitoare la El; şi nu poate, în mod consecvent, fără a-şi ultragia propriile convingeri, accepta un principiu de interpretare dintr-un set de profeţii care s-au adeverit deja şi un alt principiu de interpretare dintr-un alt set de profeţii ce nu şi-au găsit încă împlinirea.
>
> Mai degrabă, el crede cu onestitate că maniera împlinirii acelor profeţii ce constituie acum istorie ne oferă singura bază sănătoasă de interpretare în ceea ce priveşte Israelul şi împărăţia care îşi aşteaptă încă împlinirea.[21]

Daţi-mi voie să-l citez şi pe Dr. Walter C. Kaiser Jr., care a făcut un comentariu foarte similar, şi totuşi profund în simplitatea lui, legat de cei ce îmbrăţişează teologia înlocuirii şi care continuă să susţină că Dumnezeu nu mai este angajat să împlinească promisiunile pe care le-a făcut evreilor vizavi de ţara lor: „Ştii ce, este deja prea târziu ca să ne mai certăm pe acest subiect, pentru că sunt deja şase milioane de evrei întorşi în ţară. Aşa că, dacă ţii morţiş să ne certăm, va trebui să elimini cele şase milioane de oameni care s-au întors în ţară, lucru pe

[21]David Baron, *The Jewish Problem, Its Solution*, ed. a IV-a, (Morgan and Scott, London, 1891), pag. 15-16.

care nu-l poţi face. Aşadar, a sosit timpul să modelăm teologia după ceea ce arată realitatea."[22]

Scripturile au prezis acest lucru şi mulţi oameni ai lui Dumnezeu, folosindu-se doar de călăuzirea Scripturilor, deopotrivă l-au văzut şi l-au prezis, iar acum acest miracol s-a petrecut chiar sub ochii lumii întregi. Pastorul Purtle, rezumând cum ar trebui să se raporteze cu discernământ Biserica la această profundă realitate, a spus-o cel mai nimerit: „Aşadar, trebuie să dăm atenţie acestui lucru. Este unul dintre marile bubuituri de tunet ale lui Dumnezeu. Este aproape ca şi când El Însuşi ar profeţi naţiunilor spunându-le: «Nu Mi-am abandonat, nici nu Mi-am uitat legământul încheiat cu acest popor sau cu această ţară, aşa că fiţi atenţi la ea!»"

Statul Israel stă înaintea noastră, ferm constituit înaintea întregii lumi. Negând mâna Domnului în toate acestea, negând cu hotărâre că acest lucru a fost profeţit dinainte şi s-a împlinit înaintea ochilor noştri, adepţii teologiei înlocuirii pătrund cu bună ştiinţă pe un făgaş al împietririi inimii şi al închiderii urechilor în faţa tuturor acestor semne clare. Iar dacă o simplă studiere a Scripturilor le-a dat acestor oameni capacitatea de a cunoaşte viitorul, atunci ce altceva ar putea ieşi la iveală în urma unui studiu cinstit al profeţilor? Ce fel de cunoaştere a viitorului ar putea dobândi Biserica dacă s-ar întoarce la citirea simplă, deschisă a cuvintelor profeţilor? Şi ce fel de informaţii sunt ignorate de acele segmente ale Bisericii care se uită de sus la profeţiile biblice? Căci, în adevăr, sunetele trâmbiţelor cereşti nu sunt menite să ne amintească în primul rând de ceea ce s-a întâmplat deja, ci mai ales de ceea ce este pe cale să se întâmple. *O, dacă Biserica ar auzi ce are Duhul de spus poporului Său în ceasul acesta!* În încheierea acestui capitol, ai vrea să te rogi alături de mine?

> *O, Doamne, ajută-ne să nu ne găsim printre cei care îşi închid urechile la ceea ce faci Tu în aceste clipe printre popoare. Fă ca Biserica să se trezească nu doar la ceea ce faci chiar acum pe pământ, ci şi la ceea ce Scripturile spun că vei face. Arată-ne ce îl aşteaptă pe poporul*

[22]Dr. Walter C. Kaiser Jr. (preşedinte emerit; Colman M. Mockler, distins profesor emerit pe Vechiul Testament şi etica Vechiului Testament la Gordon Conwell, într-un interviu cu autorul, în iulie 2013.

legământului Tău, Israel, şi ce stă înaintea tuturor naţiunilor. Trezeşte-ne, Doamne! Trezeşte poporul Tău! Şi, discernând toate aceste lucruri înainte ca ele să aibă loc, ajută-ne să ne şi pregătim pentru tot ce urmează să se întâmple. Ajută-ne să fim, cu adevărat, un popor pregătit. Amin!

CAPITOLUL 15

FURIA LUI SATAN FAȚĂ DE ATINGEREA PLINĂTĂȚII EVREILOR

Pentru cei ce caută să dobândească o înțelegere a istoriei urii creștinilor față de evrei și a persecuției evreilor de către creștini, există zeci și zeci de cărți dedicate acestui subiect. Eu cred cu adevărat că toți creștinii ar trebui să-și pună în gând să afle despre antisemitismul creștin. Niciuna dintre aceste cărți, însă – cel puțin, din câte știu eu – nu abordează și viitorul Israelului. Cele mai multe sunt lucrări academice ce explorează chestiunea doar dintr-un unghi istoric, teologic ori sociologic. Pentru scopurile acestei cărți, însă, este esențial să înțelegem și ce spune Biblia despre viitorul Israelului. Înțelegerea viitorului ar putea fi, de fapt, chiar mai importantă decât a trecutului. La o adică, în viitor se scrie partea pe care o vom juca noi în povestire.

Ca să înțelegem pe deplin narațiunea răscumpărării biblice, care se desfășoară sub ochii noștri, este de o importanță crucială să recunoaștem culminarea furiei lui Satan față de poporul evreu și față de atingerea plinătății lui. Satan nu s-a mulțumit să turbeze împotriva poporului evreu doar în trecut, ci Scripturile afirmă clar că, în zilele din urmă, chiar în pragul întoarcerii lui Isus, acesta se va folosi de influența pe care o are asupra națiunilor ca să strângă toate trupele de care dispune și să-și reverse furia asupra poporului ales al lui Dumnezeu. În Apocalipsa, citim: „Vai de voi, pământ și mare! Căci diavolul s-a coborât la voi cuprins de o mânie mare, fiindcă știe că are puțină vreme" (Apocalipsa 12:12). Acesta va fi, cu adevărat, ultimul cântec de lebădă al diavolului. Motivul este, firește, foarte simplu: pentru că planurile Domnului de a-Și constitui Împărăția pe pământ sunt în mod fundamental israelo-centrice, principalul atac al rezistenței finale a lui Satan se va concentra asupra Ierusalimului și

asupra Israelului ca întreg. Este vital să ţinem cont şi să ne familiarizăm cu ideea că Biblia pune un accent copleşitor asupra ţării lui Israel ca fiind punctul zero al încleştării finale dintre Satan şi planurile lui Dumnezeu de împlinire a răscumpărării întregului pământ.

INVAZIA ISRAELULUI ÎN ZILELE DIN URMĂ, PROFEŢITĂ DE MICA

Faptul că Israelul va fi centrul geografic al principalelor evenimente ce vor avea loc în zilele din urmă este o temă reluată de nenumărate ori în cărţile profeţilor. Profetul Mica, de exemplu, a vorbit foarte direct despre ziua în care Anticristul va invada ţara lui Israel. În celebra profeţie mesianică privitoare la locul naşterii lui Mesia, Mica scria: „Şi tu, Betleeme Efrata, măcar că eşti prea mic între cetăţile de căpetenie ale lui Iuda, totuşi din tine Îmi va ieşi Cel ce va stăpâni peste Israel şi a cărui obârşie se suie până în vremuri străvechi, până în zilele veşniciei" (5:2). Evangheliile consemnează că acesta este versetul la care au făcut referire preoţii cei mai de seamă şi scribii atunci când regele Irod i-a întrebat unde trebuia să Se nască Mesia. Răspunsul lor a fost neechivoc: Mesia urma să se nască în Betleemul Iudeei (Matei 2:4-5). Acest Mesia care avea să vină era un semn pentru israeliţi că o epocă lua sfârşit şi că, de atunci înainte, aveau să trăiască în siguranţă sub conducerea Lui: „El Se va înfăţişa şi va cârmui cu puterea Domnului şi cu măreţia Numelui Domnului, Dumnezeului Său; vor locui liniştiţi, căci El va fi proslăvit până la marginile pământului" (Mica 5:4).

Israelul nu mai avea de ce să se teamă de duşmanii lui, iar autoritatea acestui Mesia avea să se extindă peste întreaga lume. Însă, în următoarele versete, ni se spune că Mesia va elibera Israelul, în mod specific, de invazia „asirianului": „El va fi pacea noastră! Când va veni asirianul în ţara noastră şi va pătrunde în palatele noastre, vom ridica împotriva lui şapte păstori şi opt căpetenii ale poporului. Ei vor pustii ţara Asiriei cu sabia şi ţara lui Nimrod cu sabia scoasă din teacă. Ne va izbăvi astfel de asirian când va veni în ţara noastră şi va pătrunde în ţinutul nostru" (v. 5-6). În mod evident, nu a existat un moment în istorie când Isus a eliberat Israelul de vreo invazie asiriană. Pasajul acesta face referire la ziua când Isus Însuşi va izbăvi definitiv Israelul de invazia forţelor lui Anticrist, reprezentate aici de Asiria imperială

din antichitate. Aşadar, conform profeţiei lui Mica, Anticristul este cel ce „va veni în ţara noastră... va pătrunde în ţinutul nostru..." Nu încape îndoială că atacul satanic din zilele din urmă va fi îndreptat, geografic vorbind, împotriva statului Israel.

INVAZIA ISRAELULUI ÎN ZILELE DIN URMĂ, PROFEŢITĂ DE EZECHIEL

În termeni ce oglindesc fidel naţiunea restaurată a Israelului din zilele noastre, şi profetul Ezechiel a profeţit, într-unul dintre cele mai dramatice pasaje escatologice din Vechiul Testament, despre strângerea naţiunilor, în zilele din urmă, împotriva „munţilor lui Israel":

> Cuvântul Domnului mi-a vorbit astfel: „Fiul omului, întoarce-te cu faţa spre Gog, din ţara lui Magog, spre domnul Roşului, Meşecului şi Tubalului, şi proroceşte împotriva lui! ...După multe zile, vei fi în fruntea lor; în vremea de apoi, vei merge împotriva ţării, *ai cărei locuitori, scăpaţi de sabie, vor fi strânşi dintre mai multe popoare pe munţii lui Israel care multă vreme fuseseră pustii, dar, fiind scoşi din mijlocul popoarelor, vor fi liniştiţi în locuinţele lor.*
>
> Iar tu te vei sui, vei înainta ca o furtună, vei fi ca *un nor negru care va acoperi ţara*, tu cu toate oştile tale şi multe popoare cu tine." (Ezechiel 38:1-2, 8-9, sublinierea adăugată)

Gog, însoţit de toate armatele sale, va invada Israelul şi va acoperi ţara ca un nor. Într-una dintre cărţile mele, *Mideast Beast: The Scriptural Case for an Islamic Antichrist* [Fiara din Orientul Mijlociu: Argumente scripturale pentru un Anticrist islamic], am demonstrat că Gog este Anticristul. O parte a profeţiei care arată puternic acest lucru este Ezechiel 38:17, unde Domnul declară că Gog este acelaşi invadator menţionat şi de profeţii dinainte: „Aşa vorbeşte Domnul, Dumnezeu: «Nu eşti tu acela despre care am vorbit odinioară, prin robii Mei prorocii lui Israel, care au prorocit atunci ani de zile că te voi

aduce împotriva lor?»" (Ezechiel 38:17).[1] Diverşi profeţi care au trăit înainte de Ezechiel declaraseră „ani de zile" că, la sfârşitul veacului, Domnul avea să aducă împotriva lui Israel un invadator străin, împreună cu armatele sale. Inutil să mai spun că profeţii dinaintea lui Ezechiel care vorbiseră clar despre o invadare a Israelului în zilele din urmă sunt Ieremia, Ţefania, Habacuc, Isaia, Mica şi Amos. Cu toate că mesajele lor se refereau adesea la ameninţările din viitorul imediat sau apropiat, aceşti profeţi au vorbit dincolo de aceste evenimente, având ca subiect ultim invazia finală a Israelului de către Anticrist şi înfrângerea acestuia din urmă de către Isus, Mesia.

BĂTĂLIA CU GOG DIN MAGOG ESTE O INVAZIE REUŞITĂ SAU EŞUATĂ?

În rândurile celor ce studiază profeţiile s-a încetăţenit convingerea că Bătălia cu Gog din Magog este o invazie complet eşuată şi că hoardele invadatoare sunt devastate în chip supranatural aproape imediat ce calcă pe teritoriul lui Israel. Nici nu apucă să intre în ţară că sunt doborâţi până la ultimul om – ba chiar şterşi de pe faţa pământului – sau cel puţin aşa am fost învăţaţi adesea de către diverşi experţi în profeţii. Ani de-a rândul, am împărtăşit şi eu această convingere, întrucât descrierile distrugerii armatelor par, la o primă privire, să reflecte un asemenea scenariu. Dar dacă vedem ce spune, de fapt, textul despre starea Israelului la începutul invaziei, în comparaţie cu ce spune despre starea Israelului la încheierea invaziei, devine mult prea limpede că invazia este, de fapt, un succes total şi că, drept urmare, Israelul suferă o înfrângere importantă.

Aidoma unui oracol, Domnul Se adresează direct lui Gog Anticristul şi, în descriere, poporul lui Israel nu este deloc bănuitor, ci trăieşte într-o stare de relativ confort. Evreii fuseseră strânşi laolaltă din mijlocul popoarelor, se reinstalaseră pe vechile ruine ale ţării şi acum trăiau în bogăţie, având şeptel şi belşug de bunuri. În esenţă, este descrierea perfectă a Israelului din zilele noastre:

---

[1]Pentru o examinare pe îndelete a pasajului din Ezechiel 38-39, vezi cartea mea *Mideast Beast: The Scriptural Case for an Islamic Antichrist* (Washington, DC: WND Books, 2012).

„Aşa vorbeşte Domnul, Dumnezeu: «În ziua aceea, multe gânduri îţi vor veni în minte şi vei urzi planuri rele. Vei zice: Mă voi sui împotriva ţării acesteia deschise, voi năvăli peste oamenii aceştia liniştiţi, care stau fără griji în locuinţele lor, toţi în locuinţe fără ziduri şi neavând nici zăvoare, nici porţi! Mă voi duce să iau pradă şi să mă dedau la jaf, să pun mâna pe aceste dărâmături locuite din nou, pe poporul acesta strâns din mijlocul neamurilor, care are turme şi moşii şi locuieşte în mijlocul pământului.»" (Ezechiel 38:10-12)

Iată, deci, starea în care se află Israelul atunci când Gog Anticristul începe să-şi pună la cale atacul. Mai târziu, însă, după distrugerea armatelor lui Gog, Ezechiel descrie poporul Israel ca fiind, în mare parte, prinşi de război, prizonieri în mijlocul popoarelor învecinate, prezentate drept „ţara vrăjmaşilor lor". Din aceste ţinuturi, Domnul îi va izbăvi şi îi va întoarce pe toţi, până la ultimul, în siguranţă, înapoi în Israel. Ezechiel pune în contrast, în mod specific, starea lor viitoare, de robi risipiţi printre naţiuni, cu starea lor dinainte, când trăiau fără griji în ţara lor, în necredincioşie faţă de Domnul:

„De aceea, aşa vorbeşte Domnul, Dumnezeu: «Acum voi aduce înapoi pe prinşii de război ai lui Iacov, voi avea milă de toată casa lui Israel şi voi fi gelos de Numele Meu cel sfânt. Atunci îşi vor uita ocara şi toate fărădelegile pe care le-au săvârşit împotriva Mea când locuiau liniştiţi în ţara lor şi când nu-i tulbura nimeni. Când îi voi aduce înapoi dintre popoare şi îi voi strânge din ţara vrăjmaşilor lor, voi fi sfinţit de ei înaintea multor neamuri. Şi vor şti că Eu sunt Domnul, Dumnezeul lor, care-i lăsasem să fie luaţi prinşi de război între neamuri şi care-i strâng iarăşi în ţara lor; nu voi mai lăsa pe niciunul din ei acolo... »" (Ezechiel 39:25-28)

Evident, invazia lui Gog din Magog este una reuşită, ducând la luarea unui mare număr de israeliţi ca prizonieri de război. În ceasul cel mai negru al Israelului, însă, mâna lui Dumnezeu va interveni şi

armatele lui Gog din Magog vor fi complet distruse. Aceasta se va întâmpla la întoarcerea lui Isus, eveniment despre care vorbeşte de fapt, spre şocul unora, Ezechiel.

EZECHIEL 38-39: *PAROUSIA* ÎN VECHIUL TESTAMENT

În realitate, Ezechiel ne dezvăluie că, după distrugerea lui Gog, Isus, Mesia, va fi prezent fizic pe pământ, în ţară: „O spun în gelozia şi în focul mâniei Mele: În ziua aceea, va fi un mare cutremur în ţara lui Israel. Peştii mării şi păsările cerului vor tremura de Mine [de prezenţa Mea], şi fiarele câmpului, şi toate târâtoarele care se târăsc pe pământ, şi toţi oamenii care sunt pe faţa pământului; munţii se vor răsturna, pereţii stâncilor se vor prăbuşi şi toate zidurile vor cădea la pământ" (38:19-20). Cuvântul folosit pentru *prezenţă* este evreiescul *panim*, care se referă, de fapt, la faţa cuiva.

Afirmând că oamenii de pe suprafaţa pământului se vor cutremura când vor vedea *panim-ul* Său, Dumnezeu spune că oamenii vor fi îngroziţi din cauza manifestării Sale reale, vizibile, faţă în faţă, înaintea lor. *The New Unger's Bible Dictionary* precizează în legătură cu *panim*: „Prezenţa (faţa) lui Iehova este Iehova în persoană."[2] În *The New International Encyclopedia of Bible Words* citim: „În Vechiul Testament, a fi în prezenţa lui Dumnezeu sau în prezenţa altcuiva este indicat printr-o prepoziţie (l) prefixată la cuvântul ebraic *panim* (faţă). Ideea este aceea de a fi «înaintea feţei» unei persoane."[3]

Descrierea pe care o face Ezechiel celor ce se ascund de faţa propriu-zisă a lui Dumnezeu relevă că, la încheierea Bătăliei cu Gog din Magog, Isus, Mesia, Dumnezeul întrupat, va fi prezent în mod fizic pe pământ, în ţara Israelului.

Alte dovezi ale prezenţei fizice a lui Isus la încheierea acestei bătălii găsim şi în Ezechiel 39:7: „Îmi voi face cunoscut Numele Meu cel sfânt în mijlocul poporului Meu Israel şi nu-i voi mai lăsa să-Mi pângărească Numele Meu cel sfânt, ci vor şti neamurile că Eu sunt Domnul, Sfântul în Israel!" (traducere după ESV).

---

[2] *The New Unger's Bible Dictionary* (Chicago: Moody, 1988), pag. 1028.

[3] *The New International Encyclopedia of Bible Words* (Grand Rapids: Zondervan, 1999), pag. 502.

Aceasta este singura dată când este folosită în Biblie sintagma „Sfântul în Israel". Este vorba în ebraică de *qadowsh qadowsh ba Yisra'el.* O alta, similară, „Sfântul lui Israel" (*qadowsh qadowsh Yisra'el*), este folosită de treizeci şi una de ori (ca în Isaia 12:6; 43:3; 55:5; 60:9). Dar aici, Domnul este văzut nu doar ca fiind Sfântul lui Israel, ci ca aflându-se realmente în ţară, pe pământ! Deşi mulţi au susţinut în trecut că pasajul vorbeşte despre o perioadă care se încheie cu mai mulţi ani înainte de revenirea lui Isus, versetul acesta face ca asta să fie o imposibilitate absolută.

În concluzie, deci, este cu neputinţă ca profeţia lui Ezechiel să fie despre altceva decât despre atacul lansat de Satan împotriva statului Israel şi împotriva poporului evreu, în zilele din urmă.

INVAZIA IERUSALIMULUI ÎN ZILELE DIN URMĂ, PROFEȚITĂ DE ZAHARIA

Şi profetul Zaharia a vorbit destul de clar despre strângerea popoarelor, în zilele din urmă, cu scopul specific de a cuceri Ierusalimul:

> Iată, voi preface Ierusalimul într-un potir de ameţire pentru toate popoarele de primprejur şi chiar pentru Iuda, la împresurarea Ierusalimului. În ziua aceea, voi face din Ierusalim o piatră grea pentru toate popoarele. Toţi cei ce o vor ridica vor fi vătămaţi şi toate neamurile pământului se vor strânge împotriva lui. (Zaharia 12:2-3)

Şi, din nou, în capitolul 14:

> Iată, vine ziua Domnului, când toate prăzile tale vor fi împărţite în mijlocul tău. Atunci *voi strânge toate neamurile la război împotriva Ierusalimului.* Cetatea va fi luată, casele vor fi jefuite şi femeile, batjocorite; jumătate din cetate va merge în robie, dar rămăşiţa poporului nu va fi nimicită cu desăvârşire din cetate. Ci Domnul Se va arăta şi va lupta împotriva acestor neamuri, cum S-a luptat în ziua bătăliei. *Picioarele Lui vor sta în ziua aceea pe Muntele Măslinilor, care este în faţa Ierusalimului, spre răsărit...* (v. 1-4, sublinierea adăugată)

Este esențial să observăm că Domnul Însuși afirmă că va lua parte la bătălia repurtată cu aceste națiuni, multe la număr, care invadează Israelul și vin la Ierusalim. „În ziua aceea", picioarele Lui vor sta, la propriu, pe Muntele Măslinilor. Acesta nu poate fi nimeni altul decât Isus Cristos, Dumnezeu Fiul, manifestat pe pământ, prezent în mod fizic, la vremea întoarcerii Sale. Ceea ce a descris Ezechiel a descris și profetul Zaharia. De fapt, mulți dintre profeți au vorbit despre această perioadă specifică de timp. Cu toții subliniau și indicau o realitate de netăgăduit, un punct ce nu poate fi subliniat îndeajuns: Isus Se va întoarce la Ierusalim.

INVAZIA IERUSALIMULUI ÎN ZILELE DIN URMĂ, PROFEȚITĂ DE IOEL

Asemenea profeților dinaintea lui, și Ioel a profețit despre invazia escatologică a Israelului de către națiunile înconjurătoare:

> Căci iată că în zilele acelea și în vremurile acelea, când voi aduce înapoi pe prinșii de război ai lui Iuda și ai Ierusalimului, voi strânge pe toate neamurile și le voi coborî în valea lui Iosafat. Acolo, Mă voi judeca cu ele pentru poporul Meu, pentru Israel, moștenirea Mea, pe care l-au risipit printre neamuri, împărțind între ele țara Mea... Să se scoale neamurile și să se suie în valea lui Iosafat! Căci acolo voi ședea să judec toate neamurile de primprejur. (Ioel 3:1-2, 12)

Deși motivația națiunilor invadatoare va fi aceea de a captura Israelul pentru ele însele, scopul cu care Dumnezeu le atrage acolo va fi acela de a executa judecățile Sale împotriva lor. Contextul acestei profeții legate de vremurile din urmă este „Iuda și Ierusalimul". Dar, în mod specific, „valea lui Iosafat" este o referire la valea Chedronului, care se întinde de-a lungul coastei estice a Ierusalimului. Numele Iosafat, o variantă a numelui Iehoșafat, înseamnă de fapt „Iehova judecă". În Evanghelia după Matei, în timp ce ședea pe Muntele Măslinilor cu privirea ațintită asupra acestei văi, Isus a evocat această profeție a lui Ioel vorbind despre o vreme când va veni să judece toate națiunile: „Când va veni Fiul omului în slava Sa, cu toți sfinții îngeri,

va şedea pe scaunul de domnie al slavei Sale. Toate neamurile vor fi adunate înaintea Lui. El îi va despărţi pe unii de alţii cum desparte păstorul oile de capre..." (Matei 25:31-32).

După cum am văzut în discuţia despre legământul davidic, „scaunul de domnie al slavei Sale" pe care va şedea Isus va fi chiar tronul lui David din Ierusalim, despre care Dumnezeu Însuşi a promis, în repetate rânduri, că va fi ocupat, într-o bună zi, de Mesia al Său, Isus, fiul lui David.

PROBLEMA PRETERISTĂ

Faptul că la sfârşitul veacului, chiar înainte de întoarcerea lui Isus şi de învierea morţilor, mânia lui Satan va fi îndreptată cu precădere împotriva statului Israel, a poporului evreu şi a Ierusalimului, constituie o problemă insurmontabilă pentru preterism. Amintiţi-vă că preteriştii cred că majoritatea profeţiilor s-au împlinit deja în evenimentele desfăşurate în anul 70. Dacă, însă, disoluţia naţiunii, distrugerea Templului şi risipirea multora dintre locuitorii evrei ai ţării au fost modul lui Dumnezeu de a-Şi declara, în mod foarte public, divorţul *permanent* de Israel, atunci n-ar avea niciun sens ca Satan să continue să-şi îndrepte toată urgia împotriva acestui popor anume şi împotriva acestei ţări specifice, la sfârşitul veacului, două mii de ani mai târziu, în viitor. Sau, altfel spus, problema bătătoare la ochi cu preterismul este următoarea: dacă Israelul este acum întocmai ca oricare altă naţiune, iar evreii nu sunt cu nimic diferiţi de orice alt popor, atunci ceva trebuie să fie greşit, *fiindcă Satan, în mod evident, n-a primit înştiinţarea.* Dacă Domnul a lepădat şi a divorţat Israelul de chemarea lui de popor ales al Său, atunci n-ar mai exista niciun motiv pentru care Satan să pună atâta accent şi să folosească atâta energie, la sfârşitul veacului, pentru luarea cu asalt a Ierusalimului şi a poporului evreu. Lucrul acesta, pur şi simplu, n-ar avea niciun sens.

Preterismul are trei martori importanţi împotriva sa. Mai întâi, furia lui Satan s-a dezlănţuit împotriva poporului evreu în ultimii *două mii de ani.* De fapt, ar fi cu totul cinstit să afirmăm că niciun alt popor nu a fost persecutat de o varietate atât de mare de popoare, într-o varietate atât de mare de locaţii, pe o perioadă atât de îndelungată de timp, cu atâta perseverenţă şi vehemenţă. În al doilea rând, Satan

continuă să turbeze de mânie împotriva Israelului şi în zilele noastre, prin intermediul valului tot mai mare de antisemitism ce ia amploare în lungul şi-n latul pământului. Exemplele sunt prea numeroase ca să le înşir aici. La vremea scrierii acestei cărţi, în chiar inima Americii, în Overland Park, Kansas, un bărbat a ucis trei oameni într-un centru al comunităţii evreieşti, strigând „Heil Hitler" când a fost arestat. În Franţa, sute de oameni au mărşăluit scandând sloganе prin care cereau tuturor evreilor să părăsească ţara. În Paris, un imam elveţian a luat cuvântul la o conferinţă a islamului moderat declarând: „Tot răul din lume îşi are obârşia în evrei."[4] Mâine, fără îndoială, noi poveşti vor lua locul acestora. Şi, în al treilea rând – şi cel mai important – Scripturile depun mărturie pe îndelete despre faptul că, pe măsură ce veacul acesta se apropie de punctul culminant, furia lui Satan se va concentra în mod specific asupra ţării şi asupra poporului lui Israel. Funcţionează aici un principiu pe care supersesioniştii şi preteriştii par hotărâţi să-l ignore, dar în privinţa căruia trebuie să fie oneşti. Când l-am intervievat pe rabinul Jonathan Cahn pentru documentarul meu, *End Times Eyewitness* [Martor ocular al vremurilor din urmă], acesta a dat următoarea explicaţie: „Vrăjmaşul şi tot iadul încearcă, de două mii de ani, să şteargă poporul evreu de pe faţa pământului, în mod nebunesc. De exemplu Hitler – ceea ce a încercat el să facă a fost total lipsit de sens. Iar aceasta nu face decât să spună ceva despre Dumnezeu, pentru că, dacă vrăjmaşul îşi dă silinţa să extermine, în mod deosebit, acest popor, dacă încearcă să lupte, în mod specific, pentru această ţară, asta ne spune că Dumnezeu are ceva deosebit pentru acest popor şi că Dumnezeu are ceva deosebit pentru această ţară şi delimitează locul, spunând: «Hei, băieţi, aici, se va întâmpla aici!» Aşadar, din oficiu, Satan ajunge să depună mărturie pentru Dumnezeu şi pentru planurile Lui."

O, dacă Biserica mai largă şi, în mod specific, supersesioniştii şi preteriştii, ar putea vorbi cu aceeaşi cumpătare! În furia lui Satan împotriva Israelului şi a poporului evreu, ar trebui să vedem cu toţii dovada dragostei adânci şi durabile pe care le-o poartă Dumnezeu şi

[4]JTA, „Conferinţă islamică majoră îmbibată de antisemitism", Times of Israel, 25 aprilie 2014, la http://timesofisrael.com/major-islam-conference-said-mired-by-anti-semitism/.

dovada chemării lor. Şi, bineînţeles, ar trebui să vedem şi că teologia înlocuirii şi preterismul sunt, pur şi simplu, nefondate şi, ca atare, să aruncăm aceste metode de interpretare la coşul de gunoi al ideilor teologice eronate.

Deoarece urmăreşte să mute copleşitorul accent al profeţiei biblice pe evenimentele din jurul anului 70, preterismul preia multe dintre pasajele ce vorbesc despre răzbunarea Israelului şi împlinirea legământului avraamic, al celui davidic şi al noului legământ şi le aplică uneia dintre cele mai mari catastrofe pe care le-a experimentat vreodată Israelul. În aceasta rezidă profunda diferenţă dintre restauraţionism şi teologia înlocuirii.

Restauraţionismul futurist este profund *parousia-centric* – accentul cade, în mod copleşitor, pe întoarcerea lui Isus şi pe evenimentele din apropierea imediată a revenirii Sale. Principala lui preocupare este pentru eliberarea pe care Domnul o va da Israelului în chiar ceasul său cel mai negru, pentru judecata duşmanilor săi şi pentru restaurarea ulterioară. Preterismul, pe de altă parte, este centrat mai cu seamă în jurul aşa-zisului divorţ al lui Dumnezeu de Israel, pe distrugerea ţării şi pe pierderea a aproximativ 1,5 milioane de vieţi evreieşti care însoţeşte acest eveniment. Principala lui preocupare este pentru răzbunarea şi triumful inamicilor Israelului. Din acest motiv, eu spun că preterismul, ca sistem de interpretare, nu doar că este ireconciliabil cu Scripturile, ci şi profund antisemit. El trebuie respins de către toţi creştinii a căror conştiinţă este nepătată şi care au un discernământ sănătos.

CONCLUZIE

Scripturile mărturisesc temeinic despre faptul că miezul geografic al mâniei şi rezistenţei lui Satan faţă de planurile şi scopurile lui Dumnezeu va fi ţara Israelului şi, în mod deosebit, Ierusalimul. Faptul că totul se petrece acolo este dovada că Dumnezeu nu Şi-a încheiat socotelile cu poporul Său Israel şi a rămas credincios promisiunilor legămintelor Sale. Motivul foarte simplu pentru care toate naţiunile pământului se vor strânge împotriva Ierusalimului este acela că Satan şi-a pus în gând să opună rezistenţă planurilor lui Dumnezeu de restabilire a unei împărăţii evreieşti glorificate, prin care să aducă

răzbunare și glorie Numelui Său și să binecuvânteze întregul pământ. Satan dorește să anihileze însuși poporul prin care Dumnezeu Se va răzbuna în mijlocul națiunilor. Satan știe că acest crescendo, glazura de pe prăjitură, cireașa de pe tortul planului magnific de răscumpărare al lui Dumnezeu este mântuirea poporului evreu. De aceea el are de gând să-și dezlănțuie toată furia tocmai împotriva poporului pe care Dumnezeu l-a ales și împotriva cetății pe care El o va institui drept capitală mondială a Împărăției Sale viitoare.

Această perioadă finală de timp în care Satan va depune un ultim efort în vederea răsturnării planului glorios al lui Dumnezeu este cunoscută de majoritatea creștinilor sub denumirea de „necazul cel mare". În altă parte, această perioadă este numită „vremea necazului lui Iacov". Acesta va fi ceasul final și cel mai greu de încercare pentru întreaga omenire. Vom dedica următorul capitol acestui subiect, iar în capitolul final vom discuta care trebuie să fie răspunsul nostru în calitate de urmași ai lui Isus.

CAPITOLUL 16

NECAZUL LUI IACOV

În capitolul anterior, am revăzut mărturia a patru profeţi din Vechiul Testament, care vorbeau despre Israel şi despre Ierusalim ca fiind locul ce va avea parte de cea mai mare concentrare de forţe ale rezistenţei satanice împotriva planurilor lui Dumnezeu, în perioada finală, dinaintea revenirii lui Isus. În capitolul acesta, vom examina predica lui Isus cunoscută sub denumirea de „Discursul de pe Muntele Măslinilor" (sau *Predica de pe Muntele Măslinilor*), pentru a dobândi o înţelegere solidă asupra învăţăturii pe care a dat-o Isus cu privire la subiectul, extrem de dificil, al „necazului lui Iacov". După cum vom vedea, Isus ne-a arătat că o tragedie importantă, care va zgudui lumea întreagă, urmează să se întâmple în viitor.

Ca să pricepem exact care este necazul sau strâmtorarea lui Iacov, trebuie să ne oprim mai întâi asupra capitolului 30 din Ieremia, pasajul în care găsim pentru prima dată expresia „necazul lui Iacov". La începutul profeţiei, Cuvântul vine la Ieremia, înştiinţându-l că, în timp, Dumnezeu va readuce poporul evreu în ţara lui de baştină: „Iată, vin zile, zice Domnul, când voi aduce înapoi prinşii de război ai poporului Meu Israel şi Iuda, zice Domnul; îi voi aduce înapoi în ţara pe care am dat-o părinţilor lor şi o vor stăpâni" (v. 1-3).

Imediat, însă, profeţia ia o turnură deosebit de dureroasă. Ceva se petrece în Israel, ceva atât de teribil încât bărbaţii se ţin cu mâinile de burtă, ca şi când s-ar afla în durerile naşterii: „Aşa vorbeşte Domnul: «Auzim strigăte de groază; e spaimă, nu este pace! Pentru ce văd pe toţi bărbaţii cu mâinile pe coapse, ca o femeie la facere? Pentru ce s-au îngălbenit toate feţele? »" (v. 5-6). Urmează apoi fraza critică, în care ni se spune că Israelului îi sunt rezervate zile de incomparabilă suferinţă: *„Ce îngrozitoare va fi ziua aceea! Niciuna nu va fi ca ea? Va fi o vreme de necaz pentru Iacov"* (v. 7a, NTR). Şi totuşi, în ciuda naturii fără precedent a acestei perioade de necaz pentru poporul evreu, Israel

este asigurat că „va fi izbăvit din ea" (v. 7b). În ziua aceea, Domnul va distruge toate națiunile care asupresc Israelul: „În ziua aceea, zice Domnul oștirilor, voi sfărâma jugul de pe grumazul lui, îi voi rupe legăturile, și străinii nu-l vor mai supune" (v. 8). Versetul 9 lămurește faptul că este vorba despre vremea întoarcerii lui Isus, când El va restaura împărăția evreilor: „Ci vor sluji Domnului, Dumnezeului lor, și împăratului lor David, pe care li-l voi scula."

„O VREME DE STRÂMTORARE CUM N-A MAI FOST..."

Păstrând în minte contextul profeției lui Ieremia, în Daniel 12:1, îl găsim pe solul angelic informându-l pe Daniel cu privire la exact aceeași perioadă. Potrivit mesagerului, în acea vreme, îngerul Mihail, „ocrotitorul" poporului evreu, „se va scula" și, așa cum am văzut și în Ieremia, va fi „o vreme de strâmtorare cum n-a mai fost de când sunt neamurile și până la vremea aceasta." Dar apoi, ca și în Ieremia, îngerul continuă spunând că neprihăniții lui Israel vor fi scăpați din această vreme de necaz: „Poporul tău va fi mântuit, și anume oricine va fi găsit scris în carte. Mulți din cei ce dorm în țărâna pământului se vor scula: unii pentru viața veșnică și alții pentru ocară și rușine veșnică." Întrucât acest timp de suferință fără precedent este atât de strâns legat de învierea morților, devine din nou evident că această mare „strâmtorare" va avea loc imediat înainte de întoarcerea lui Isus.

DISCURSUL LUI ISUS DE PE MUNTELE MĂSLINILOR

Odată stabilit contextul Vechiul Testament cu privire la „strâmtorarea lui Iacov", ne oprim acum la cuvintele lui Isus. Cu puțin timp înainte de arestarea și crucificarea Lui, pe când ședea pe Muntele Măslinilor împreună cu ucenicii Săi, Isus a rostit cea mai lungă și mai detaliată predică a Sa pe tema vremurilor din urmă. Predica este reluată în cele trei evanghelii sinoptice, în Matei 24-25, Marcu 13 și Luca 21. E inutil să mai spun că aceste pasaje constituie un subiect de mari dezbateri între teologi și învățați. Mulți vor să aplice segmente întregi, sau chiar toată predica, la evenimentele din anul 70. Însă, după cum vom vedea, o lectură atentă a textului, dispunând de o înțelegere corectă a diverselor aluzii profetice pe care le face Isus pe cuprinsul predicii Sale, demonstrează că nu vorbea câtuși de puțin despre evenimentele din

anul 70. Mai degrabă vorbea cu totul şi cu totul despre zilele din urmă. Sunt mai multe expresii presărate de-a lungul predicii care dovedesc acest lucru fără urmă de îndoială. Este referinţa la „începutul durerilor facerii", la „urâciunea pustiirii [care aduce pustiiri]", la „necazul lui Iacov", precum şi declaraţia lui Isus: „Atunci se va arăta în cer semnul Fiului Omului, toate seminţiile pământului se vor boci şi vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu putere şi cu o mare slavă" (v. 30). Nici nu mai trebuie să o spun, dar nu se poate mai clar de-atât. Daţi-mi voie, totuşi, să „despachetez" primele trei sintagme, începând cu referinţa la „începutul durerilor [naşterii]" (Matei 24:8).

ÎNCEPUTUL DURERILOR NAŞTERII

Este greu de reprodus importanţa a ceea ce le spunea Isus ucenicilor Săi prin declaraţia că Templul avea să fie distrus. Pentru un american, este ca şi cum ar face un tur al Casei Albe şi al altor monumente naţionale din Washington D.C., la capătul căruia ghidul turistic s-ar întoarce spre audienţă şi ar spune: „Adevărat, adevărat vă spun că toate aceste lucruri vor fi distruse; nu va rămâne decât molozul din ele." Ar fi complet şocant pentru oricare american. Pentru orice evreu, însă, Templul era centrul, însăşi inima Israelului. Aşadar, după ce Isus a făcut această afirmaţie absolut şocantă pentru ucenici, cum că Templul avea să fie distrus, nu încape îndoială că ucenicii au fost cuprinşi de panică şi de un sentiment al urgenţei, ce i-a determinat să întrebe: „Când se vor întâmpla aceste lucruri şi care va fi semnul venirii Tale şi al sfârşitului veacului acestuia?" (Matei 24:3). Atunci, Isus S-a aşezat lângă ei şi a început să parcurgă împreună cu ei diversele semne ale sfârşitului vremurilor şi ale întoarcerii Sale.

A început cu o expunere de evenimente oarecum generale: „Vor veni mulţi în Numele Meu şi vor zice: «Eu sunt Hristosul!» Şi vor înşela pe mulţi. Veţi auzi de războaie şi veşti de războaie: vedeţi să nu vă înspăimântaţi, căci toate acestea trebuie să se întâmple. Dar sfârşitul tot nu va fi atunci. Un neam se va scula împotriva altui neam, şi o împărăţie împotriva altei împărăţii şi, pe alocuri, vor fi cutremure de pământ, foamete şi ciumi" (v. 5-7). Apoi, Şi-a încheiat declaraţia spunând: „Dar toate aceste lucruri nu vor fi decât începutul durerilor" (v. 8).

După cum am văzut în capitolul anterior, referința la durerile nașterii este, în mod clar, o aluzie la Isaia 26 și se presupune că ucenicii ar fi înțeles-o imediat ca atare. În acea secțiune a profeției lui Isaia, Israel se lamentează de faptul că, în ciuda marii lor suferințe ca națiune, o suferință atât de grea încât este asemănată cu durerile nașterii unui copil, ei *nu* dăduseră naștere răscumpărării lumii: „Am zămislit, am simțit dureri și când să naștem, am născut vânt: țara nu este mântuită și locuitorii ei nu sunt născuți" (v. 18). Însă Domnul a asigurat Israelul că va veni ziua când marea lor suferință va aduce, cu adevărat, învierea morților: „Să învie dar morții Tăi! Să se scoale trupurile moarte! Treziți-vă și săriți de bucurie, cei ce locuiți în țărână! Căci roua Ta este o rouă dătătoare de viață și pământul va scoate iarăși afară pe cei morți" (v. 19). Deoarece analogia nașterii este folosită pentru a vorbi despre înviere, când trupurile se vor scula din țărâna pământului, este clar că Isaia vorbea despre sfârșitul acestui veac. Asta lămurește dincolo de orice dubiu faptul că, spunând că „toate acestea nu sunt decât *începutul* durerilor nașterii" (v. 8, sublinierea adăugată), Isus preciza că evenimentele pe care tocmai le amintise aveau să aibă loc cu puțin timp înainte de vremea sfârșitului, dar nu chiar atunci. Sintagma „începutul durerilor nașterii", în termeni științifici moderni, ar putea fi ceea ce se numește *contracții Braxton Hicks.* Acestea pot apărea cu săptămâni înainte de nașterea propriu-zisă. Contracțiile Braxton Hicks nu sunt contracțiile mature, propriu-zise, care apar în ultimele ore ale travaliului. Isus făcea apel la analogii firești, din experiența umană, ca să descrie evenimentele ce aveau să culmineze cu întoarcerea Sa și învierea morților.

După ce descrie aceste evenimente preliminarii, de tip Braxton Hicks, Isus trece la contracțiile propriu-zise, la evenimentele finale, care aveau să ducă la întoarcerea Lui. Tranziția de la contracțiile preliminare la contracțiile finale ale nașterii începe cu ceea ce Isus a denumit, simplu, „chin":

> „Atunci vă vor da să fiți chinuiți și vă vor omorî; veți fi urâți de toate neamurile pentru Numele Meu. Atunci, mulți vor cădea, se vor vinde unii pe alții și se vor urî unii pe alții. Se vor scula mulți proroci mincinoși și vor înșela pe mulți. Și, din pricina înmulțirii fărădelegii,

dragostea celor mai mulţi se va răci. Dar cine va răbda până la sfârşit va fi mântuit. Evanghelia aceasta a Împărăţiei va fi propovăduită în toată lumea, ca să slujească de mărturie tuturor neamurilor. Atunci va veni sfârşitul." (Matei 24:9-14)

URÂCIUNEA PUSTIIRII

În continuare, Isus face o referire foarte clară la profeţiile din Vechiul Testament, şi anume „urâciunea pustiirii despre care a vorbit prorocul Daniel" (Matei 24:15; cf. Daniel 9:27; 11:31; 12:11), şi o plasează în viitor. În mod ironic, mulţi comentatori creştini încearcă să aplice cuvintele lui Isus la împăratul Titus şi la evenimentele din anul 70. Dar lucrul acesta este imposibil. O examinare atentă a interpretării angelice din Daniel 12 ne lămureşte cu prisosinţă că urâciunea pustiirii şi întreruperea jertfelor vor avea loc în contextul ultimilor trei ani şi jumătate dinainte de venirea lui Cristos, când poporul evreu va trece printr-o perioadă de suferinţă fără precedent, urmată de învierea morţilor.

Dincolo de asta, este pomenită de cinci ori, în mod specific, în legătură cu *vremurile din urmă* (Daniel 8:17, 19, 26; 12:9, 13). Odată stabilit că „urâciunea pustiirii" la care se referă Isus are loc nu în anul 70, ci în viitor, în timpul zilelor din urmă, înţelegem că şi restul Predicii de pe Muntele Măslinilor se referă tot la zilele din urmă. Tulburătoarele implicaţii, însă, devin clare când vedem că, odată cu prezenţa urâciunii pustiirii în Templul evreiesc, vine şi necesitatea ca toţi cei din Iudeea să fugă neîntârziat ca să-şi scape viaţa:

„De aceea, când veţi vedea urâciunea pustiirii, despre care a vorbit prorocul Daniel, aşezată în Locul sfânt – cine citeşte să înţeleagă! – atunci, cei ce vor fi în Iudeea să fugă la munţi; cine va fi pe acoperişul casei să nu se pogoare să-şi ia lucrurile din casă; şi cine va fi la câmp să nu se întoarcă să-şi ia haina. Vai de femeile care vor fi însărcinate şi de cele ce vor da ţâţă în zilele acelea! Rugaţi-vă ca fuga voastră să nu fie iarna, nici într-o zi de Sabat." (Matei 24:15-20)

STRÂMTORAREA LUI IACOV: NECAZUL CEL MARE

Dacă referința la urâciunea ce aduce pustiire nu a fost suficientă pentru stabilirea contextului predicii, care este profund legat de vremea sfârșitului, atunci următoarea frază pe care Isus a folosit-o a lămurit problema în mod definitiv. Încă o dată, Isus a vârât mâna în sacul cuvintelor cărții lui Daniel și, scoțând de acolo cuvintele îngerului, a dezvoltat subiectul pornind de la ele: *„Pentru că atunci va fi un necaz așa de mare, cum n-a fost niciodată de la începutul lumii până acum și nici nu va mai fi.* Și dacă zilele acelea n-ar fi fost scurtate, nimeni n-ar scăpa; dar, din pricina celor aleși, zilele acelea vor fi scurtate" (Matei 24:21-22, sublinierea adăugată; cf. Daniel 12:1).

Iată ceva cu adevărat fascinant! Mai întâi, profetul Ieremia a descris un timp de suferință fără precedent pentru Israel (pentru care *Iacov* nu este decât un sinonim). Apoi, îngerul a dezvoltat cuvintele lui Ieremia, reiterând natura strâmtorării viitoare, care nu are precedent în istorie. Și, în final, Isus a parafrazat cuvintele îngerului și, pornind de la ele, a dezvoltat subiectul, subliniind încă o dată faptul că acest „necaz" va fi fără precedent nu doar în istorie, ci și în viitor. Acesta ar fi cel mai groaznic necaz pe care l-a cunoscut și îl va cunoaște vreodată lumea. Gândiți-vă o clipă la progresia lucrurilor:

1. Ieremia: „Ce îngrozitoare va fi ziua aceea! Niciuna nu va fi ca ea! Va fi o vreme de necaz pentru Iacov..." (Ieremia 30:7; NTR);
2. Îngerul: „...căci aceasta va fi o vreme de strâmtorare cum n-a mai fost de când sunt neamurile și până în vremea aceasta" (Daniel 12:1);
3. Isus: „Pentru că atunci va fi un necaz așa de mare, cum n-a mai fost niciodată de la începutul lumii până acum și nici nu va mai fi." (Matei 24:21)

Ideea ce se cuvine observată este că „Necazul cel Mare", după cum este el cunoscut cel mai adesea în cercurile creștine, își găsește, de fapt, contextul inițial în texte care sunt, toate, în foarte mare măsură legate de Israel. Prin asta, nu vreau să spun că ultimii trei ani și jumătate dinainte de întoarcerea lui Isus nu vor fi un timp de

mare chin şi pentru creştini, în general, pe tot pământul, pentru că Isus a vorbit despre necazuri pentru *toţi* cei ce poartă Numele Lui. Aceştia vor fi urâţi de toate popoarele, a spus El (Matei 24:9-10; cf. Apocalipsa 13:15).

Dar rămâne faptul că mulţi creştini au luat aceste declaraţii despre Necazul cel Mare, declaraţii axate foarte clar pe Israel, şi le-au rupt, în mare parte, de contextul lor. Avertismentul de a fugi în munţi este adresat în mod specific celor din Ierusalim şi din Iuda (Luca 21:21), care fug din calea armatelor invadatoare. Nu este o directivă pentru toţi *la nivel mondial* de a fugi în cel mai apropiat lanţ muntos în clipa în care aud că urâciunea pustiirii a fost înălţată în Templul evreilor.

APARE O CONTROVERSĂ

Apropiindu-Se de încheierea acestei porţiuni a Predicii de pe Muntele Măslinilor, Isus a început să descrie timpul propriu-zis al întoarcerii Sale:

> Îndată, după acele zile de necaz, soarele se va întuneca, luna nu-şi va mai da lumina ei, stelele vor cădea din cer şi puterile cerului vor fi clătinate. Atunci se va arăta în cer semnul Fiului omului, toate seminţiile pământului se vor boci şi vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere şi cu o mare slavă. El va trimite pe îngerii Săi cu trâmbiţa răsunătoare şi vor aduna pe aleşii Lui din cele patru vânturi, de la o margine a cerurilor la cealaltă. (Matei 24:29-31)

Acum când am văzut diversele texte la care a făcut aluzie Isus în predica Lui, ar trebui să fie limpede că aceasta accentuează în principal perioada finală de timp aflată imediat înainte de întoarcerea Sa, şi nu evenimentele din anul 70.

Deşi mulţi comentatori sunt de acord cu această afirmaţie, un text pe care majoritatea îl atribuie evenimentelor anului 70 face parte din Discursul lui Isus de pe Muntele Măslinilor, consemnat în Evanghelia după Luca. Să examinăm pasajul ca să înţelegem de ce rămâne atât de controversat.

VERSIUNEA LUI LUCA DESPRE PREDICA DE PE MUNTELE MĂSLINILOR

Spre deosebire de relatările din Matei şi Marcu, în Luca 21, Isus vorbeşte despre Ierusalimul înconjurat de naţiuni de ne-evrei, pornite într-un atac militar: „Când veţi vedea Ierusalimul înconjurat de oşti, să ştiţi că atunci pustiirea lui este aproape" (v. 20). Deşi acest detaliu nu este amintit în relatările din Matei şi Marcu, după cum am văzut în ultimul capitol, el este întocmai ceea ce profeţii Zaharia, Ioel, Ezechiel şi Mica au prevăzut întâmplându-se în zilele imediat dinainte de revenirea lui Isus. Următoarea declaraţie, însă, este cu precizie cea pe care o regăsim şi în Matei şi Marcu. Isus a avertizat că „cei din Iudeea să fugă la munţi, cei din mijlocul Ierusalimului să iasă din el şi cei de pe ogoare să nu intre în el. Căci *zilele acelea vor fi zile de răzbunare*, ca să se împlinească tot ce este scris" (v. 21-22).

Spre deosebire de celelalte evanghelii sinoptice, în Luca, Isus a vorbit specific şi despre faptul că mulţi dintre locuitorii Israelului ori vor cădea ucişi de sabie în invazie, ori vor fi luaţi prizonieri de război de către naţiunile înconjurătoare: „...pentru că va fi o strâmtorare mare în ţară şi mânie împotriva norodului acestuia. Vor cădea sub ascuţişul sabiei, vor fi luaţi robi printre toate neamurile, şi Ierusalimul va fi călcat în picioare de neamuri, până se vor împlini vremurile neamurilor" (v. 23-24). Iată unde apare controversa. Mai întâi, nimeni nu vrea să întreţină ideea că aceste lucruri ar putea să se întâmple din nou, în viitor, în Israel, fapt care, desigur, este cu totul de înţeles. În al doilea rând, deoarece acest pasaj arată o imagistică atât de puternică încât pare că aduce cu asediul istoric al Ierusalimului de către legiunile romane conduse de Titus în anul 70, mulţi interpreţi sunt hotărâţi să argumenteze că Luca se referă la acea catastrofă din trecutul îndepărtat. Însă această interpretare prezintă cel puţin patru probleme insurmontabile.

ÎL VOR VEDEA PE FIUL OMULUI VENIND PE NORI...

Prima problemă, şi cea mai evidentă, ce apare prin plasarea acestei părţi din Luca în istorie este simplul fapt că, într-o curgere neîntreruptă, pasajul continuă cu descrierea semnelor cosmice care sunt folosite, în mod repetat, cu referire la iminenţa Zilei Domnului (Isaia 13:10;

Ioel 2:10, 31; Matei 24:29; Marcu 13:24; Apocalipsa 6:12). De exemplu, găsim o referinţă foarte directă în continuare, care vorbeşte despre revenirea lui Isus pe norii cerului:

> „Vor fi semne în soare, în lună şi în stele. Şi pe pământ va fi strâmtorare printre neamuri, care nu vor şti ce să facă la auzul urletului mării şi al valurilor; oamenii îşi vor da sufletul de groază în aşteptarea lucrurilor care se vor întâmpla pe pământ, căci puterile cerului vor fi clătinate. Atunci vor vedea pe Fiul omului venind pe un nor cu putere şi slavă mare. Când vor începe să se întâmple aceste lucruri, să vă uitaţi în sus şi să vă ridicaţi capetele, pentru că izbăvirea voastră se apropie." (Luca 21:25-28)

ZILELE DE RĂZBUNARE

Al doilea motiv pentru care relatarea din Luca are legătură cu zilele din urmă, şi nu cu anul 70, îl găsim în fraza: „...căci zilele acelea vor fi zile de răzbunare, ca să se împlinească tot ce este scris" (v. 22). Această frază specifică, folosită în principal de profetul Isaia, se referă întotdeauna la eliberarea finală a Israelului de sub ocupaţia inamicilor săi, în vremurile din urmă. Oricare evreu cu educaţie vechi-testamentară din zilele lui Isus ar fi recunoscut-o. Luaţi aminte la folosirea repetată a acestei fraze pe parcursul profeţiei lui Isaia, cu referire la vremurile din urmă, la Ziua Domnului, la răzbunarea lui Israel şi la distrugerea inamicilor lui:

> Căci este o zi de răzbunare a Domnului, un an de răsplătire şi răzbunare pentru Sion. (Isaia 34:8)

> Spuneţi celor slabi de inimă: „Fiţi tari şi nu vă temeţi! Iată Dumnezeul vostru, răzbunarea va veni, răsplătirea lui Dumnezeu; El Însuşi va veni şi vă va mântui." (Isaia 35:4)

> Se îmbracă cu neprihănire ca şi cu o platoşă, Îşi pune pe cap coiful mântuirii, ia răzbunarea ca pe o haină şi Se acoperă cu gelozia ca şi cu o manta. (Isaia 59:17)

> ...să vestesc un an de îndurare al Domnului şi o zi de răzbunare a Dumnezeului nostru; să mângâi pe toţi cei întristaţi... (Isaia 61:2)

> Eu singur am călcat în teasc şi niciun om dintre popoare nu era cu Mine; i-am călcat astfel în mânia Mea şi i-am zdrobit în urgia Mea; aşa că sângele lor a ţâşnit pe veşmintele Mele şi Mi-am mânjit toate hainele Mele cu el. Căci în inima Mea era o zi de răzbunare şi venise anul celor răscumpăraţi ai Mei. (Isaia 63:3-4)

Trebuie să admitem că sintagma „ziua răzbunării" nu este o simplă referinţă generală la vremurile din urmă; dimpotrivă, este o sintagmă foarte specifică legată de judecata Domnului faţă de inamicii Israelului şi de triumful final al Israelului. Deşi Scripturile spun răspicat că Israelul va experimenta o curăţire chiar înainte de această vreme, „ziua răzbunării" este în mod specific „pentru cauza Sionului" (Isaia 34:8). Este întotdeauna o referire la faptul că Domnul vine în răzbunare *ca să scape Israelul de inamicii ei, în ceasul cel mai negru, şi ca să execute o judecată decisivă şi finală împotriva acestora.* Nu există absolut nicio posibilitate să spună cineva că aceasta este o descriere a evenimentelor din anul 70. Anul acela a marcat o catastrofă istorică de mare importanţă pentru Israel. Dar nu a fost urmată de niciun fel de eliberare. Ierusalimul şi Templul au fost distruse şi aproximativ 1,5 milioane de evrei au fost măcelăriţi. Nu a fost nicidecum o vreme de răzbunare faţă de inamicii Israelului; nu a existat răzbunare sau salvare pentru Israel. Ba, din contră. A fost *un mare triumf pentru inamicii Israelului.* Evenimentele din anul 70 pur şi simplu nu se aliniază la criteriile scripturale şi nu se poate spune că au constituit împlinirea a ceea ce a spus Isus. În modul cel mai cert, Isus făcea trimitere la Isaia şi vorbea despre zilele din urmă, care pentru noi rămân încă viitoare.

RATEU SINOPTIC?

În al treilea rând, trebuie să recunoaştem, din nou, că această predică este aceeaşi cu cea consemnată în Matei 24 şi Marcu 13 şi cunoscută sub denumirea de „Predica de pe Muntele Măslinilor sau „Discursul de pe Muntele Măslinilor". A pretinde că Isus vorbea cu precădere

despre îndepărtatele zile din urmă în doar două dintre pasajele sinoptice şi despre evenimentele din anul 70, în cel de-al treilea, este, pur şi simplu, o dovadă de inconsecvenţă. Ca să vedeţi cât de similară este această profeţie cu pasajele paralele din Matei şi Marcu, studiaţi următoarea diagramă:

MATEI 24	MARCU 13	LUCA 21
„De aceea, când veți vedea urâciunea pustiirii, despre care a vorbit Daniel, așezată în Locul sfânt – cine citește să înțeleagă..."	„Când veți vedea urâciunea pustiirii stând acolo unde nu se cade să fie – cine citește să înțeleagă..."	„Când veți vedea Ierusalimul înconjurat de oști, să știți că atunci pustiirea ei este aproape."
„...atunci, cei ce vor fi în Iudeea să fugă la munți."	„...atunci cei ce vor fi în Iudeea să fugă la munți."	„Atunci cei din Iudeea să fugă la munți."
„Vai de femeile care vor fi însărcinate și de cele ce vor da țâță în zilele acelea!"	„Vai de femeile care vor fi însărcinate și de cele ce vor da țâță în zilele acelea!"	„Vai de femeile care vor fi însărcinate și de cele ce vor da țâță în acele zile!"
„Pentru că atunci va fi un necaz așa de mare, cum n-a fost niciodată de la începutul lumii până acum și nici nu va mai fi. Și dacă zilele acelea n-ar fi fost scurtate, nimeni n-ar scăpa; dar, din pricina celor aleși, zilele acelea vor fi scurtate."	„Pentru că în zilele acelea va fi un necaz așa de mare, cum n-a mai fost de la începutul lumii pe care a făcut-o Dumnezeu până azi și cum nici nu va mai fi vreodată. Și dacă n-ar fi scurtat Domnul zilele acelea, nimeni n-ar scăpa, dar le-a scurtat din pricina celor aleși."	„Pentru că va fi o strâmtoare mare în țară și mânie, împotriva norodului acestuia. Vor cădea sub ascuțișul sabiei, vor fi luați robi printre toate neamurile și Ierusalimul va fi călcat în picioare de neamuri, până se vor împlini vremurile neamurilor."

Deşi Luca a schimbat propoziţia „când veţi vedea urâciunea pustiirii" cu formularea „când veţi vedea Ierusalimul înconjurat de oşti", este clar că Matei, Marcu şi Luca relatează aceeaşi predică. Cu toate că Luca redă unele elemente pe care atât Matei, cât şi Marcu le omit, nu încape îndoială că este vorba de aceeaşi predică şi că Isus Se referă, în mod evident, la aceleaşi evenimente legate de vremurile din urmă.

CUM S-A PETRECUT, DE FAPT, ASEDIUL IERUSALIMULUI ÎN ANUL 70

În al patrulea rând, o scurtă recapitulare a manierei în care a avut loc asediul Ierusalimului sub conducerea împăratului Titus va arăta că este

imposibil ca Isus să fi vorbit despre aceste evenimente. Consemnările istorice arată că marea armată a legiunilor şi auxiliarelor romane, conduse mai întâi de Vespasian, generalul roman răspunzător de campania împotriva Ierusalimului, şi apoi de fiul acestuia, Titus, şi-a croit drum spre Ierusalim oarecum treptat, în decursul mai multor ani. Isus, însă, descria luarea cu asalt a Ierusalimului ca fiind un eveniment ce avea să se întâmple oarecum pe nepusă masă, nelăsând timp nici pentru strângerea posesiunilor celor mai de bază.

Consilierii lui Vespasian îl sfătuiseră, de fapt, să iniţieze atacul în anul 66. Dar pentru că cetatea se afla deja în toiul unui drastic război civil, Vespasian a hotărât să-i lase, pur şi simplu, pe evrei să se anihileze unii pe alţii, mai ales că, după toate aparenţele, îndeplineau această misiune mult mai rapid decât ar fi putut el. De asemenea, Vespasian nu a dorit ca o eventuală invazie din partea romanilor să-i facă pe evrei să-şi unească forţele, care pe atunci erau profund divizate în cetate, împotriva unui inamic comun. Aşadar, timp de aproape trei ani, Vespasian a cucerit diverse cetăţi din nordul Galileei, dar a evitat asedierea directă a Ierusalimului. În acest timp, era relativ lesne de înţeles că norii grei ce prevesteau furtuna unei invazii se adunau la orizont. În anii 67 şi 68, au avut loc două campanii romane importante lansate din Cezareea spre nord, în urma cărora au căzut mai multe cetăţi din ţară. În iunie 68, când a murit împăratul Nero, Vespasian s-a întors la Roma, iar fiul său, Titus, a preluat campania. Abia în mai 70, a început, în sfârşit, asaltul împotriva Ierusalimului. Titus a tăbărât pe Muntele Scopus, la nord-est de cetate. La început, ca să testeze rezistenţa evreilor, a pornit spre cetate în fruntea unui mic detaşament de doar şase sute de trupe. Însă apărătorii au năvălit afară dintre zidurile cetăţii, i-au divizat trupele şi au fost cât pe ce să-l captureze pe Titus însuşi. După aceea, folosindu-se de toată forţa tuturor legiunilor şi auxiliarelor sale, Titus a ridicat trei tabere în jurul cetăţii şi a pus pe picioare o linie de asediu. Ierusalimul a fost înconjurat de trupe. La momentul acela, a fugi din cetate spre munţi nu mai era o opţiune. De fapt, mulţi care au încercat să fugă atunci au fost prinşi sau ucişi pe drum. Capitularea sau victoria erau singurele opţiuni la îndemână.

Ce vreau să spun este că, dacă avertismentul lui Isus din Predica de pe Muntele Măslinilor viza asediul din anul 70, atunci sfaturile Lui au fost de-a dreptul îngrozitoare. Observaţi că Isus nu a spus că atunci când

armatele încep să mărşăluiască spre Ierusalim, este timpul să fugiţi. Nu a spus că atunci când romanii vin într-un prim atac preliminar, este timpul să fugiţi. Nu a spus că atunci când trupele pătrund pe teritoriul Israelului, este timpul să pregătiţi un plan de scăpare. Nu, ci a avertizat în mod specific că „atunci când veţi vedea Ierusalimul înconjurat de oşti", *atunci* este timpul să fugiţi din el. Ba chiar şi-a exprimat şi mila pentru „femeile ce vor fi însărcinate şi cele ce vor da ţâţă în zilele acelea, căci va fi mare strâmtoare şi mânie împotriva norodului acestuia" (Luca 21:23). Altfel spus, când cineva va vedea armatele, va simţi urgenţa de a fugi chiar în clipa aceea. În concluzie, mă repet, dacă avertismentul lui Isus din Luca 21:20-21 se referă la distrugerea Ierusalimului de către Titus, după cum susţin atâţia comentatori, atunci sfaturile Lui au fost, cu adevărat, groaznice. Toţi cei din Ierusalim care ar fi aşteptat până când cetatea a fost încercuită şi abia pe urmă ar fi încercat să fugă ar fi fost luaţi prizonieri sau ucişi.

Unii sugerează că avertismentul lui Isus de a fugi din Ierusalim s-a adeverit în anul 66, când Cestius Gallus a înconjurat cetatea pentru o scurtă perioadă de timp, înainte de a se retrage. Problema cu această afirmaţie, însă, este că, dacă ne uităm la cuvintele lui Isus, deslușim un sentiment de extremă urgenţă în modul în care îi avertizează pe cei din Ierusalim să părăsească cetatea. Un avertisment atât de urgent încât le-a poruncit celor ce aveau să ia seama la cuvintele Lui să nu se întoarcă din drum pentru nimic. Pur şi simplu, să fugă. Şi totuşi, au trecut patru ani lungi şi laţi de la scurta asediere a lui Cestius până la căderea propriu-zisă a Ierusalimului. Cu greu am putea spune că aceasta a fost împlinirea avertismentului lui Isus. Avertismentul lui Isus lasă să se înţeleagă că este vorba de minute în care se poate fugi, nu despre luni sau ani de zile.

Alţii scot în evidenţă faptul că mulţi dintre creştinii din cetate, când au văzut trupele lui Cestius, au ales să fugă în cetatea Pella în anul acela. Conform *Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible*, „Cetatea şi-a câştigat numele în istoria Bisericii în anul 66, când Pella a devenit un refugiu pentru creştinii ce fugeau din Ierusalim din calea armatei romane care venea să înăbuşe o revoltă a evreilor."[1]

---

[1]Merrill C. Tenney, *The Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible*, vol. 4, (Grand Rapids: Zondervan, 1974), pag. 672.

Există două probleme pe care le ridică afirmaţia că aceste evenimente ar fi împlinit profeţia lui Isus. Cea dintâi, după cum am menţionat adineauri, este că lucrul acesta s-a întâmplat cu patru ani înainte de căderea propriu-zisă a Ierusalimului şi, deci, nu se poate corela nicicum cu caracterul urgent al avertismentelor date de Isus.

În al doilea rând, conform consemnărilor istorice, creştinii nu au fugit din cauză că au văzut armatele romane, ci datorită vreunei revelaţii de origine divină. Potrivit lui Eusebiu, în realitate, creştinii fugiseră încă dinainte de începerea războiului:

> Însă întregul trup al Bisericii din Ierusalim, fiindu-i poruncit prin revelaţia divină ce le-a fost dată unor bărbaţi de o evlavie recunoscută de cei de acolo, încă dinainte de război, a părăsit cetatea şi a locuit într-un anumit oraş de dincolo de Iordan, numit Pella. Aici, [s-au dus] cei ce credeau în Cristos, părăsind Ierusalimul, [şi a fost] ca şi când toţi sfinţii abandonaseră de tot cetatea împărătească şi întreaga ţară a Iudeei; dreptatea divină pentru crimele lor împotriva lui Cristos şi a apostolilor Săi i-a ajuns în sfârşit, nimicind cu totul de pe faţa pământului întreaga generaţie a acestor răufăcători.[2]

În definitiv, nu putem indica spre nimic ce are legătură cu aceste evenimente ale căderii Ierusalimului ca fiind „acel ceva" despre care avertiza Isus. Evenimentele istorice, pur şi simplu, nu se conformează caracterului avertismentelor Sale.

Dacă, pe de altă parte, avertismentul lui Isus viza atacul din zilele din urmă asupra Ierusalimului, de către Anticrist, atunci este de departe mai realist să ne imaginăm că un val de trupe vor fi mobilizate, oarecum pe neaşteptate, în jurul Ierusalimului. Câteva scenarii posibile ar putea explica lucrul acesta.

Poate că se va întâmpla într-o perioadă când cetatea va fi divizată (Ioel 3:2) şi împărţită de israelieni şi palestinieni şi poate chiar ţinută sub control de o formă sau alta de forţe internaţionale „pacifiste".

---

[2]Eusebius, *The Ecclesiastical History of Eusebius Pamphilus, Bishop of Caesarea*, (London: George Bell&Sons, 1894), pag. 75.

Într-un asemenea caz, ar fi posibil ca un val de trupe să se strângă subit împotriva Ierusalimului, într-o manieră relativ abruptă şi neaşteptată, întocmai ca în descrierea lui Isus. Deşi este dificil să cunoaştem cu precizie cum se vor desfăşura evenimentele, se pare că va veni un moment, în mijlocul ultimilor şapte ani dinainte de întoarcerea lui Isus, când Anticristul îşi va scoate masca toleranţei şi, folosindu-şi trupele, dintre care multe se vor fi aflat deja pe teritoriul ţării ca să îndeplinească acest lucru, va pretinde controlul deplin asupra cetăţii Ierusalimului, inclusiv asupra Templului. Aceasta este urâciunea care aduce pustiire, amintită mai devreme, când Anticristul va şedea în Templul lui Dumnezeu şi îl va pustii (vezi 2 Tesaloniceni 2:4). Şi, firește, toate acestea vor fi însoţite de teroare pentru locuitorii Israelului, dintre care mulţi vor „cădea sub ascuţişul sabiei şi vor fi luaţi robi printre toate neamurile" (Luca 21:24), o vreme de chin şi necaz atât de mare încât Isus a descris-o ca neavând precedent în toată istoria lumii, trecută şi viitoare.

NECAZUL FĂRĂ PRECEDENT ŞI HOLOCAUSTUL

Când ne gândim la informaţiile pe care tocmai le-am trecut în revistă, suntem puşi numaidecât în faţa realităţii cu adevărat îngrozitoare şi izbitoare a faptului că, dacă Ieremia, solul angelic (posibil Gabriel) şi Isus Însuşi au vorbit despre o vreme de necaz fără precedent chiar înaintea revenirii lui Isus, asta ar însemna că ceea ce se va abate asupra Israelului ar putea fi cu mult mai rău decât Holocaustul. Deşi, în mod cert, aşa par a sta lucrurile, eu aş sugera să nu încercăm să cuantificăm suferinţa ce va veni şi nici să nu calculăm vieţile ce se vor pierde. Angajarea în asemenea eforturi îmi pare sterilă. Dacă sunt onest, eu însumi sunt, pur şi simplu, incapabil să explorez cu adevărat un eveniment de o asemenea magnitudine şi oroare. Este un hău prea adânc şi terifiant. Nu-mi pot aduna curajul să arunc o privire dincolo de începutul lui. Dar ideea este că ceva groaznic este pe cale să se întâmple şi noi trebuie să fim pregătiţi.

De asemenea, aş vrea să dau un avertisment în mod specific celor ce împărtăşesc un interes general pentru subiectul profeţiei biblice. Uneori, chestiuni apocaliptice sunt privite într-o manieră factuală, dar profund detaşată şi lipsită de emoţie. Chiar dacă este imposibil

să simţim toată greutatea acestor lucruri pe care le discutăm, este esenţial să ne mişcăm cu grijă şi să nu pierdem o clipă din vedere faptul că nu vorbim despre piese de şah sau despre puncte pe o hartă profetică. Vorbim despre familii reale, oameni reali, vieţi reale. Dacă discutând aceste lucruri, inimile nu ni se umplu de mâhnire şi nu suntem conduşi pe genunchi în rugăciune, atunci este limpede că nu le vedem prin ochii Tatălui şi ai Fiului Său, Isus.

Voi încheia acest capitol spunând doar că aceia dintre noi care dorim să-L urmăm pe Isus, conştienţi fiind de magnitudinea celor ce vor veni, trebuie să începem să ne pregătim inimile ca să putem îmbrăţişa pe deplin şi cu adevărat crucea. Cu doar câteva ceasuri înainte de a alege să îndure tortura trupului şi sufletului Său, Isus a făcut un efort deliberat de a comunica unul dintre cele mai clare şi mai solemne avertismente din toată Scriptura. Modul în care noi, ca trup al lui Mesia, deopotrivă la nivel individual şi colectiv, răspundem acestor informaţii ar putea foarte bine să fie singurul test, şi cel mai mare, cu care ne vom confrunta vreodată. Aceasta nu este defel o exagerare. În capitolul următor, vom porni într-o discuţie legată de care ar fi răspunsul corect al Bisericii ce încearcă să trăiască după cuvintele lui Isus, în zilele din urmă.

CAPITOLUL 17

DIETRICH BONHOEFFER, CORRIE TEN BOOM ȘI JUDECATA POPOARELOR

În capitolul anterior, am examinat câteva fragmente din discursul pe care l-a ţinut Isus pe Muntele Măslinilor, ultima Sa predică şi cea mai lungă pe tema vremurilor din urmă. În realitate, însă, nu ne-am uitat la toată predica. Deşi Matei 24 detaliază evenimentele ce conduc la întoarcerea lui Isus, predica propriu-zisă continuă şi în capitolul 25. În încheierea acesteia, Isus merge mai departe şi descrie ce se va întâmpla după întoarcerea Sa, când va strânge naţiunile la judecată. Pasajul acesta este unul dintre cele mai importante din toate evangheliile şi, în ciuda acestui lucru, unul dintre cele mai neînţelese, în general. Să începem citind cu atenţie cuvintele lui Isus:

> „Când va veni Fiul omului în slava Sa, cu toţi sfinţii îngeri, va şedea pe scaunul de domnie al slavei Sale. Toate neamurile vor fi adunate înaintea Lui. El îi va despărţi pe unii de alţii cum desparte păstorul oile de capre; şi va pune oile la dreapta, iar caprele la stânga Lui. Atunci, Împăratul va zice celor de la dreapta Lui: «Veniţi, binecuvântaţii Tatălui Meu, de moşteniţi Împărăţia, care v-a fost pregătită de la întemeierea lumii. Căci am fost flămând şi Mi-aţi dat de mâncat; Mi-a fost sete şi Mi-aţi dat de băut; am fost străin şi M-aţi primit; am fost gol şi M-aţi îmbrăcat; am fost bolnav şi aţi venit să Mă vedeţi; am fost în temniţă şi aţi venit pe la Mine.» Atunci, cei neprihăniţi Îi vor răspunde: «Doamne, când Te-am văzut noi flămând şi Ţi-am dat să mănânci sau fiindu-Ţi sete şi Ţi-am dat de ai băut? Când Te-am văzut noi străin şi Te-am primit

sau gol şi Te-am îmbrăcat? Când Te-am văzut noi bolnav sau în temniţă şi am venit pe la Tine?» Drept răspuns, Împăratul le va zice: «Adevărat vă spun că, ori de câte ori aţi făcut aceste lucruri unuia din aceşti foarte neînsemnaţi fraţi ai Mei, Mie Mi le-aţi făcut.» Apoi va zice celor de la stânga Lui: «Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic, care a fost pregătit Diavolului şi îngerilor lui! Căci am fost flămând, şi nu Mi-aţi dat să mănânc; Mi-a fost sete, şi nu Mi-aţi dat să beau; am fost străin, şi nu M-aţi primit; am fost gol, şi nu M-aţi îmbrăcat; am fost bolnav şi în temniţă, şi n-aţi venit pe la Mine.» Atunci, Îi vor răspunde şi ei: «Doamne, când Te-am văzut noi flămând sau fiindu-Ţi sete sau străin sau gol sau bolnav, sau în temniţă şi nu Ţi-am slujit?» Şi El, drept răspuns, le va zice: «Adevărat vă spun că, ori de câte ori n-aţi făcut aceste lucruri unuia dintr-aceşti foarte neînsemnaţi fraţi ai Mei, Mie nu Mi le-aţi făcut.» Şi aceştia vor merge în pedeapsa veşnică, iar cei neprihăniţi vor merge în viaţa veşnică." (Matei 25:31-46)

CINE SUNT FRAŢII LUI ISUS?

Partea cea mai importantă şi totuşi cea mai neînţeleasă, în general, din această profeţie este sintagma „fraţii Mei", folosită de două ori de Isus, în versetele 40 şi 45. Din cuvintele lui Isus reiese că destinul naţiunilor în Ziua Judecăţii, respectiv dacă vor fi izgonite sau primite în Împărăţia lui Dumnezeu, depinde în mare parte de raportarea la fraţii Săi. Ba chiar Isus a mers până acolo încât a afirmat că felul în care i-au tratat naţiunile pe fraţii Săi este *felul în care L-au tratat pe El*. El Se identifică profund cu acest grup de oameni, înţelegând purtarea rea aplicată lor ca şi când i-ar fi fost aplicată Sieşi. Cu siguranţă, este de o importanţă absolut crucială să înţelegem la cine Se referea Isus aici.

Interpreţii au sugerat trei moduri distincte de a înţelege această expresie. Unii susţin că Isus vorbea despre poporul evreu, „fraţii Săi" de sânge. Alţii susţin că este vorba de ucenicii Săi sau de oricine este

dispus să-L urmeze. Iar alţii spun că Isus avea în vedere, pur şi simplu, pe săraci, pe suferinzi şi pe cei asupriţi, în general. Acum, deşi grija creştină faţă de săraci şi asupriţi este, categoric, o trăsătură centrală a credinţei creştine, nu despre ea vorbeşte pasajul. Samuel Clough, un învăţător biblic care a scris şi a dat învăţătură pe îndelete pe marginea acestui text, făcea observaţia: „Aceşti fraţi nu sunt fraţii lui Isus din cauză că suferă; dimpotrivă, ei suferă pentru că sunt fraţii lui Isus."[1] Când analizăm Matei 25 în întregul său context propriu-zis, devine limpede că, atunci când vorbea despre „fraţii Săi", Isus Se referea la locuitorii Ierusalimului şi ai Iudeei care vor suferi în timpul „necazului lui Iacov", necaz pe care tocmai îl descrisese în capitolul 24. Ţineţi cont de următorul context mai larg al predicii lui Isus:

> **Matei 23:** Copleşit de emoţie, lacrimi şi jale, Isus a strigat: „O, Ierusalim, Ierusalim!" (v. 37, traducere după NKJV)
>
> **Matei 24:** Isus a avertizat despre o perioadă de mare necaz şi strâmtoare fără precedent, şi pierderi de vieţi în Ierusalim şi Iudeea în zilele din urmă.
>
> **Matei 25:** Isus a învăţat că naţiunile vor fi judecate, de fapt, pe baza felului în care s-au purtat cu fraţii Săi în această vreme de mare necaz pentru ei.

Există o curgere foarte limpede şi logică, pe care o pierdem din vedere dacă ignorăm contextul în care au fost rostite cuvintele lui Isus.

VALEA LUI IOSAFAT

Dezbaterea cu privire la cei despre care vorbeşte Isus este cu totul rezolvată odată ce înţelegem că Isus nu făcea decât să elaboreze pe marginea profeţiei din Ioel 3. Să analizăm cu atenţie profeţia lui Ioel:

> Căci iată că în zilele acelea şi în vremurile acelea, când voi aduce înapoi pe prinşii de război ai lui Iuda şi ai Ierusalimului, voi strânge pe toate neamurile şi le

[1] Samuel Clough, „Who are the «Least of These My Brethren»"? http://samuelclough.com/1109/who-are-the-least-of-these-my-brethren; accesat în 21 iulie 2014.

> voi coborî în valea lui Iosafat. *Acolo, Mă voi judeca cu ele pentru poporul Meu, pentru Israel, moştenirea Mea,* pe care l-au risipit printre neamuri, împărţind între ele ţara Mea. Au tras la sorţ pentru poporul Meu; au dat un flăcău pe o curvă şi au vândut fata pe vin şi l-au băut... Să se scoale neamurile şi să se suie în valea lui Iosafat! Căci acolo voi şedea să judec toate neamurile de primprejur. (v. 1-3, 12; sublinierea adăugată)

Valea lui Iosafat se întinde de la nord la sud, între Muntele Templului şi Muntele Măslinilor. Este întocmai valea spre care Se uita Isus atunci când a rostit predica de pe Muntele Măslinilor. Înţelegeţi că profeţia lui Ioel vorbeşte despre Dumnezeul YHWH ca Judecător, iar Isus a vorbit despre Sine ca fiind Judecătorul, prin aceasta declarându-Se a fi Dumnezeul YHWH. Cu siguranţă ucenicii vor fi recunoscut acest punct, de un dramatism extrem, asupra căruia Isus le atrăgea atenţia, şi asta cu atât mai mult cu cât Isus şedea exact în locaţia în care spunea Ioel că va avea loc judecata naţiunilor. Aşadar, în timp ce şedea pe Muntele Măslinilor, cu privirile coborâte către valea lui Iosafat, spunând că va strânge caprele la stânga Lui, Isus vorbea despre valea *Gheenei*, care este acelaşi termen în greacă pe care Isus îl folosise în mod repetat, cu alte ocazii, pentru a desemna locul pedepsei veşnice (Matei 5:22, 29, 30; 10:28; 23:15, 33; Marcu 9:43, 45, 47; Luca 12:5; Iacov 3:6). Mai mult, atât Isus, cât şi Ioel au spus lămurit că naţiunile vor fi judecate din cauza relelor tratamente pe care le-au aplicat poporului evreu, pe care Domnul îl numeşte „poporul Meu şi moştenirea Mea" (Ioel 3:2). Prin urmare, atunci când Isus a folosit sintagma „fraţii Mei", El trimitea, în mod clar şi direct, la această referinţă.

DOMNUL JUDECĂ ÎN NUMELE ISRAELULUI

Trebuie, de asemenea, să admitem că atunci când a predicat că naţiunile vor fi judecate în funcţie de tratamentul pe care i l-au aplicat Israelului, Isus nu venea câtuşi de puţin cu o idee nouă. Mânia lui Dumnezeu din Ziua Judecăţii faţă de inamicii Israelului este o temă repetată de nenumărate ori în cărţile profetice. Să ne uităm la doar două dintre cele mai evidente exemple.

În Isaia 34, profetul spune că Ziua Judecății va fi ziua când Domnul Își va manifesta mânia și răzbunarea față de inamicii Israelului: „Căci Domnul este mâniat pe toate neamurile și plin de urgie pe toată oștirea lor: El le nimicește cu desăvârșire, le măcelărește de tot... Căci este o zi de răzbunare a Domnului, un an de răsplătire și răzbunare pentru Sion" (v. 2, 8). Alte traduceri folosesc sintagma „controversa Sionului". În mod sigur, azi, peste tot pe pământ, există o controversă legată de Sion. Chiar și în sânul Bisericii, există o profundă divizare între sioniști (cei ce sprijină Israelul) și anti-sioniști. Potrivit cu Isaia, după întoarcerea Sa, în Ziua Judecății, Isus va rezolva definitiv această controversă și, în mod clar, va judeca în numele Israelului în ce privește „cauza Sionului".

Mai târziu, în Isaia 63, Isus este înfățișat ieșind în marș triumfător afară din Edom, deșertul din sudul Israelului, și îndreptându-Se spre Ierusalim. Robele Îi sunt îmbibate de sângele dușmanilor Săi, pe care îi zdrobise sub tălpi ca pe struguri. Acesta este unul dintre pasajele cele mai dramatice și grafice din toată Scriptura care Îl descriu pe Isus după ce Se va fi întors pe pământ:

> „Cine este acesta care vine din Edom, din Boțra, în haine roșii, în haine strălucitoare, și calcă mândru, în plinătatea puterii Lui?" „Eu sunt Cel care am făgăduit mântuirea, și am putere să izbăvesc!" „Dar pentru ce Îți sunt hainele roșii și veșmintele Tale ca veșmintele celui ce calcă în teasc?" „Eu singur am călcat în teasc și niciun om dintre popoare nu era cu Mine; i-am călcat astfel în mânia Mea și i-am zdrobit în urgia Mea; așa că sângele lor a țâșnit pe veșmintele Mele și Mi-am mânjit toate hainele Mele cu el. Căci în inima Mea era o zi de răzbunare și venise anul celor răscumpărați ai Mei... Am călcat astfel în picioare popoare în mânia Mea, le-am îmbătat în urgia Mea și le-am vărsat sângele pe pământ." (Isaia 63:1-4, 6)

Nici nu mai este nevoie să spun că această descriere se află într-un contrast izbitor cu tabloul stereotipic al Păstorului blând ce ține după umeri un mielușel. Ea prezintă un Isus al judecății și al răzbunării.

Trebuie să înţelegem, însă, că motivul mâniei şi urgiei Sale este marea dragoste pe care i-o poartă Domnul poporului Său Israel:

> Voi vesti îndurările Domnului, faptele Lui minunate, după tot ce a făcut Domnul pentru noi! Voi spune marea Lui bunătate faţă de casa lui Israel, căci i-a făcut după îndurările şi bogăţia dragostei Lui. El a zis: „Negreşit, ei sunt poporul Meu, nişte copii care nu vor fi necredincioşi!" Şi astfel El s-a făcut Mântuitorul lor. În toate necazurile lor n-au fost fără ajutor şi Îngerul care este înaintea Feţei Lui i-a mântuit; El Însuşi i-a răscumpărat, în dragostea şi îndurarea Lui, şi necurmat i-a sprijinit şi i-a purtat în zilele din vechime. (Isaia 63:7-9)

Unul dintre cele mai proeminente pasaje ce descriu răzbunarea Domnului faţă de naţiuni, în mod specific din cauza modului în care acestea s-au purtat cu Israelul, este Ezechiel 25. De fapt, şi Isus a făcut aluzie la acest text în predica de pe Muntele Măslinilor. În acest capitol, Domnul a vorbit încă o dată prin Ezechiel împotriva Edomului, care mai este numit şi Muntele Seirului (cel mai înalt munte din Edom). Pentru că Edomul este stăpânit de o „ură veşnică" („ură nepotolită", după KJV) faţă de Israel şi se va veseli când Israelul va suferi disciplina Domnului în zilele din urmă, Dumnezeu promite să judece Edomul şi să-l prefacă într-o pustietate veşnică.

> Aşa vorbeşte Domnul, Dumnezeu: „Iată, sunt împotriva ta, munte al Seirului! Îmi voi întinde mâna împotriva ta şi te voi preface într-o pustietate şi într-un loc devastat! Îţi voi preface cetăţile în ruină, iar tu vei ajunge o pustietate şi vei şti atunci că Eu sunt Domnul. *Pentru că aveai o ură străveche şi i-ai doborât cu sabia pe israeliţi în vremea necazului lor, în vremea pedepsei lor finale*, de aceea, viu sunt Eu, zice Stăpânul Domn, că te voi îneca în sânge şi sângele te va urmări. Fiindcă nu ai urât vărsarea de sânge, aceasta te va urmări. Voi preface muntele Seir într-o pustietate şi într-un loc

> devastat. Şi voi nimici din el pe oricine îl străbate. Îi voi umple versanţii de morţii lui. Cei răpuşi de sabie vor cădea pe dealurile tale, pe văile tale şi în toate albiile tale. Te voi preface într-o pustietate veşnică şi cetăţile tale nu vor mai fi locuite. Şi vei şti astfel că Eu sunt Domnul. (Ezechiel 35:3-9; sublinierea adăugată)

Ce deosebeşte acest pasaj de cele din Isaia este faptul că acesta vorbeşte specific despre relele tratamente aplicate de Edom Israelului în vremea pedepsei şi necazului său din zilele din urmă. Aşadar, acest pasaj conţine deopotrivă referinţe la disciplinarea pe care o va suferi Israelul la sfârşitul vremurilor (pe care Isus a descris-o în Matei 24) şi avertismentele legate de judecata naţiunilor pentru felul în care s-au purtat cu Israelul în această vreme (pe care Isus le-a descris apoi în Matei 25). De asemenea, este fascinant să recunoaştem că, în capitolul precedent, Ezechiel 34, este o profeţie care prezintă evreii ca fiind oile Domnului şi venirea lui Mesia ca un păstor credincios: „Voi pune peste ele un singur păstor, care le va paşte, şi anume pe Robul Meu David; El le va paşte, El va fi păstorul lor" (v. 23). Fără îndoială, imaginea în care Isus este un Păstor drept care va separa oile neprihănite de caprele nelegiuite era o aluzie la Ezechiel 34. Aşadar, în predica Sa, Isus evoca deopotrivă profeţiile din Ioel 3 şi din Ezechiel 34-35, îmbinându-le.

Există multe alte pasaje pe paginile Scripturilor care vorbesc şi ele de faptul că Domnul Se va întoarce ca să Se răzbune pe inamicii poporului Său Israel (vezi Numeri 24:14-20; Psalmul 102:13-20; Isaia 25:8-11; Ezechiel 25:12-17; 30:1-5; 36:2-7; Obadia 1:8-20; Mica 4:10-12; Ţefania 2:2-11; Zaharia 1:14-17; 14:2-14). Deşi este un adevăr bine stabilit şi fundamental, predicat peste tot în Vechiul Testament şi în mod clar reluat şi pus la loc de frunte şi în centrul învăţăturilor lui Isus, acest concept lipseşte aproape cu desăvârşire din sânul majorităţii Bisericii zilelor noastre. Fără îndoială, toţi credincioşii cu discernământ au datoria să recunoască realitatea acelei zile viitoare.

DOUĂ EXEMPLE STRĂLUCITOARE PENTRU ZILELE NOASTRE

Contemplând implicaţiile cu adevărat profunde ale faptului că o vreme de suferinţă fără precedent stă încă înaintea Israelului, sunt

doi creştini ale căror mărturii au fost păstrate pentru noi şi la care generaţia noastră are nevoie să se uite ca la două exemple strălucitoare. Majoritatea creştinilor au auzit cel puţin de Dietrich Bonhoeffer şi de Corrie ten Boom. Există destule cărţi care relatează vieţile lor de martori credincioşi şi curajoşi ai lui Isus în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, sub ocupaţie nazistă, dar dacă nu aţi citit nimic despre niciunul dintre ei, vă încurajez călduros să puneţi mâna măcar pe următoarele două: *Bonhoeffer – pastor, martir, profet, spion. Un neprihănit dintre neamuri împotriva celui de-al Treilea Reich*, de Eric Metaxas şi *Refugiul*, de Corrie ten Boom.

În vreme ce au fost, neîndoielnic, numeroşi alţi martori credincioşi în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, care au murit fără ca poveştile lor să fie spuse vreodată, mărturia vieţii lui Dietrich Bonhoeffer şi Corrie ten Boom a fost păstrată pentru noi, cred eu, cu un scop. Acestea conţin lecţii profunde de viaţă pentru noi, cei de azi, şi mai cu seamă pentru aceia ce vor trăi să vadă cu ochii lor evenimentele pe care le-am discutat în ultimele două capitole. Să începem cu Dietrich Bonhoeffer.

DIETRICH BONHOEFFER

Dietrich Bonhoeffer a fost poet german, muzician, autor, pastor, teolog, filosof, dizident anti-nazist şi, în cele din urmă, martir, murind în 1945. Dincolo de scrierile sale teologice, Bonhoeffer a ajuns cunoscut mai cu seamă pentru opoziţia faţă de compromisul încheiat de Biserica germană cu nazismul şi persecuţiile împotriva evreilor.

În 1933, chiar la începutul preluării Germaniei de către naziști, Bonhoeffer opunea deja rezistenţă în mod deschis. La două zile după ce Hitler s-a instalat în funcţia de cancelar, Bonhoeffer a transmis un mesaj radiofonic în care l-a criticat şi i-a pus în gardă pe germani să nu cumva să alunece în idolatrie faţă de Führer (conducător), care, a spus el, ar putea foarte lesne să se dovedească a fi un *Verführer* (conducător greşit sau seducător). Emisiunea lui a fost întreruptă în mijlocul propoziţiei. De asemenea, a început să-şi înalţe glasul în public chemând creştinii la o rezistenţă activă faţă de persecutarea evreilor de către Hitler şi declarând că Biserica nu trebuie să se

mulţumească să „bandajeze victimele sub roată, ci să pună beţe în înseşi spiţele roţii.'"[2]

În acelaşi an, în Biserica Luterană Germană au avut loc alegeri, în care o majoritate copleşitoare a poziţiilor-cheie au fost ocupate de susţinători ai nazismului, cunoscuţi sub denumirea de mişcarea creştinilor germani (*Deutsche Christen*). La scurt timp după aceea, Bonhoeffer a fost autorizat de liderii opoziţiei din Biserică să întocmească ceea ce s-a numit „Confesiunea de la Betel", o declaraţie de credinţă care în egală măsură se opunea mişcării creştinilor germani şi afirma chemarea şi alegerea poporului evreu. Deşi documentul accepta parţial o perspectivă supersesionistă, afirmând că „locul poporului legământului Vechiului Testament n-a fost luat de nicio altă naţiune, ci mai degrabă de Biserica creştină, chemată din mijlocul tuturor naţiunilor", făcea şi o concesie foarte puternică şi rar întâlnită în ce priveşte caracterul de popor ales al evreilor:

> Dumnezeu a dat dovadă cu prisosinţă de credincioşie rămânând credincios Israelului, potrivit naturii umane din care S-a născut în trup Cristos, în ciuda întregii necredincioşii a lui Israel chiar şi după răstignire. Dumnezeu încă mai vrea să ducă la bun sfârşit cu evreii planul pentru răscumpărarea lumii, ce a început odată cu chemarea Israelului (Romani 9-11). Acesta este motivul pentru care Dumnezeu a păstrat, după trup, o rămăşiţă sfântă din Israel... Această rămăşiţă sfântă are caracterul *indelebilis* al poporului ales.[3]

Ediţiile revizuite ale Confesiunii au fost ulterior atât de diluate încât Bonhoeffer însuşi a refuzat să le semneze.

Ca răspuns la preluarea aproape totală a Bisericii de către simpatizanţii nazişti, Bonhoeffer împreună cu prietenul şi colegul său, Martin Niemöller, au format, în scurt timp, *Pfarrernotbund*-ul, o mişcare creştină ce avea să evolueze în ceea ce a ajuns să fie cunoscută

---

[2]Geffrey B. Kelly şi F. Burton Nelson, ed., *A Testament to Freedom: The Essential Writings of Dietrich Bonhoeffer*, ed. sub. rev. (New York: HarperOne, 2009), pag. 132.

[3]Confesiunea de la Betel din 1933, în *Dietrich Bonhoeffer Works*, vol. 12, *Berlin 1932-1933*, ed. Carsten Nicolaisen (Minneapolis: Fortress, 2009), pag. 418.

drept „Biserica Confesiunii". Aceasta a fost o mişcare bisericească de separare, schismatică, ce a ţinut piept nazificării Bisericii protestante germane mai largi. Biserica Confesiunii a adoptat Declaraţia de la Barmen, un document care insista că Cristos, nu Führer-ul, era capul Bisericii germane şi că creştinii germani pervertiseră conducerea Bisericii, aservind-o statului, şi compromiseseră Evanghelia dându-se după nazism. În 1935, Bonhoeffer a înfiinţat şi a condus un seminar subteran pentru instruirea pastorilor din Biserica Confesiunii. Doi ani mai târziu, în iulie 1937, când suprimarea Bisericii Confesiunii de către nazişti s-a intensificat, Niemöller, asociat şi prieten apropiat de-al lui Bonhoeffer, a fost arestat. În 1937, Gestapo-ul a închis seminarul şi a arestat douăzeci şi şapte de pastori şi foşti studenţi. Cam în această perioadă a publicat Bonhoeffer celebra sa carte, *Costul uceniciei*, în care nu doar că a atacat „harul ieftin" ca fiind o acoperire pentru laxitatea morală, ci a şi predicat „harul costisitor".

În următorii doi ani, Bonhoeffer a călătorit în secret de la un sat la altul ca să instruiască pastori în ceea ce era numit „seminarul pe fugă". Cei mai mulţi dintre studenţii săi slujeau ilegal în parohii mici.

În aprilie 1943, după zece ani de slujire şi rezistenţă activă faţă de nazişti, Bonhoeffer a fost arestat. Timp de un an şi jumătate, a fost ţinut la închisoarea militară din Tegel, în aşteptarea procesului. În februarie 1945, a fost transferat în secret în lagărul de concentrare de la Buchenwald şi, la urmă, în lagărul de concentrare din Flossenbürg. În zorii zilei de 9 aprilie 1945, Bonhoeffer a fost executat prin spânzurare. A murit cu doar două săptămâni înainte ca soldaţii americani să elibereze lagărul, cu trei săptămâni înainte de sinuciderea lui Hitler după ce sovieticii au capturat Berlinul şi cu o lună înainte de capitularea finală a Germaniei naziste. Iată relatarea unui doctor care a fost martor la execuţia lui:

> L-am văzut pe pastorul Bonhoeffer... îngenunchind pe podea şi rugându-se fierbinte lui Dumnezeu. Am fost profund mişcat de modul în care s-a rugat acest om amabil, cu atâta dedicare şi cu atâta certitudine că Dumnezeu îi auzea rugăciunea! La locul execuţiei, a rostit din nou o scurtă rugăciune şi apoi a urcat cele câteva trepte până la spânzurătoare, brav şi stăpânit.

> Moartea i-a survenit după câteva secunde. În cei aproape cincizeci de ani în care am lucrat ca doctor, cu greu pot spune că am văzut pe cineva murind într-o supunere atât de deplină față de voia lui Dumnezeu.[4]

CORRIE TEN BOOM

În apropiere, în Olanda aflată sub ocupație nazistă, o altă martoră pentru Cristos, Corrie ten Boom, și familia ei făceau eforturi pentru a ajuta evrei să scape de Holocaustul nazist din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. În 1940, naziștii au invadat Olanda și, în scurt timp, au început să aresteze evreii și să-i trimită pe mulți în lagăre de concentrare. Familia ten Boom avusese mereu casa deschisă pentru oricine se afla în nevoie.

Așadar, în mai 1942, când o femeie evreică, al cărei soț fusese arestat și al cărei fiu s-a ascuns, a venit, cuprinsă de teamă, în casa familiei ten Boom, căutând un loc în care să stea, tatăl lui Corrie, Casper, a fost imediat de acord să o primească la ei. Casper studia cu ardoare profeții Vechiului Testament și respingea categoric orice formă de supersesionism. „În casa aceasta", a declarat Casper, „cei din poporul lui Dumnezeu sunt întotdeauna bineveniți."

Pe măsură ce strânsoarea ocupației naziste s-a întețit, casa familiei ten Boom a devenit un refugiu deopotrivă pentru evrei și pentru rezistența olandeză subterană. Pe toată durata anului 1943 și până la începutul anului 1944, existau în mod curent șase sau șapte oameni ce trăiau în ilegalitate în casa lor. Uneori, și alți refugiați locuiau împreună cu familia timp de câteva ceasuri sau zile până când puteau găsi o altă casă sigură. Corrie și sora ei, Betsie, au devenit lidere active în rezistența subterană din Haarlem, localizând alte familii curajoase de olandezi dornici să primească refugiați. Corrie și Betsie au petrecut multă vreme, în acei ani, îngrijindu-se de nevoile refugiaților ce se ascundeau de autorități. Ca să îi poată găzdui pe oaspeții lor evrei, familia ten Boom le punea la dispoziție mâncare kosher și onorau Sabatul evreiesc. Construiseră chiar o încăpere secretă, lată de doar câțiva centimetri, dar lungă de câteva picioare, unde mai mulți oameni

---

[4]Eberhard Bethge, *Dietrich Bonhoeffer: A Biography* (Minneapolis: Fortress, 2000), pag. 927.

puteau sta liniştiţi în picioare, în caz că se făcea vreo inspecţie sau vreun raid asupra casei. Spaţiul acesta mic îl numeau „refugiu".

În februarie 1944, un informator olandez le-a spus naziştilor despre lucrarea familiei ten Boom. Întreaga familie a fost arestată. Când naziştii au executat un raid asupra casei lor, în ascunzătoare se aflau şase oameni. Aceştia au rămas acolo timp de aproape două zile. Întrebat fiind dacă ştia că îl păştea moartea pentru că dăduse ajutor evreilor, Casper a replicat: „Ar fi o onoare pentru mine să-mi dau viaţa pentru străvechiul popor al lui Dumnezeu." Casper, în vârstă de 84 de ani când a fost arestat, a murit după doar zece zile în închisoarea Scheveningen.

Corrie şi Betsie au petrecut un total de zece luni în trei închisori diferite, dintre care ultima a fost infamul lagăr de concentrare din Ravensbrück, în apropiere de Berlin. Până şi în lagărul de concentrare, Corrie şi Betsie au continuat să-şi petreacă timpul depunând mărturie pentru Isus şi vestind Evanghelia, multe femei fiind astfel conduse la Cristos în timpul încarcerării lor acolo.

Betsie a murit în Ravensbrück, în 16 decembrie 1944. Înainte de a muri, i-a spus lui Corrie: „Nu este groapă atât de adâncă încât El [Dumnezeu] să nu fie mai adânc de-atât." Corrie a fost eliberată în 28 decembrie 1944, fiind singura din familie care a supravieţuit ca să îşi spună povestea. Evreii pe care familia ten Boom îi ascunsese în momentul arestării au rămas nedescoperiţi şi au supravieţuit toţi, cu excepţia unei bătrâne. Se estimează că familia ten Boom şi reţeaua pusă pe picioare cu ajutorul lor au salvat mai mult de opt sute de vieţi.

MODELE PENTRU BISERICA DIN ZILELE DE PE URMĂ

Atât Dietrich Bonhoeffer, cât şi Corrie ten Boom sunt modele profetice pentru Biserica de azi – care ar putea foarte bine să fie Biserica zilelor din urmă. Nu încape discuţie că, atunci când ne uităm la Biserica de azi, atât de mult din ceea ce vedem nu este decât o umbră ştearsă a ceea ce este ea chemată cu adevărat să fie. Atât de puţin din ea reflectă cu adevărat Biserica din era apostolică. Atunci când ascult predici rostite de la amvoanele celor mai mari şi mai cunoscute biserici din naţiunea mea, ceea ce aud şi văd nu aduce aproape deloc cu credinţa descrisă în paginile Noului Testament. Puţine predici vorbesc despre

chemarea de a ne duce crucea. Încă şi mai puţine, despre nevoia de a ne pocăi de păcat. Puţine se ţin cu tărie de afirmaţiile exclusiviste ale lui Isus ca fiind singurul mijloc de dobândire a mântuirii. Încă şi mai puţine sunt despre chemarea pe care ne-o face Isus de a ne da vieţile ca să trăim cu El în veacul viitor. Dacă ne gândim câte dau învăţătură despre restaurarea viitoare a împărăţiei evreilor, nu găsim aproape niciuna. Până şi în rândul acelor biserici şi lucrări care se consideră a fi mai conservatoare şi ortodoxe în expresie, văd în continuare un grad ridicat de compromis cu spiritul veacului acestuia.

În acest context, viaţa lui Bonhoeffer precum şi vieţile celor din familia ten Boom ies în evidenţă ca nişte exemple atât de remarcabile. Atât Bonhoeffer, cât şi familia ten Boom au desconsiderat tendinţele populare din sânul Bisericii de pe vremea lor. În ciuda acceptării tot mai răspândite a supersesionismului, cei din familia ten Boom erau restauraţionişti impenitenţi, care se ţineau cu atâta tărie de convingerile lor încât erau gata să încalce orice lege a ţării ca să dea ascultare Cuvântului lui Dumnezeu. Tot aşa şi Bonhoeffer a fost un glas profetic, care nu doar opunându-se ferm tendinţelor din sânul Bisericii din vremea lui, ci şi văzând cu claritate ceea ce avea să vină cu mulţi ani înainte, a fost capabil să conducă o mişcare de rezistenţă ce s-a ţinut ferm de chemarea Evangheliei. Să enumerăm doar câteva dintre aspectele în care Bonhoeffer a fost un exemplu pentru vremea noastră.

EXEMPLUL LUI DIETRICH BONHOEFFER

Vocile profetice sunt întotdeauna batjocorite şi marginalizate, chiar şi în sânul Bisericii, şi abia mai târziu sunt recunoscute şi onorate, cele mai multe dintre ele la mult timp după moarte. Ceea ce este atât de fascinant în ce priveşte la viaţa lui Dietrich Bonhoeffer este că opoziţia sa vocală faţă de nazism a început cu mulţi ani înainte ca atât de mulţi dintre contemporanii săi să înceapă măcar să întrevadă natura cu adevărat demonică a ceea ce punea stăpânire pe Germania. Astăzi, mulţi creştini sunt incapabili să discearnă multiplele moduri în care spiritul veacului acestuia s-a infiltrat în Biserică. În mod sigur, unul dintre cele mai importante semne că acest lucru se întâmplă este acela că Biserica îi tolerează din ce în ce mai mult şi chiar îi celebrează

pe aceia care demonizează Israelul. Satan foloseşte deja lideri care se autointitulează creştini pe post de purtători ai săi de cuvânt în războiul pe care îl duce împotriva poporului legământului lui Dumnezeu. Dar, după cum înşelătorul îşi are propriile voci în sânul Bisericii, tot aşa şi Domnul ne cheamă să fim glasul Lui, să fim ucenici precum Dietrich Bonhoeffer, care să stăm neînfricaţi împotriva valurilor de minciuni şi înşelăciune ce continuă să se spargă de zidurile Bisericii Sale.

Aşadar, un aspect fundamental în care Bonhoeffer a fost un exemplu pentru Biserica zilelor din urmă, aspect în care ar trebui să căutăm să-l imităm chiar acum, a fost neobosita sa determinare de a se poziţiona de partea adevărului şi purităţii în bisericile lui Dumnezeu şi de a suna alarma atunci când vedea un pericol clar ivindu-se la orizont.

Fără îndoială că şi Bonhoeffer a fost acuzat de instigare la frică, la începutul anilor 1930, dar în mai puţin de un deceniu, avertismentele sale au fost pe deplin îndreptăţite. Astăzi, el este privit ca un profet. Oricât de mult mă tulbură să spun acest lucru, norii de furtună ce se adună la orizont, la nivel mondial, în zilele noastre, sunt de departe mai negri şi mai prevestitori de rele decât erau cei din 1930. Este timpul ca bărbaţii şi femeile de caracter să-şi ridice vocile şi să sune alarma. Se apropie o furtună puternică. Acum este timpul să ne pregătim.

Un alt aspect vital în care Bonhoeffer a fost un exemplu pentru Biserica zilelor din urmă este lucrarea sa de formare a Bisericii subterane, incluzând un seminar subteran. Atunci când compromisul cu nazismul atinsese punctul în care pusese stăpânire pe denominaţiunea sa, Bonhoeffer a trecut în subteran şi a început să ucenicizeze, să instruiască şi să dea naştere adevăratei rămăşiţe a Bisericii, ridicând alţi lideri tineri. Tot aşa în zilele noastre, pe măsură ce se răspândeşte legislaţia anti-creştină şi corupţia din biserici, va fi o nevoie tot mai mare de o armată de învăţători, pastori şi părinţi spirituali maturi care să iasă din tabără şi să conducă rămăşiţa Bisericii. În vremuri de pace, Biserica prosperă, dar în timpuri de haos, adevărata Biserică întotdeauna trece în subteran. Este deja cazul în multe naţiuni ale lumii, dar în zilele ce vin, eu cred că aceasta va deveni norma, mai degrabă decât excepţia. Acum este timpul să se ridice adevăraţii conducători apostolici.

EXEMPLUL FAMILIEI TEN BOOM

În viețile celor din familia ten Boom găsim un exemplu la care poate privi aproape oricare creștin de rând. Deși nu fiecare creștin este chemat să umble la nivelul de ucenicie la care se afla Bonhoeffer, toți creștinii pot nutri aspirația de a deveni slujitori de speța celor din familia ten Boom. Dacă, în multe privințe, Bonhoeffer constituie un exemplu pentru liderii creștini din zilele noastre, familia ten Boom este unul pe care sunt convins că toți creștinii vor avea nevoie să-l imite în zilele ce ne stau înainte. Puțini ar lua azi în calcul ideea de a-și pregăti casele și inimile pentru a ascunde și a purta de grijă refugiaților din zilele ce vor veni, însă dacă punem cap la cap multiplele tendințe și evenimente mondiale cu avertismentele clare ale Scripturii, aceasta este, de fapt, o concluzie foarte firească.

În ultimul timp, mulți din sânul Bisericii creștine și mulți chiar din afara Bisericii s-au alăturat mișcării cunoscute sub denumirea de „pregătire". Ideea este simplă: pe fondul prăbușirii economiei mondiale, a răspândirii tot mai largi a terorismului și a înmulțirii dezastrelor naturale, este înțelept să te pregătești. Nu încape îndoială că există multă înțelepciune în a avea resursele necesare pentru a privi în viitor cu mintea liniștită. Din perspectivă creștină, însă, este periculos să te pregătești dacă principalul tău scop este autoconservarea și ești puțin interesat sau deloc să le slujești altora și să faci o demonstrație reală a Evangheliei pe timp de criză. Eu cred că Domnul îi va chema pe cei ce sunt ai Săi din toată lumea să-și deschidă casele ca locuri de refugiu în timpul marii furtuni ce stă să vină. Dar disponibilitatea de a face acest lucru presupune să ne pregătim inimile de pe acum. Se apropie zilele când mulți dintre frații lui Isus, evreii, vor fi din nou în situația de a suferi de foame și de sete. Ești pregătit să le dai ceva de mâncat și de băut? Mulți nu vor avea unde locui. Îi vei invita la tine? Isus spune că, făcând aceasta, Îl vom fi invitat la noi pe El.

Este fascinant să vedem că Apocalipsa 12:6 spune că, în zilele din urmă, Israel va fugi în „pustie", unde „va fi hrănit". Trebuie să ne întrebăm, dacă femeia care simbolizează Israelul este hrănită în pustie, cine este acela care o va hrăni? Unii vor să supra-spiritualizeze acest lucru, spunând că Dumnezeu Însuși o va hrăni. Bineînțeles, în sensul ultim, așa este, dar Domnul aproape întotdeauna îi folosește pe cei

ce sunt ai Lui ca să-Şi îndeplinească planurile. Isus a afirmat răspicat lucrul acesta. Eu cred că, în chiar clipa aceasta, Domnul îi trezeşte pe cei ce sunt ai Săi de pretutindeni de pe pământ la cunoştinţa chemării lor de a fi purtarea Lui de grijă pentru poporul evreu în zilele care ne stau în faţă.

Celor mai multor creştini le poate părea foarte greu să se conecteze la realitatea practică a tuturor acestor lucruri. Dacă, însă, cântărim problema, când ne gândim la tendinţa mondială spre ură faţă de evrei şi faţă de statul Israel, la radicalizarea unor părţi extinse din lumea musulmană şi la retragerea influenţei americanilor din Orientul Mijlociu, devine foarte evident, pentru cei ce au ochi să vadă, că toate acestea sunt, în fapt, chestiuni foarte rezonabile şi de o importanţă presantă.

Când am făcut cercetări pe acest subiect, i-am luat un interviu lui Samuel Clough. După cum am menţionat mai devreme, Clough este un învăţător biblic foarte bine pregătit, care a gândit pe îndelete această chestiune şi care, în opinia mea, o abordează într-o manieră foarte echilibrată şi sobră. Clough a vorbit despre standardul dublu al multora din Biserica de azi, care, pe de o parte, judecă Biserica germană pentru eşecul de a fi recunoscut încă din faşă adevărul despre Hitler şi partidul nazist şi, pe de alta, îşi bat joc de ideea că ceva foarte similar, dacă nu cumva mai îngrozitor, ar putea plana asupra propriului nostru orizont:

„Ne uităm în trecut şi spunem: «Germanii au fost atât de orbi în anii 1930! N-au putut vedea ce va urma?» Însă ceea ce se spune deschis chiar acum, mai cu seamă în Orientul Mijlociu, şi chiar peste tot pe pământ este cu mult mai virulent, cu mult mai agresiv decât tot ce s-a spus public vreodată în Germania nazistă", mi-a spus el. Iar una dintre condamnările cele mai mari, cred eu, ale acestei generaţii este că îi celebrăm pe Bonhoeffer şi pe alţii asemenea lui, le studiem scrierile şi apreciem înţelepciunea lor profetică, dar trăim într-o generaţie în care lucrurile depăşesc cu mult pe cele la care a fost martor Bonhoeffer, în termeni de limbaj, retorică, chiar şi scară. Nu avem de-a face cu o naţiune din Europa; avem de-a face cu un val mondial tot mai mare de radicalism, care proferează pe faţă ameninţări agresive, genocidale.

„Îl celebrăm pe Bonhoeffer", a continuat Clough, „şi totuşi, ideea de a sluji practic evreii, sau chiar de a ne pregăti să o facem cândva,

în generaţia noastră, este de neconceput; este cu totul de lepădat. Este văzută ca fiind o chestiune de importanţă secundară. Faptul că nu dăm nicio atenţie acestui subiect constituie, în el însuşi, o criză a Bisericii. Biserica germană, în majoritatea ei, nu a răspuns cum se cuvenea la criza vremii ei. Iar pentru aceasta am judecat-o cu asprime, şi pe bună dreptate, pentru că pasivitatea în faţa unei asemenea răutăţi este totuna cu a ne da acordul. Însă, în generaţia noastră, ne confruntăm din nou cu un antisemitism fanatic şi încă o dată cu un islam radical ce ameninţă să extermine evreii. „În lumina propriei noastre pasivităţi", a întrebat el, „cum ne aşteptăm să scăpăm de dreapta judecată a lui Dumnezeu?"[5]

Clough are dreptate în atâtea privinţe! Trăim în prima generaţie din istoria omenirii care este martora împlinirii mai multor semne ale sfârşitului veacului, cum ar fi acela că Evanghelia ajunge la fiecare trib şi limbă, că statul politic al evreilor a fost restabilit în ţara biblică a Israelului şi că ameninţările împotriva lui sunt tot mai mari şi îl înconjoară din toate părţile, venind nu doar din partea islamului radical, ci şi din valul tot mai mare de antisemitism global. Avem multiple semne şi, cu toate aceste semne, mulţi par hotărâţi să nege că sfârşitul veacului acestuia va veni vreodată.

„Cum ne-ar judeca pe noi Biserica germană?" m-a întrebat Clough. „Noi pe ei i-am judecat cu asprime, dar ce facem noi diferit acum? Avem mai multe dovezi, mai multă retorică, totul se întâmplă în câmp deschis, la lumină, suntem mai conştienţi şi, mai presus de toate, avem exemplul lor. Holocaustul a fost pus la cale în mare parte în privat, în dosul uşilor închise. Planurile pentru exterminarea finală au fost ticluite de cei din vârful SS-ului. În generaţia noastră, însă, valul crescând de antisemitism nu capătă glas îndărătul uşilor închise, în sânul unei elite puţin numeroase, ci este ticluit în mod făţiş pe reţelele sociale, fără ocolişuri pe Internet. Este strigat din moschei şi din alte locuri. Este trâmbiţat deschis. Şi, cu toate acestea", a conchis el cu tristeţe, „cei mai mulţi se fac că nu văd".

Atunci când Biserica acestei generaţii va sta înaintea lui Isus, în Ziua Judecăţii, se va găsi vreunul în stare să spună, cu onestitate, că nu am avut niciun semnal de avertizare?

---

[5]Samuel Clough, într-un interviu personal cu autorul.

CONCLUZIE

Am început această carte citând avertismentul apostolului Pavel cu privire la aroganţa ne-evreilor faţă de Israel. Acest avertisment nu seamănă cu altele. Pavel nu a spus că, dacă neamurile sunt arogante faţă de evrei, riscă să piardă vreun adevăr sau vreo binecuvântare importantă. Pavel a afirmat răspicat că atitudinile greşite ale credincioşilor ne-evrei faţă de poporul evreu, inclusiv faţă de evreii necredincioşi, vor duce la „tăierea" credincioşilor ne-evrei, termen ce implică o condamnare şi separare veşnică de Dumnezeu. Declaraţia lui Pavel a fost un avertisment cât se poate de puternic. Trecând în revistă lunga şi brutala istorie a tratamentelor aplicate de creştini evreilor, am aflat nu numai că avertismentul lui Pavel a rămas nebăgat în seamă, ci că a fost de-a dreptul călcat în picioare. În loc să interzică aroganţa faţă de poporul evreu, Biserica a fost campioana aroganţei şi chiar s-a bucurat de degradarea lui. Lunga istorie a antisemitismului creştin este, cu adevărat, marea ruşine a creştinătăţii. Chiar dacă noi, creştinii de azi, nu putem schimba trecutul, putem da ascultare avertismentului lui Pavel, pocăindu-ne şi respingând orice formă de supersesionism. Ne putem raporta la evrei aşa cum aşteaptă Domnul să o facem: arătând îndurare, dragoste şi cinste. În timp ce trecutul nu poate fi schimbat, există încă speranţă pentru viitor.

De asemenea, am studiat multe dintre pasajele ce demonstrează că, la sfârşitul veacului, energia, rezistenţa şi mânia lui Satan vor fi îndreptate, în principal şi în mod specific, împotriva poporului şi ţării lui Israel. Deşi creştinii sunt şi vor continua să fie ţinte ale mâniei satanice, peste tot în lume (Apocalipsa 12:17), dacă ţinem cont de accentul Scripturilor, acesta cade, în mod copleşitor, aproape în totalitate asupra Israelului. Astăzi, cei ce au ochii discernământului pot vedea că zilele din urmă pe care le descriu profeţii evrei din vechime se apropie tot mai mult şi sunt, poate, chiar în faţa noastră.

Întrebarea care trebuie să-i preocupe pe creştini cel mai mult în aceste momente este aceasta: Unde se va găsi majoritatea Bisericii la sfârşitul veacului şi în Ziua Judecăţii? Oare creştinii dintre neamuri, care sunt chemaţi să umble în discernământ şi să rămână alături de poporul evreu, vor vedea, în schimb, pe mulţi din rândurile lor războindu-se cu Israelul şi susţinându-i pe cei ce lucrează înspre

anihilarea lui? Deşi este greu de imaginat o tragedie mai mare, dacă istoria Bisericii şi mai multe tendinţe actuale din sânul Bisericii constituie un indicator, atunci, cu mâhnire o spun, aşa stau, de fapt, lucrurile. Ca în alte câteva chestiuni, Satan şi-a îndreptat energiile spre bătălia spirituală ce se dă pentru inima Bisericii, mai cu seamă în ceea ce priveşte modul de raportare al acesteia la poporul evreu şi la statul Israel. Oriunde găseşte o uşă deschisă, cât de mică, Satan o va exploata şi o va folosi în slujba scopurilor sale demonice. Tocmai această furie demonică împotriva legământului avraamic – în fapt, împotriva planului însuşi de răscumpărare pe care îl are Dumnezeu – este principalul catalizator spiritual ce pune în mişcare atât de mult din conflictul existent astăzi pretutindeni în lume.

Dalton Thomas, un prieten de-al meu şi autor al cărţii *Controversy of Zion and the Time of Jacob's Trouble* [Controversa Sionului şi vremea necazului lui Iacov], a rezumat cu multă elocvenţă şi precizie ceea ce se petrece în zilele noastre peste tot în lume, chiar şi în sânul Bisericii, şi a explicat motivul pentru care toate acestea vor continua să se intensifice:

„Astăzi, controversa sporeşte într-o manieră fără precedent", mi-a spus el într-un interviu personal. „Putem să o explicăm în termeni geopolitici sau istorici şi, cu toate acestea, să continuăm să pierdem din vedere motivul de la baza ei. Motivul ce stă la baza atâtor controverse legate de cetatea Ierusalimului este acela că Dumnezeu a făcut un legământ ca Fiul Său să domnească şi să conducă dintr-o bucată specifică de pământ, într-un timp desemnat de El. Şi cu cât ne apropiem de acel timp, puterile, domniile şi stăpânitorii văzduhului îşi vor intensifica mânia, rezistenţa, opoziţia şi competiţia şi vor folosi oamenii aidoma unor marionete, cu scopul de a-şi realiza planurile."[6]

Creştinii cu discernământ au datoria de a face tot ce le stă în putere ca să se asigure că nenumăratele eşecurile pe care le-a avut Biserica în trecut nu se vor repeta în viitor. Trebuie să ne asigurăm că nu există nicio uşiţă deschisă pe care inamicul să o poată exploata. Asta se poate întâmpla doar dacă Biserica respinge mai întâi ideile şi doctrinele specifice care au autorizat, au susţinut şi au întreţinut imensa ură faţă de evrei ce a dominat mult prea mult din cadrul

[6]Interviu personal. Folosit cu permisiune.

Bisericii, o vreme mult prea îndelungată. Dacă Biserica vrea să-şi împlinească chemarea în zilele din urmă şi să umble în adevăr, dacă vrea să evite intrarea în parteneriat cu inamicul, atunci trebuie să se debaraseze de doctrinele false şi distructive ale supersesionismului, preterismului şi amilenismului şi să recupereze doctrinele biblice ale restaurationismului, futurismului şi premilenismului.

Chemarea cea mai înaltă a creştinilor ne-evrei în zilele ce ne stau în faţă este să dea Israelului o ultimă mărturie strălucitoare a crucii – întruparea însăşi a dragostei Tatălui pentru poporul Lui. Lucrul acesta este posibil doar prin identificarea cu ei şi prin jertfirea vieţilor noastre pentru ei. Dacă Isus, Mesia, a venit şi Şi-a dat viaţa pentru noi, lăsându-ne un exemplu de urmat (1 Petru 2:21), atunci cu cât mai mult ar trebui noi să facem acelaşi lucru pentru cei pe care El îi numeşte fraţii Lui? Ultima generaţie va fi judecată în mare parte pe baza refuzului sau acceptului ei de a-şi lua crucea şi de a-şi da viaţa pentru apărarea poporului evreu. Mulţi creştini doresc azi să fie altoiţi la gloria şi moştenirea Israelului, dar nu vor să aibă nimic de-a face cu suferinţa lor. Isus Însuşi Se identifică în întregime cu poporul evreu în suferinţa lui: „În tot ce au suferit, [El] a suferit împreună cu ei" (Isaia 63:9, NTR). Cum se face atunci că atât de mulţi creştini de azi se cred mai mari decât Stăpânul lor (vezi Ioan 15:20)? Creştinii de azi care doresc să-L urmeze pe Isus în zilele ce vin trebuie să se identifice cu poporul evreu în persecuţia, marginalizarea şi suferinţa lor. În cele din urmă, toţi cei ce s-au alăturat cu adevărat Împăratului evreilor trebuie să accepte faptul că vor avea de suferit alături de poporul evreu.

Înţeleg că ideea de suferinţă nu este ceva de dorit cu ardoare pentru nimeni. Atât de mult din vieţile noastre ne dedicăm evitării durerii. Astăzi, atât de multe dintre concepţiile răspândite în Biserica occidentală transmit ideea că, fiind creştini, nu suntem chemaţi la suferinţă. Dar eu i-aş aminti oricui are urechi de auzit că „la aceasta aţi fost chemaţi, fiindcă şi Hristos a suferit pentru voi şi v-a lăsat o pildă, ca să călcaţi pe urmele Lui" (1 Petru 2:21). Suntem chemaţi să-L imităm pe Isus. Numai când ne gândim la gloria şi frumuseţea veacului viitor, putem îndura necazurile vremelnice pe care le experimentăm acum. După cum ne-a adus aminte Pavel, „întristările noastre uşoare de o clipă lucrează pentru noi tot mai mult o greutate veşnică de slavă" (2 Corinteni 4:17). Suferinţa şi durerea prin care trecem în veacul

acesta, când ne străduim din greu să trăim ca popor al Său, se vor fi meritat din plin. Cât de repede va fi uitată durerea acestui veac când vom păşi în frumuseţea şi gloria veacului viitor!

În ziua aceea, nu va mai fi îndoială, nu va mai fi frică, nu va mai fi boală, nu vor mai fi avorturi, nu va mai fi trafic de fiinţe umane şi nu va mai fi război. Care dintre noi nu tânjeşte după sfârşitul sistemului actual, cu răutăţile lui, după sfârşitul tuturor lucrurilor care ne fac să gemem şi să suspinăm? Toată creaţia tânjeşte după ziua aceea. Da, vine ziua, poate chiar mult mai curând decât se gândesc cei mai mulţi, când Isus Însuşi va coborî din cer într-un foc mistuitor, cu toţi sfinţii Săi îngeri, ca să-Şi instaureze glorioasa împărăţie aici, pe pământ. O, cât mi-e dor de ziua aceea! Cât tânjesc după ziua când cunoştinţa Domnului umple pământul aşa cum apele umplu marea, când, în sfârşit, Îl vom vedea pe Isus faţă în faţă! Cât mi-e dor de ziua aceea – ziua *când un Evreu va conduce lumea!*

EDITURA

SOLI DEO GLORIA

Îţi punem la dispoziţie resurse care să te încurajeze să te dezvolţi în viaţa spirituală, precum şi să te adânceşti mai mult în ceea ce înseamnă mişcarea globală de rugăciune.

www.editurasolideogloria.ro
editura@solideogloria.ro
Tel. 0728-878.087

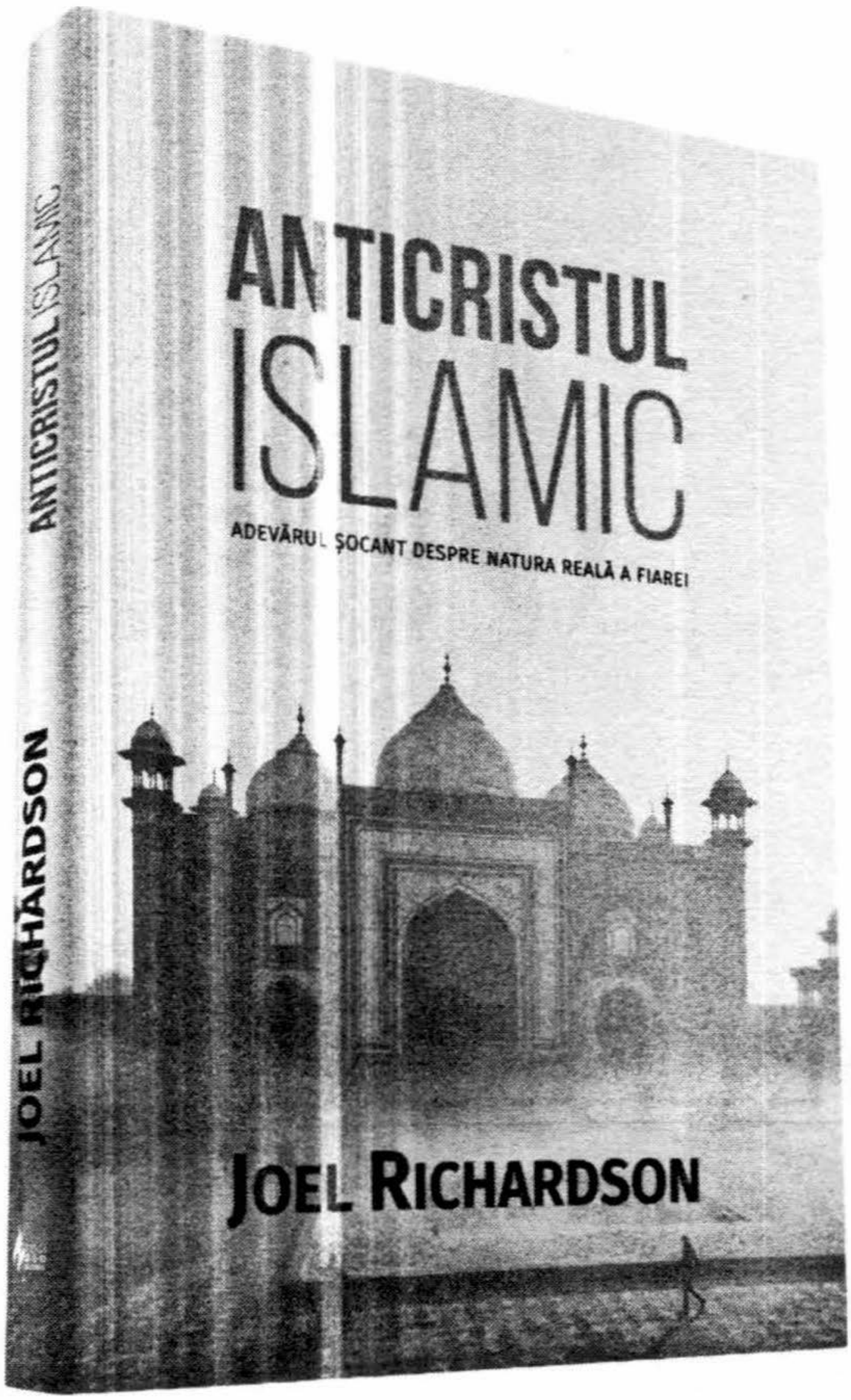

ANTICRISTUL ISLAMIC
de Joel Richardson

Această carte provocatoare examinează în detaliu cine este Mahdi, potrivit credinței islamice, precum și multele asemănări izbitoare dintre el și Anticristul biblic. După multe studii și cercetări teologice, autorul creștin Joel Richardson aduce argumente convingătoare ce dovedesc faptul că Anticristul, religia pe care el o promovează, precum și împărăția lui se vor ridica mai degrabă din inima Orientului Mijlociu, decât din Europa, așa cum au presupus până acum erudiții din domeniul profețiilor.

O carte care trebuie citită de oricine dorește să înțeleagă mai bine profeția biblică, islamul și implicit forțele care pregătesc scena ultimei ciocniri a ideologiilor și civilizațiilor.

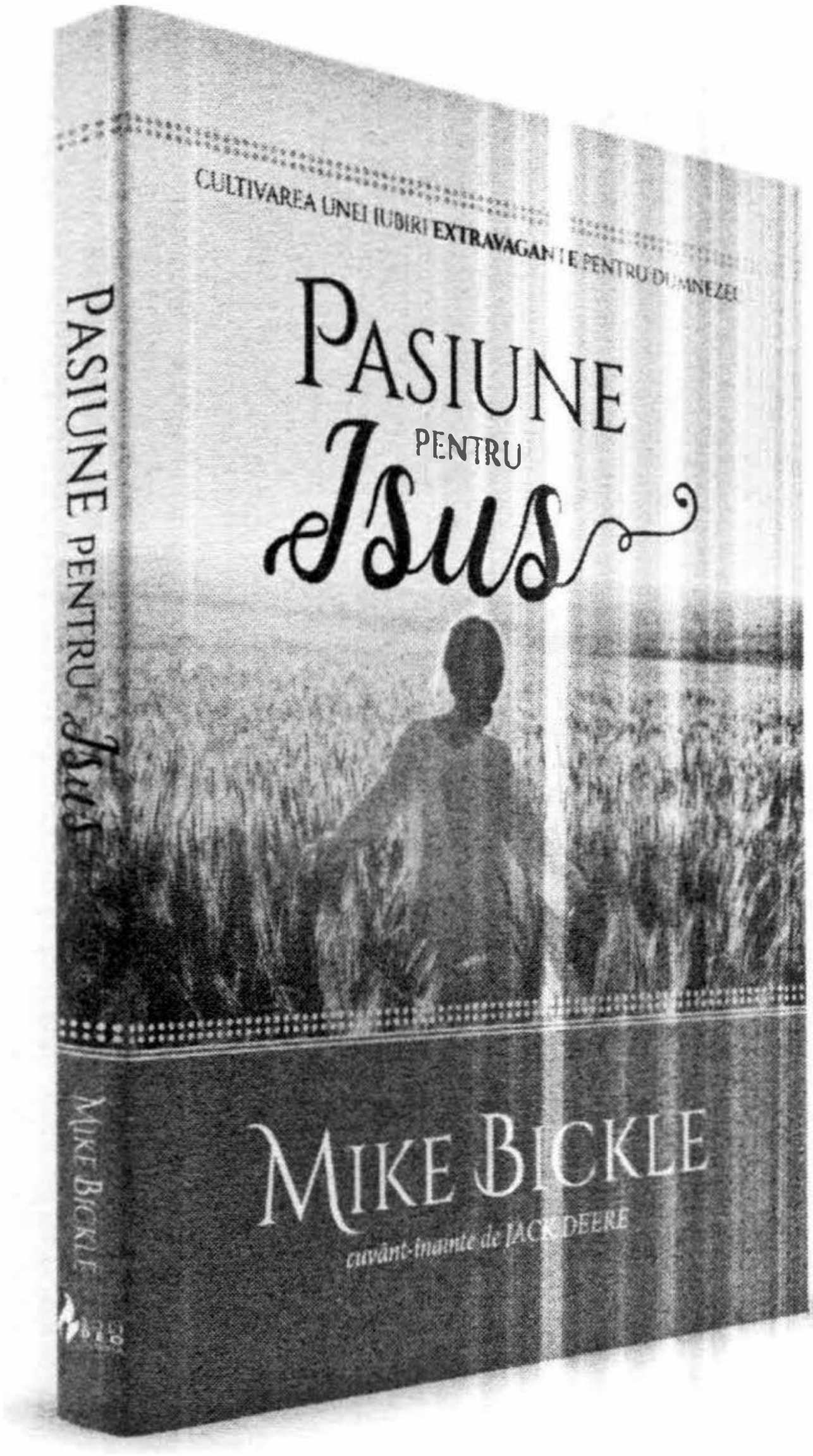

PASIUNE PENTRU ISUS

de Mike Bickle

Pentru a experimenta înnoirea spirituală şi libertatea, noi trebuie să avem o înţelegere mai profundă cu privire la ceea ce simte Dumnezeu pentru noi şi să fim fascinaţi de frumuseţea şi iubirea Lui faţă de noi. Asemenea împăratului David, vom descoperi adevărul despre inima lui Dumnezeu şi vom reuşi să trăim cum a trăit David, împlinind chemarea lui Dumnezeu în generaţia noastră.

Pasiune pentru Isus **ne vorbeşte despre legătura puternică şi concretă dintre cunoaşterea adevărului despre ceea ce simte Dumnezeu pentru tine şi trăirea unei vieţi pline de pasiune pentru El. Atunci când Duhul Sfânt doreşte să trezească în inima ta dragostea faţă de Isus, El îţi descoperă afecţiunea Lui pentru tine. Dumnezeu este bun şi afectuos. Întrebarea este cât de multă intimitate cu Dumnezeu îţi doreşti tu? Cât de pasionat de Isus vrei să fii?**

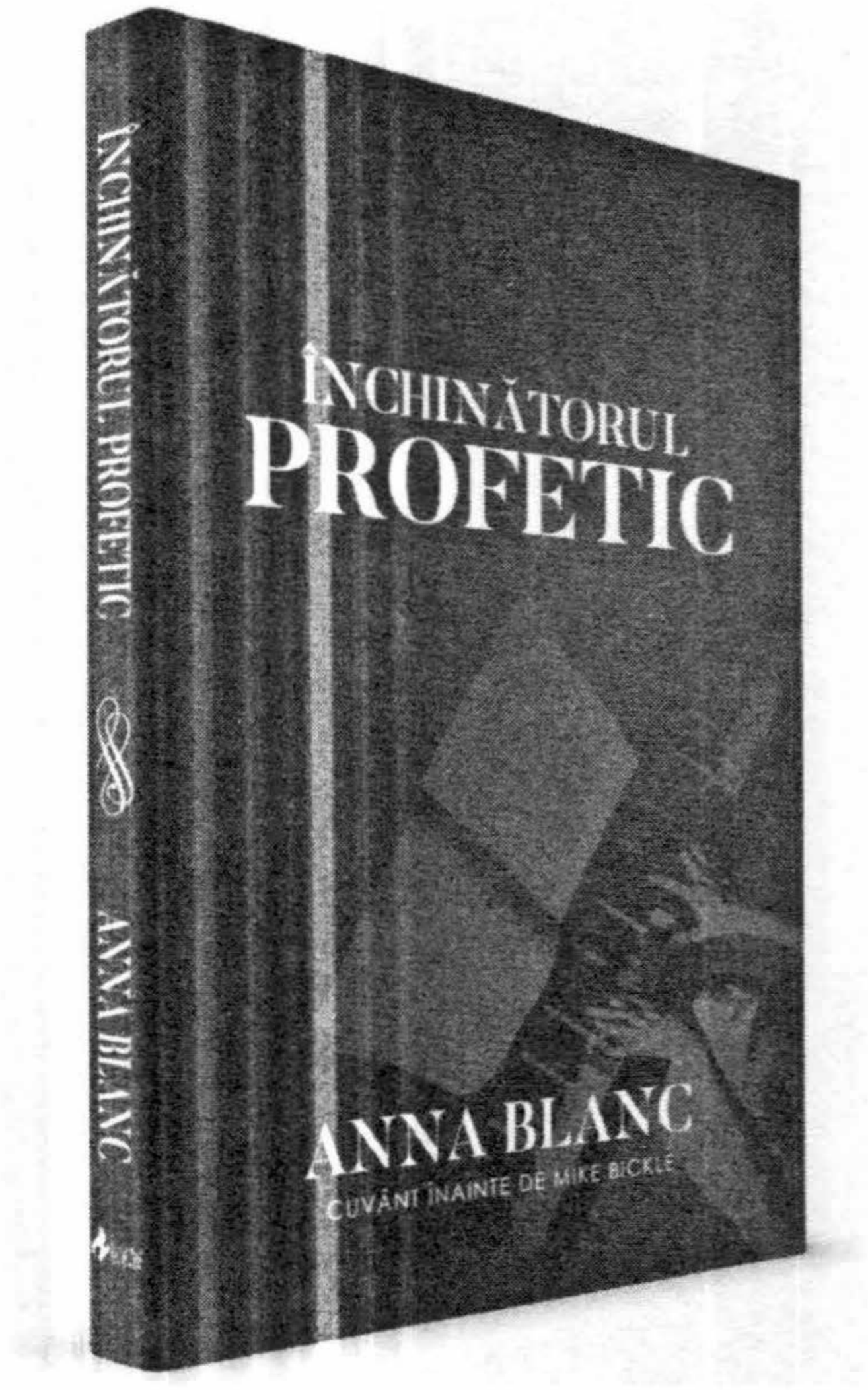

ÎNCHINĂTORUL PROFETIC

de Anna Blanc

Închinătorul profetic este o resursă destinată echipării cântăreților profetici și încurajării lor în chemarea pe care o au. Această carte are o abordare instructivă, dar cuprinde, în același timp, și exemple din experiența personală a Annei Blanc, dobândită în anii petrecuți ca închinător profetic și lider de închinare în cadrul International House of Prayer. Atinge, de asemenea, și chestiuni practice ale inimii, oferind îndrumări cu privire la dezvoltarea pe plan muzical, vocal, dar și la aprofundarea în cunoașterea Cuvântului lui Dumnezeu. Această resursă bogată în instrucțiuni și, totuși, ușor abordabilă se adresează oricărui cântăreț și lider de închinare care este implicat, sau dorește să se implice, într-o casă de rugăciune sau într-o echipă de închinare.

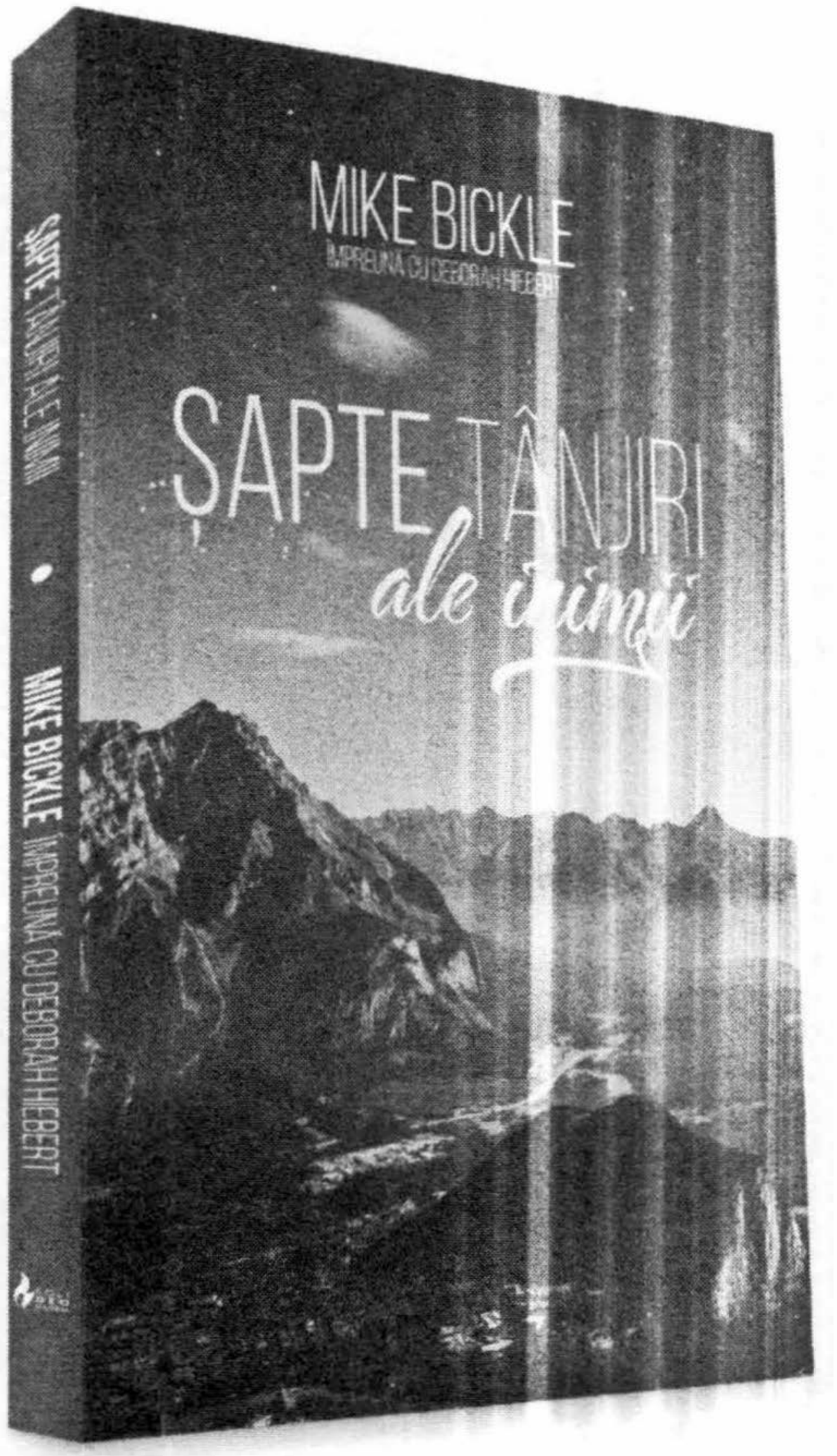

ŞAPTE TÂNJIRI ALE INIMII

de Mike Bickle împreună cu Deborah Hiebert

Dumnezeu a pus tânjiri deosebite în inima fiecărei persoane. Tânjim după frumuseţe, după măreţie, fascinaţie, intimitate. Cu toţii tânjim să ştim că ceilalţi se bucură de noi, tânjim să fim dedicaţi din toată inima şi să avem un impact profund şi de durată. Mulţi dintre noi am fost învăţaţi să respingem astfel de tânjiri. Ni s-a spus că ele nu vin de la Dumnezeu. Problema însă nu stă în aceste tânjiri – ele sunt de la Dumnezeu şi nu pot fi negate. Problemele se ivesc atunci când încercăm împlinirea acestor tânjiri legitime prin mijloace greşite.

Numai Dumnezeu ne poate împlini tânjirile care tot de la El vin. Numai Dumnezeu poate împlini cu adevărat cele mai profunde tânjiri ale inimii noastre. Atunci când înţelegem că tânjirile noastre sunt bune şi că Dumnezeu doreşte să le împlinească, descoperim libertatea şi bucuria.

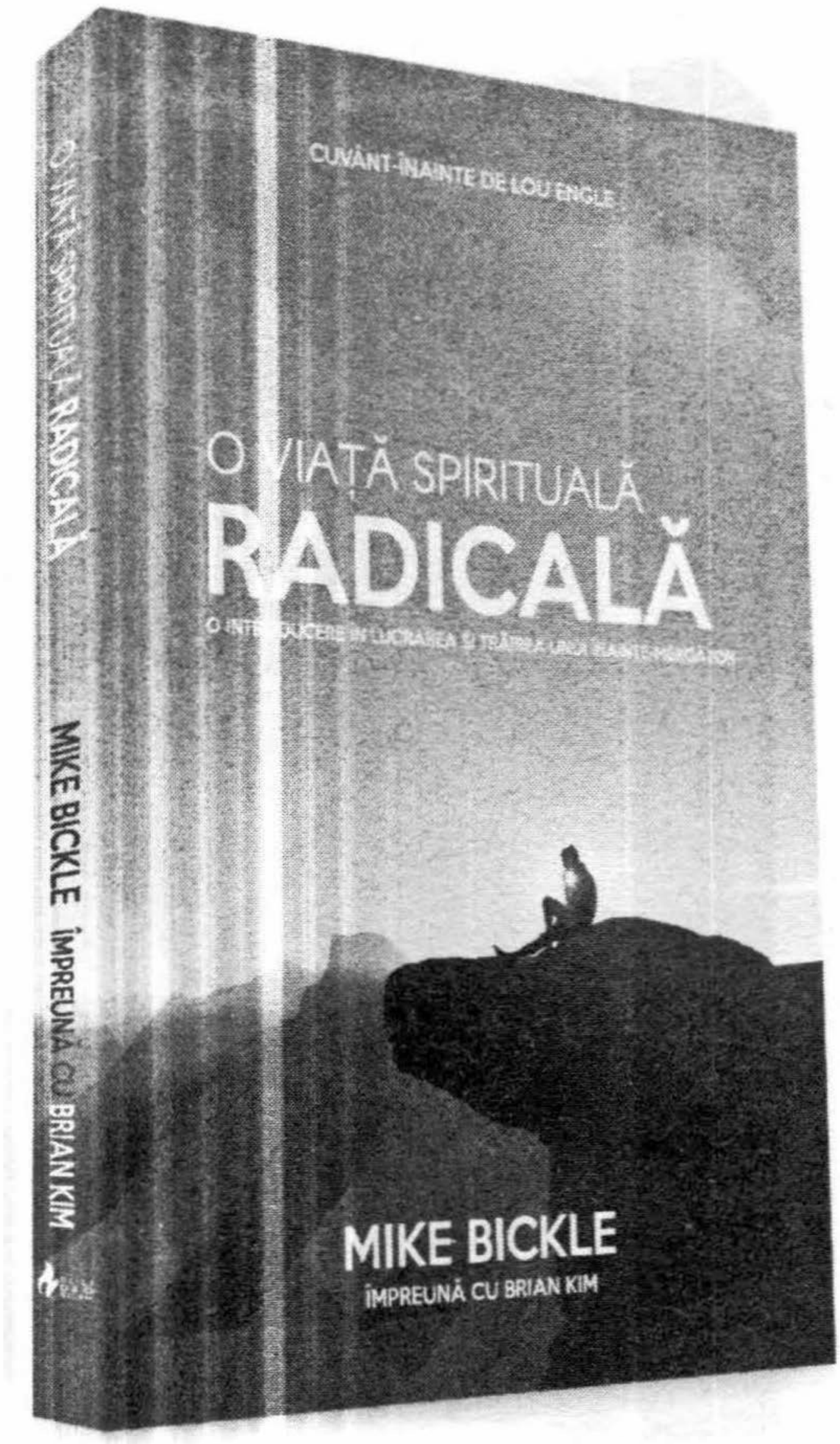

O VIAŢĂ SPIRITUALĂ RADICALĂ

o introducere în lucrarea şi trăirea unui înainte-mergător

de Mike Bickle împreună cu Brian Kim

În cartea *O viaţă spirituală radicală*, Mike Bickle şi Brian Kim lansează o chemare profetică pentru Biserica din această generaţie. Această chemare profetică este susţinută prin şapte angajamente practice pentru o viaţă plină de pasiune pentru Isus şi de putere a Duhului Sfânt. Aceşti paşi practici au fost, de-a lungul veacurilor, un element-cheie pentru creşterea spirituală a credincioşilor şi sunt necesari celor care nu se vor mulţumi decât cu o trăire radicală pentru Dumnezeu.

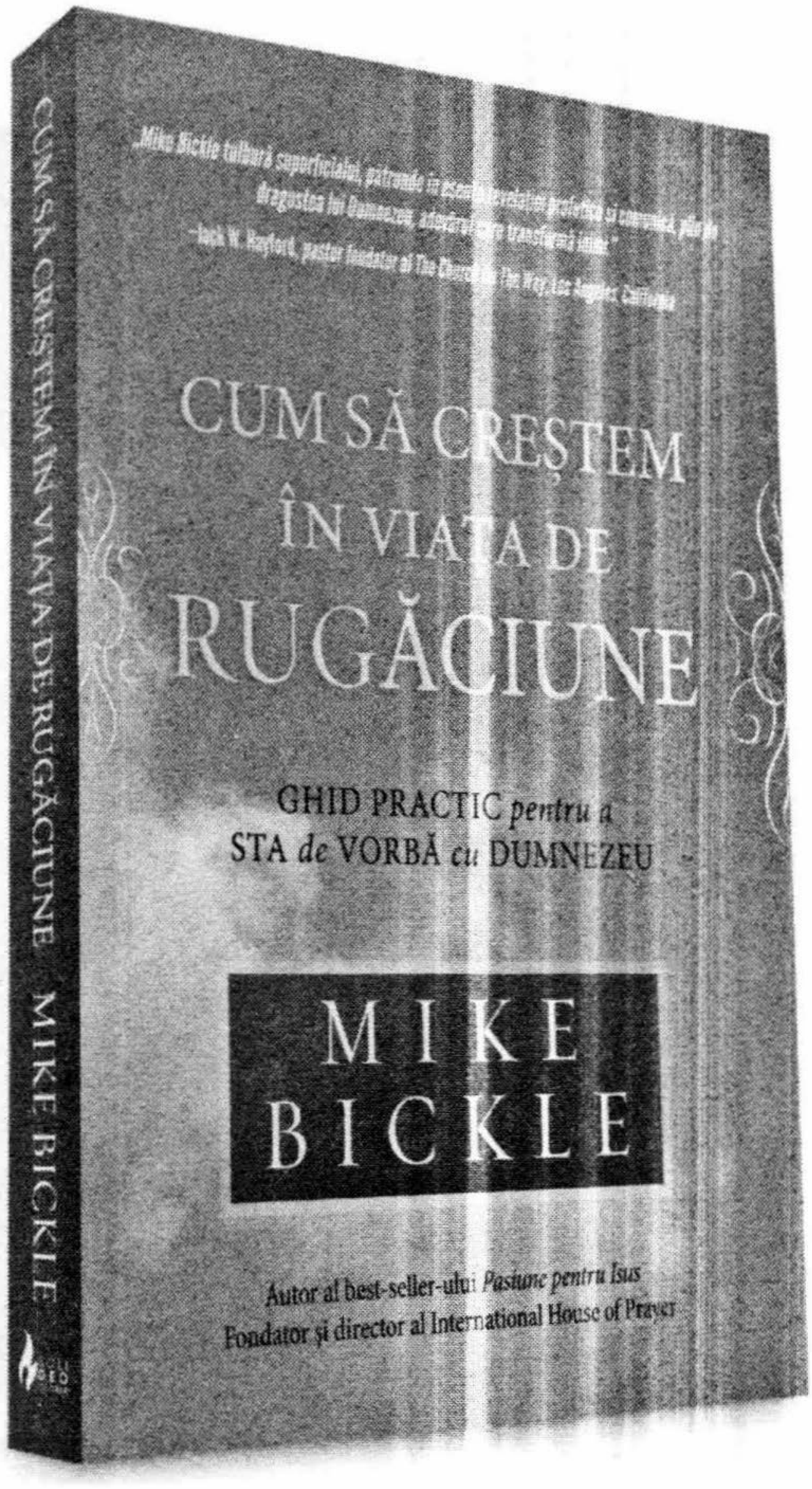
CUM SĂ CREȘTEM ÎN VIAȚA DE RUGĂCIUNE
MIKE BICKLE
CUM SĂ CREȘTEM ÎN VIAȚA DE RUGĂCIUNE
GHID PRACTIC pentru a STA de VORBĂ cu DUMNEZEU
MIKE BICKLE
Autor al best-seller-ului Pasiune pentru Isus
Fondator și director al International House of Prayer

CUM SĂ CREȘTEM ÎN VIAȚA DE RUGĂCIUNE

Ghid practic pentru a sta de vorbă cu Dumnezeu

de Mike Bickle

Rugăciunea este o chemare măreaţă şi un privilegiu extraordinar. Atunci când eşti un om al rugăciunii, împlineşti cea mai importantă chemare a vieţii tale. Gândeşte-te puţin: poţi sta de vorbă cu Dumnezeul Universului, având certitudinea nu doar că te ascultă cu atenţie şi plin de afecţiune, ci îţi şi răspunde – descoperindu-Şi inima faţă de tine, dându-ţi călăuzire, binecuvântându-te în circumstanţele tale şi multe altele.

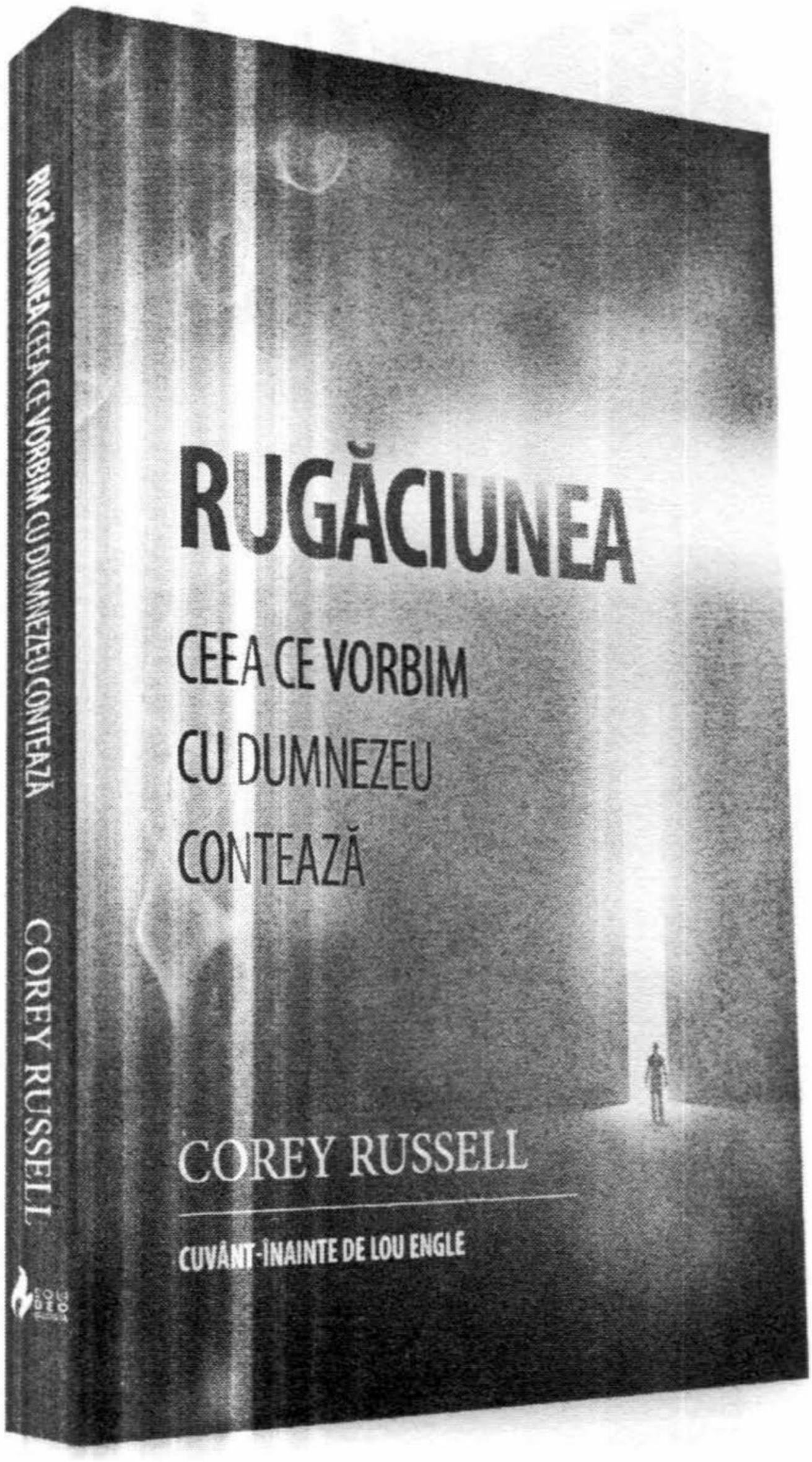

RUGĂCIUNEA – CEEA CE VORBIM CU DUMNEZEU CONTEAZĂ

de Corey Russell

Ştiai că, în acest moment, lucrarea pe care o înfăptuieşte Isus în cer este mijlocirea? Isus este un Mijlocitor şi toţi credincioşii sunt invitaţi să fie parte a acestei înalte chemări în Cristos. În *Rugăciunea – ceea ce vorbim cu Dumnezeu contează*, Corey Russell ne invită să îmbrăţişăm această identitate într-un mod proaspăt, arătându-ne în Biblie şi în istorie, precum şi în ceea ce lucrează Dumnezeu în zilele noastre, că ceea ce conversăm cu Dumnezeu contează cu adevărat.

CÂND UN EVREU VA CONDUCE LUMEA

◆◆◆

O singură concluzie poate fi trasă atunci când luăm profețiile în sens literal, spune autorul, Joel Richardson. Într-o zi nu foarte îndepărtată, un Evreu pe nume Yeshua – sau Isus, cum Îi spunem noi – va conduce lumea din Ierusalim.

În cartea *Când un Evreu va conduce lumea*, Richardson zugrăvește o imagine a cum va arăta acea domnie de 1000 de ani, dar aceasta numai după ce demontează ideea că neamurile creștine „au înlocuit" evreii sau poporul Israel – poporul promisiunilor. Richardson descrie tragica istorie antisemită a Bisericii, de la începuturi până la această repudiere categorică a evreilor cunoscută azi sub numele de „teologia înlocuirii" sau, cum o numește Richardson, supersesionism.

Ce este mai exact legământul avraamic? Mai este acesta relevant astăzi?

- Oare Noul Testament dă la o parte Vechiul Testament?
- Este Biserica noul și adevăratul Israel?
- Ce este Împărăția lui Dumnezeu?
- Ce va aduce viitorul pentru statul Israel?
- Cum ar trebui să se raporteze neamurile creștine la evreii necredincioși?

Richardson răspunde la aceste întrebări, dar și la multe altele, în timp ce poartă cititorul prin pasaje esențiale ale Bibliei, pasaje care trebuie înțelese de aceia care doresc să combată antisemitismul creștin tot mai accentuat. Pe măsură ce Satan își manifestă mânia și împotrivirea față de planul lui Dumnezeu pentru Israel, este timpul ca toți creștinii cu discernământ să se înarmeze cu o înțelegere clară a acestor chestiuni fundamentale.

„Una dintre cele mai importante cărți ale acestor vremuri – o șansă pentru creștini să-și redescopere adevărata identitate de comoștenitori ai promisiunilor alături de Casa lui Israel și pe aceea de ramuri ale unui măslin sălbatic altoit în măslinul legământului avraamic. Pavel ne explică modul în care a fost posibil acest lucru. Măslinul nu este mort. Nu a fost dezrădăcinat. Are încă viață în el, după cum a demonstrat Richardson cu măiestrie, pe baza Scripturii."

Joseph Farah, fondator al WND.com

„O lectură obligatorie pentru orice creștin serios."

Chuck Missler, Koinonia House

SOLI DEO GLORIA

978606 37 28